DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 15
MART 83

3 DM
3.75 HFL
3 SFR
24 ÖS

Nr.15
Gültig von 15 März
bis 20 April

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

Baştürk: "İDAM CEZASI DAVA BİTMEDEN İNFAZ EDİLİYOR"

İdam istemiyle yargılanan DİSK Genel Başkanı, cezaevinde yavaş yavaş ölmeye terkedildiklerini açıkladı.

Baştürk, "dilerim tarih idam istemiyle ve suçsuz yere yargılanan sendikacıların daha mahkeme sonuçlanmadan cezaevinde öldüklerine tanık olmaz" dedi.

"Pencerelerin baktığı havalandırma avlusuna kurum ve gaz boşaltan 3 bacanın dumanları nedeniyle yattığımız hücrede yavaş yavaş ölme tehlikesi içindeyiz"

"Aranma, arkadan zincirle vurulma, onur kırıcı davranış ve sözler tahammülü zor olaylardandır."

7. SAYFADA

Paniğe kapılmayalım!

İki milyon Türkiyelinin kaderi sağ partilerin elinde!

6 Mart seçimlerini kazanan sağ partiler, yabancılara karşı bir dizi önlem planlıyor. Yabancı düşmanlığı şimdi iktidar koltuğunda...

Yabancılar korkutularak, tedirgin edilerek zorla geri gönderilmeye çalışılıyor.

Paniğe, tedirginliğe, korkuya yer yok!

Çünkü:

* Çoğunluğu almış görünse de sağ iktidarın anti-demokratik önlemlerine karşı çıkacak güçlü bir potansiyel var.
* Türkiyeli ilerici, demokrat ve devrimci güçler, yabancı haklarını korumak ve savunmak için birlikte mücadele etmeye hazırlanıyorlar.
* İtalyan, İspanyol, Yunan ve diğer uluslardan emekçiler, Türkiyelileri haklı davalarında yanlız bırakmak istemiyorlar.
* Yabancı haklarını savunma çabası içinde olan Yeşiller parlamentoya girdi. SPD'nin büyük bir bölümü yabancılara dost.
* Hükümetin baskıcı önlemlerine karşı tavır almak isteyen sendikalar, gençlik örgütleri, partiler, kiliseler, insiyatifler ve diğer kuruluşlar var.

Bütün bu güçler, eğer birlikte mücadele edebilirlerse baskıcı poltikalar geri teper.

Haklı, meşru, doğru ve akıllı bir mücadele çizgisinin, bunun örgütlendirilmesinin ve kitlelerce benimsenmesinin bir çok şeyi değiştireceği unutulmasın.

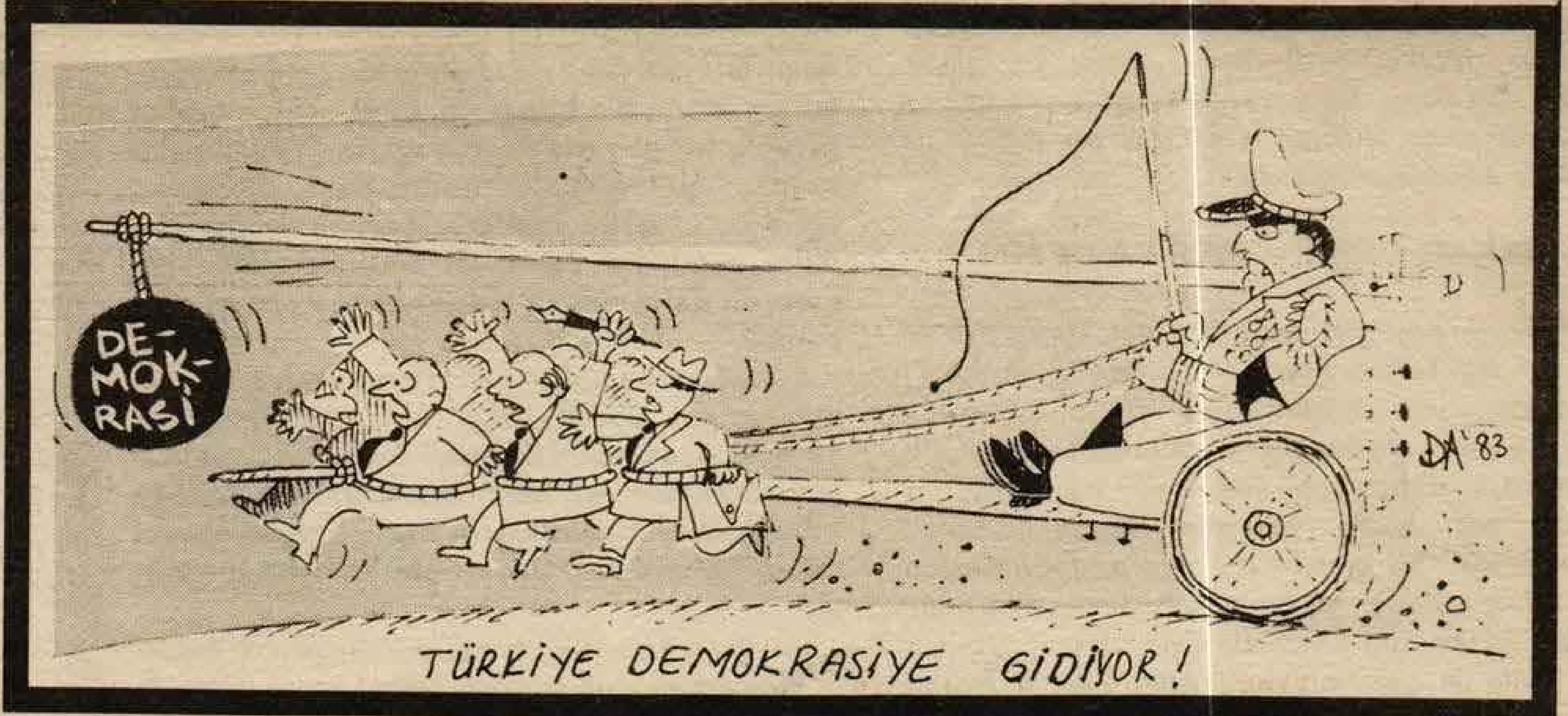
Kimse haklarımızı zorla geri alamaz!

Kimse zorla bizi geri gönderemez!

Yeterki biz yabancılar haklarımızı korumasını bilelim, demokratik mücadelemizi sürdürelim.

Yeterki biz yabancılar, kendi aramızda ve Alman işçileriyle birlik olmak için sabırlı bir çaba harcayalım.

O zaman Kohl Hükümeti, bu güçlü potansiyel karşısında geri çekilmek zorunda kalacaktır.

Partiler-Generaller-Elçilikler

Ankara'dan

Anayasa Komisyonu'nca hazırlanan siyasi partiler yasa tasarısı Danışma Meclisi'nde önemli bir değişikliğe uğramadan kabul edildi ve Milli Güvenlik Konseyi'ne sunuldu. Konsey'in, yasayı Mart ayı sonuna değin onaylaması bekleniyor.

Siyasi partiler Yasası ile Seçim Yasası hazırlanadursun, kulislerin ağırlığı bugünlerde, **"seçimlerin ne zaman yapılacağı"** *na kaydı. Ekim 83'de mi, Mayıs 84'de mi? Bu konu bir ay öncesine göre daha ateşli tartışılıyor. Bu arada Mayıs 84'de varsayımını öne sürenler de var. Elbet de bunlar kulis söylentileri, ancak kulak tıkanamayacak söylentiler...*

Bu söylentilere Milli Güvenlik Konseyi'nin 30 Numaralı bildirisi kanıt olarak gösteriliyor. Kon-

Devamı 2. Sayfada

İÇ SAYFALARDA

B.M. İnsan Hakları Komisyonu cunta yönetiminin insan haklarını çiğnediğini kabul etti

İnsan Hakları Komisyonu Cunta hakkındaki soruşturmanın sürdürülmesini 10'a karşı 14 oyla kabul etti. 16 ülke çekimser kaldı. Oylamada SSCB, Bulgaristan, Polonya ve Batı Almanya çekimser kalırken, Çin Halk Cumhuriyeti, İngiltere ve ABD cuntanın lehinde oy kullandı.

8. SAYFADA

TİP ve DEVRİMCİ YOL'un görüşleri

ORTA SAYFADA

Partiler - Generaller - Elçilikler

Baştarfı birinci sayfada

sey, Mart ayı başında bir bildiri, daha doğrusu bir uyarı yayınlayarak yeniden kadrolaşma ve partileşme faaliyetlerinin yasak olduğunu hatırlattı ve gazetelerin dikkatli olmasını istedi. Bu uyarıyı seçimlerin 1984 Mayısına kaldığı biçiminde yorumlayan bazı siyasi çevreler, seçim tarihinin ertelenmesi olasılığının asıl nedeni olarak yönetimin sivilleştirilmesi konusundaki görüş ayrılıklarını gösteriyorlar. Buna sivilleştirme arayışının yöntem ve üslup farklılıkları da denebilir. Zaman unsurunun da konuyla ilintisini eklemek gerekir.

Bunların yanı sıra, yeniden kurulması öngörülen partilerin siyasal yaşamda istenilen ölçü ve tartıyı sağlayıp sağlayamayacağı da ikircik yaratan konulardan birisi.

RESMİ İDEOLOJİNİN SOL PARTİ GİRİŞİMİ

Merkez Partisi girişiminden vaz geçilmesi, merkezin solunda düşünülen partinin önem sırasını öne çıkardı. Adına ister sosyal demokrat, ister sosyalist gibi eklemeler yapılsın, böyle bir partinin resmi ideolojinin gözetim ve denetiminde oluşmasına büyük çaba harcandığı da şimdiden gözleniyor. Bu konuda, eski bir gazeteci Cüneyt Arcayürek'in 8 Mart tarihli Milliyet gazetesinde yayınlanan **"Ankara'dan"** *notu, ilginç çağrışımlar yaptırmaktadır. Arcayürek yazısının bir bölümünde şöyle diyor:*

"...kimi elçilik ateşelerinin, kimi Türk sendikacılarına sosyal demokrat bir parti kurmaları yolunda telkinde bulunduklarının söylenti halinde yaygınlaşması bile başlıbaşına rahatsızlık verecek olaylardandır."

Arcayürek, ilk kez Ankara kulislerindeki gelişmeleri satır aralarında söyleyebilen bir gazeteci olarak, ısmarlama partilerin sakıncalar yaratacağını vurguluyor. Cüneyt Arcayürek'in sözünü ettiği elçilik mensuplarının Amerikalı olduklarını söylemek hiç de zor olmasa gerekir.

Satır aralarında birşeyler anlatmaya çalışan gazetecilerden birisi de Metin Toker. Toker, 7 Mart tarihli Milliyet Gazetesinde, Merkez Partisi girişiminden vazgeçilmesini eleştiren ve İspanya örneği ile bunu anlatmaya çalışan bir yazı yayınladı. Toker'e göre, rejimin sivilleşmesinin sağlıklı olabilmesi için, sağı, solu ve ortayı toparlayan bir partiye ihtiyaç vardı. Metin Toker, bir başka yazısında böyle bir partinin kurulması şansının kaybolmasını Türkiye için ciddi bir talihsizlik olarak değerlendiriyordu.

İSMAİL CEM'İN AMERİKA GEZİSİ

Yukarda değindiğimiz gibi, şimdi Türkiye'de en fazla önem verilen konu, bir **"sosyal demokrat"** *partinin nasıl oluşturulacağı. Sağın partisinin hazır olduğu söyleniyor. Şimdi asıl sorunun,* **"inandırıcı olabilecek"** *bir* **"sol"** *parti oluşturmak,* **"sol"** *hatta* **"sosyalist"** *imajı yaratmış* **"güvenilir"** *bir kimsenin de bu partinin başına getirilmesi olduğu gözleniyor. Bu konuda bu güne değin başarı sağlanamadığı görülüyor. Öteden beri adı en çok duyulanlardan CHP'li İsmail Hakkı Birler'in böyle bir imaj için yetersiz kaldığı belirtilmektedir. Ancak, Birler'in etrafındaki bir kadrolaşmanın, kurulması istenen yukarıdaki özelliklere sahip bir parti ile birlikte* **"sol"** *kamuoyunu bölebileceği gibi bir durum ortaya çıkmaktadır. Bunun* **"sağ"** *çevrelerce istenen durum olacağı bilinmektedir. Bu çelişkinin nasıl ortadan kaldırılacağı henüz net değil.*

Bir başka gelişme de şöyle: Merkez Partisinin gündemden kalkmasından sonra önem ve öncelik sırası artan **"inandırıcı bir sol"** *parti için iki ad üzerinde durulduğu söylenmektedir. Bunlardan birisi, Türk-İş eski genel başkanlarından Halil Tunç'tur. Öteki bir ad ise CHP döneminin TRT genel müdürü, şimdi ise Güneş Gazetesi yazarı İsmail Cem. İstanbul'da ve zaman zaman da Ankara'ya gelerek kendi çevresinde bir kadrolaşma çalışması yapan İsmail Cem'in geçenlerde* **"sessiz ve anlamlı"** *bir Amerika gezisi yaptığı bilinmektedir. Cem'in Güneş gazetesinde bu gezisi ile ilgili hiç bir şey yazmaması, gezinin gazetecilikten öte anlamlar taşıdığını fazlasıyla çağrıştırmaktadır. İsmail Cem'in, Özal'ın ünlü Amerika gezisinin yarattığı izlenimden çekinerek gezisini gizlemeye çalıştığı söylenmektedir.*

Öte yandan **"sol"** *parti girişimcilerinin bir bölümünün kulislerde* **"Ecevit bizi destekliyor"** *biçimindeki sözleri Ecevit'in yaptığı bir açıklama ile boşa çıkmıştır. Ecevit, 3 Mart günü yaptığı bir açıklamada, (bu açıklamanın yayınlanması daha sonra İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca yasaklanmıştır)* **"şu dönemdeki herhangi bir partileşme girişimiyle aramda bağlantı yoktur ve kurulamaz,"** *demiştir. Ecevit'in bu açıklamasının, oluşturulması öngörülen* **"inandırıcı sol"** *parti girişimlerinde bir zaaf ortaya çıkardığı söylenmektedir.*

Bütün bu gelişmelerden, Türkiye'nin siyasal yaşamında **"öngörülmesine"** *ve* **"istenmesine"** *karşın inandırıcılığı sağlanmış bir sol parti olgusunun halen askıda olduğu sonucu çıkmaktadır. Bu durum genel seçim tarihi ile birlikte birçok şeyi yakından ilgilendirmektedir.*

Seçim tarihinde ve yeni partilerin kimler tarafından ve nasıl oluşturulacağı yolundaki belirsizlik, Evren'in son açıklamalarıyla daha da artmıştır. 12 Mart 1983 tarihinde Malatya'da bir konuşma yapan Evren, eski siyasi kadroları bir kez daha uyarma ihtiyacı duymuştur. Evren şöyle diyordu: **"Eskiler yine el altından çalışma yapıyorlar. Bunu biz biliyoruz. Eğer eskiye rağbet olsaydı bit pazarına nur yağardı. Yeni kişiler bulun, yeni temsilciler bulun. Eskiler, bundan önce iki yumruk yediler. Anayasa oylamasındaki yedikleri yumruğu unutmasınlar. Bir yumruk daha yemek istemiyorlarsa rahat dursunlar."**

Siyasi gözlemciler, Evren'den gelen bu tehdidin, rejimin **"sivilleşmesi"** *konusunda* **MGK ve çevresi ile eski partilerin kadroları ve yöneticileri (özellikle AP'liler) arasında var olduğu bilinen bazı farklılıkların önümüzdeki süreci önemli ölçüde etkileyeceğini belirtmektedirler.**

Görünen o ki, MGK kendi polikasını sivil güçlere yine dayatacak ve zorla kabul ettirecektir.

DEVLET MEMURLARINA ASKERLER GİBİ YEMİN ETTİRİLİYOR

Devlet memurları için hazırlanan yemin yönetmeliği uygulanmaya başlandı. Çeşitli devlet dairelerindeki memurlar sırayla yemin ediyorlar. Memurlara Türk bayrağının üzerine sağ elleri konularak yemin metni okutuluyor ve daha sonra yemin belgesi imzalatılıyor.

Yemin töreninin, Harbokulu, Yd. Sb. Okulunda düzenlenen yemin törenlerine benzediği belirtiliyor. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 2670 sayılı kanunla değişik 6.maddesine göre uygulanan bu törende okutulan yemin metni aynen şöyle:

"Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına, Atatürk İnkilap ve İlkelerine, Anayasada ifadesi bulunan Türk Milliyetçiliğine sadakatla bağlı kalacağıma; Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarını milletin hizmetinde olarak tarafsız ve eşitlik ilkelerine bağlı kalarak uygulayacağıma; Türk Milletinin Milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyip, koruyup, bunları geliştirmek için çalışacağıma; insan haklarına ve Anayasanın temel ilkelerine dayanan milli, demokratik, laik, bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarımı bilerek bunları davranış halinde göstereceğime namusum ve şerefim üzerine yemin ederim."

MALİYE BAKANI MECLİSTE GİZLİ OTURUM İSTEDİ

Maliye Bakanı Kafaoğlu Ticaret ve Bankacılık Yasası'nda köklü değişiklikler yapılmasını gerekli görüyor. Bu değişiklikleri Danışma Meclisinden

geçirmeyip, kendi görüşleri doğrultusunda ve bir an önce yapabilmek için kanun kuvvetinde kararname çıkarabilme yetkisi istiyor. Kafaoğlu'nun bu isteği daha önce Danışma Meclisi Mali İşler Komisyonu tarafından reddedilmişti. Kafaoğlu, bu sefer sorunları ve düşündüklerini daha açık anlatabilmek için Danışma Meclisinden gizli oturum istedi.

Kafaoğlu'nun yapmayı düşündüğü değişiklikler şu konularda:

- Bankacılık sisteminin yeniden örgütlendirilmesi,
- Denetim, birleştirme ve tasfiye konusunda yasa gücünde kararnameler çıkarılması,
- Çek kullanımının disipline edilmesi,
- Mevduat sigortası fonunun kurulması,
- Menkul kıymetler borsasında düzenleme yapılması,
- Sermaye Piyasası Yasası'nda değişiklikler,
- Merkez Bankası Yasası'nda değişiklikler,
- Kambiyo borsası yasası,
- Ödünç para verme işlemlerinin düzenlenmesi.

İstanbul Sanayi Odaları Başkanı ve bazı Banka Genel Müdürleri, Kafaoğlu'na yetkinin verilmesi görüşünde olduklarını bildirdiler.

Kafaoğlu'nun Türkiye ekonomisi konusundaki görüşlerini açabilmek için Danışma Meclisinden gizli oturum istemesi, bazı çevrelerce **"Kafaoğlu halka açıklayamayacağı planlarını Danışma Meclisine anlatarak onları ikna etmeye çalışacak"** şeklinde yorumlanıyor.

Türkiye'de NE VAR NE YOK

ÜNİVERSİTELERDE TASFİYELER SÜRÜYOR

Üniversitelerdeki tasfiyeler bütün hızıyla sürüyor. Bir yandan sıkıyönetim **aracılığıylabazı** öğretim üyelerinin görevlerine son verilirken bir yandan da atılma sırasının kendilerine geldiği hissettirilerek istifaları sağlanıyor.

Bütün tepki ve eleştirilere rağmen yönetim tüm eğitim kurumlarının faşistleştirilmesi yolunda kararlı bir şekilde çabalarını sürdürüyorlar. Bir yandan 14 yıl önceki TÖS Boykotu ile ilgili soruşturmayı tekrar canlandırırken, öte yandan YÖK hakkındaki bütün eleştirileri Evren'in bizzat kendisi yanıtlıyor.

Üniversitelerdeki bu tasfiye ve istifaların yankıları Türkiye ve dünya kamuoyunda sürmektedir. Eleştiriler karşısında zor durumda kalan cunta yurt dışına bu arada İngiltere'ye bazı öğretim üyelerini göndererek kendilerine yönelik propagandaları kırmaya çalışıyor. Ayrıca işlerine son verilen ve istifa eden öğretim üyelerinden

HÜSEYİN

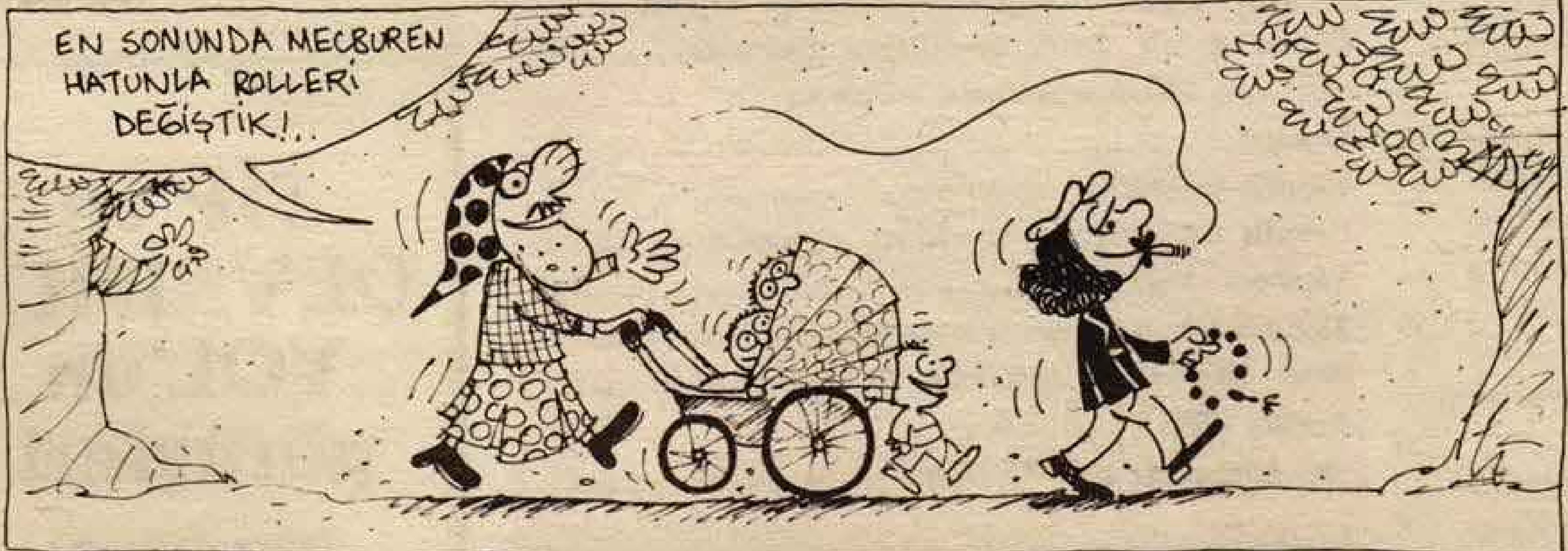
UĞUR DURAK

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi : ADA Verlags- und Handels GmbH.

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi : Postfach 25 04 63. 5000 Köln 1

Verantowortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: Ayşe Danış. Bonner Str. 24. 5000 Köln 1. Tel: (0221) 21 90 64

Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG. 5309 Meckenheim.

Erscheint monatlich/Aylık Dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlags-und Handels GmbH
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568-508
BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

açık kalan yerlere dışarıdan öğretim üyesi ithal etme çabası içinde.

Öğretim üyeleri yanında **"anarşiye karışmış"** varsayımıyla çok sayıda öğrencinin de tasfiye edilmesi planlanmaktadır. Bu uygulamalar sürerken MEB Hasan Sağlam da Özel ve Vakıf Üniversitelerinin kurulabileceğini açıkladı.

Böylece cunta öteki kurumlar gibi üniversiteleri de tekelci burjuvazinin istemleri doğrultusunda biçimlendirmiş olmaktadır. Parası olanlar okuyacak, parasızlar da öğrenim haklarından yoksun bırakılmış olacaklardır.

Şu ana kadar 26 öğretim üyesinin görevine son verildi, 16 kişi istifa etti, 1 kişi de emekliye ayrıldı.

İşlerine son verilen ve istifa eden öğretim üyelerinin ise üniversitelere göre geçtiğimiz ay içinde dağılımı şöyle:

İstifalar: O.D.T.Ü. Yard.Doç. Erdal Yavuz, Doç. Oktay Varlıer, Doç. Çağlar Keyder, Doç. Gürel Tüzün, Dr. Emin Çeşmebaşı, Doç. Orhan Kurtulmuş, Doç. Gütaç Özlen, A.Ü. S.B.F., Doç.Dr.Şevket Pamuk, Doç.Dr. Alaattin Şenel, Doç.Dr. Ünsal Oskay, Dr. İhsan Garan, Dr. Halil Berktay, İ.Ü. İkt.Fak. Araştırma Gör. Nail Satlıgan, İ.Ü. B.Y.Y.O. Doç.Dr. Yılmaz Öztürk, İ.Ü. İkt.Fak. Doç.Dr. Seyfettin Gürsel, H.Ü. Doç.Dr. Emre Kongar. Görevine son verilenler: A.Ü. S.B.F.Prof.Dr. Rona Aybay, Doç.Dr. Cem Ergül, Doç.Dr. Alpaslan Işıklı, Doç.Dr. Yılmaz Akyüz, O.D.T.Ü. Prof.Dr. Yakup Kepenek, Doç. Kemal Koç, Cerrahpaşa Tıp Fak. Prof.Dr. Nurettin Sözen, Prof. Dr. Selçuk Erez. İ.Ü. S.B.F. Profesörlerinden Tarık Zafer Tunaya da emekliye ayrıldı.

YARGI SİSTEMİ SİYASAL İKTİDARLARIN DENETİMİNE VERİLDİ

Yeni Hakimler ve Savcılar Yasası Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi. Gerçi askeri yönetim kendisi için çok önemli olan bu konuyla 12 Eylül'den hemen sonra ilgilenmiş, yasada gerekli değişiklikleri yaparak yargıçları kendi denetimine almıştı. Hatırlanacağı gibi yasada yapılan değişiklik, hakim ve savcıları denetlemekle yükümlü **"Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu"**nun Adalet Bakanlığına bağlanmasını gündeme getirmişti.

Şimdi çıkartılan yasa **ise** Yüksek Kurul'un, Adalet Bakanına bağlı Teftiş Kurulu üyeleri tarafından hakim ve savcılarla ilgili verilecek raporlara göre karar vermesini öngörüyor. Yani bütün hakimler siyasi hükümetin atadığı müfettişler tarafından kontrol edilecekler. Ayrıca, hakim ve savcılar hakkında açılacak soruşturmaların Adalet Bakanı'nın iznine bağlanması da bu yasayla yürürlüğe girdi. Böylece Adalet Bakanı istediği hakimi cezalandırabilirken, bir diğerini de soruşturmayı engelleme yoluyla mükafatlandırabilecek. Adalet Bakanı, aynı zamanda Yüksek Kurulun da başkanı.

Böylece yeni yasayla yargının bağımsızlığı ilkesi bütünüyle ortadan kaldırılıp, hakim ve savcılar Adalet Bakanı'nın kontrolüne devrediliyorlar. Siyasi iktidarların yargı sistemini kontrol altına almaları, tam olarak sağlanmış oluyor.

UYGULANAN İDAM KARARI SAYISI 41'E YÜKSELDİ

12 Eylül 1980'den bu yana çeşitli askeri mahkemelerce verilen idam kararı 110. Bugüne kadar uygulanan idam kararı sayısı ise 41. Son olarak geçtiğimiz ay içinde siyasi olmayan suçlardan ötürü haklarında idam kararı verilen **Faik Güngörmez ve Fatih Laçingil**'in cezaları 23 Şubat günü infaz edildi.

CUNTA OPERASYONLARA DEVAM EDİYOR

Sıkıyönetim Güvenlik Kuvvetlerinin **"operasyon"** adını verdikleri devrimci avında geçen ay 111 kişi daha tutuklandı. Cunta Kolluk Kuvvetleri Ankara'da Devrimci Yol örgütüne üye oldukları ileri sürülen 39, Devrimci Halkın Birliğinden 28 devrimciyi yakaladı. Kars'ta ise 30'u Devrimci Yol, 14'ü Devrimci Sol taraftarı toplam 44 kişi yakalandı.

Yakalananların 12 Eylül öncesi ve sonrası çeşitli eylemler planladıkları öne sürülüyor.

SERBEST BÖLGE YÖNETİMİNE ÖZEL SEKTÖR TEMSİLCİSİ DE GİRİYOR

Serbest bölgeler konusundaki tartışmalar iki yönlü sürdürülüyor. Bir yandan bu amaç için seçilecek yerlerin tesbiti yapılırken, öte yandan da serbest bölgeler için daha önceden çıkartılmış yasada değişiklikler yapılması planlanıyor.

Serbest bölge olarak ilan edilecek yerlerin isimlerinin basına sızdırılması üzerine gazetelerde bu konuda haberler, haritalar, yorumlar yer almaya başladı. Bunun üzerine bir açıklama yapan Devlet Bakanı Sermet Pasin, **"yer ismi açıklamanın sakıncalı olduğunu, bu konudaki görüşlerin henüz tam şeklini almadığını"** söyledi.

Ayrıca, serbest bölge yönetim kurullarının oluşturulması için yasada değişiklik yapılıyor. Yönetim kurulları, bölgedeki yönetimsel ve ekonomik faaliyetlerden sorumlu olacak. Bu kurullarda çeşitli bakanlık temsilcilerinin yanısıra özel sektörden de bir üye bulunacak.

Yasada yapılan diğer değişikliklerle bu bölgelerdeki işletmelerin hiç vergi ödememeleri, yabancı şirketlerin buralarda bankacılık ve sigortacılık faaliyetlerini de yapabilmeleri sağlanacak. Bir görüşe göre, bu bölgelerde sadece Türk vatandaşlarının çalıştırılması düşünülüyor. Bunun gerçekleştirilmesi halinde Türk işçileri kazandıkları dövizlerin hepsini Merkez Bankasına bozdurmak zorunda olacaklar. Yiyecek, ulaşım türünden günlük giderler için de para yerine geçebilecek özel markalar kullanılacak.

33.BERLİN FİLM FESTİVALİNDE BİR TÜRK FİLMİ 4 ÖDÜL BİRDEN KAZANDI

Festival boyunca **Yarışma, Genç Filimciler Forumu** ve **Özel Gösterim**'lerde 300'ü aşkın film yer aldı.

18 ülkenin katıldığı Yarışma Bölümü'nde Türkiye adına yer alan **"Hakkari'de Bir Mevsim"** dört ödül birden kazanarak, Festivalin en başarılı filmleri arasına girdi. Özel gösterimde ise yine Türkiye adına katılan **"At"** filmi en ilgi çeken filmler arasındaydı.

Alman alternatifleri ve ilericileri özellikle **"Genç Filmciler Forumu"**nu izlediler. Bu bölümde yer alan filmler sinema tekelleri dışında üretilen filmlerdi. **(Haberi 21. sayfada)**

PERSHİNG-2 FÜZELERİ TÜRKİYEYE'Mİ YERLEŞTİRİLİYOR?

ABD'de yayınlanan Washington Post adlı dergide, Pershing-2 füzelerinin Türkiye'ye yerleştirilmesi yönünde bir eğilim doğduğu haberi yer aldı. Dergide, bir ABD resmi yetkilisinin **"coğrafi açıdan Türkiye füzeler için en iyi konuma sahiptir. Türkiye, Pershing'leri kabul ederse, karşılığında birşeyler isteyebilir"** şeklinde sözleri yer aldı.

Pershing-2 ve Cruise füzelerinin İngiltere, Belçika, Hollanda, İtalya ve F.Almanya'ya yerleştirilmesi 1979 yılında kararlaştırılmıştı. Ancak bu ülkelerde halk içinde füzelere karşı büyük bir muhalefet var. Washington Post, bu ülkelerden birinin füzelerin yerleştirilmesini kabul etmediği takdirde bu iş için Türkiye'nin düşünüldüğünü bildiriyor. ABD Çevik Kuvvetlerinin Doğu Anadaolu'ya yerleştirilmesine ilişkin haber de ilk olarak Washington Post'ta yayınlanmıştı.

Füzelerle ilgili haberin Savunma Bakanı Haluk Bayülken tarafından yalanlanmasına karşın Evren, Washington Times dergisi muhabirinin konuyla ilgili sorusuna **"Füzelerin yerleştirileceği ülkeler bellidir. Bu durumda bu konuda konuşmanın anlamı yoktur"** şeklinde kaypak bir cevap verdi. Aynı günlerde Sovyetler Birliği Dışişleri 1.Bakan Yardımcısı Kornienko'nun ani olarak Ankara'ya gelip Türkmen'le gizli görüşmeler yapması, bazı çevrelerce konunun gerçekten gündeme geldiği şeklinde yorumlandı.

"KANAYAN BİR ÜLKE"

Güner Güneş

(Türkiye'den aldığım bir mektubu yorumsuz yayınlıyorum.)

"...Benden yazı istiyorsun, ne yazayım? İşsizler ordusundan mı, yaşam pahalılığı, geçim zorluğu altında direnen dar gelirli, yoksul halkın dramından mı? Yoksa çöken ocakların, yıkılan yapıların altında can veren yüzlercenin ardından yakılan ağıtlardan mı? Tüp gaz patlamalarından, düşen uçaklardan, trafik kazalarında hergün kim vurduya giden canlardan mı söz etsem?...

Bunları biliyorsun. Türkiye ve dünya kamuoyunca da biliniyor. Bilinmekten de öte ülkemizde yaşanan asıl büyük dramı, faşist zorbalığı küllemek amacıyla bu olaylar ustaca kullanılıyor. ***"Demokrasiye geçiş"*** *safsatalarını,* ***"Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları"*** *yaygaralarını da buna ekleyebiliriz.*

"Yeni Anayasa"*'yı,* ***"Türkiye İşverenler Sendikası"****'nın kendi adı ile bastırarak halka dağıttığını biliyor musun? Anayasa onların çünkü, onlardan başka sahip çıkan da yok. Generaller bu anayasa gereği sermayenin diktatörlüğünü, sömürü saltanatını kurumsallaştırmak için var güçleriyle çalışıyorlar.*

Bugün yürürlükte olan asıl anayasa ise 1402 sayılı Sıkıyönetim Yasasıdır. *Bu yasa ile sıkıyönetim komutanları ali kıran başkesen zorbalardır. Bu yasa baskın, operasyon, zindan yasasıdır. Komutanlar isterlerse bu yasa ile 45 milyonu topluca zindanlara doldurabilirler. Sıkıyönetim mahkemeleri de bu yasanın buyruğundadır. Mahkemenin beraat kararı verdiği ya da tahliye ettiği bir sanığı komutanlar tekrar tutuklatabilirler. Üniversitelerden demokrat profesörlerin gruplar halinde görevden alınmaları da bu yasa ile olmaktadır.*

Generaller çoğu kez yazılı buyruk vermeyi de gereksiz görürler. Telefonla, telsizle ferman ederler. Osmanlı padişahları bunların yanında gölgede kalır.

Danışma Meclisinin adı, ***"Yanaşma Meclisi"****dir halk dilinde. Bu meclisin üyeleri, generallerin karşısında rütbesiz hizmet erleri gibidirler. F.Almanya'dan Danışma Meclisine çağrılan Ender Çıner, MGK Genel Sekreterliğinden Temsilcilik Belgesini almaya girerken, Çınar'ın uzun saçlarına öfkelenen görevli bir general,* ***"Git önce saçlarını kestir, traş ol, ondan sonra adam gibi karşıma gel!"*** *diyerek kapıdan kovmuştur.*

"Yanaşma Meclisi" *üyelerinden herhangi biri bu meclisin toplantılarında cuntanın direktifleri dışında ileri geri söz edecek olsa, akşam evinde telefonla azarlanır,* ***"Bir daha böyle haltlar karıştırırsan!..."*** *denilerek gözdağı verilir.*

Halk korkudan dilini yutmuş durumda. Kimse kimseye güvenmiyor, biri öbürüne muhbir ya da polis gözüyle bakıyor. Aranan kişilerin evleri polis ve askerlerin yolgeçen hanı olmuştur. Solcular bir yana, üstünden geçilmedik CHP'li kalmamıştır. Gözü yaşlı yetimler, dul kalan eşler, oğlunu kızını yakınlarını kaybetmiş analar bacılarla Türkiye içten içe kanayan bir ülke olmuştur. Şimdilik bir umut, bir çıkış yolu bulamayan yüreği yanık öfkeli kitleler, acılarını yüreklerine gömerek sessizce beklemektedirler.

İlk günlerde direniş daha çok hapishanelerde görülüyordu. Zalimce gittiler zindanlara tıkılmış yurtseverlerin üstüne. İşkence günlük yaşamları oldu. Karanlık, havasız, soğuk hücrelerde ölüme terkedildi birçoğu. Ölenler oldu. Sağ kalanlar da sakat... Zaten onbinlerce tutuklu ve hükümlünün büyük bir bölümü işkencelerden sakat kalmışlardır. Sağlığı yerinde bir kişi bulmak oldukça zirdur. O nedenle zindanlardaki direnişleri de bir ölçüde kırdılar denilebilir.

Ama onlar yılmadılar. Bu kez mahkemelerde direniyorlar. Ne var ki uzun konuşturmuyorlar, askerce ifade vermeyenler coplanarak dışarıya atılıyorlar süngülü askerler arasında. Tutanaklara geçen ifadeleri bile yansıtmıyor boyalı burjuva basını. Bir Cumhuriyet gazetesi yayınlıyordu, ancak onu da kapattılar, belki de bu yüzden. Bu gazetenin yazarları hakkında açılmış çifte davalar sürmektedir. Oktay Akbal'ın cezası kesinleşti. Nadir Nadi'nin yargılanmakta olduğu davadan hüküm giyeceği ve hapse atılacağı söylenmektedir. Cumhuriyetin yayınına yeniden izin verdiler ama yakın bir gelecekte temelli kapatılacağını, fısıltı gazeteleri yaymaktadır.

Öteki gazeteler ve bu gazetelerde yazan bir kısım yazarlar cuntanın buyruğunda dalkavukluk yarışı içindedirler. Milliyet gazetesinin başyazarlığına Vehbo Koç'un getirdiği Mehmet Barlas, cuntanın sözcülüğünü üstlenmiştir. Tercüman gazetesinden Nazlı Ilıcak, kendi çizgisinden ödün vermediği için bu gazetenin patronu ve kocası Kemal Ilıcak'la arası açılmıştır.

Cuntacı generaller, ABD'ye kayıtsız şartsızteslim oldular. Türkiye tarihinde ve Türk Ordusu içinde emperyalizmin buyruğuna kesintisiz teslim olan böylesi generaller görülmemiştir. Bunların benzerlerine Güney Amerika ülkelerinin kukla generalleri arasında ancak rastlanabilir. ABD'nin Türkiye'deki misyon şefleri her fırsatta ***"Türkiye-ABD ilişkileri en parlak dönemini yaşamaktadır"*** *diyorlar. Doğrudur. Türkiye de tarihinin en karanlık ve en zor günlerini yaşamaktadır.*

Sana kesinlikle şunu söyleyebilirim ki, cuntacı generallerin bu denli baskıları ve saldırıları korkularından kaynaklanmaktadır. Bunlar yarın göstermelik bir seçim yaptırsalar da korkuları yüzünden sıkıyönetimi kolayca kaldıramayacaklardır. Ve onlar ummadıkları bir zamanda toplumdaki patlamanın seli altında yokolup gideceklerdir.

Size Türkiye'den selamlar, sevgiler, mücadelenizde başarılar."

M.M.O.

ÜRETİM ZORLAMASININ YARATTIĞI FACİADA 106 MADEN İŞÇİSİ HAYATINI KAYBETTİ

Zonguldak'ta bir iş kazası (!) daha oldu. 8 Mart günü meydana gelen grizu patlamasında 106 işçi hayatını kaybetti. Gazetemiz baskıya verilirken ulaşılamayan göçükler vardı. Bu göçüklerin açılması sırasında yeni patlamaların olmasından korkuluyor. Ölü sayısı her an artabilir. **(Haberi 9. sayfada)**

İŞÇİLİKTEN KÖLELİĞE

Sine-Sen Genel Sekreteri: Arif Özserin

Cunta tüm devlet yapısını yeniden örgütlerken, organize ederken kendisi için çok önemli olan çalışma yasalarını (Sendikalar, Toplu iş sözleşmesi-Grev ve Lokavt ve İş yasaları) gündeme getirdi. Bu yasalar şu anda Türk İŞ'te, işveren kesimlerin de, basında v.b. alabildiğince tartışılıyor.

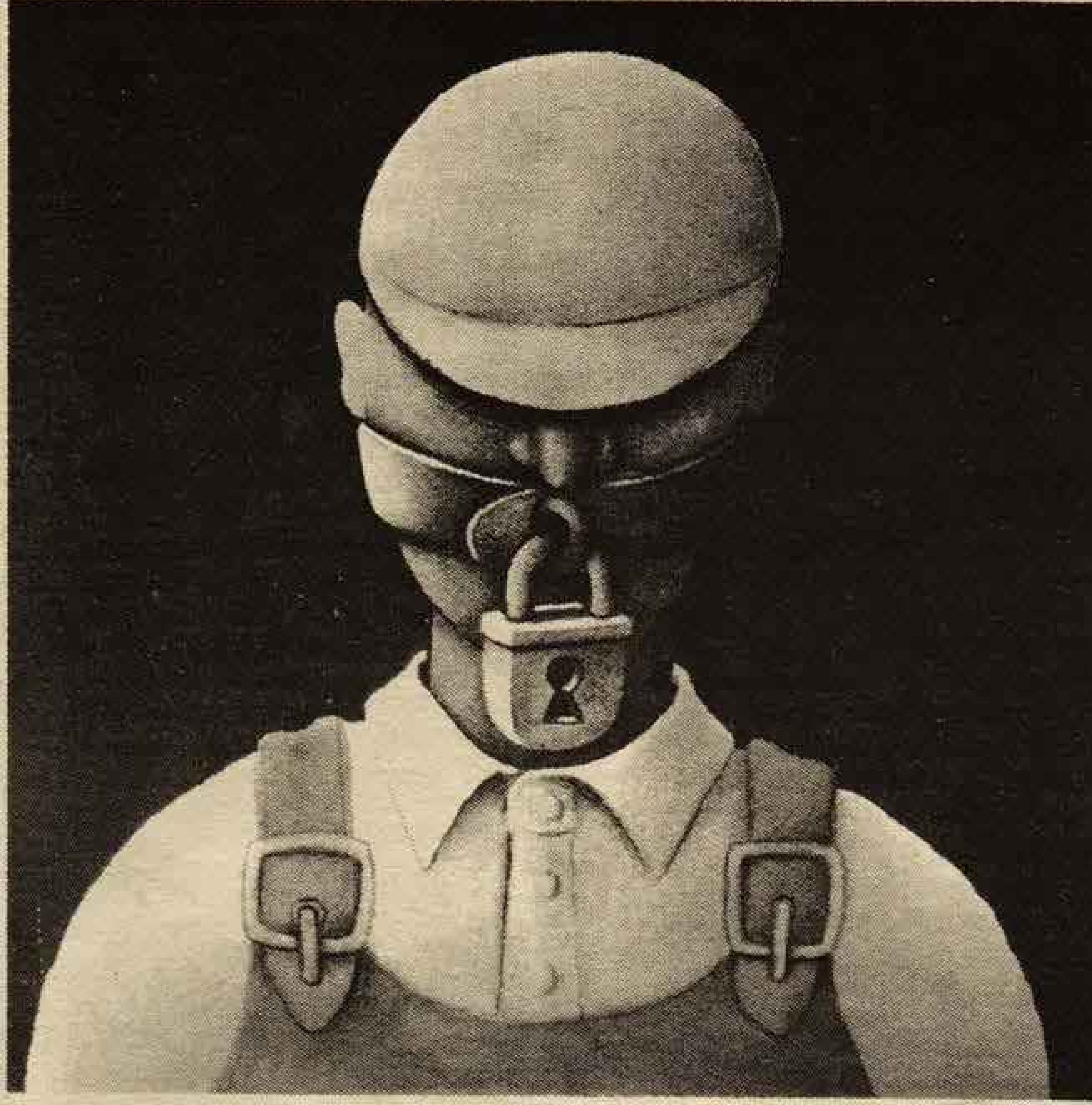
1475 sayılı İŞ YASASI DEĞİŞİKLİĞİ

Bu yasada yapılan değişikliklе işveren teknik, yapısal, ekonomik v.b. gerekçelerle ve Bölge Çalışma Müdürlüğünün onayı ile toplu işçi çıkarabilecek. Yasadışı greve katılan veya grevi destekleyen, onaylayan işçilerin iş akitleri işverence hemen ve tazminatsız olarak fesh edilecek. Bu önemli değişiklik ile Toplu işçi çıkarımı hiçbir kurala bağlı olmaksızın tamamen serbestleşecek. 1475 sayılı iş yasasının eski metninde yer alan ünlü 13 ve 17 maddeleri ile de işveren istediği işçiyi sebepsiz işten atabilirdi. Yalnız şimdi bu değişiklik ile artık tek işçiyi değil isterse fabrika işçilerinin tamamını işten atma yetkisini kazanıyor. Yine yapılan diğer bir değişiklik ile işveren işçilerini başka bir işyerine rahatlıkla nakledebilecek. Sanki bir makinenin yerini değiştiriyor gibi.. Bu nakletme konusunda işçinin hiçbir fikrinin alınmayacağını belirtmeye gerek yok sanırım. Bu nakil olayının herhalde bir gerekçesi de işyerinde oluşacak örgütlenmeyi, grevi v.b. daha başından yok etmek, dağıtmak olmalı.

SENDİKAL YASA DEĞİŞİKLİĞİ ve FAŞİST SENDİKACILIK

Bu yasada yapılan değişiklik daha ilk maddede başlıyor. Eski yasada sendikaların çalışma alanları "ekonomik, sosyal ve kültürel" olarak belirtilmişken yeni yasada "kültürel" alan metinden çıkarılmış. Kültürel faaliyet deyip geçmeyelim. Geçen dönemde sendika veya konfederasyonlar adına yapılan birçok dayanışma, kutlama, grev geceleri, toplantılar, sendika yayınları, basımevi v.b. işletmeler hep kültürel faaliyet çerçevesinde yapılan işlerdi.

Yeni yasa ile getirilen en önemli değişiklik ise sendikaların kuruluşunda görülüyor. Buna göre sendikalar artık İŞKOLU esasına göre örgütlenecekler ve Türkiye çapında faaliyet göstermekle zorunlu olacaklar. Bu meyanda eskiden 34 olan işkolu sayısı yapılacak bir tüzük değişikliği ile 24'e düşürülecek ve buna göre İŞKOLU SENDİKALARI kurulacaktır. Böylece eski yasadaki Meslek ve İşyeri sendikal örgütlenmeleri ortadan kalkacak. Tabi Federasyon tipi örgütlenmeler de.. Ayrıca her işkolunda sendikaların sözleşme yapabilmesi (yaniyaşayabilmesi) içinÇalışma Bakanlığının saptadığı o işkolundaki işçilerin %10'una sahip olması gerekiyor. 12 Eylül'de Türkiye'de 1.000 civarında sendika örgütlü idi. Bu yeni madde ile sendika sayısı 30-40 civarında bir rakama veya 24'e kadar düşebilir.

Sendika kurabilmek için o işkolunda fiilen 3 yıl çalışmış olmak, geçmişi temiz olmak, kamu hizmetlerinden kısıtlı olmamak vede SENDİKAL FAALİYETTEN MEN CEZASI almamış olmak gerekiyor. Bu madde ile kimlerin sendika kuramıyacağı açık. Tüm eski demokrat ve devrimci sendikacılar bu madde ile dışarda tutuluyorlar. Oysa eski yasada sadece okur yazar olmak ve Türk vatandaşı olmak sendika kurucuğu için yetiyordu.

Sendika üst yönetiminde ve konfederasyon yönetiminde yönetici olabilmek için en az 10 yıl, sendika şube yönetiminde görev alabilmek için o işkolunda en az 3 yıl işçi olarak çalışmış olma ilkesi getiriliyor. Bu maddeleri özellikle işverenler ısrarla istiyorlar. Nedeni, birincisi sendikalara dışardan sızmayı önlemek, ikincisi, bu seneler içerisinde kendi kara listelerindeki işçileri kolayca tasfiye ederek sendika yönetimlerini ellerinde tutmak. Eski yasada sendika ve konfederasyon yöneticisi olabilmek için sendika üyeliği koşulu yetiyordu. Birde unutmadan ekleyelim bu yönetici olmak için çalışma barajı getirmek fikri 1970'lerde yapılan ve 15/16 Haziran direnişiyle başarısız kalan değişikliklerden biri idi.

Sendikanın fabrikadaki işçi temsilcisi eski yasada bazı haklar donatılmıştı. Kolay işten atılamazdı, sendikal çalışmayı serbest yapabilirdi, özel izinler alabilirdi v.b. Yeni yasa ile bu hakta ortadan kaldırıldı. Hatta bu maddeyi Anayasaya bile koydular.

Yeni yasaya göre bir konfederasyon kurulabilmesi için 7 ayrı işkolunda sendikanın bir araya gelmesi zorunlu. Eski yasada ise 2 sendikanın bir araya gelmesi yeterliydi.

Konfederasyonlar doğrudan ULUSLARARASI BİR SENDİKAL ÖRGÜTLENMEYE katılamayacaklar. Bu konuda Bakanlar Kurulunun izni gerekli. Cuntayı 12 Eylül'den sonra özellikle Uluslararası Sendikal örgütlenmeler çok sıkıştırdı. Hatta TÜRK İŞ'in bağlı olduğu ICFTU (Hür içi sendikaları konfederasyonu) Sadık Şide'nin bakan olmasına karşı geldi ve Türk İş'i üyelikten attı.. Cunta ilerde oluşacak bu baskıları önlemek için şimdiden tedbirini alıyor. 274 sayılı eski yasada tabi ki böyle bir sınırlama yoktu. Bu yüzden DİSK özellikle Sovyet çizgisindeki ülke sendikalarının merkezi örgütü DSF'ye kolayca üye olabilmişti..

Geldik önemli bir maddeye yani sendikaların AMAÇ ve FAALİYETLER maddesine. Bu tehlikeli maddeyi faşist Cunta şöyle düzenlettirmiş "... toplu sözleşme yapmak, greve gidebilmek, yasal kuruluşlara temsilci gönderme, mesleki eğitim, spor ve kütüphane, kooperatif çalışmalarına yardımcı olma..."Sendikal çalışma alanındaki önemli değişiklik eski yasadaki SENDİKAL EĞİTİM'in kaldırılması olmuştur. Böylece sendikaların geçmiş dönemde azda olsa üyesi işçileri eğittiği, sınıf mücadelesine kazandırdığı gözönüne alınırsa bu hakkın kaybolması önemlidir.

Yine bu madde ile yasaklar devam etmektedir.

"Anayasa'da sayılan Cumhuriyetin nitelikleri, demokratik esaslar, ve temel haklara ilişkin yasaklamalar yanında, siyasi amaç güdemez, siyasi faaliyette bulunamazlar. Siyasi partilerle hiçbir konuda, hiçbir şekilde ortak hareket edemez, destek olamazlar. Dernekler ve meslek kuruluşları ile de ortak hareket edemezler. Siyasi parti organlarında görev alanların, sendikal organlarındaki görevleri sona erer. Sendikalar kendi yasal amaçları dışında toplantı, gösteri yürüyüşü yapamazlar. Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğünü bozmak, varlığını tehlikeye düşürmek, sosyal bir sınıfın egemenliğini sağlamak, dil-ırk-din-mezhep ayrımı yaratmak amaçlarını güden sendikalar mahkeme kararı ile kapatılırlar.."

Sendika ve konfederasyonlar hersene Çalışma ve Maliye Bakanlıkları ve Devlet Denetleme Kurulu tarafından ayrı ayrı idari ve mali yönden denetlenecekler..

YENİ TOPLU SÖZLEŞME DÜZENİ VE GREV YASAKLARI

275 sayılı eski Toplu iş sözleşmesi-Grev ve Lokavt yasasındaki ilk değişiklik ile bir işyerinde tek bir iş sözleşmesi imzalanması ilkesi getiriliyor. Böylece eski yasada yer alan bir işyerinde hem işkolu hemde işyeri imzalanabilir ilkesi ortandan kaldırılıyor, yerine İŞLETME SÖZLEŞMESİ adı verilen yeni tip sözleşme konuyor. Eski dönemde özellikle devrimci sendikalar (DİSK'e bağlı veya bağımsız) işyeri sözleşmeleri ile oldukça önemli ekonomik, demokratik haklar elde etmişlerdi. Yeni yasa ile getirilen İşletme Sözleşmesi ise eski dönemde tekellerin uyguladığı GRUB SÖZLEŞME'nin daha da geliştirilmiş biçimidir. Bu tip bir sözleşme ile bir tekel bir işkolundaki tüm işçileri için tek bir sözleşme imzalayabilecektir.

Faşist cunta nasıl ki sendikalara politikayı yasaklamıştır, aynı şekilde Toplu Sözleşme metinlerinde de bu yasağı uygulamıştır. Bu yasağa göre "Toplu iş sözleşmelerinde, devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne, milli egemenliğe, Cumhuriyete, milli güvenliğe, kamu düzenine, genel asayişe, genel ahlak ve genel sağlığa aykırı hükümler ile kanunlarda suç sayılan fiilleri teşvik ve himaye eden ve İMZA TARİHİNDEN GERİYE YÜRÜRLÜĞÜ OLAN HÜKÜMLER KONULAMAZ". Bu yasaklamadaki 'vatan, millet, ahlak, asayiş, tahrik, teşvik, himaye' gibi şeylere nasıl olsa alıştık ama yasaklamaların sonuna sıkıştırılan ve gözlerden kaçırılmak istenen sözleşmenin geriye yönelik uygulanmamasına parmak basmak gerekmektedir. Bilindiği gibi tüm toplu iş sözleşmeleri imza tarihinden sonra değil eski toplu iş sözleşmesinin bitim tarihinden başlar. Oysa yeni konulan bu yasakla işverenler yine birkaç gol atıyorlar işçi sınıfına..

Yeni yasaya göre bir sendikanın toplu sözleşmeyapabilmesi için o işkolundaki işçilerin enaz %10'unu ve o işletme düzeyindeki tüm işçilerinde %50'sinden fazlasını üye yapması zorunlu. Bu üye durumunun gerçekliğini ise Çalışma Bakanlığı yani bizzat devlet belgeleyecek. Artık hangi sendikaya devlet tarafından bu onayın verileceğini şimdiden tahmin edebiliriz.. Eski yasa da böylesine zorba bir hüküm tabi ki yok. Eskiye göre bir sendika o işyerinde yarıdan fazla üyeye sahipse ve Bölge çalışma müdürlüğü bunu onaylıyorsa o sendika sözleşme masasına oturabilirdi. Yine eski yasaya göre sendikasız bir işçinin toplu sözleşmeden yararlanması için sendikaya dayanışma aidatı ödemesi ve bunu sendikanın kabul etmesi gerekirdi. Oysa yeni yasaya göre sendikasız bir işçinin sözleşmeden yararlanması için düşük bir miktar dayanışma aidatı ödemesi yeterli.. Bu maddenin gelecekte açacağı kapı ▶

TEPKİLER

Sendikalar ile grev ve lokavt yasa tasarılarının Danışma Meclisi ilgili komisyonunca hazırlanmasından sonra çeşitli çevrelerden tepkiler gelmeye başladı. Bunlardan en ilginci ve üzerinde en çok tartışılanı İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin'in yasa taslakları ile ilgili şu sözleri oldu: "Yirmi yıldır biz ağladık, onlar güldü. Biz sıkıntılarımızı hep içimize attık. İşçiler ise her istediklerini elde ettikleri halde hep düzenlemeden şikayet ettiler. Ülkeyi 12 Eylül'e getiren şartların arasında devamlı olarak tek taraflı bozulan ve işveren aleyhine değişen dengeler büyük rol oynadı"

Hürriyet Gazetesi köşe yazarlarından Oktay Ekşi, Narin'in bu sözlerini "Demek ki şimdi gülme sırası size geldi. Uzunca bir süredir çıkan bazı kanunlara, yapılan düzenlemelere bakınca, doğrusu bu sözün haksız olduğunu ileri sürmek mümkün değildir. (...) Ancak, kısıtlanmak istenen hakların bir gün teker teker teslim edileceğini de düşünmek gerekir." diye yanıtlarken tasarıda "bundan böyle grev yerleri önündeki davullu zurnalı şamatalara son verilmesi" gibi olumlu (!) yanlar bulunduğunu da ifade etti.

Maden Federasyonu Başkanı Kemal Özer ise "Yirmi yıldır ağladıklarını söyleyenleri mal varlıklarını açıklamaya" davet etti.

TÜRK-İŞ'TE TELAŞ

Türk-İş içinde yeni yasa tasarılarına tepkiler değişik oldu. Türk-Iş yöneticileri anlaşılan yeni düzenlemelerin kendi sendikalarını hedef alan sert tedbirler getirmeyeceği inancı içindeydiler. Ancak, taslaklar incelendikten sonra kendilerine de ters gelen maddelerin bulunduğu ortaya çıktı. Özellikle yönetici kadrosunun her üç dönemde bir değiştirilmesini öngören madde Türk-Iş tarafından tepkiyle karşılandı. Türk-Iş yöneticileri bu kuralın hiç olmazsa geçen yılları kapsamaması yolunda girişimlerde bulunuyorlar. Bu maddenin kendi isteği doğrultusunda değiştirilmesini sağladıktan sonra Türk-Iş'in yasa tasarılarına daha olumlu yaklaşacağı açık. Hatırlanacağı gibi Türk-Iş Anayasa taslağına da önce "hak ve özgürlükleri kısıtladığı gerekçesiyle karşı çıkmış, ancak aidatların işçilerin maaşlarından kesilmesi şartını taslağa eklettirdikten sonra işçileri Anayasaya kabul oyu vermeye çağırmıştı. Şimdiden yeni yasalara göre örgütlenmelerde değişiklikler yapmaya başladılar.

Türk-İş eski Genel Başkanı Halil Tunç da taslaklarla ilgili yaptığı eleştirilerde yukarıda sözü geçen maddeye ve sendikalara getirilmek istenen kooperatifçilik yasağına değindi. Ayrıca, yeni düzenlemelerle "grev hakkının adeta problem yaratmama şartına bağlandığını" söyledi. Grev yasaklarının genişletilmek istenmesini eleştirerek, "yeni düzenlemelerle iş çevrelerinin ve işverenlerin Nisan 1982'den ortaya koydukları isteklere harfiyen uyuluyor" dedi.

Iş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Türk Milli Komitesi'nin konuyla ilgili yaptığı bir toplantıda, bundan böyle bir işçiden sağlanan gelirle bir aylık grev yapılabilmesi için işçinin en az 17 yıl aidat ödemesi gerektiği ifade edildi.

BİLİM (!) ADAMLARIMIZ DA KONUŞTU

Prof. Fikret Eren taslaklarda olumlu yanlar da buluyor: "Yeni düzenlemelerde milli tip sendikacılık esas alınıyor. Bu doğrudur"

Prof. Seydullah Eriş ise kooperatifçilik yasağını anlayamıyor: "Biz bugüne kadar, sendikalar neden gelir getirecek diğer faaliyetleri de yapmazlar diye eleştiriyorduk. Yeni düzenlemelerle getirilen, sendikaların gelirlerinin yüzde 30'u ile yatırımlara katılma haklarının kaldırılmasını kavrayamıyoruz."

Sendikalar yasa tasarısı, işçilerin tüm örgütlenme haklarını elinden alıyor. Ancak, eleştirilerinde bu konuya değinen hiç yok. Tek tük tepkilerde de, ileride bu yasalara karşı oluşabilecek halk hareketinin endişeleri ifade ediliyor.

ise örgütsüzlüğü iyice özendirmek olacaktır.

Bütün bu ağır şartları yerine getiren sendika işverenle sözleşme masasına oturabilir, uyuşmazlık-arabulucu-uyuşmazlık durumlarından sonra grev aşamasına gelebilir. Bizim kolayca sıraladığımız bu aşamalar için yine binbir dereden su getirttiriliyor merak etmeyin. Bu aşamalardan geçmeyen her grev ise yasadışı sayılıyor. Yasadışı grevin tüm zararlarını sendika ödüyor ve işçiler kolaylıkla kapı dışına koyulabiliyorlar..

Grev kararı ile birlikte işveren lokavt kararı alabiliyor ve her iki kararı işveren işçilere kendisi bildiriyor. Nasıl oluyor demeyin işveren işçilere şu gün greve çıksanız iyi olur diye bildirim yapıyor!

Bu noktada GREV YASAKLARINA gözatalım. Eski yasadaki grev yasaklamalarına ek olarak yeni bazı işkollarında grev yasağı getirildi. Kömür, tabii gaz ve petrol üretimi-dağıtımı-işyerleri, Banka-noterlik-Sigorta, Kamu kuruluşlarınca yürütülen itfaiye, temizlik işleri ve şehir içi deniz, kara ve demiryolu taşımacılığı hizmetleri, Aşı-serum imal eden yerler, turistikhizmetler, Milli Savunma ve İçişleri Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı işyerlerinde grev hepten yasak. Ayrıca savaş hali, seferberlik, Olağanüstü Hal ve Sıkıyönetim durumlarında grevler yasaklanacak. Yine Bakanlar kurulu milli güvenlik, genel asayiş, genel sağlık gibi gerekçelerle var olan grevleri erteleyebilecek. Ertelenen tüm grevler ise YHK'una havale edilecek.

Tüm bu koşullara ek olarak grev durumlarında; kıdem tazminatları işlemeyecek, grevin başlamasından 6 gün sonra 1/4 işçinin istemi ile grev oylaması yapılabilecek, grev hakkı iyiniyet kuralları dışında ve milli serveti tahrip edecek şekilde kullanılamıyacak, grev sırasında kasıtlı veya kusurlu olarak yapılan zararları sendika işverene ödeyecek v.s. v.s.

Grev sırasında ise işçiler fabrikayı terkedecek, greve katılmayan işçiler ve yeni işçilerle fabrika çalışmaya devam edecek, grevci işçiler fabrika önünde ve civarında topluluk oluşturamıyacak işyerine pankart, yazı, ilan, afiş, duyuru asamayacak, çadır, baraka, kulübe yapamayacak v.s..v.s.

Diyeceksinizki bütün bu koşulları yerine getiren sendika ne menem bir sendika olur. Açık sarı mı olur, koyu sarı mı olur, limoni sarı mı olur veya kapkaranlık faşist bir sendika mı olur yakında onu göreceğiz.. Yalnız bildiğimiz tek şey Türk İŞ'in bu tip bir örgütlenme ve çalışmaya ilişkin hazırlıklarını tamamlamaya çalıştığıdır.

Yazının bütününde sizleri yanılgıya düşüreceğini sandığım bir noktayı açıklamak istiyorum. Yazıda eski ve yeni yasaları karşılaştırırken 1963 tarihli eski yasaların eli yüzü düzgün, mükemmel, sınıfsal ihtiyaçlarımızı karşılayan yasalarmış gibi bir izlenime düşmemek gerekiyor. 1963-80 dönemi arasında yürürlükte olan sendikal yasalarda da örgütlenme, toplu sözleşme ve grev haklarının önüne engel koyan önemli maddeler vardı. İş Yasasındaki işten çıkarmadaki kolaylıklar, toplu sözleşme yetkisi alma, referandum, sözleşmenin uygulattırılması, grev ertelemeleri, dayanışma grevi .vb. zorlu engelleri sendikalar 17 yıllık süreçte belli ölçülerde aştılar, sınıf mücadelesini genişlettiler, geliştirdirler.

Genel olarak 60'ların sınırlı demokratik atmosferine uygun olarak hazırlanan 274 ve 275 sayılı yasalarla Cuntanın hazırladığı yasalar arasındaki korkunç fark Türkiye'nin şu anda nasıl bir faşist yönetim altında olduğunu belgeler de artar bile..

Bu yasalar ile Cuntanın tüm Türkiye'ye yönelik ne kadar önemli bir yapısal değişikliği gündeme getirdiğini bir kere daha öğreniyoruz..

Bu yasalarla Faşist Cunta, politika ile uğraşamayan(tabi cunta ve tekeller yanlısı politika hariç), grev yapamayan, toplu iş sözleşmelerini tekellerin ve devletin inayeti ile yapan, fabrika ve işyerleri ile bağlantısı kesilen bir sendikacılık planlamaktadır. Bunun somut şekli ise faşist bir örgüt şekline dönüştürülmüş bir devlet sendikacılığıdır..

Gelecekte önüne Türkiye devrimini ve dolayısıyla işçi sınıfı örgütlenmesini koymuş tüm Türk ve Kürt solu bu yasalardan sonra alternatif sendikal örgütlenmeler yaratmalıdır.

DİSK davasında sorgular bitti

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 numaralı askeri mahkemesinde 24 Aralık 1981 günü başlayan DİSK Davasında sorgular tamamlandı.

Askeri Savcının iddianamesinde," DİSK'in sendikal bir konfederasyon görümünde Marksizm-Leninizmden kaynaklanan demokratik sınıf ve kitle sendikacılığını yönlendirici ve örgütleyici olarak tanımlanan, temel ilkeleri ve işçi sınıfı bilimi ve sosyalist görüşleri benimsediği" ileri sürülüyor.

Cuntanın işçi sınıfına ve tüm emekçilere yöneltdiği saldırıların bir parçası olan DİSK davasında 75 sanık "Savaş halihükümleri"ne göre yargılanıyor. Dava başlangıcında Askeri Savcı 52 DİSK'li sendikacı hakkında idam istiyordu. Daha sonraiddianameye yapılan eklemelerle idam istenen sanık sayısı 64'e yükseldi. Sorgulamalar sonunda söz alan Baştürk "Bu dava demokratik işçi haklarını savunan sendikacılık hareketinin tasviyesi davasıdır. Sendikal hak ve özgürlüklerin yargılanması davasıdır.."dedi ve mahkeme heyetine bir dilekçe verdi. Bu dilekçede Baştürk, kendisinin ve yargılanan tümsendikacıların tahliyesini istedi. Baştürk dilekçesinde "İddianamenin niteliğinden dolayı evrensel boyutlar kazanan davanın geçmişe değil, geleceğe yönelik olduğunu" belirtti.

İSTANBUL'DA 500 SENDİKACI YARGILANIYOR

Öte yandan 12 Eylül 1980'den bu yana İstanbul'da 12'si DİSK'e bağlı, 7'si de bağımsız 19 sendikanın faliyetleri durduruldu ve kapatılmaları isteniyor. Bu sendikaların 500 yönetici ve üyesi hakkında da dava açıldı. Haklarında dava açılan bu sendikacılar 1 ile 30 yıl arasında degişen hapis cezası istemiyle yargılanıyorlar.

MSP davası sonuçlandı

12 Eylül 1980'de cuntanın yönetime el koymasından sonra kapatılan **Milli Selamet Partisi** hakkında açılan dava sonuçlandı. Laikliğe aykırı davranmaktan ve partiyi illegal bir örgüte dönüştürmekten yargılanan MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan ve 22 arkadaşı 4 ila 2 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldılar.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde yapılan son duruşmada avukat İsmail Arıkan bazı sanıkların savunmalarını yapamadıklarını bu nedenle duruşmaların başka güne ertelenmesini istedi. Mahkeme bu istemi reddetti. Duruşma sonunda kararını açıklayan mahkeme heyeti Erbakan'ı 4 yıl ağır hapis cezasına mahkum ederken, MSP Genel Sekreteri Oğuzhan Asiltük ve 21 yönetici de 3 ila 2 yıl arasında değişen hapis cezasına çarptırıldılar. 12 sanık ise beraat etti.

"Laikliğe aykırı olarak devletin içtimai veya iktisadi, siyasi veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa, dini esas ve inançlara uydurmak..." suçlarından yargılanan Erbakan ilk kez 9 Ekim 1980'de ifade vermiş ve 10 ay tutuklu kalmıştı. Erbakan'ın mahkumiyeti kesinleşirse 14 ay daha hapiste yatması gerekecek. MSP avukatları kararı temyiz ettiler. Avukatlar, Yargıtaydaki incelemenin duruşmalı yapılmasını istiyorlar.

Fatsa davasında sanıklar ifade vermiyor

Tutuklular davanın küçük gruplar halinde sürdürülmesini protesto için ifade vermiyorlar ve sanık sandalyesine oturmuyorlar.

Bir süre önce başlayan 759 sanıklı, 268 idam istemli Fatsa-Devrimci Yol Davasında iddianamenin okunmasından sonra sanıkların sorgularına geçildi. Askeri Mahkeme sanıkların küçük gruplar halinde ifade vermelerini kararlaştırdı. Bu karar üzerine, tutuklular ifade vermeyeceklerini açıkladılar. Tutuklular, mahkemenin bu kararının sanıklar arasındaki birlik ve bütünlüğü bozmak amacıyla alındığını belirterek kendilerine sorulan sorulara cevap vermeyeceklerini açıkladılar.

Sorgulara geçildikten sonra ilk grupta 5 kişi mahkeme salonuna getirildi. Bunlardan Mustafa Ciğerci adındaki sanık kendisine sorulan sorulara, **"cevap vermiyorum"** şeklinde karşılık verdi. İkinci olarak sorgulanması yapılan Kemal Aytekin, şöyle dedi: **"Basına, kamu kuruluşlarına ve sanık yakınlarına açık olan mahkemeniz ne yazık ki biz sanıklara kapalıdır. Mahkemenin bu tutumunu düşündürücü ve gülünç buluyorum. Bu tutumunuz davanın politik içeriğini zedelemiştir. İstediğimiz ortam yaratılmadıktan sonra en kutsal hakkım olsa savunma hakkımı kullanmayacağım. Biz devrimciler faşizm karşısında vazifemizi yaptık. Alnımız her zaman aktır."**

İlk grupta sorgu için getirilen sanıklardan Yusuf Atasoy ise, **"Mahkeme huzurunda bulunmaktan aciz değilim. Sizlere verecek bir hesabım yoktur."** dedikten sonra şunları belirtti: **"Bizler buraya gelene kadar özgür irademizle ifade verme imkanından yoksun bırakıldık. Aleyhimize kampanya açıldı, bizler 12 Eylül öncesi durumun sorumlusu olarak gösterilmeye çalışılıyoruz. Kuşkusuz ülkemizde 12 Eylül öncesi önemli gelişmeler oldu. Ülkemiz iç savaşı eşiğine gelmişti. İç savaşın eşiğine gelmenin surumlusu bizler değiliz. Bunun sorunlusu tekelci burjuvazidir. İddianameyi hazırlayan savcıların tutumu, Reşat Akkaya'nın açtığı savaşın devamıdır."**

Yusuf Atasoy, hakim iddianamede kendisi ile ilgili suçlamalara cevap vermesini istedi. Sanık ifade vermeyeceğini belirterek hakimin çeşitli sorularına **"cevap vermiyorum."** şeklinde karşılık verdi.

İKİNCİ GRUP DA İFADE VERMEDİ

2 Mart 1983 günü mahkemeye 9 kişilik bir sanık grubu getirildi. Bunlar da vermeyeceklerini açıkladılar. Tüm sanıklar, iddianamenin toplu olarak hazırlandığını, fakat sanıklarının tümünün mahkemeye getirilmediğini belirterek ifade vermeyeceklerini belirttiler. Hakimin sorularına **"yanıt yok"** şeklinde karşılık veren tutuklular, mahkemenin kararına rağmen üzerinde **"sanık"** yazan sandalyelere oturmadılar.

3. Grupta mahkemeye getirilen sanıklardan Yaşar Durmuş, ifade vermeyeceğini belirttikten sonra, **"asıl suçlu savcıdır. İddianame hazırlanırken vali Reşat Akkaya korunmuştur. Biz devrimciyiz, devrimciler kesinlikle ezilen halka baskı yapmaz,"** dedi.

KÖY-KOOP DAVASI SONUÇLANDI

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde Köy-Koop Davası karara bağlandı.

Adana eski CHP Milletvekili Nedim Tarhan 8 yıl hapse mahkum edildi. Mevcut düzeni yıkmak ve marksist-leninist bir düzen kurmak için faaliyet gösterdikleri, gizli örgüte üye oldukları iddia edilen 7 yöneticiye de 5 ila 8 yıl arasında değişen hapis cezası verildi.

Ölüm cezası

Demir ÖZLÜ

1974 yılı ilkbaharında, CHP-MSP ortak hükümeti döneminde, CHP Tekirdağ milletvekili Yılmaz Alparslan ile gene CHP İstanbul milletvekili Hasan Basri Akgiray, Millet Meclisi'nde ölüm cezasının kaldırılması üzerine bir yasa önerisi vermişlerdi. Ölüm cezasının kaldırılmasıyla ilgili bu yasa tasarısını görüşecek komisyona üye, öteki beş CHP milletvekili gelip görüşmeye katılmadıkları için, tasarı daha komisyondayken, sağ parti milletvekillerinin oylarıyla reddedilmişti.

Bu olayı hatırlatmamın nedeni şudur: 'ölüm cezası' konusunun çeşitli etkiler ve çalkantılar ortasındaki Türkiye'de, günü gelince gündeme geleceği, böylece de toplumsal yaşama çok derin yaralar açacağı belliydi. Ama, demokrat ya da sosyal-demokrat görünüşüne bürünmüş CHP milletvekillerinin çoğunluğunun umurunda bile değildi bu. Onlar bu vurdumduymaz tutumları, sonraki yıllarda, muhalefetteyken de, iktidardayken de sürdürdüler. 12 Eylül 1980 darbesinden sonra, eski genel başkanları Ecevit'in, askeri diktatörlüğün oluşmasına karşı -kendi anlayışı içinde- yaptığı çıkışlara katılmayarak da, sola yakinlıklarından ötürü tutuklanmış beş-altı milletvekili arkadaşlarını cezaevinde ve askeri mahkemeler önünde yalnız bırakarak da, aynı tutumu sürdürdüler. Açıklıkla bilinmektedir ki, bir diktatörlük oluşurken karşı çıkarak, onun oluşması sürecini sarsmak, oluştuktan sonra karşı çıkmaktan çok daha önemlidir. Ama, 1973'den bu yana demokrat ya da sosyal-demokrat görünüşünde ortaya çıkmış bu politikacıların, diktatörlük yerleştikten sonra da ona karşı çıkacakları beklenemez. İçlerinde, parmakla sayılacak kadar az sayıdaki "namuslu aydın"ın dışında, ne yazık ki bu kara çoğunluk ne demokrat nitelikler ne de sosyal-demokrat! Dün Türkiye'nin temel sorunlarını teşhis etmek istememenin, bugün de, diktatörlük koşulları altındaki kişiliksiz, oportünist tutumlarının sorumluluğunu taşımaktadırlar. Kime karşı? Bütün Türkiye halkına, genç kuşaklara, Türkiye aydınına karşı. Öyle sanıyorum ki, şimdi de bu kara çoğunluğun pek çoğu, kendilerine cuntanın gösterdiği, kendi eliyle sınırlarını çizdiği, alanda siyaset yapmaya hazırlanmaktadır.

Denecektir ki, Türkiye halkına, uzun yıllardır kurulmuş olan komplo sonucu iktidara getirilen cunta, Anayasayı ortadan kaldırdığı, bütün kazanılmış ekonomik ve düşünsel hakları iptal ettiği gibi, ölüm cezası kalkmış olsaydı da, onu yeniden yürürlüğe koyacaktı. Doğru. Fransa'da 1830 yılında da, 1848 yılında da ayaklanan halk yığınları, önce ölüm cezasını kaldirmış, ardından gelen gerici iktidarlar, yeniden bu cezayı getirmişlerdir. Ama sorunumuz bu değil sanırım. Sorunumuz, bizde sağcıların ve faşistlerin, tarihsel misyon olarak üzerlerine aldıkları görevi, cesaretle sonuna kadar, -hatta fazlasıyla- yerine getirdikleri: demokrat rolüne çıkanlarınsa demokratlık görevlerini sonuna değin yerine getirmek bir yana, daha işin başından başlayarak bu misyonlarına yan çizmeleridir. Gene de öyle olmuştur. En azından 1974'den bugüne kadar süren, demokrasiye, insan haklarına, yaşama hakkına, Türkiye halkının bütün kazanımlarına karşı kurulmuş ve işletilmiş olan tuzağa, gene sıkıştırıldığı tuzakta, canı pahasına gencecik insanlar tümüyle karşı çıkmış, askeri diktatörlük getirilince de, gene işkencehanelere, idam sehbahalarına gönderilenler onlar olmuşlardır. Koca koca demokrat rolündeki, politikacı rolündeki adamlar boş bırakmışlardır alanı. Türkiye'nin kötü kaderidir bu. Oysa, bütün dünya bilmektedirki, 1967 Yunan cuntasına değil solcular, sosyalistler, demokratlar, sağ demokratlar, muhafazakarlar bile karşı çıkmışlardı. Yunan askeri-polisinin elinde ölen demokrasi kurbanlarından biri, yaşını başını almış eski bir muhafazakar milletvekiliydi. Çirkin diktatör Papadopulos'a suikast teşebbüsünde bulunmakla yargılanan ünlü demokrat Panagulis, cunta devrildikten sonra merkez partisinden milletvekili olmuştu.

*

Daha da acısı, dün, devlet himayesinde geliştirilmiş MHP faşizminin saldırısına maruz kalanların, bugün idam cezasıyla tehdit edilmeleri ya da sözde yasal yolla idam edilebilmeleridir. Her ağzını açtığında, mezar ötesinden sesler getiren Türkeş 12 Mayıs 1974'de Hürriyet gazetesinde açıkca şunları söyleyebiliyordu: "Ben emir verdiğim zaman harekete geçeceksiniz. MHP, her giriştiği işi başarmıştır. Bundan kimsenin şüphesi olmasın. Emir alınca, komünistleri kazdıkları çukura gömeceğinizden eminim."

Artık Türkeş'in gerçekten yargılanması sözkonusu değildir. Dün de olduğu gibi. O, evine dönmek için, uygun atmosferin doğmasını beklemektedir. Görevi, onun bıraktığı yerden cunta ele almıştır.

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANININ GÖREVİNE SON VERİLDİ

Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Sami Doğan'ın görevine son kanı Sami Doğan'ın görevine Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından son verildi. Ankara Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğünde Ziraat Mühendisi olarak görev yapan Sami Doğan, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından bu görevinden alındı. Sıkıyönetim Komutanı Belediyeye gönderdiği bir yazılı emirde, Sami Doğan'ın genel güvenlik açısından bu görevde çalışamıyacağını belirterek görevden alındığı duyurdu.

MAHKEME HEYETİ YALÇIN KÜÇÜK'ÜN ZEKASINI "TEHLİKELİ" BULDU

Sıkıyönetim Komutanlığı'nca bir süre önce Gazi Üniversitesi'ndeki görevine son verilen Doç.Dr. Yalçın Küçük 8 yıl ağır hapse mahkum edildi. Yalçın Küçük İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde **"Bir Yeni Cumhuriyet"** adlı kitabından ötürü yargılanıyordu. Savcının ve bilirkişi raporunun **"suçsuzdur"** mütaalasını mahkeme heyeti yerinde bulmadı. Mahkeme Heyetine 7 sayfalık ek bir savunma veren Avukat Gülçin Çaylıgil, kitabın yeni bir bilirkişiye incelettirilmesini istedi. Mahkeme heyeti bu istemi de reddetti. Heyet, daha önce de, kitapta suç unsuru bulunup bulunmamasına ilişkin inceleme yapan ve suç unsuru bulamayan Ord.Prof. Sulhi Dönmezer'in raporu'nu da kabul etmemişti.

Savunma sonunda son sözü sorulan Doç. Küçük, kitabında hiçbir suç unsuru bulunmadığını söyleyerek, beraatini istedi. Küçük'ü suçlu bulan Mahkeme Heyeti kararın gerekçesini Yalçın Küçün'ün **"Bir Yeni Cumhuriyet"** adlı yapıtından çok, Küçük'ün kişiliğine dayandırdı. Kararda Küçük'ün **"Şeytana pabucunu ters giydirecek kadar kıvrak bir zekaya ve düşüncelerini karşısındakilere rahatlıkla anlatabilecek yeteneğe"** sahip olduğu belirtiliyor.

Küçük ayrıca basın yoluyla komünizmi övmek, 15-16 Haziran 1969 İşçi hareketlerini olumlu bulmak, desteklemek, halkı anayasal düzenini yıkmaya tahrik etmekle de suçlanıyor.

ADANA HALKIN KURTULUŞU DAVASI SONUÇLANDI

Adana 1 Numaralı sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde yargılanan 9 sanığa 4 ila 18 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi.

Sanıklar Halkın Kurtuluşu adlı gizli örgüte üye olmaktan ve 1978-81 yılları arasında çeşitli eylemler planlamaktan, gerçekleştirmekten yargılanıyorlardı.

BASIN DA "YÖK" LENİYOR!

Doğan Özgüden'in geçen sayıda yayınlanmak üzere yazılmış bulunan bu yazısını postadaki aksama nedeniyle geç geldiği için bu sayıda yayınlıyoruz

Doğan ÖZGÜDEN

16 OCAK tarihli tüm İstanbul gazetelerinde Cumhurbaşbuğu Evren'in *"beşuş"* çehrelerle çerçevelenmiş sivil fotoğrafı... İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'ni ziyareti sırasında diktatörü "kalem efendisi terbiyesi"yle ağırlayanlar, Bâbıâli'nin önde gelen simaları... Fotoğrafın altında da Evren'in sözleri: *"Normal düzende de basının yardımını bekliyoruz"*.

Geçen yazılarda belgelerle açıklamıştık: *"Anayasal"* faşist diktatörlüğünü kurumlaştırırken Evren'in sosyal plandaki umudu, Türk-İş'in başını çeken sınıf hainlerindedir.

İdeolojik planda ise, bir yanda üniversiteleri *"kışla zapturapt"*ı altına alan Doğramacı *"YÖK"*ü öte yanda ise kitlelerin beynini yıkamakta generaller TRT'siyle yarışan Bâbıâli basını!

Utanç vericidir:

Bâbıâli beylerinin Cumhurbaşbuğu'nun çevresinde elpençe divan poz verdikleri sayfalarda, aynı hafta içinde bir başka fotoğraf yer alıyordu: Türkiye Yazarlar Sendikası'nın sanık sandalyelerindeki 18 üyesi... Türkiye'nin seçkin yazarları, ozanları, düşünürleri... Tek suçları, boyalı basının yalan kusan rotatiflerinin karşısında kalemleriyle gerçekleri haykırmak!

Sadece onlar mı?

Haydi diyelim ki, 12 Eylül 1980 darbesinden *"Anayasa"*nın referandum'dan geçirildiği 7 Kasım 1982 tarihine kadar Türkiye olağnüstü bir dönem yaşamıştır. Bu olağanüstü dönemin hukuk tanımaz darbelerinden aydınlar da nasibini almıştır.

Ya 7 Kasım sonrası?

Kısaca gözatalım:

7 Kasım'dan 7 Şubat'a kadar geçen *"anayasal"* üç ay içinde aydınlara, basına yönelik saldırılarda, azalma şöyle dursun, doludizgin artma var. İşte üç ayın bilançosu:

KAPATILAN VEYA BELLI BÖLGELERDE DAĞITIMI YASAKLANAN GAZETELER:

Cumhuriyet, Hürriyet, Günaydın, Türkiye, Milli Gazete.

MAHKUM EDİLEN AYDINLAR:

Gazeteciler: Akın Kıvanç, Aydın Şenesen, Ramazan Güntay, Akın Simav, Mehmet Özgen, Aydoğan Büyüközden, Candemir Özer, Oktay Akbal, Okay Gönensin; *Yazarlar:* Yılmaz Güney, Osman Şahin.

KOVUŞTURMAYA UĞRAYANLAR:

Gazeteciler: Nadir Nadi, Emil Galip Sandalcı, Okay Gönensin; *Yazar ve sanatçılar:* TYS'nin 18 üyesinden başka, Sadık Gürbüz, Arslan Başer Kafaoğlu, Aydın Karasüleymanoğlu, Arif Damar; *Üniversite öğretim üyeleri:* Tahsin Yılmaz, Sadun Aren, Sezgin Tüzün, Server Tanilli. (Bu son kategoriye, YÖK tarafından *"doğranan"* üniversite öğretim üyelerini de katmak gerekir.)

DURUM bu iken, Evren'in direktifinden aldıkları ilhamla, Türk basın kuruluşları, *"basının kendi kendini kontrol etmesi"* yöntemlerini araştırmak üzere 23 Ocak'ta İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nde bir seminer düzenlemişlerdir. Basın özgürlüğünün ayaklar altına alınmasına karşı mücadele verecek yerde, adeta kendini *"suçlu"* kabul ederek, bir daha kabahat yapmamak üzere kendi kendini kontrol etmek *"uysallığı"*nı gösteren Bâbıâli'nin bu seminerine, bilerek yada bilmeyerek, Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI) de alet olmuş, çeşitli ülkelerden temsilciler göndermiştir.

Seminer yöneticisinin -ki büyük basın gruplarının has adamıdır- açıklamasına göre, bu çalışmaların amacı, Türk basınının kendi kendini kontrolunu sağlayacak bir *"Basın Konseyi"*nin kurulmasıdır.

Aslında, Türk basınında *"kendi kendini kontrol"* girişimi yeni değil. 60'lı yıllarda, ama başka bir bağlam içinde, ilk kez bir Basın Ahlak Yasası kabul edılmiş ve bu *"yasa"*yı uygulama yetkisi gazetecilerden oluşan bir Basın Şeref Divanı'na tanınmıştı. Ancak o zamanki girişim, Demokrat Parti'nin yıllar süren *"basın düşmanı"* uygulamalarından sonra, tüm gazetecilerin basın özgürlüğüne susamışlığının ürünüydü.

Açılan davalarda okka altına giden hep basın emekçileri olduğu için, onların bu yeni girişimi desteklemeleri, işleyişine aktif olarak katılmaları son derece doğaldı.

Patron koluna gelince: Kapitalistleşmenin bugünkü tekelci düzeyine ulaşmadığı, Bâbıâli'nin tiraj gazetelerinin bile hükümet kontrolundaki resmi ilanlara muhtaç bulunduğu bir dönemde, onlar da burjuva özgürlüğüne kavuşabilme dürtüsüyle bu girişimi desteklemişlerdi. Çünkü, 27 Mayıs Anayasası'nın getirdiği görece özgürlük ortamı içinde, resmi ilan dağıtımı hükümetin keyfi kullanımından çıkartılarak, hükümet, üniversite, gazete patronu ve basın emekçisi temsilcilerinden oluşan Basın İlan Kurumu'na verilmişti. Basın Ahlak Yasası'na uymayanlara karşı, Basın Şeref Divanı'nın önerisiyle, Basın İlan Kurumu tarafından resmi ilanların belli bir süre kesilmesi müeyyidesi konulmuştu. Patron kolu, Basın İlan Kurumu'ndaki hükümet temsilcilerini ve üniversite temsilcilerinin de bir kısmını giderek -yüksek ödenekli danışmanlık rüşvetiyle- ittifakına alabileceğinden emin olduğu için bu girişimden rahatsız değildi.

"27 Mayıs Anayasası'nın getirdiği görece özgürlük" dedik... Çünkü burjuva özgürlüklerinin kullanılması anlamında basın 60'lı yılların başında oldukça rahattı. Ama bu durum, örneğin bugün sıkıyönetim mahkemesinde yargılanan bir Aziz Nesin'in, daha Milli Birlik Komitesi başta iken, *"Komünizm propagandası"*ndan mahkemeye verilmesine, bir Şadi Alkılıç'ın Cumhuriyet'in bir yarışmasına gönderdiği yazıdan dolayı aynı suçlamayla tutuklanmasına engel olmuyordu. Burjuva özgürlüklerinin keyfini çıkartan basın, bu olaylar karşısında kör ve sağırdı. Tıpkı bugün TYS yöneticileri yargılanırken, Cumhurbaşbuğu'nu Basın Sarayı'nda ağırladıkları gibi...

Daha 1962 yılında, Türkiye Gazeteciler Sendikaları Federasyonu Yönetim Kurulu *"gerçek basın özgürlüğü için TCK'nun 142. maddesinin kaldırılmasını"* isteyen bildiri yayınladığında, patronlarının baskısıyla bizzat Bâbıâli gazetecileri federasyon yöneticileri aleyhinde çarşaf çarşaf imza toplayarak MİT'e juranaller gönderiyorlardı.

KALDI ki, tadını tam çıkartamadan, önce 1963 sıkıyönetimiyle, ardından AP'nin *"çoğunluk"* diktasıyla burjuva basın özgürlüğünün üzerine yeniden şal çekildi. Toplu basın mahkemeleri, ağır ceza mahkemeleri, zaman zaman da sıkıyönetim mahkemeleri direnen gazetecinin ikinci *"işyeri"* haline getirildi!

Ya Basın Ahlak Yasası?

Onu da bizzat Simavi'ler, Kılıçlıoğlu'lar ayaklar altına aldılar. Tiraj almak için, sansasyon uğruna, en ilkel burjuva basın ahlak kuralını dahi dikkate almaz oldular. Bir kez, Basın İlan Kurumu'nda düşledikleri ittifakı, basın emekçileri temsilcilerinin karşısında mutlak çoğunluğu çok geçmeden oluşturmuşlardı. Daha da önemlisi, dört nala tekelleşmeye giden Türkiye kapitalizminin çarşaf çarşaf özel ilanları, resmi ilan desteğine gereksinim de bırakmamıştı. Bâbıâli artık bir kurtlar sofrasıydı. Yalan, iftira, demagojinin renkli ofset baskılarda boyanarak pazarlandığı bir ortamda Basın Ahlak Yasası paspas haline gelmişti.

Herşey beyinlerin koşullandırılması, tüketimin kamçılanması, devrimci hareketin kitleler önünde yıpratılması içindi... Bu akıntıya karşı direnen Akşam gibi, Yeni Ortam gibi, Politika gibi, Demokrat gibi günlük gazeteler de, dağıtım kıskacıyla, teknolojiyle, onlar da yetmezse, sıkıyönetim fermanlarıyla susturuldu... Haftalık veya aylık sol dergiler de aynı akıbete uğratıldı.

ŞİMDİLERDE Evren'in direktifiyle *"kendi kendini kontrol"* için kolları sıvayan basın işte bu basındır... Gerek mülkiyet biçimiyle, gerekse boyalı teknolojinin *"israf"*tan başka bir şey olmayan maliyet giderlerini karşılayabilmek için özel ilan gelirine bağımlılığıyla tekelci sermayenin *"mütemmim cüzü"* olan Bâbıâli basını neyi kontrol edecektir? O basın ki, ilan almak için tiraja, tiraj almak için ilana mahkumdur.

İlan-tiraj kısırdöngüsünde ayakta kalabilmek için yalana, sansasyona, beyin yıkayıcı yayınlara muhtaç olanlar, kendi bindikleri dalı kesebilir mi?

Büyük sermayenin borazanlığını yapanların kuracağı bir Basın Konseyi, yapsa yapsa, Doğramacı YÖK'ünün ettiğini eder... Hele hele *"anayasal"* faşizm döneminde...

Böyle bir dönemde, toplam günlük gazete tirajının %80'ini tekelci sermaye gruplarının elinde tuttuğu bir ülkede, gerçek basın özgürlüğünün sağlanması mücadelesi, önce siyasal iktidar sorununun çözülmesinden, yani faşizmin altedilerek devrimci demokratik halk iktidarının kurulmasından ve hemen ardından kitle iletişim araçlarının emperyalizmin işbirlikçisi bir avuç tekelcinin mülkiyetinden kurtarılarak temsil gücü olan demokratik örgütlerin kullanımına açılmasından geçer.

Gerisi, kalem efendilerinin *"lâf ü güzaf"*ıdır!

Direnen Kadınlar

Ayşe Bacı'nın öyküsü

Feride Erdoğmuş

"Beni çocuk yaşta kocaya verdiler. Kocam benden 18 yaş büyüktü. İki oğlum oldu. Beş, altı yıl evli kaldım. Evlilik bana yaramadı,hastalandım. Sinir hastası olmuşum, kaskatı kesiliyorum. Beni Bakırköy'e yatıracaklardı. İşçi Bulma Kurumuna başvurdum. 15 gün içinde Almanya'ya geldim. 19 yıldır buradayım. Balık, konserve fabrikalarında, metal işinde çalıştım. Yalnız kadın diye diye başıma binbir türlü iş geldi. Bir sahibim olsun diyerek erkek kardeşimi buraya aldırdım. Bir sürü para harcadım ona. Daha sonra oğlumu getirdim, onu da işçi yaptım. Oğlan alman kadınlarının peşine düştü. Kendi kazandığını yedikten başka, beni de yedi. Saldım Türkiye'ye. İkinci oğlum okumaya geldi. Alman kadınları onu da rahat bırakmadılar. Bir süre sonra saldım onu da gönderdim. Kocam iyi adamdı, ama orada kaldı. Ben burada kaldım. Doğrusunu söylemek gerekirse, kocamdan hoşlaşmazdım. Severek evlenmedim. Akşam olduğu zaman, ölsem, toprağa girsem de onun koynuna girmesem derdim. Zaten o yüzden sinir hastası olmuşum. Bu kez Türkiye'deki ailemin geleceğini garantiye almak için, bir ev yaptırmaya kalktım. Canımı dişime taktım, kazandığımı hep gönderdim. Oğlanlar parayı har vurup harman savurmuşlar. Ev 10 milyona mal olmuş. Borçlarımı ödemek amacıyla, son çalıştığım hastahanedeki temizlik işine ek olarak, akşamları mutfak işinde çalışmaya başladım. İşimi beğensinler diye koca koca kazanları, etleri kaldırır, savururdum. Bir gün hastalanıverdim. Bel kemiğimde kayma olmuş. İki yıl çalışmadım. Hastane, kur, doktor arasında mekik dokudum. Geçirdiğim ameliyatlardan birinden sonra sinir krizleri geçirmemi anlayamayan doktor yıllardır yalnız yaşadığımı öğrenince bana 'sen kendine bir erkek arkadaş bul, hiçbir şeyin kalmaz.' demez mi? Oysa, onca borcun altında olmak, nasıl ödeyeceğimi düşünmekti, benim sinirlerimi bozan. Doktor benimle düpedüz alay etmişti. Erkek arkadaşı nereden, nasıl bulacağımı da deyiverseydi ya.. Şimdi ise aldığım çeşitli sinir, romatizma, belağrısı hapları beni serseme çeviriyor, uyuşturuyor. Söylenenler sanki bir kulağımda girip, bir kulağımdan çıkıyor. Almanya'da belimi doğrultayım diye çabalarken, belimden sakat oldum, daha da doğrultamam kolay, kolay..."

Ayşe bacı, bel kaymasından ötürü erken emeklilik isteminde bulundu. Belindeki,kaymanın daha öncelerde meydana geldiği gerekçesiyle reddedildi. Hastalık nedeniyle iki yıldır çalışamadığı iş yeri, iş mukavelesini bozmuş. Ayşe bacı yeniden işe alınması için mahkemeye başvurmuş. İşyeri arızalı olduğunu, eskisi gibi verimli olamayacağını öne sürüyor, işe almak istemiyor. İki gün sonra duruşması var Ayşe Bacı'nın. Sonucu şimdiden kestirebiliriz. Başka bir iş bulma şansının ne kadar olduğunu da.. İş bulamadığı takdirde kendisini nelerin beklediğini de..

Ayşe Bacı gibi bu ülkede yıllarca emeğini satarak yaşayan, sonunda yaşlanan, hastalanan ,yabancı işçilere, F.Alman Hükümetinin hangi gözle baktığını biliyoruz, getireceği önlemleri de... Bu önlemlerin hepsi de sosyal ve ekonomik hakları kısıtlamak ve Almanya'dan kovmak üstüne...

Ya Türk Hükümeti yanında, generaller ülkesi Türkiye'de yerleri ve güvenceleri nedir Ayşe Bacıların? Onlar içinde bir döviz aracı hepsi!.. Alman hükümeti kovuyor, onlar **"kovmayın!"** daha daha çalıştırın, bize döviz gelsin diyorlar. Ve böylece kendi ülkesinin emekçi insanlarına sahip çıkmazken, ABD emperyalizminin füzelerine, roketlerine dört elle sarılarak parsel parsel üs veriyorlar vatan topraklarından. Türkiyemizi bir savaş alanı olarak emperyalizmin buyruğuna veriyorlar.

İşte gerek ülkemizde, gerek F.Almanya'da çifte çalışıp çifte yıpranan, yürekleri sevgi ve özveri dolu, yaşamları zehir milyonlarca kadınlarımızdan, canlarımızdan bir örnektir Ayşe Bacının öyküsü... Çalıştır, sömür, posası çıkınca da sokağa at!.. Onlar yine de direnmekte, yaşama umutla, sevgiyle bakmakta, anlam katmaktadırlar yaşadıkları sevgisiz, özverisiz toplumlara...

Bugün Türkiye'deki zindanlarda işkenceler altında yiğitçe direnen binlerce kadınlarımız, analarımız, bacılarımız var. Başları dik, alınları bebelerine emzirdikleri süt kadar ak kadınlarımız direniyorlar demirkapılar ardında, süngünün, dipçiğin altında.

8 Mart 1983 Dünya Kadınlar Gününde selam olsun yiğit kadınlarımıza, sömürüye, zorbalığa karşı savaşım veren analarımıza, bacılarımıza...

F.Almanya'da, Türkiye'de sömürülen, aşağılanan ve aşağılık baskılar altında kalan tüm kadınların kurtuluşu, ülkemizin kutuluşuna bağlıdır. Savaşsız, sömürüsüz demokratik bir ülke yaratıncaya değin kadınların savaşı sürecektir.

Dünya Kadınlar Günü kutlu olsun tüm kadınlara...

AET Türkiye ilişkileri dondu

Geçtiğimiz ay Avrupa Topluluğu üyesi ülkelerin Dışişleri Bakanları Bonn'da bir toplantı yaptılar. Bu toplantıda AET ile Türkiye arasındakiilişkiler de ele alındı. Toplantıda Türkiye hükümetinin beklentilerinin tersine olumlu hiç bir karar alınmadı. Dönem Başkanı Genscher'in Türkiye'deki yönetim lehine tavır alınması da sonucu etkilemedi. Oysa ocak ayında Türkiye Dışişleri Bakanı Türkmen,Almanya Dışişleri Bakanı Genscher'le bir görüşme yapmış ve Genscher'den destek vaadi almıştır.

Önümüzdeki 1,5 yıl içinde Türkiye-AET ilişkilerinde yeni bir düzelme beklenmiyor. Almanya'nın AET Dönem başkanlığı Haziran ayında sona eriyor. Hazirandan sonra ise dönem başkanlığına sırasıyla Yunanistan ve Fransa geçecek. Bu iki ülke ile Türkiye'deki yönetim arasındaki ilişkiler gözönüne alınırsa topluluğun daha uzun bir süre olumlu kararlar almaması bekleniyor. Bonn'da yapılan toplantıda AET ile Türkiye arasında en üstdüzeydeki karar organı olan Ortaklık Konseyinin de Mart ayı içinde Brüksell'de toplanması kararlaştırıldı. Ancak Ortaklık Konseyi, Türkiye'yi temsilen katılacak olan Özel Sektör yetkilileriyle görüşme yapmayı reddediyor., toplantıların Büyükelçilikler düzeyinde yapılmasında ısrar ediyor. Konsey ayrıca, toplantının "tekstil sorunu"ile sınırlandırılmasını da öngörüyor.

Türkiye'ye verilmesi gereken "yardım"konusu ise gündemde yer almıyor.

TEKSTİL ÜRÜNLERİ İHRACATINDA KISITLAMA

AET'ye üye ülkeler Türkiye'nin tekstil ürünleri ihracatını sürekli kısıtlıyor. Özellikle 1981 Şubat'ından beri pamuk ipliği ithalatında yüzde 16 oranında teminat almaya başladılar. Daha sonra yapılan anlaşmalarla "belli bir fiat ve kontenjan çerçevesine" bağlı kalındı. Sırasıyla Fransa, İngiltere,İtalya ve daha sonra tüm AET ülkeleri pamuklu dokuma t-shirt ithalini sınırlandırma vebelirli bir süre dondurma kararı aldılar. Ortak Pazar ülkelerini bu tür önlemler almaya iten nedenlerin başında Türkiye'deki yönetimin uyguladığı ve aldığı kararlar büyük önem taşıyor. Türkiye'de kabul edilen Anayasa referandumundan sonra gelişmeleri izleyen üye ülkeler demokrasiye geçişin bir bütün oldugunu savunuyorlar.Türkiye'de baskıların ve haksız uygulamaların devam ettiği bunun üye ülkeler arasında kabul edilemeyeceğini söylüyorlar.

Cezaevlerinde tutuklular ölüme terkedildi

DİSK GENEL BAŞKANI: İDAM CEZAMIZ YAVAŞ YAVAŞ İNFAZ EDİLİYOR

● İdam istemiyle yargılanan DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, mahkemeye verdiği bir dilekçede, Türkiye askeri cezaevlerindeki koşulların ne denli insanlık dışı olduğunu açıklıyor.

● "18 kişi olarak tıkıldığımız ve doktorların 'yaşam için tehlikelidir' dediği hücrelerde hava almak son derece zordur."

● "Pencerelerin baktığı havalandırma avlusuna kurum ve gaz boşaltan 3 bacanın dumanları nedeniyle yattığımız hücrede yavaş yavaş ölme tehlikesi içindeyiz."

● "Haftada ancak toplam 60 dakika havalandırmaya çıkarılıyoruz."

● "normal doktor kontrolü ise 10 günde bir mazgal deliğinden tutuklunun yüzüne bakılarak yapılmaktadır."

● "Aranma, arkadan zincire vurulma, onur kırıcı davranış ve sözler tahammülü zor olaylardandır."

12 Eylül 1980 darbesinden sonra arkadaşları ile birlikte tutuklanan ve halen İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde idam cezası ile yargılanan DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, geçtiğimiz günlerde mahkemeye bir dilekçe verdi. Baştürk dilekçesinde; Türkiye'deki askeri cezaevlerinin bugünkü durumunu bütün çıplaklığıyla anlatmakta ve kendileri için istenen idam cezasının daha kesinleşmeden infazına başlandığını açıklamaktadır.

Abdullah Baştürk, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkeme zabıtlarına da geçen dilekçesinde şunları söylemektedir:

"Sorgulamanın tamamlandığı tarihte sunduğun tahliyeme ilişkin 224 sayfalık dilekçemin işleme konması mahkemenizce reddedilmişti. DİSK davasında yargılanan tüm sanıkların sorgusu tamamlanmadan tahliye talebinde bulunmak istemiyordum. Ancak gerek yürütme ve yönetim kurulu üyelerinin sorgularının bitimiyle ve gerekse götürüldüğümüz cezaevindeki yaşam koşullarının ağırlığının bana tüm sorguların bitimi aşamasında vermeyi tasarladığım dilekçemi sunma olanağını veremiyebileceği endişesiyle bu talepte bulunmamı zorunlu kılmıştır."

Cezaevindeki koşullar nedeniyle bir süre sonra tahliye dilekçesi bile verememenin endişesi içinde olduğunu belirten DİSK Genel Başkanı, dilekçesinin ilk bölümünde DİSK İddianamesinin hukuk ilkelerinden yoksun ve tutarsız olduğunu vurgulamakta, davanın siyasi bir dava olduğunu belirtmektedir.

İşkenceye de değinen Baştürk bu konuda şöyle demektedir: **"Bizlere işkence ve baskı altında imza ettirilen kağıtlar ilk hazırlık ifadesi kabul edilmiştir. Askeri savcı, bu hususu iddianamenin 781. sayfasında ve verdiği mütalaalarda zımnen kabul ederek işkenceyi onaylar görünmüştür. İşkenceye ilişkin dilekçelerimiz ise dosyalarımızdan alınmıştır."**

DOKTORLARIN "YAŞAM İÇİN TEHLİKELİDİR" RAPORU VERDİKLERİ HÜCRELERDE YAŞIYORUZ

Disk Genel Başkanı Abdullah Baştürk, dilekçesinin ikinci bölümünde şunları belirtmektedir:

"Diğer yandan ortada kesinleşmiş bir hüküm olmamasına rağmen ve bize göre bir hüküm verilmesi de mümkün olamıyacağı halde, götürüldüğümüz cezaevindeki yaşam koşulları dolayısıyla hakkımızda istenen ölüm cezasının infazı yavaş, yavaş ancak fiilen başlamıştır.

Çünkü 18 kişi olarak tıkıldığımız ve doktorların "yaşam için tehlikelidir" dediği hücrelerde hava almak bile son derece zordur. Pencerelerin baktığı havalandırma avlusuna kurum ve gaz boşaltan 3 bacanın dumanları nedeniyle yattığımız hücrede yavaş yavaş ölme tehlikesi içindeyiz. Bu koşullarda bizim için haftada toplam 60 dakika olan havalandırmaya çıkmak mümkün değildir. Çünkü havalandırmaya çıkmak daha yoğun biçimde ciğerlere zehirli gaz çekmek demektir.

Kanser dahil çeşitli hastalıklara yol açabilecek bu zehirli gazların yanısıra diğer koşullar da sağlık açısından tehdit edicidir. Işıklandırma sistemi gözleri ciddi olarak bozacak durumdadır. Şimdiden gözlerde sulanma ve yaşlanma başlamıştır. Göz doktoru için başvuran arkadaşlarımız göz doktoru listesindeki 200 kişiden sonraya yazılmışlardır. Sıraları 9 hafta sonra gelecektir. Normal doktor kontrolü ise haftada ya da on günde bir mazgal deliğinden tutuklunun yüzüne bakılarak yapılmaktadır. Yazılan reçetelerdeki ilaçlar ise zamanında temin edilmemektedir.

Savunma hakkımız ise sonderece kısıtlanmıştır. Avukatlarımızla görüşme sınırlıdır ve erlerin kontrolündedir. Ailelerimizle haftada bir yaptığımız 10 dakikalık görüşmeler ise aile kurumunu zedeliyici ve onur kırıcıdır.

Öte yandan tutukevinde arama, arkadan zincire vurulma, hakaret ve onur kırıcı davranış ve sözler tahammülü zor, sık sık karşılaştığımız olaylardandır.

Tutukluluk durumu, tutuklunun ruhi, bedeni ve zihni yönlerden ve sağlık durumunun bozulması anlamına gelmez. Ancak götürüldüğümüz cezaevindeki yaşam koşulları açısından davanın karar aşamasını görüp göremeyeceğimiz şüphelidir.

Dilerim tarih, yargılanan suçsuz sendikacıların haklarında hukuk dışı bir iddianame ile istenen ölüm cezalarının; bize göre aklanma ile sonuçlanması gereken bir karardan önce tutukevinde infazına tanık olmaz."

DİSK Genel Başkanı Baştürk, dilekçesinin son bölümünde, tutukevindeki koşulların düzeltilmesi için ilgili mercilere yaptıkları tüm başvuruların sonuçsuz kaldığını açıkladıktan sonra, mahkemeden cezaevinde uygulamaya konulan haksız idam cezası infazının durdurulmasını talep etmektedir.

Alınan bilgilere göre, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi, Disk Genel Başkanının bu dilekçesine henüz bir cevap vermemiştir.

Bütün vücudu sigara yanıkları içinde

BU RESİM CEZAEVİNE GETİRİLDİĞİ GÜN ÇEKİLDİ

Türkiye'de gözaltına alınan ya da tutuklanan ilerici ve devrimcilere her türlü işkence yöntemi uygulanıyor. Bunlardan birisi de, vücutta sigara söndürmek.

İşte Adnan Demir'in vücudunun çeşitli yerlerindeki sigara yanıklarının izlerini gösteren bu resim, Cezaevine getirildiği gün içeriye gizlice sokulmuş bir fotoğraf makinasıyla çekildi. Adnan Demir 12 Eylül darbesinden sonra Acilciler adlı örgüte üye olduğu gerekçesiyle gözaltına alınmıştı. Uzun süre Elazığ Emniyet Müdürlüğünde alıkonulan Adnan Demir, şu anda Elazığ Askeri cezaevinde tutuklu bulunuyor.

Bu çağrılara kulak verilmelidir

DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, bugün Türkiye askeri cezaevlerinde tutuklu bulunan ilerici, devrimci ve yurtseverlerin hangi koşullarda yaşamak zorunda bırakıldıklarını bütün açıklığıyla dile getirmektedir.

Baştürk, kendilerinin ve DİSK'in tarih karşısında aklanacağını, ancak haklarında istenen idam cezasının şimdiden cezaevinde infaz edilmeye başlandığını belirterek, mahkemeden bu infazın durdurulmasını istemektedir.

Askeri mahkemenin bu talebi yerine getirmeyeceği bilinmektedir. Çünkü tutuklulara karşı bugün ülkemizde faşist cunta tarafından özel bir politika uygulanmaktadır. Bu politika, ilerici, devrimci, yurtsever tutukluları göz göre göre ölümle tehdit etmekte, ideolojik ve politik olarak teslim olmazlarsa baskı ve zulümle yok edileceklerini kanıtlamaktadır.

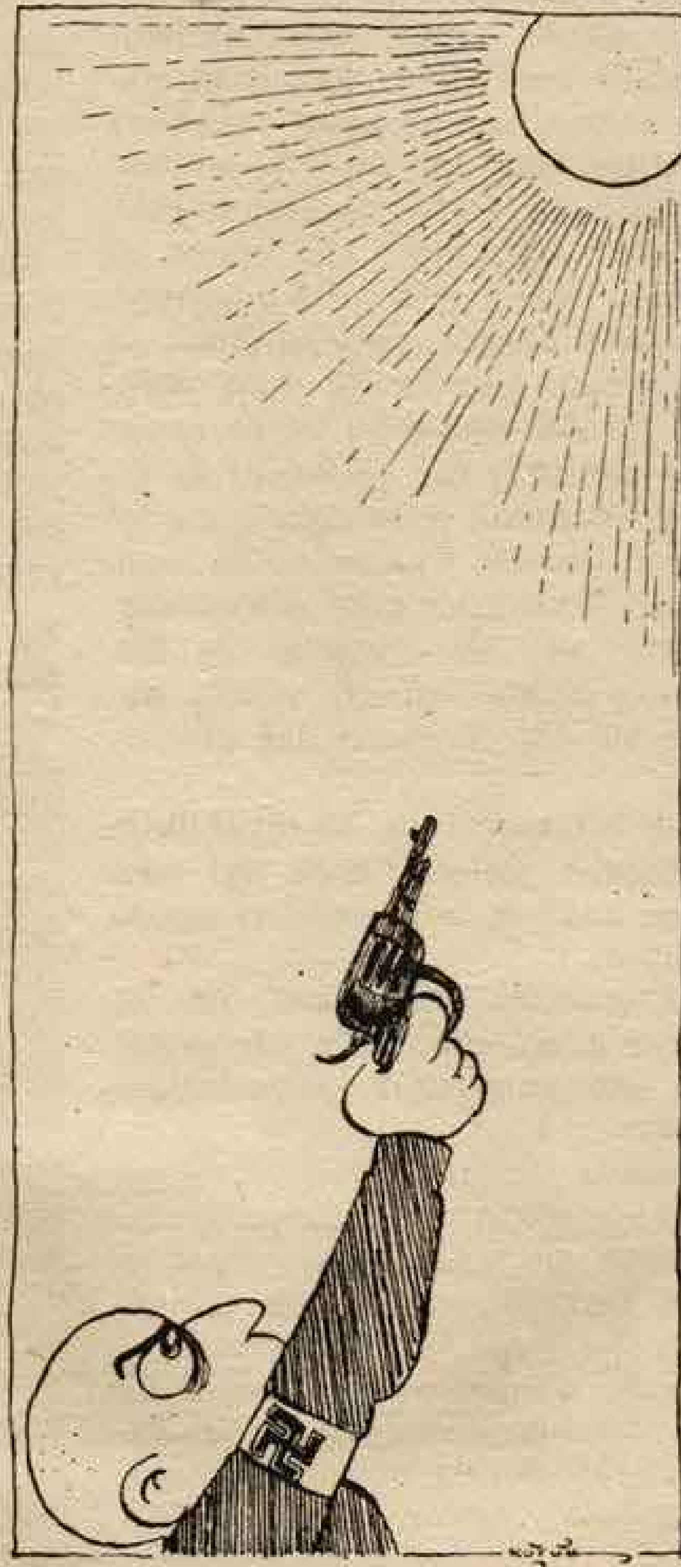
Bu politika, her türlü insanlık dışı yöntemle bugün, Metris'te, Mamak'ta, Diyarbakır'da, yurdun her yerinde uygulanmaktadır.

Beşyüzbin üyeli bir işçi Federasyonu yöneticilerini bile daha mahkemeleri sonuçlanmadan cezaevinde ölüme terkeden bu faşist rejimin zindanlarındaki zulmü karşısında yaşamak için direnen onbinlerce yürekli insanların çağrılarına kulak verilmelidir.

Özellikle yurtdışında yaşayan ilerici, devrimci ve yurtseverler bu vahşete seyirci kalmamalıdır. Tutarlı bir mücadele ile bu Nazi barbarlığına *«dur»* denilmezse binlerce tutuklu ve hükümlünün süreç içinde birer birer öldürüleceğinden kimsenin şüphesi olmamalıdır. Ve seyirci kalan bizler de suç ortağı olacağız!

Cezaevlerinde bugün ölüm kalım mücadelesi verenlerin onurlu kavgalarına destek olmak en azından bir insanlık görevi olduğunu belirtmeye gerek var mı?

İdam ve işkencenin durdurulması için görev başına!..

Bir devrimci daha işkencede öldürüldü

Manisa ve çevresinde sürüdürülmekte olan bir operasyon nedeniyle gözaltına alınan **Mehmet Mutlu Çetin** geçtiğimiz ocak ayı içinde işkencede öldürüldü.

Mehmet Mutlu Çetin 12 Eylül'den sonra Manisa-Alaşehir Devrimci Yol davası nedeniyle gözaltına alınmış ve tutuklanmıştı. Daha sonra mahkeme tarafından serbest bırakılan Çetin, doğrudan askere gönderilmişti.

82 sonlarında güvenlik kuvvetlerince sürdürülmekte olan bir soruşturma nedeniyle birliğinden tekrar gözaltına alınan Çetin, Ocak ayı içerisinde ailesine ölü olarak teslim edildi.

İzmir, Buca cezaevinde tutuklulara tek tip elbise giydirilmek isteniyor

● Cezaevlerinde tek tip elbise uygulamasına karşı direnişler var. İzmir, Buca ve Şirinyer cezaevlerinde tek tip elbise giymeyi reddeden tutuklular koğuşlarda iç çamaşırlarıyla oturdular. Kendilerine zorla tek tip elbise giydirilen tutuklular elbiselerini mahkeme salonunda yırttılar.

İzmir Buca cezaevinde de cezaevi yöneticileri tüm tutuklulara tek tip elbise giydirmek için girişimlerde bulundular. İlk kez 11 Şubat günü bu uygulamayı başlattılar. Bunun üzerine tüm siyasi tutuklular olayı protesto ettiler ve kişisel eşyalarını vermediler. Cezaevi görevlileriyle siyasi tutuklular arasına çatışma çıktı. Çatışmada 24 devrimci yaralandı, 30 kişi de hücreye atıldı. Ertesi gün, baskıların yoğunlaşması ve hücreye atılan devrimcilerin hücrelerden çıkartılmaması üzerine siyasi tutuklulardan 10'u yeni bir protesto eylemini başlattılar. Üzerlerinde sadece kilotları kalıncaya kadar soyunup cezaevi avlusuna çıktılar. Bu tutuklular da hücreye atılınca, bütün diğer siyasi tutuklular açlık grevi yapma kararı aldılar.

Buca cezaevindeki bu olayların Şirinyer Askeri Cezaevinde de duyulması üzerine buradaki siyasi tutuklular da açlık grevine başladılar. Bu arada, zorla tek tip elbise ile mahkemeye çıkartılan bir grup devrimci, mahkeme salonunda üzerlerindeki elbiseleri yırtarak çıkardılar. Mahkeme heyeti ile tutuklu sanıklar arasında tartışmalar çıktı, mahkeme heyetinin gözü önünde sanıklar dövüldüler.

TUTUKLU YAKINLARININ PROTESTO EYLEMİ

Tutuklulara görüş yasağının konulması ve mahkeme salonundaki olayların tutuklu yakınları tarafından öğrenilmesi üzerine, aileler sıkıyönetim komutanlığına başvurarak uygulamaların durdurulmasını istediler. Hücredeki tutukluların durumlarıyla ilgili bilgi almak isteyen aileler, savcılıkta küfürlerle karşılaştılar ve komutanlıktan dışarı atılmak istendiler. Aileler ayak diretince askerler coplarla ailelerin üzerine saldırdılar. Tutuklu yakınlarından bazıları yaralandı.

Bütün bu gelişmeler üzerine, Cezaevi yönetimi geri çekilmek zorunda kaldı. Hücredeki tutuklular hücrelerinden çıkarıldılar. Kendi elbiselerini giymelerine izin verildi.

AVUKAT SEMİH ÖZAY GÖZALTINA ALINDI

İzmir Barosu avukatlarından Semih Özay 25 Şubat perşembe günü 1. Şube ekipleri tarafından yazıhanesinden alınarak Emniyet Müdürlüğüne götürüldü. Semih Ozay'ın Buca Cezaevindeki açlık grevleri sırasında, tek tip elbise giyme zorunluluğu konusunda tutuklularla yaptığı görüşmelerin cezaevi yönetimince ihbar edilmesi üzerine gözaltına alındığı bildiriliyor.

Gerçek saygısı mı halka ihanet mi

Nihat Behram

Son günlerde Türkiye'de bir kesim "aydın" arasında konuşulan konu, yayına yeni başlayan haftalık bir kültür gazetesinin TV'ye verilen reklam metninin sansür edilmesi. Sansür edilen cümle de şu: **"Türkiye'de aydınlar var."** Bu sansür olayı Türkiye'nin içinde bulunduğu koşullar açısından hiç de şaşırtıcı değildir. **"Türkiye'de aydının onurunu temsil edeceği"** iddiasıyla çıkışı duyurulan ve aynı duyuruyu çıkış yazısına başlık yaparak yayıma başlayan gazeteye bir bakın siz!.. Ya şu okurlardaki dipsiz **"peygamber sabrı"** na ne demeli?

Yayınların geniş bir okur kitlesi bulması, daha doğrusu geniş bir okur kitlesinin yayınları izliyor olması kuşkusuz ki olumlu bir durumdur. **Olumsuzluk, bugün devrimci miras üstünde sahte aydının aşağılık şatolarını yükseltmekte oluşudur. Ve onlar artık mirasını çarçur ettikleri anlayışa bile pervasızca saldırıyorlar.**

Son on yılda Türkiye insanında bir okuma alışkanlığı oluşmuştur. Bunda kuşkusuz ki belirleyici olan, son on yılın devrimci mücadelesi ve devrimci yayınlarıdır. **Sahte aydınların az sayıda okurla oyalandıkları o yıllarda, kimisinin tirajı yüzbin dolaylarında, kimisi onbinlerle açıklanan okur kitlesine sahip devrimci yayınların tümü faşist darbeyle birlikte yasaklanmıştır.** Yasaklanan bu yayınların çeşitli kesimlerden okur kitlesi bugün ardı ardına, **"piyasayı"** dolduran yayınlara kalmıştır. Yoksa kimse çıkıp da diyemez ki **"faşist darbeyle birlikte Türkiye insanı çok okumaya başladı ve yığınla kültür sanat dergisi onbinler tarafından izleniyor."** Yada **"kültür adamlarımız 980'de birdenbire büyük bir okur patlaması sağladılar, bu nedenle onbinler tarafından izleniyorlar."**

Neyse, konumuz bu değil...

Yayına yeni başlayan haftalık kültür gazetesi **"somut"**da kendi açıklamalarına göre **"yüzbin basarak"** ilk sayısıyla yaygın bir okur kitlesine ulaşmış. Ve yine yerleştikleri köşelerinden birer dünya fatihi edasıyla okurun üstüne doğru üzüm salkımları gibi sarkan **"aydın"** yazarlarıyla. Gazetede yer alan tüm yazarları kastetmiyorum. Çünkü içlerinde dürüst aydınlar ve saygın yerleri koruması gereken yazarlar da var.

Bu gazetenin ilk sayılarına ilişkin bir iki nokta üzerinde duracağım. Bu noktalar bugün Türkiye'de **"revaçta olan aydın tipi"**ni kavrama açısından önem taşıyor.

Gazetenin, yukarıda sözünü ettiğim **"Türkiye'de aydınlar var"** başlıklı çıkış yazısı başta olmak üzere, şimdiye dek çıkan tüm sayılarında esas itibariyle ağırlıklı olan ideolojik anlayış Atatürkçlük savunması-övgüsüdür. Ve zaten tek **"Türkiye"** sözcüğü de başyazının adı içinde kullanılıyor. Diğer bütün bölümlerde **"Türk aydını"** olarak ve de aydınımızın varoluş ve gelişim evreleri Atatürkçülüğe dayalı olarak açıklanıyor.

YEMEK DUASI, ATATÜRKÇÜLÜK

"Böyle bir kitle dergisinde Atatürkçü yazarlara da yer verilmesi doğaldır. Kaldı ki Türkiye'de aydınlar arasında bu anlayışın köklü geleneği vardır..." falan denebilirdi, eğer ki iddiaları ile yaptıkları arasında hiç olmazsa namuslu bir uyum arayış olsaydı. Yani Atatürkçülük gazeteye damgasını vuran esas anlayış değil de, yer alan anlayışlardan biri olsaydı.

Bir işe başlarken Atatürkçülük övgüsüne sarılmak özellikle son dönemlerde **"aydınlarımızda"** bir besmele halini aldı. Atatürkçülük yemek duası gibi. **"Muhtemel bir tehlikeye karşı"** bir can simidi olsa gerek. İnsana Laz'ın fıkrasını anımsatıyor. Laz deniz kıyısında elinde bir yılanla dolaşıyor. **"Bu nedir?"** diye soranlara da **"ya denize düşersem neye sarılacağım"** diye cevap veriyor. Ne ki bu Atatürkçülük övgüsünün vardığı boyut, pek de masumane **"bir korku savma"** taktiği olarak ele almamayı gerektiriyor.

Amacım kimsenin Atatükçülüğünü ya da Kemalizmini eleştirmek değil. En basitinden bir aydın ahlakı üstünde durmak istiyorum. Yoksa şu yada bu nitelikte, ama Kemalizme bağlılık temelinde yıllardır iyi niyetli çalışan, çabalayan aydınlarımız olduğunu da düşünüyorum.

"Türkiye'de aydın var" deyip, Türkiyeli aydının temel özelliğini şoven, keskin Atatürkçü bir şemsiye altına hapsetme anlayışıysa öne çıkarılan, demokrat-devrimci aydın kavramı ustaca sulandırılmak isteniyorsa, ozaman üstünde düşünmek gerekiyor

Burada ise sadece çok basit bir namus ilkesini hatırlatmak istiyorum: Eleştirisi yasak olan bir konunun bozuk plak gibi durmadan övgüsünü tekrarlamak, basit bir aydın onuruyla dahi açıklanabilir mi? Üstelik yığınla aydın ve devrimcinin bu konunun eleştirisi nedeniyle zindanlarda olduğu bir dönemde. Sormak gerekir, her işe başlama duası Atatükçülük övgüsü olan *'aydınlara'*: Bu mu sizin **"özgürlükçü aydın"** anlayışınız? Yayınlarınızda, eleştirisine gem vurulmuş konuların atlarını koşturmak mı? Eğer namuslu aydın olmanın şu sıradan koşulu üstünde anlaşabilirsek, belki, **"aydınlar ve atatürkçülük-kemalizm"** v.s. gibi konular üstüne de tartışılabilinirdi. **Hiç olmazsa şu "Atatürk Koşusu"na kendi adınıza katılsanız, Türkiye aydınını temsil gibi haddiniz olmayan iddialarla değil.**

İlik sayıları esasta bu noktada **"ağırlık"** taşıyan gazetenin kimi yazarları ise **"fırsat bu fırsattır"** diyerek başka **"cazip"** konulara giriyor. Yazı köşesinin başlığı **"Gerçek Saygısı"** olan Fethi Naci, belli ki yıllardan beri göğüs kafesini daraltan bir konuya ilişkin düşüncelerini **"artık eş, dost dinlemeyip bir gerçeği apaçık söylemenin,sırası gelmiştir"** diyerek açıklıyor. **"Artık açıklamanın sırası geldi"**, diye vurguladığı **"önemli gerçek"** ve **"bu gerçeğe"** ilişkin **"dahiyane buluşu"** ise şu: **"Hapiste yatmakla, işkenceden geçmekle iyi sanatçı olunmaz..."** Böyle diyor. **"Hem efendim eğer devrimciyseniz ve bu yüzden başınıza bazı belalar geldiyse neden bir karşılık bekliyorsunuz? Devrim davası karşılık beklenmememesi gereken tek şeydir."**

Ağzında geveleyerek devrimcilik iddiasından da vaz geçmeyen şu zavallı aydıncığa bakın hele siz!

Ansiklopedik bilgiyi, çok bilgili olmanın tek ölçütüymüş gibi tekerlediği yazısında kırk yıllık bir toplumcu yazara **"bilgisiz"** diye saldıracak kadar bir öfkenin de sahibi olan eleştirmen, sanıyorum kimlerin devrim davasından çıkar gözettiklerini de çok iyi bilmektedir. Acıların hemen arifesinde yüzgeri ederek rahata, işin kolayında ticaretle refaha kimlerin ulaştığını.

SANATÇI MI ÇANAKÇI MI?

Ve **"artık bir gerçeği söylemenin vaktidir"** derken tespit ettiği **"vakte"** bakın siz: Yığınla aydın cezaevlerinde yığınlası susturulmuş, yığınlası sürgünde... Ve zaten yanıt olanağı olanlar ise, böylesine provakatif bir saldırıya verecekleri yanıtla ancak kendi başlarını belaya sokarlar. İşte yazar saldırının anını **tam da bu sırada tesbit ediyor. Şimdiye kadar beklemesinin** ise **"son derece masumane"** bir gerekçesi var: Şimdiye kadar **"eş, dost hatırı"** nedeniyle bu gerçeği açıklamadan beklemiş.

"İnsaf" diyesi geliyor insanın, elbette hapiste yatmak, işkenceden geçmek iyi sanatçı olmanın ölçüsü değildir. Türkiye'de hiç kimsenin de böyle bir iddiada bulunduğunu anımsamıyorum. Ama ne tuhaftır ki iyi yada kötü sanatçı olsun, güçlü yada vasat olsun onurlu, sorumlu, gerçekleri arayan her yazar, aydın, sanatçı faşizmin gericiliğin baskısına maruz kalmıştır. Başını halkının omuz başına koymuş her aydının kaderi halkının kaderini paylaşmak olmuştur. Ve bunun gönüllüsüdür ki koymuştur. Ve dünyanın her tarafında da bu türden sanatçıların hayatları anlatılır, onların hayatlarından dersler çıkarılır. Onların iyi sanatçı mı kötü sanatçı mı olduğunu sanat tarihi değerlendirir. Ama şu bir gerçek ki bu insanlar, iyi de kötü de sanatçı olsalar namuslu bir aydın olmanın hesabını verebilirler. Şimdi siz varın da bu ünlü eleştirmenimizin onuru, namusu, aydın kavramından anladığı şey hakkında karar verin. Eleştirisini gündeme getirdiği konu ve seçtiği zaman dilimi, bugün Türkiye'de namuslu bir aydının yazdığı bir mektuptan ötürü on yıla ceza yemesine neden olan bir konu ve zaman dilimidir. Sanatçılar değil, çanakçılar seçerler böyle zamanı.

Ve zaten F. Naci'de çok iyi bilir ki, insanlar iyi sanatçı kötü sanatçı diye **ayrılıp takibata uğramazlar. Ürünleri ve çabalarındaki düşünceleri nedeniyle** düzence övgüye yada baskıya uğrarlar. Yazar neden ustaca bu telden kayıyor da dövüşü, dövüşmeğe alışkın olduğu kaygan zemine çekiyor dersiniz? Çünkü o alan demagojisi bol bir alandır. Hem bir çırpıda, siyasal konulara eğilmedikleri için baskıya uğra**mamış son derece değerli bir çok sanatçı adı sayabilirsiniz. Oysa bu tür**den demagojiye elverişli tartışma taktikleri çoktan aşıldı. Bugün vede Türkiye gibi bir ülkede ortaya bu türden saldırılarla çıkmak olsa olsa saldırganın ne menem hesaplar içinde olduğunu gösterir. Toplumda başka bir gerçek kalmadı da, tartışma sırası bu **"gerçeğe"** geldi!

Öyle ya **"demir tavında dövülür"**. Hazır, insanlar düşüncelerini söyleyemezlerken, söyleyenler de hapisteyken **"zaten iyi sanatçılık için toplum gerçekleriyle ilgilenmek şart değil; üstelik bir de yeteneksizseniz başınıza gelecek belalar da başınıza kakılmaktan başka işe yaramaz"** v.s. gibi imalarla **"döndür şişi yanmasın kebap"**çılık oynayacaksın, bunun adı da **"Gerçek Saygısı"** olacak.

BUNLAR SANATÇI DEĞİL DÜMENCİ

Ya peki bu eleştirmenin **"alternatif sanatçısı"** kim diye düşüneceksiniz belki. Yıllardır göğüs kafesleri çatladı ısınmak için üstünde yattıkları o çürük yumurtaları. İşte hemen aynı gazetede karşısında onun **"zekanın şairi"** Cemal Süreya'sı. Tam da istediği gibi biri. Düzenle alıp vereceği hiç birşey yok. En son şiirinde yine, bu eleştirmenlerce yıllardır övülen **'ince zekâsıyla"** notalar eşliğinde striptiz anlatıyor: **"Etekliği fa, sütyeni sol, pabuçları la, şapkası si ... hiç de uzak olmayan bir piyano eşliğinde, müthiş bir hışımla atı atıverir üstündekileri, alın size si, işte la, sol, fa, mi, re dooo!"**

"Dooo" diye bitiriyor şiirini. Kendince, striptizcinin en son donunu attığını çağrıştırıyor. Şu yıllardır eleştirmenlerce övülen **"ince zekanın"** düzeyine bakın!

Aydın katlarda üstü **"dervişlik"** ve **"Bilgiçlik"** edalarının örtüsüyle örtülü bir döneklik ve hainlik pervasızlaşmaktadır. Kolay günlerin kimi **"solcu yazarları"** geçmiş günlerini **"hayatın gerçeklerinin suya düşürdüğü umutlu dönemler"** olarak niteliyor. **"Şimdi aynı umutlarla oyalanmak olsa olsa abesle iştigaldir. Çok bekledik çok o umutların gerçekleşmesini, bizim yerimizde sabır taşı olsa çatlardı.."** diyor dünün bir başka **"solcu"** yazarı bir başka dergide.

......

Kuşkusuz ki Türkiye'de aydınlar da var. Onların kimileri geçmiş yıllarda ve her zaman onurlarıyla yaşama yolunu seçtikleri için bugün zincirler altındalar, tehdit altındalar. Kimisi çeşitli olanakları zorlayarak dişle tırnakla birşeyler yapmaya çabalıyor. Kimisi sahtekarlık yapmaktansa en azından susmayı tercih etti. Kimisi ise Türkiye'de birşeyler yapabilme olanakları tükendiği için sürgünde, halkı için birşeyler yapmaya çabalıyor.

Yukarda sözkonusu ettiğim tutumların sahipleri ve benzerleri ise, namuslu bir anlayışın en ufak kırıntısının bile faşizm tarafından hayasızca bir saldırının hedefi olduğu bir dönemde, aydın olmanın sorumluluğundan yoksun olmaları yetmiyormuş gibi bunu bir de pervasızlık boyutuna vardırmalarıyla olsa olsa halka karşı işlenen suçlara değişik kılıflarıyla yenilerini ekliyorlar. Yazık!

Ne varki böyle ortamlarda da işte böyle anlayışlar palazlanır. Ama her güçlük döneminde kendine değişik renkler ve isimler bulsa da halka ihanetin bu türü yine eski çöplüğünde eşelenir.

Savaşçı Filistin aydını ile korkak Türkiye aydını üzerine bir güzelleme

Ömer Polat

Ortadoğu'nun büyük kentlerinden biri öğlen güneşi önünde eriyor. Sıcağın önünde arabalar sarhoş gibi sallanıyor. Köpekler gölgelere sinmiş, dallarda tek kıpırtı yok. Caddeler, sokaklar silme insan. Gören bunca insanın sıcağın inadına bağıra bağıra konuştuğunu, sinirle el salladığını sanır. Oysa değil. Ortadoğu insanı bu. Kanı kaynayan bir toplum. Heyacanlı, sinirli, duygulu. Bir küfüre adam vuran, bir sevda uğruna damlarda ömür çürüten insan Ortadoğu insanı. Dost gözlü,sıcak gülüşlü. Gülünce ağız dolusu gülen, kızınca adam vuran, kavga çıkaran insan. Aldırmıyor yakan güne. O, bir kilo domatesi daha ucuza almanın pazarlığında. Bir gören savaşa girmiş sanır. Güzel insan Ortadoğu insanı, bizim insanımız.

Filistin Yazarlar Birliği Başkanı Yahya Yahlif, Genel Sekreter, tercümanımız ve ben,yürüyoruz sokaklar boyu. Daha bir saat önce tanıştık, kolkola girmişiz kırk yıllık dostlar gibi. Öyleyiz de. Bir Batılı inanamaz buna. Üç yıldır aynı yerde çalıştığım Alman, sigarası bitince ya bana 20 Fenik uzatır, ya da ezile büzüle borç bir tek sigara ister benden hala. Nasıl anlar benlen Yahya Yahlif arasındaki dostluğu? Batı toplumları nasıl kavrayabilir Ortadoğu insanını? Yanıtı kolay: Biz onları nasıl anlayamıyorsak, öyle. Kolkola yürüyoruz. Vitrinlere bakıyoruz, avurdunu zurnacı gibi şişirmiş döner yiyen başı maşlahlı bir Araba bakıyoruz, arabaların arasında saklambaç oynayan çocuklara gülüyoruz, bir arkadaşıyla sohbeti koyulaştırmış trafik memuruna gülerek baş sallıyoruz. O, bunca iş arasında bir yandan da anlatıyor:

"Ateşkes olunca, saklandığımız sığınaklardan çıkınca ilk işim sizinkileri görmek oluyordu büyük savaşta. Savaşmanın da, gülmesini de iyi beceriyorlar.Çok arkadaşlarım var içlerinde. Onların öykülerini de yazıyorum. Arkadaşlar şiire döküyorlar. Ah, biz de, biz yazarlar da bir, bir araya gelsek. Sırtsırta vermiş, birbirine küsmüş iki koca dağ gibiyiz. Yazık."

Bir şey diyemiyorum. Ne diyebilirim ki? Sadece kolunu daha iyi sıkıyorum, anlıyor, beyaz dişleri açıkta görülüyor.

"Acıktın,şimdi seni güzel bir lokantaya götüreyim. Hem bir şeyler yeriz, hem konuşuruz," diye ekliyor ardından.

Ortasında havuzu, bahçeli, geniş yapraklı ağaçların gölgelediği bir lokantaya gidiyoruz. Garsonlar tanıyorlar, saygıyla, sevgiyle yer gösteriyorlar. Ve çoğa kalmadan masamız mezelerle donaltılıyor. Kendimi bir an Diyarbakır'da sanıyorum. Sanıyorum Diyarbakır'da bir lokantadayız arkadaşlarla. Anlatıyorum bu duyguyu.

"İnsanın beline bağladığı kemer, gövdesini iki ayrı bölüme ayırmaz," diye yanıtlıyor beni. "Bizim de aramızda sınır denilen bir kemer var, o kadar. Biz bir canız."

Sözü Genel Sekreter alıyor. Şair kendisi. Bizim şiirle çok ilgili. Nazım Hikmet'in "Memleketimden İnsan Manzaraları"nın Arapçaya çevrildiğini, çok okunduğunu anlatıyor ve ekliyor.

"Filistin savaşçıları düşmanla vuruşanda dudaklarında Nazım'ın dizeleriyle tetik çekiyorlar. Şehit düşen bir Filistinli'nin dudağından çıkan son sözün Nazım'dan olmadığını kim iddia edebilir?"

Sonra sözü kendilerine getiriyorum. Nasıl yazdıklarını, nasıl okumaya zaman bulduklarını pek bir merak ediyorum. Anlatıyorlar. Sözü birbirlerinin ağızlarından ala ala anlatıyorlar. Sözlerini kesmeden. Sanki biri türkü söylüyor ve türkünün yarısında öbürü devam ediyor. Hiç bir zaman özel bir kitaplıklarının olmadığını, olsa bile bir yıl içinde bomba altında yok olup gittiğini anlatıyorlar. Ellerine ne geçerse okuduklarını, buna da ateşkes sıralarında, sığınaklarda fırsat bulduklarını söylüyorlar. Siz de savaşıyor musunuz, gibi aptalca bir soru yöneltiyorum,dudaklarında beliren acı bir tebessüm oluyor yanıtları.

Düşünüyorum: Yurtları düşman işgalinde. Yazarlar Birliği Başkanı kırk yaşlarında. Saçları ap-ak olmuş. Değirmende ağarmış bu saçlar. Savaş altında doğmuş, büyümüş. Bir elinde otomatik tüfeği, bir elinde kalemi öyle gelmiş bu güne. Her iki silahıyla da savaşa savaşa. İmrenerek bakıyorum gözlerine,sarılıp öpüşüyoruz. Ülkemin aydınını,yazarını düşünüyorum içimden. Bizim yurdumuz da işgal altında. Faşizmim çizmeleri altında halklarımız. Zindanlar dolu, işkencede ölenlerin sayısı bine ulaştı. Yoksulluk, zulüm olağan şeylerden. Her şey suskun. Aydınım, yazarım en suskunu. Kalemini cebine koymuş, ağzını yummuş.

"Daldin", diyor Yahya Yahlif. Utanıyorum düşündüklerini anlatmaya. Ağırıma gidiyor. Zindanları dolduran insanlarım adına utanıyorum, halklarımız adına utanıyorum. Utanıyorum yazar olmamdan. Konuyu değiştiriyor, edebiyatımıza, Ortadoğu edebiyatına getiriyorum. Onlar bizden çağdaş olarak Nazım Hikmet'i, Yaşar Kemal'i, Aziz Nesin'i tanıyorlar. Ahmed Arif tercüme ediliyor. Ya biz onlardan? Utanarak söyleyeyim bir tanesini bile tanımıyoruz. Bu güne kadar tek bir çağdaş Ortadoğu yazarının ne bir tek şiiri, ne öyküsü, ne de romanı çevrilmiş dilimize. Kapılarımızı kapatmışız. Kanada'da varoluşçu öyküler yazan bir yazarı çevirmişiz, ve hatta üstüne övgüler yazmışız, dost toplantılarında konuşmuşuz bilgiç bilgiç,tanımayanı ayıplamışız. Ama bir kere olsun dönüp yanı başımıza bakmamışız. Bir çok dillere çevrilmiş genç savaşçı şair Mahmut Derviş'i tanımamışız. Yahya Yalif'leri tanımamışız. Geleceğimizin, halklarımızın geleceğinin Ortadoğu'nun kaderiyle bir olduğunu aklımıza bile getirmemişiz. İş mirasa düştümü, önümüz alınmaz. İbn-i Haldun da, Fuzuli de, Şeyh Sadi Şirazi de,hatta hatta Hz. Muhammed dahi Türktür. Nasıl ki Yunanlı'yla döneri bölüşemeyiz ya, öyle. Çünkü dar kafalıyız. Her şeyi dar sınırlar içinde düşünürüz. Belimizdeki kemerin altını başka üstünü başka görürüz. "Dövizi bana mı gönderiyorsunuz, ana babanıza gönderiyorsunuz," diyen Çalışma bakanımız gibiyiz. Doğuya karşı Fuzuli bizim olur, Batı'ya karşı Fuzuli'den utanırız, Şekspir'den (Shakespaer) bölümler okuruz ezbere.

Tıpkı bugün gördüğünüz gibiyiz. Geniş zamanda yazılarımızda, şiirlerimizde, romanlarımızda yere göğe sığmayan bizler, dar gününde halkımızın, süt dökmüş kediden beter oluruz. 1 Mayıs'larda elimizden bayrak düşürmez, ön sıralarda yürümeyi kimselere kaptırmazken, iş dara düşünce sığınacak delik ararız. Çünkü Türkiye aydınıyız, Türkiyeli yazarız, şairiz. Geniş zamanda grevlere türküler düşeriz, üstüne şiirler, öyküler romanlar yazarız, gün gelirbir sehbada iki kardeş asarlar peşpeşe, susarız. İşte biz böyle utanmayız, böyle utanmazız.

Olsa da, Pir Sultan, İbn-i Haldun, Hz. Muhammed ve binlerce atamız başlarını kaldırsalar da bir görseler halimizi. İdam sehbasında bile "El el Hak" diye bağıran Hallac-ı Mansur görse bu halimizi. Şeyh Bedreddin görse, Börtüceli Mustafa görse. Tükürürler valla. Bizim gibi miras bıraktıklarında utanırlar da yerin dibine geçerler, bin daha asılmış olurlar yağlı urganlarda.

Kalkıyoruz lokantadan. Yeniden kolkola giriyoruz. Dayanışma için and içe içe yürüyoruz.

"Silahlarımızı birleştirelim, kalemlerimizi birleştirelim," diyor Yahya Yahlif.

Bir pilakçının önünden geçiyoruz. İzzet Altınmeşe türkü söylüyor pilakta. Melodisi Kürtçe, sözleri Türkçe olan bir türküyü. Ben, Yahya Yahlif ve bir çok Arap birlikte dinliyoruz. Pilakçı bu plağı satmak için bizi içeriye davet ediyor. Girmiyoruz, yürüyoruz. Türkü bir sıra ardımızdan geliyor.

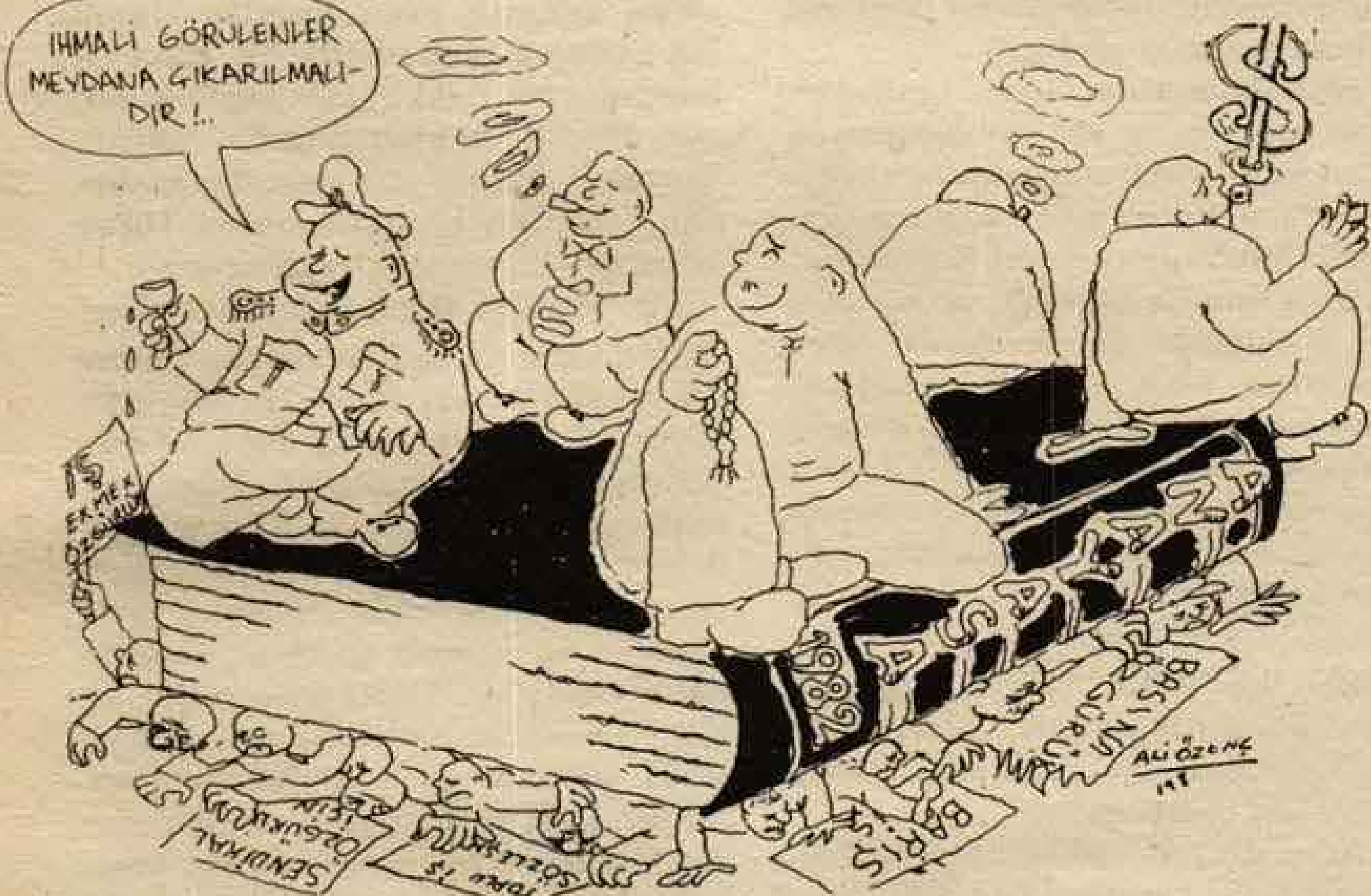
"Diyarbekir bedende
Seni gördüm gidende..."

Üretim zorlamasının yarattığı facia

106 maden işçisi hayatını kaybetti!

Zonguldak'ta bir iş kazası(!) daha oldu,8 mart günü. Grizu patlaması sonucunda 106 işçi hayatını kaybetti. Gazetemiz baskıya verilirken ulaşılamayan göçükler vardı. Ölü sayısının daha da artacağından endişe ediliyordu. Açılacak göçüklerde yeni patlamalar da söz konusuydu.

Geçtiğimiz hafta bir facia işte maden ocağı çöküntülerinin en önemli nedeni "üretim zorlaması" hep gözardı edildi . Bu son faciada da eynı gelişme gözleniyor. Gerek yekililerin demeçlerinde, gerekse boyalı basının olaya yaklaşımından bu ortaya çıkıyor. Olayın sıcaklığı geçer geçmez, "kendini bilmez bir işçinin sigara içmeye kalkışması faciayı doğurdu" veya "hem kendi öldü,

böyle sonuçlandı. Ve bunu gözyaşı, yardım kampanyaları, üst düzey yetkililerinin demeçleri izledi. Birinci ağızdan "İhmali görülenler meydana çıkarılmalıdır" sözleri ile "Kara elmas şehitleri","Büyük acıya ortak olalım","Kan ağlıyoruz", "İhmal mi var?" manşetleri iç içe geçti. "Cesetleri almaya inen kurtarma ekiplerinden iki kişi, önceki gün oksijen tüplerindeki delikler nedeniyle öldü. Dün de tüplerinde yeterli oksijen bulunmayan üç kişi ölümden kıl payı kurtuldu." resim altı haberi ile "12 eylül'den bu yana üretimi şu kadar artırdık" övünmeleri manşet kalabalığının tozu dumanı içinde kaybolldu gitti.

MADEN KAZALARINDA TÜRKİYE BİRİNCİ

Türkiye'nin karşılaştığı bu en büyük maden faciasından sonra çeşitli istatistikler tekrar ortaya döküldü. Bu istatisliklere göre Türkiye olumsuz anlamda rekor kırıyor ve maden kazalarında birinci sırada yer alıyor. Yine bir başka istatisliğe göre Türkiye'de Grevlerin en yoğun olduğu 1963-81 yıllarını kapsayan dönemde grevlerin yolaştığı işgücü kaybının,kazalar sonucu meydana gelen kaybın altıda biri olduğunu ortaya koydu.

Bu güne kadar meydana gelen hem de onlarca işçinin ölümüne neden oldu" biçiminde haberlerle karşılaşabiliriz.

Tecrübeli işçilerin şu sözleri kazanın ardındaki gerçeği açıkça ortaya koyuyor: "Fazla kömür üretmek için, gerekli önlemler alınmadan fazla çalışmaya zorlanıyoruz!"

Ereğli Kömür İşletmesi'nin (EKİ) "hizmete özel" raporları işçilerin bu görüşlerini bütünüyle doğruluyor. Bu raporlarda, Türkiye'de 1980 yılı içinde kömür açığını kapatmak için 1 milyon ton kömür ithal edildiği ve cunta yönetiminin üretimin her alanında arttırılması isteğine uygun olarak, EKİ'nin 1981 yılı için 3,9 milyon ton olan kömür üretim projesi, idari bir kararla 4,2 milyoj tona çıkardığı belirtiliyor. Aynı raporlarda, geçtiğimiz yıllardaki üretimin hep saptanan miktarın altında kaldığı da yazılı. Fazla kömür elde etmek için, elverişli olmayan koşullarda çalışma derinliği artarken, EKİ'nin yatırımlarında hiç bir artma görülmüyor. Bu da doğal olarak çökme, grizun patlaması tehlikelerini arttırıyor. Bu arada, EKİ'nin mühendis ve teknik eleman açığı da çok fazla.

Sonuç olarak, "ihmali görülenler" ortada: Devlet, üretim artışını zorlayan yönetim, kömürü işçinin yaşamından önde tutan zorbacı, sömürücü yönetim.

LANET KÖR ŞEYTANA!..

KAFAYA BAK

Muhbirlik ve dalkavuklukla iştigal eden tercümanın kiralık yazarı R. Tamer'in, "O kafa!" diye bir de nakaratı var. Düşüncesini, eylemini beğenmediği kimseleri gammazlarken hep, "Okafa!" diye peşref çeker.

Ya kendi kafası? Et kafa mı, at kafa mı?

Hayır hayır, kiralık kafa!

GÜN GELECEK

106 can, 106 emekçi, yüzlerce metre toprak altında can verdiler.

Kenan Paşa buyurdu:

"Sorumlular cezalandırılsın!"

Başüstüne komutanım!

Ancak kim bu sorumlular? Ülkede baş sorumlu zatı devletlümüz, zati alileriniz değil midirler Paşam?

Keza 2,5 yıldan bu yana operasyon, idam, işkence derken 481 yurtseverin katili de yine zatı şahaneleriniz değil midirler?

Evet, sorumlular ergeç cezalandırılacaklardır, hem de akıttıkları kanların kuyularında...

LEŞ KARGALARI

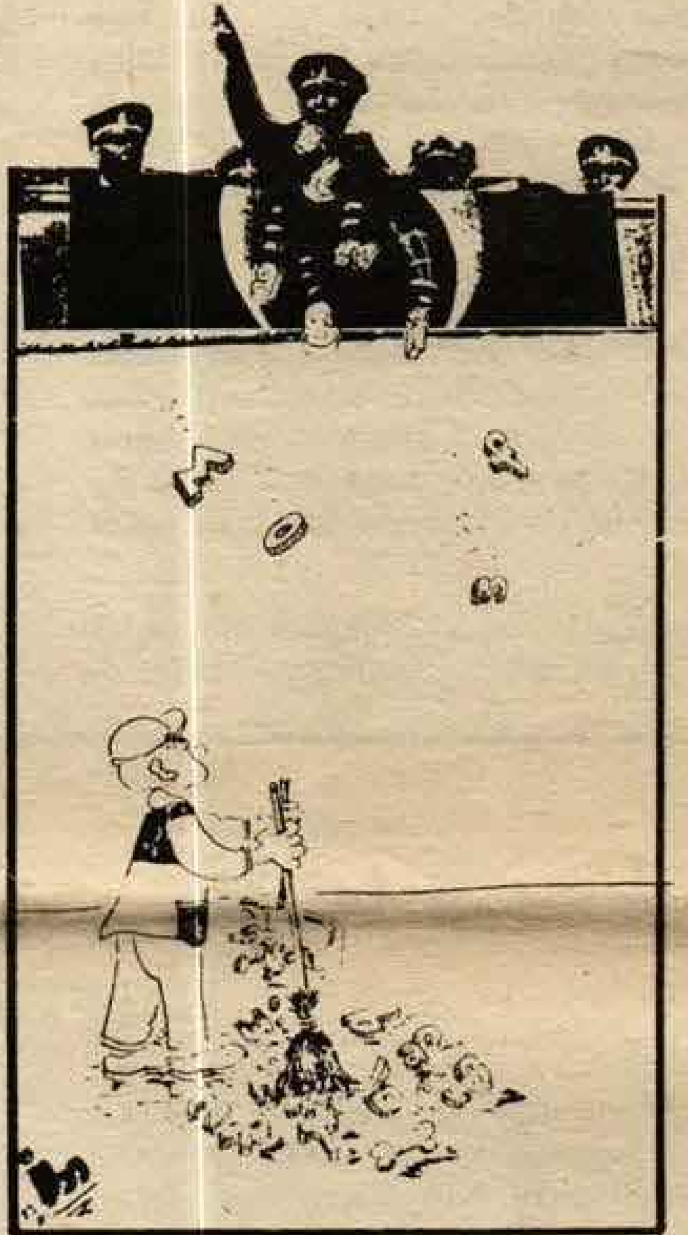
Her felaketin ardından hemen sıraya girerler. Evren Paşa dedi ki... Ulusu dedi ki.... Danışma Meclisi üyesi dedi ki.... Türk-İş Başkanı dedi ki...

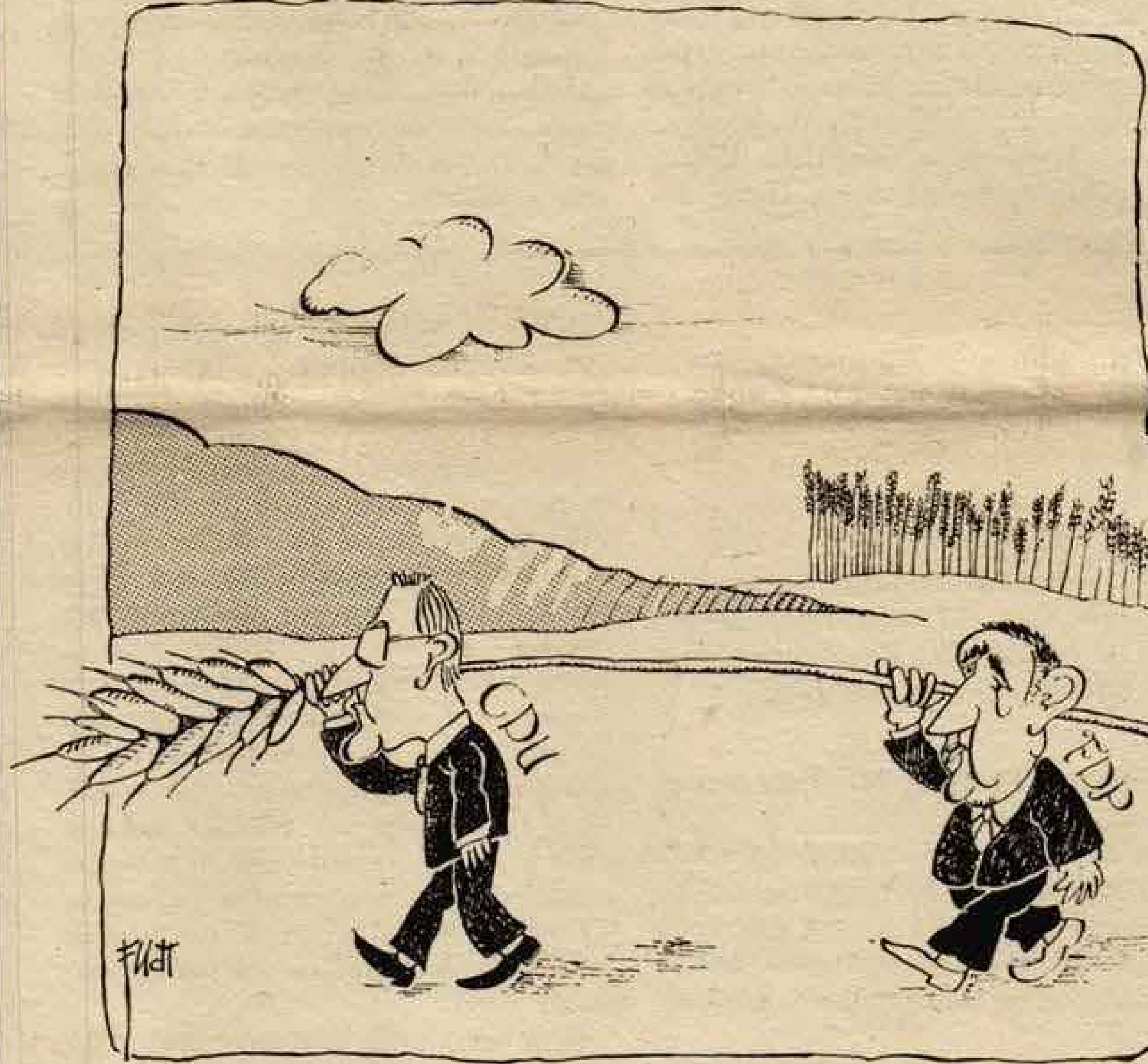
Kandilli Maden kuyusunda giden canların ardından, analar bacılar, dul kalan eşler ağıt yakarlarken onlar yine ötmeye başladılar. Kenan Evren dedi ki... Ulusu dedi ki.... Türk İş Başkanı dedi ki...

Ve böylece onlar ölür, bunlar nutuk çekerler.

Gidinin leş kargaları!

Yalnız dirilerini değil, ölülerini de sömürürler işçilerin.

RAHAT BATTI

CDU-CSU gibi sağcı partilere yüzde 48,8 oy veren Alman seçmenleri: Yabancı düşmanlığına, faşizmin yeşerip boy atmasına, atom silahlarının Alman topraklarına yerleştirilmesine ve kısacası savaşa evet dediler.

Geçmişi ne de tez unuttular. Hani can çıkmayınca huy çıkmaz demişler!

Nazi damarları yeniden kabardı zahir!

SEVGİNİN BÖYLESİ

Kenan Evren çocukları çok seviyor! Çocuk yuvalarını sık sık ziyaret ediyor. Malatya'da da oyuncaklar vererek kimsesiz bebeleri sevindirdi!..

Allah allah!..

Babaları öldürt, çocukları yetim bırak!

Anaları, babaları kitleler halinde zindanlara doldur!

Anaları, babaları topluca işten at, çocukları aç ve sefil bırak!

Sonra da dön kimsesizler yurdunda çocukları sev!..

Bu bir nedamet mi, vicdan azabı mı?..

Yok canım, hokkabazlık!..

HİZMETKARA BAK HİZAYA GEL

Adıyaman'da halka hitaben bir konuşma yapan Kenan Evren: **"Biz milletin hizmetkarlarıyız!"** dedi. Bu nasıl hizmetkar böyle?

- Hizmetkar, gittiği her yerde askeri birliklerin koruması altında meydan nutukları çekiyor!

- Hizmetkar, uçakla, helikopterle havaalarda uçuyor!

- Hizmetkar, topuyla tüfeğiyle 45 milyonu susta durduruyor!

Acaba **"milletin"** bu üniformalı hizmetkarı, Ağrılı Rısto Ağanın hizmetkarı Şeko ile **"hizmet"** değiştirmek istemez mi?..

Pardon, Kenan Paşa doğru söylemiş. Paşa ve arkadaşları gerçekten birer hizmetkar!

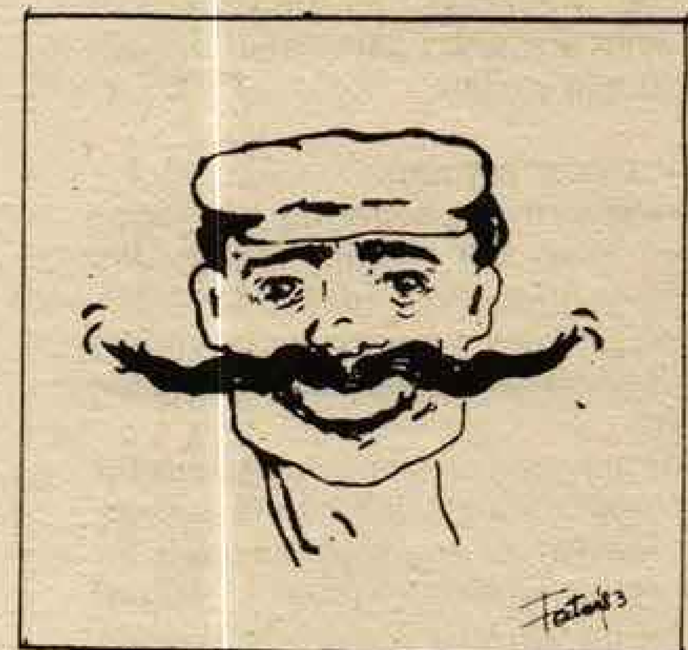
Ancak, Türkiye halkının değil, ABD'nin hizmetkarları...

Anlaşıldı mı efendim!

ARİF USTA "İLTİCAYA" BAŞVURDU

Demokrat Türkiye (Özel)

Arif Usta adında bir Türk yurttaşı, bıyıklarını korumak amacı ile F. Alman makamlarından sığınma hakkı istedi. Gazetecilerin sorularını yanıtlayan Arif Usta **"iltica"** gerekçesini şöyle anlattı:

"Generallerin çıkardığı yasalarla her hakkımız elden gitti, ses çıkarmadım. Sonunda sıra bıyıklarımıza geldi. 12 yıldır çocuk gibi baktığım bıyıklarım da makaslanacaktı. O nedenle Federal Almanya'ya kaçarak sığınma hakkı istedim!.."

Arif Usta **"Bıyıklarımı generallere kaptırmayacağım!"** diyerek sözlerini tamamladı.

B.M. İnsan Hakları Komisyonu cunta yönetiminin insan haklarını çiğnediğini kabul etti

● SSCB, Bulgaristan, Polonya ve Batı Almanya gibi ülkeler çekimser oy kullanırken, Çin Halk Cumhuriyeti, İngiltere ve ABD soruşturmanın sürdürülmesinin aleyhinde oy kullandı.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonunun 31 Şubat-11 Mart tarihleri arasında Cenevre'de yaptığı toplantıda Türkiye'deki yönetim hakkında soruşturmanın sürdürülmesine karar verildi. 31 Şubat- 11 Mart tarihleri arasında yapılan toplantıda Türkiye ile ilgili gündem maddesi kapalı oturumda ele alındı. Türkiye dosyasında geçen yıl içinde Türkiye'ye giden hukukçu heyetlerinin, **"Amnesty International"** ve **"Alternative Türkei Hilfe"**'nin raporları yer almıştı. Tartışmalı geçen oturum sonucunda **"Türkiye'de insan haklarının ihlalinin devam ettiği ve soruşturmanın sürdürülmesinin gerektiği"** kararı 10'a karşı 14 oyla kabul edildi. 16 ülke de çekimser kaldı. Üç Afrika ülkesi de çekimser kaldı.

Özel gündem maddesinin dışında, genel görüşmeler yapılırken toplantıya gözlemci olarak katılan uluslararası kuruluşlar Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesini kınadılar. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi söz alarak, Türkiye'de insan haklarının ihlalini, çalışma ve sendika kurma özgürlüklerinin yokedilmesini kınadı. Yine bu oturumda **"Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu"** ve **"Dünya Barış Konseyi"**'i yazılı muhtıra sundular. Türkiye hakkındaki özel gündem maddesinin görüşülmesi sırasında ise Fransa delegesi işkenceler hakkında bilgi verdi.

Bugüne kadar 542 işkence olayının su yüzüne çıktığını belirten Fransız delegesi, bunlardan sadece 119'unun yargıya intikal ettiğini ama ancak 16'sı hakkında işlem yapıldığını söyledi Hollanda delegesi ise Türkiye'de halen 40 bin'in üzerindeki siyasi tutuklunun çok kötü şartlarda yaşadığını ve işkencelerin hapishanelerde de sürdüğünü belirtti. Federal Almanya delegesi ise insan haklarının ihlali olaylarının 1980'den kalma olduğunu ileri sürdü. Görüşmeler sırasında ise Pakistan delegesi söz alarak, **"Türkiye'de insan haklarının artık ihlal edilmediğini ve durumun normale döndüğünü"** ileri sürdü ve soruşturmanın durdurularak, dosyanın kapatılmasını istedi.

Bu önerge üzerine söz alan Türkiye'nin Birleşmiş Milletler Cenevre Daimi Temsilcisi Kamuran İnan, suçlamaların eski olaylarla ilgili olduğunu, şu anda Türkiye'de insan haklarının ihlal edilmediğini ileri sürdü. Ayrıca Avrupa ülkelerini suçlayarak, teröristleri barındırarak Türk diplomatlarının yaşam hakkını tehlikeye soktuklarını iddia etti.

Pakistan'ın önerisi yapılan oylamada reddedildi ve Türkiye'deki insan haklarının ve temel hürriyetlerin ihlalinin incelenmesi ve komisyonun gelecek toplantısında yeniden ele alınması kararlaştırıldı. Oylamada Avustralya, Kanada, Kolombiya, Kostarika, Küba, Kıbrıs, Finlandiya, Fransa, Gana, İrlanda, Libya, Mozambik, Nikaragua ve Hollanda soruşturmanın sürdürülmesinin lehinde oy kullandılar. Bengaldeş, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, Filipinler, Senegal, **İngiltere** ve **ABD**, **Pakistan'ın önerisini desteklediler. Arjantin, Brezilya, Bulgaristan, Fuji, Ürdün, Meksika, Polonya, Uganda, Ukrayna, SSCB ve Tanzanya çekimser kaldılar.**

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonunun 40. toplantısı bu yıl Ağustos-Eylül aylarında yapılacak. Türkiye gelecek toplantının gündeminde de yer alıyor.

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ TÜRKİYE'DE SENDİKAL ÖZGÜRLÜKLERİN DERHAL TANINMASINI İSTEDİ

1-4 Mart tarihleri arasında toplanan **Uluslararası Çalışma Örgütü Yönetim Kurulu, Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi**'nin hazırladığı raporu görüştü.

Uluslararası çalışma Örgütü Yönetim Kurulu, Sendikal özgürlüklerin terörizm gerekçesine dayandırılarak askıya alınamayacağını belirterek, tüm sendikacıların serbest bırakılmalarını, işkence olaylarının kovuşturularak sorumluların cezalandırılmalarını istedi. ●

Avrupa Belediyeleri yargılanmakta olan Fatsa Belediye yöneticileriyle dayanışma içine giriyor

30 Ekim 1982'de İsviçre'nin Basel kentinde kurulan **"İlticacıları ve Yabancı İşçileri Savunma Komitesi"** çalışmalarını sürdürüyor. Bu komite Türkiye'deki yönetimi protesto eden bir kampanya başlattı. Bu kampanya sonucunda Türkiye'ye bir heyetin gönderilmesi planlanıyor. Genelde Cunta'yı veren kampanya, Fatsa'da yargılanmakta olan tutukluların haklarını koruma amacını güdüyor.

Fatsa davasında insani ve hukuki hiçbir kuralın geçerli olmadığını savunan komitenin açtığı kampanyaya İsviçre'den 3000'i aşkın mektup gönderildi. Mektupları Basel Belediyesi'ne veren Komite Belediye yetkililerinden Türkiye'ye gönderilecek heyet konusunda olumlu yanıt aldıklarını açıkladılar. Yetkililer Türkiye'ye gönderilecek komiteyi desteklediklerini ve kendilerinin de böyle bir komitede temsilci olarak yer almak istemediklerini belirttiler.

İsviçre'nin diğer Belediyelerinden gelen yanıtlarda olumlu. Yanıt veren belediyelerden bir çoğunu Fransız Kantonları oluşturuyor.

İsviçre'nin yanı sıra İspanya'da 200, İrlanda'da 5, Avusturya'da 300 Belediyeye bu heyetle ilgili olarak başvurduklarını bildiren Komite, Hollanda ve Portekiz belediyeleriyle de ilişkilerini sürdürdüklerini açıkladılar.

Ayrıca Komite geçen Ocak ayı içinde **"Asyl Praxis - Asyl Recht"** adlı bir broşür yayınladı. Özellikle Almanya ve İsviçre'de iltica isteminde bulunan kişilerin sorunlarının dile getirildiği broşürde çözüm yolları da öneriliyor.

FRANSA İNSAN HAKLARI BİRLİĞİ "TÜRKİYE'Yİ" GÖRÜŞTÜ

23 Şubat 1983 günü İnsan Hakları Birliği (Ligue des Droits de L'homme) Fransa'da Türkiye üzerine bir toplantı düzenledi. Toplantıya Fransız örgütleri, DİSK İrtibat Bürosu, Kürt Enstitüsü ile Türkiyeli demokratik kuruluşlar katıldı.

İnsan Hakları Birliği yöneticilerinden Avukat Christian Rostoker toplantıda yaptığı konuşmada **"Türkiye'de rejimin demokrasiye doğru bir gelişme göstermek bir yana çıkarttığı yeni baskı yasalarıyla kendi yönetimini pekiştirdiğini"** belirtti. Rostoker, Nisan ayında Birlik tarafından çıkarılacak olan raporda Türkiye'ye de yer vereceklerini açıkladı.

Kürt Enstitüsü adına Enstitü yöneticilerinden Kendal Nezan ile Tuğrul Artunkol'da birer konuşma yaptılar. Artunkol, konuşmasında Türkiye'deki gelişmelerin yakından izlenmesi gerektiğini belirtti. Kendal ise Türkiye'de ordunun her zaman büyük bir parti olduğunu söyleyerek, **"Kürtler üzerindeki baskıların tarihsel süreçte şekillendiğini, 1930-40'lardaki fiziksel baskının yerine şimdi de kültürel kıyıma girişildiğini"** anlattı. **"Bunun en iyi örneğinin ise Kürtlerin tarihi ve kültürü üzerine araştırmalar yapan İsmail Beşikçi'nin şu anda 25 yıl hapis cezasına mahkum edilmesidir" diyen Kendal, İsmail Beşikçi'nin hayatından endişe ettiklerini de söyledi.**

Fransa'daki DİSK İrtibat Bürosu adına söz alan Gültekin Bekdemir de DİSK ve bağlı sendikaların son durumları ve sürmekte olan davalar hakkında bilgi verdi. Bekdemir, idamların ve idam kararlarının son günlerde hızla arttığını bu nedenle Avrupa çapında geniş protesto kampanyaları açılması gerektiğini söyledi.

Daha sonra söz alan konuşmacılar ilticacılar sorunu üzerine açıklamalarda bulundular.

Paris'te bir Kürt Enstitüsü kuruldu

Geçtiğimiz ay Paris'te toplanan Kürt sanatçı, yazar, tarihçi ve entellektüelleri bir **Kürt Enstitüsü**'nün kurulmasını kararlaştırdılar. Şeref üyesi olarak Cegerxwin, Ordixane, Celil, Yılmaz Güney, Hejar, Kendal, Qanat e Kurdo Remzi, Osman Sebri, İsmet Şerif Vanlı, Tewfig Wehbi, Nurettin Zaza isimli kişilerin öncülüğünde Enstitünün kuruluşu gerçekleştirildi. Enstitünün kuruluşu Paris'te düzenlenen büyük bir geceyle açıklandı. Geceye bütün dünyadan ve Kürdistan'dan gelen çok sayıda Kürt sanatçı ve bilim adamı katıldı. Enstitü Fransız Kültür Bakanlığı tarafından destekleniyor.

Türkiye'deki yönetim Kürt Enstitüsü'nün kurulması çalışmalarını tepkiyle karşıladı. Hükümet Fransız hükümetine bir nota gönderek bu desteğini çekmesini istedi.

Şeref üyeleri imzasıyla Enstitünün kuruluş gerekçeleri ve amaçlarını açıklayan bir bildiri yayınlandı. Bu bildiri aynen şöyle:

Yurtsever arkadaş,

Kökenlerinden koparılmış bir ağaç kurur, ölür. Bir halkın kökleri dili, türkü ve hikayeleri, edebiyatı, tarihi, müziği, sanatı, yaşama tarzı, giyiniş eğilimi ve tutkularıdır: Kısacası kültürüdür.

Kültüründen mahrum bırakılmış bir halk kaybolmaya, ölmeye mahkumdur. Kürdistanı payaşan devletler bu gerçeği iyi bildikleri içindir ki, 60 yıldır bütün güçleriyle dilimizi kaybettirmeye, eski ve zengin tarihimizi bize unutturmaya, Kürt milletinin varlığını ve kültürünü hatta iz ve kalıntımızı dünyadan kaldırmaya azmetmekteler.

Bu genel ölüme, sessiz jenoside ve Kürt halkının bin yıllık zenginliklerini imhaya karşı DİRENMEK GEREKİR ve ACILDIR. Bütün gücüyle, bireysel ve genel direnme...

BİREYSEL DİRENME: Her Kürt Kürtçe öğrenmeyi-konuşmayı, yazmayı, kendi dilini kullanmayı bir yurtseverlik görevi bilmeli, çocuklarına kürtçe isim vermeli, onlara Kürtçeyi, Kürt türkü ve hikayelerini öğretmeli. Kürtçe kitap, gazete ve dergilerin okunmasının, dağıtımının ve desteklenmesinin yurtseverlik mücadelesinin temel esaslarından biri olduğunu her zaman hatırlamalıdır. Dil sevgisi yurt sevgisinin bir biçimi olup Kürtçeyi sevmek Kürt halkını sevmek demektir.

GENEL DİRENME: Her Kürt grubu derneği ve partisi, Kürtçenin, Kürt tarihi ve kültürünün eğitim-öğretimi ve geliştirilmesinin kendi temel çalışmasının bir parçası olarak görmeli, Kürt kültürünün korunmasını temel amaçlardan biri olarak önüne koymalıdır.

Kürt kültürünün korunması ve geliştirilmesinin büyük ve acil bir görev olduğu inancıyla, aşağıda adları yazılı ŞEREF ÜYESİ Kürt yazar, tarihçi, sanatçı ve entellektüellerin öncü desteği ile Paris'te bir KÜRT ENSTİTÜSÜ kurulmuştur. Birlikte ve Kürdistanın dört parçasında gerçekleştirilmesine çalışılacaktır.

1. Kürt halkıyla ilgili en büyük evrensel kütüphane ve resim-foto arşivinin kurulması. 2. Kürdistan milli arşivinin derlenmesi. 3. Kürt lehçelerinin (Kürmancça, Soranca, Zazaca) tanıtılması ve yakınlaştırılması. 4. Kürt çocukları için okuma, edebiyat, coğrafya ve Kürdistan Tarihi kitaplarının basımı ve yayınlanması. 5. Kürt müziğinin derlenmesi ve ürünlerinin (kaset, plak vb.) yayınlanması. 6. Kürt hikaye, türkü ve fıkra derlemelerinin basımı, yayımı. 7. Kürtçe-Kürtçe, Kürtçe-Yabancı Diller sözlüklerinin basımı. 8. Çağdaş ve klasik Kürt şair ve yazarlarının eserlerinin yayımı. 9. Dünya edebiyatının Kürtçeye çevrilmesi ve yayımı. 10. Kürtler hakkındaki yabancı dillerde yayınlanmış eserlerin Kürtçeye çevrilmesi ve yayımı. 11. Kürt sanatçılarının tanıtılması (aktör, ressam, saz ve ses sanatçıları gibi).

Kürt enstitüsü yurtsever her Kürdün hizmetindedir. Yaşaması ve gelişmesi ancak bütün Kürdistan yurtseverlerinin yardımlarıyla mümkündür.

KÜRT YURTSEVERLERİ!!

Dünyada, eski milletlerden olup hala bir kültür kurumu bulunmayan sadece bizleriz. Büyük bir çaba ve uğraştan sonra bugün bir Enstitüye sahip oluyoruz.

Buna sahip çıkınız! ●

INSTITUT KURDE DE PARIS

POUR LA DEFENSE D'UNE CULTURE MILLENAIRE EN PERIL

Londra'da Hackney Belediyesi Fatsa'yı "Kardeş Şehir" ilan ediyor

Geçtiğimiz ay İngiliz basınında Türkiye ve özellikle de Fatsa ile ilgili çeşitli haberler yer aldı. İki sendikacının, -kapatılan DİSK'in Avrupa temsilcisi Yücel Top'un ve Yeraltı Maden İş Sendikası Genel Sekreteri Bekdemir'in- İngiltere'de bazı sendika ve belediye yetkilileri ile yaptıkları görüşmeler, Türkiye'yi İngiltere basınında güncel konu haline getirdi. Yücel Top ve Gültekin Bekdemir Belediye yetkilileriyle yaptıkları görüşmelerde, DİSK Yöneticilerinin ve tutuklu sendikacıların durumlarını, askeri mahkemeleri ve cezaevlerini anlattılar.

Bu arada Londra Kentinin büyük belediyelerinden birisi olan **Hackney Belediyesi Fatsa'yı "Kardeş Şehir"** ilan edilmesi amacıyla bir kampanya başlattı.

"Tribune" ve **"Hackey Gazette"** de konuyla ilgili haberler yayınlandı.

TURKISH TRIAL TOWN MAY BE ADOPTED BY HACKNEY

Türkiye'deki mahkemeler ve cuntanın uygulamalarıyla ilgili çeşitli haberler yer aldı.

23 Şubat tarihli **"Hackey Gazette"** de yer alan haberin özetini aşağıda sunuyoruz.

"Hacney Belediyesi, yabancı ülkelerle ilişkilerinde Fatsa'yı kardeş ilan ederek bir tarihi adım daha atmaya hazırlanmaktadır. Islingon ve Haringey Belediyeleri de bu konuda onlara katılmıştır.

Eğer plan uygulamaya konulursa, İşçi Partisinin hakim olduğu belediyeler, sosyalist belediye yönetimi iki buçuk sene önce Türk ordusu tarafından devrilen Karadeniz Şehri ile İngiltere'de ilişki kuran ilk üç belediye olacaklardır. Şu anda 759 Fatsalı -Türkiye'de son yılların en büyük kitle davası- şehrin belediyesini "Komün"e çevirmekle suçlanarak mahkeme huzurundadır. Askeri Savcı, sosyalist Belediye Başkanı da dahil olmak üzere 261 kişi için ölüm cezası istemektedir. Fatsa konusunda Avrupa çapında sürdürülen kampanyanın bir parçası olarak TSC (Türkiyeliler İle Dayanışma Kampanyası) iki sürgün sendikacıyı buraya çağırmıştır. Misafir sendikacılar Türkiye'nin yakın dönemdeki politik tarihinden ve şimdiki durumundan bahsetmişlerdir.

1979 Ekiminde sosyalist Belediye Başkanı Fikri Sönmez'in seçiminden sonra gelişen olayları anlatmışlardır. Fatsa'da halk toplantıları düzenlenerek yapılacak işler planlanmış ve kısa bir sürede sosyal ve ekonomik gelişimler (reformlar) kaydedilmiştir. Aynı dönemde belediye işçilerinin ücretleri %150-350 arasında arttırılmış ve aradaki farklılıklar kaldırılmıştır.

İngiliz temsilciler Fatsa'daki uygulama ile özellikle ilgilenmişlerdir. Hacney Belediyesinin benzer planları söz konusudur.

Hackney Belediye Başkanı A. Kendall şöyle konuştu: "Fatsa'yı kardeş ilan etmek teklifini sevinçle karşıladık. Sadece Fatsa değerli bir sosyalist deneyim yaşadığı için değil, aynı zamanda Hacney'deki geniş Türkiyeli kitlesinin varlığı için... Zannederim bu karar iyi bir jest olacaktır."

Fatsa'yı 'Kardeş' ilan etmek, orada neler olup bittiğinin farkında olduğumuzun ve ilgilendiğimizin açıkça ilan edilmesi olacaktır.

İşçi Partisi ve sendikal harekete davaya temsilci gönderilmesi için başvuruda bulunacağız.

Başkan Kendall, Hacney Belediyesi İşçi Partisi Grubunun Fatsa'yı "Evlat Edinme" konusunda prensip kararına vardığını söyledi." ●

Türkiye ekonomisinde tıkanma ve arayış

Petrol krizinden bu yana Türkiye ekonomisinde ihracat kilit bir sektör haline geldi. Türkiye'de iktisadi bunalım ihracat sektöründeki dalgalanmaya göre biçimleniyor. Gerçi işçi dövizleri, turizm, yabancı sermaye girişleri dış yardımlarda Türkiye için önemli ama ihracat sektörünün temel ve stratejik karekteri tartışma götürmez bir gerçek. 24 Ocak kararlarının pratikte en önemli hedefi genelde döviz gelirlerini , özelde ihracatı iki katına çıkarabilmiş olmasıdır.

Ne var'ki bu kilit sektör çeşitli nedenlerle bir dar boğaza doğru yol alıyor. Bunun üzerinde durmak gerekli.

GEÇMİŞTE İHRACAT NASIL ARTMIŞTI

12 Eylül yönetiminin ihracat artırma yöntemi, temelde ülke içinde yaygın bir tüketim kısıntısı ve ihracatçıların yoğun bir biçimde desteklenmesine dayanıyordu. Fakat üretim artışı ve ülke tüketiminden artanürün fazlasının dışa satılmasına dayanmıyordu. Siyasal yaşamın Faşist askeri cuntanın kesin denetimine girmesiyle birlikte halk kesimlerinin gerçek gelirlerinde önemli düşüşler sağlandı. Öte yandan petrol zengini Ortadoğu ülkelerine yakınlık. İran - İrak Savaşının oluşturduğu özel ortam ihracatı artırdı. Bunun yanında doping olarak nitelendirilebilecek yöntemlerle canlı hayvan ihracatı stokların eritilebilmesi için zararına satışlar v.b. leri ihracat artırılabildi. 1982 ihracatı 1980 ihracatının iki katı olarak gerçekleşti. Ama bu alanda ortaya çıkan bazı tıkanıklıklar, 24 Ocak ekonomisini yeni bir dar boğaza - doğru sürüklüyor.

UFUKTA KARA BULUTLAR

Güçlüklerin ilk akla geleni sivil rejime geçilmesiyle ortaya çıkacak. 24 Ocağın ekonomik düzeni ancak baskıcı bir askeri rejim altında yürütülebilir. Parlamenter siyasal yaşamın başladığı bir Türkiye'de şartlar ne olursa olsun -bu günkü gibi bir düşük ücret ve taban fiatları politikası izlenemez. (Bugün tarım ürünlerine verilen fiatlar üreticiyi,üretimden caydırma noktasına getirmiştir).

İkinci olarak Türkiye'nin besin maddeleri ihraç ettiği Ortadoğu ve AET pazarlarının, ABD tarafından tehdit edilmesidir. ABD elinde bulunan besin stoklarını eritebilmek için fiat kırarak bu pazarlara girmeye hazırlanıyor. Mısır'la önemli bağlantılar yapan ABD, Irak ve İran pazarında bile ticari sağlantı arıyor.

Üçüncü olarak, dünya pazarlarında Türkiye'nin sattığı malların fiat - larında düşme eğilimi görüüüyor. L' ekspres dergisine göre 1982 'de dünya piyasasında besin maddeleri %10,5, madenler %16,8, tekstil ürünü %4 oranında değer kaybetti. Bu düşüş 1983 yılında da devam edecektir.

Öte yandan İran -İrak savaşında tarafların yetişemiyecekleri ve sonuçsuz bir savaşın sürdürülmesinden yararları olmayacağı görüşü filizleniyor. Böyle bir sonucun orta vadede Türkiyenin ihracatını hayli sarsacağı açıktır.

Genelde dünya pazarlarının özelde -petrol fiatlarındaki düşme nedeniyle- ortadoğu pazarlarının daralması bu tabloya eklenince orta vadede ihracatımızın kaderi belirginleşiyor.

İHRACAT NE PAHASINA?

1982 sonunda 5,8 milyar dolara ulaşan ihracat, bu düzeye devletin ihracatçılara yaptığı ''görülmemiş'' destekle geldi. 1980 -82 arasında devlet ihracatçıya 1 milyar 62 milyon T.L. çok düşük faizli kredi sağlanmıştır. Öte yandan dışarıya satılan mal miktarlarında büyük artışlar sağlanırken bunlara ödenen döviz aynı ölçüde artmıyordu. Yani ihraç edilen ürünler ulusal ekonomiye maliyetler inin altında bir fiatla satılıyordu, ihracatçı tüccar kazanıyor ulusal ekonomi kaybediyordu.

GELİR DAĞILIMINDA BOZULMA

1972 -81 arası ulusal gelir 2,7 kat artarken işçilerin gelirleri 1,7 memurların gelirleri 1,4 arttı (cari fiatlarla). Bunun sonucu 1972 de işçi ve memurların ulusal gelirden aldığı pay %32,5 dan %16,2 ye düştü, Bu azalış 1980 -81 yıllarında çok belirgin.

1982 sonunda 3,3 milyon olarak belirlenen görünür işsizliğin 1983 sonunda 3,6 milyona ulaşması bekleniyor.

İFLASLAR VE TEKELLEŞME

1982 'de yalnız ihracatçı firmalardan 300 tanesi iflas etti. Son üç yılın ekonomide en yaygın olaylarından biri de bir yığın küçük firmanın dev bir süpürgeyle süpürülmesi ve meydanı daha büyük şirketlere bırakmaları.

Protesto edilen senetlerin tutarı 1980 de 61 milyar T.L. iken 1982 de 217 milyarı buldu. Bu durum 1983 de de iflasların süreceğini gösteriyor. İflas eden yada zor duruma düşen küçük firmalar büyük tekeller, holdingler tarafından satın alınıyor.

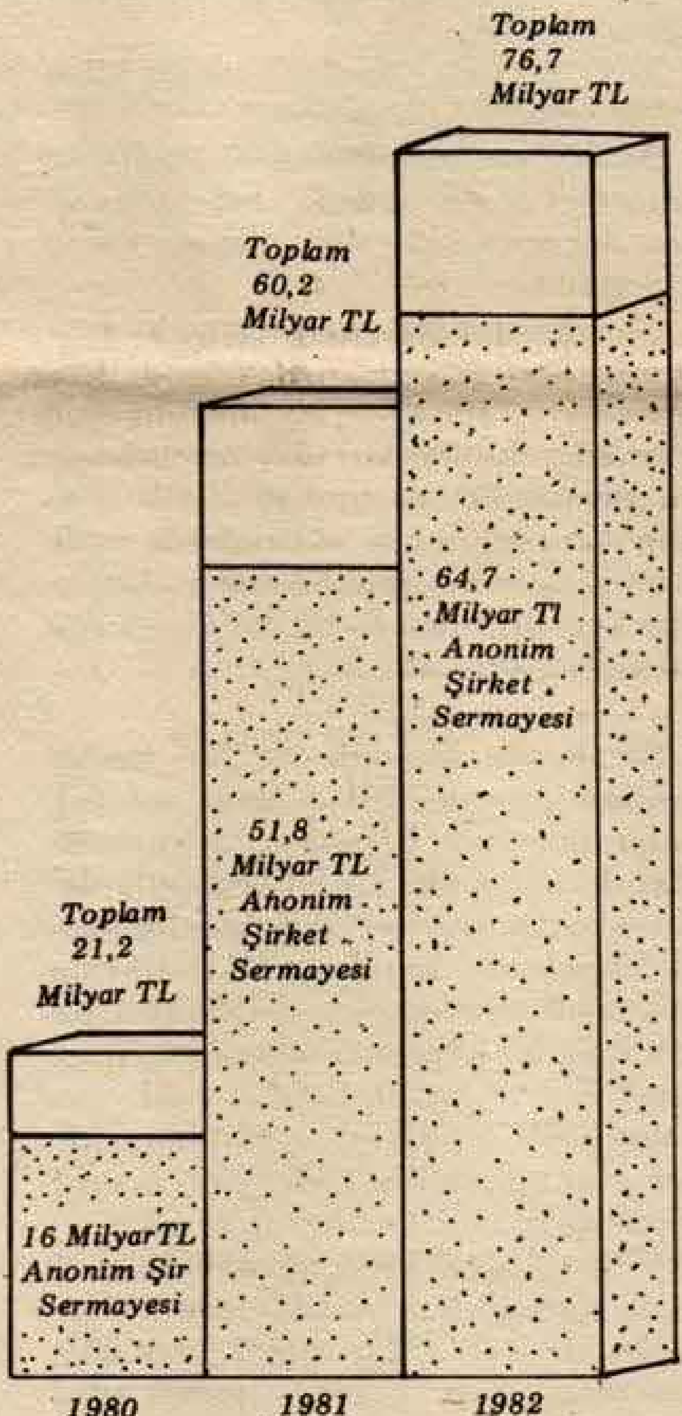
ANONİM ŞİRKETLER

Yeni kurulan şirketler içinde Anonim şirketlerin sayısında ve sermayesinde bir artış gözleniyor. 12 Eylül ekonomik düzeni, sadece büyük ve güçlü sermaye guruplarına yaşam hakkı tanıyor. Küçüklerin kaderi ise büyük balıklar tarfından yutulmak!..

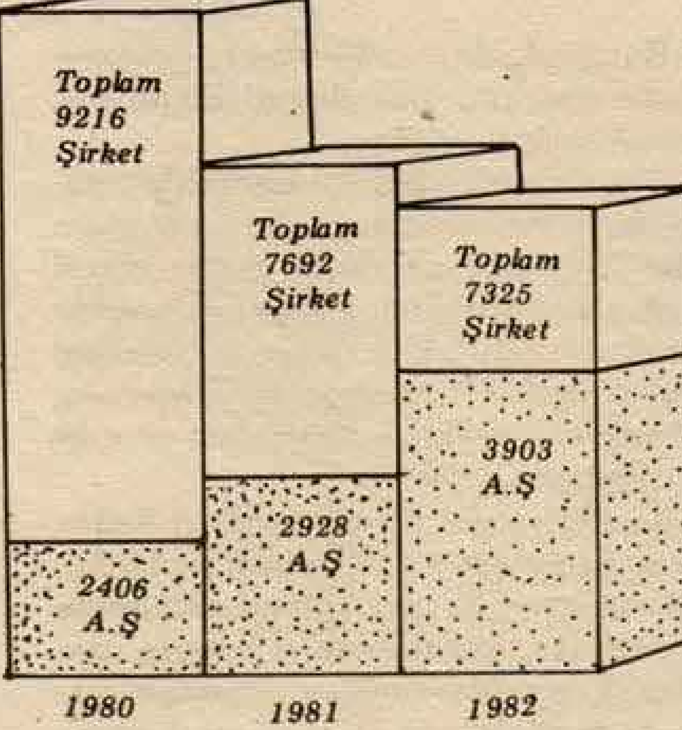
ARAYIŞ

24 Ocak kararları henüz hükmünü sürdürüyor. Ne varki özellikle işsizliğin %20'ye doğru tırmanması, çetin yaşam koşullarından bunalan halkın tepkisi, 24 Ocak düzeninden zarar gören sermaye kesimlerinin baskısı ekonomik çevrelerde "açık ile yatırımları hızlandırma eğilimini güçlendiriyor. 1983 enflasyon hedefini %20 olarak açıklayan maliye bakanına rağmen devlet bakanı Pasin %25-30, bazı iş çevreleri ise %36 olarak tahminde bulundular.

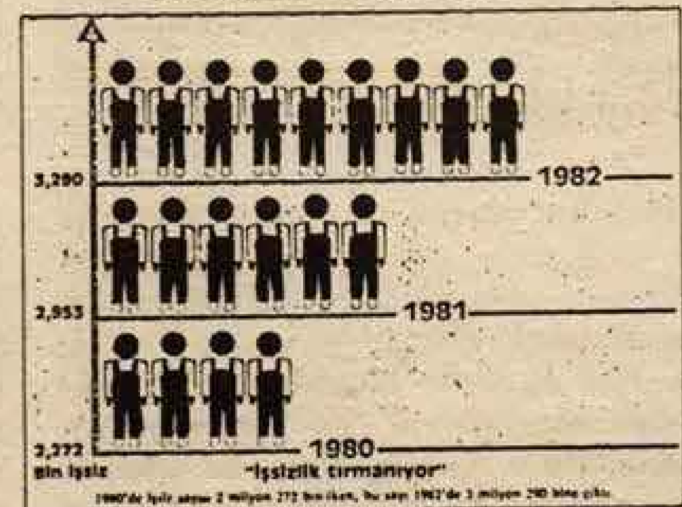
Bu durum ekonomiye egemen çevrelerde, 24 Ocak kararlarının törpülenmeye başladığını gösteriyor.

SERMAYE DAĞILIMI!

SERMAYE SAYISI

1983 yılında işsizliğin 3,6 milyonu bulması bekleniyor

Sahipleri değişen şirketler

Hisse Alanlar	Eldeğiştiren şirketler
Enka Holding	Yeni Kontraplak ve mobilya (%60), Burtrak (%25), Güney Sanayi (%10), Tonoz Cam (%60), Elektro Metal Cam (%62), İzoyün (%78), Eceş (%28), Egemetal (%98), Parsan (%34), Pursat (%31), Demataş (%60), Mavi Çelik (%7), Eltek (%15).
Kozanoğlu/Çavuşoğlu Grubu	Aroma, Meysu, Meybuz, Enternasyonel Nakliyat, Güneysu, Ankon, Ant Gıda, Flesko Matbaacılık, (Güçlü Gazetecilik, Güneş Gazetesi), Türk Haberler Ajansı, Elktronal Elektronik, Teletrans, Telkonsan, Baktaş Kablo, Anodolu Lift, Selpals, Meltem Denizcilik, Filo Okul Malz, Karben Karbiratör, Kerçvit Pazarlama, Sınai Yatırımlar Finansman.
Okumuş Holding	Batılılar Giyim, Yatsa, Altın Mekik, Zetip İplik, Zetip Yıldız, Mısırlı Tekstil, MNS Suni Sentetik Elyaf.
Kutlutaş Holding	Sifaş, Polilen,
Yaşar Holding	Bayraklı Boya, Dewelüx, Viking Kağıt, Akhisar Un, Pınar Yem.
Has Holding	Yeni Pak Demir Demir Çelik, Tasaş.
T.İş Bankası	Söğüt Seramik, Balıksan, Trabzon Giyim, Malatya Maksan, Güney Sanayi (%40).
T.Sınai Kalkınma Bankası	Nazilli Nastaş, Karsent, Kayseri Karsu, İşbir Elektrik.
Koç Holding	Otocam, Karsan.

"Gelir dağılımı bozuluyor"

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

Şanar YURDATAPAN

BEYNİMİZİN DUVARLARI (1)

Ne kadar şevkli bir şeydir, miniminnacık bir çocuğun çevresini keşfetme çabasını seyretmek, hiç tattınız mı?. Anneler, babalar - eğer hayat şartları çocuklarına birazcık vakit ayırmalarına imkan veriyorsa - bu zevki çok tatmışlardır. En azından bu derginin okuru olan, yani düşünmekten korkmayan Anne -Babalar yabancısı değildir bu mutluluğun... Ama, yaşları ve sosyo-ekonomik durumları bu zevki kendi çocuklarında tatmaya imkan vermeyen genç insanlar için de yapılması öyle çok güç olmayan - çünkü masraflı değil - bir gözlem: Yakın akrabalarınız arasında, veya komşunuzda küçük bir bebek bulmak çok zor olmasa gerek.. Yatın zaman zaman bebekle halının üstüne, önüne o ana kadar görmediği yepyeni bir şey koyun, sonra hiç sesinizi çıkarmadan seyredin!..

Tabii, yaştan yaşa, çocuktan çocuğa değişiktir davranışlar, tepkiler.. Ama hiç değişmeyen ortak yanları da var. Yeni bir olaya veya tanımadığı bir cisme karşı hem kuşkuyla, hem merak ve ilgiyle yaklaşıyor minicik insanoğlu.. Önce çekingen çekingen bir dokunuyor, zararı dokunmazsa eline alıyor ve ağzına götürüyor.. Herşeyi yemek istediğinden filan değil; ağzıyla tanıyacaktır yeni cismin özelliklerini... Tadı, sertliği, kokusu.. Ama bebek birazcık büyüyüp de şartlanma Siz Öğrenme de diyebilirsiniz - gelişmişse, yeni bir cisme yaklaşmayabilir bile.. Ona eliyle-ağzıyla dokunup da riske girmektense, en kolay yolu seçer: Anasının, babasının veya yakınındaki bir büyüğün bu yeni cisme ne tepki gösterdiğine bakar.. Eğer "Büyük" hiç ses etmiyor ve sakin sakin duruyorsa, korkacak hiçbirşey yok demektir. Yavaş yavaş sokulur, kişisel incelemesine başlar.. Ama "Büyük" olumsuz bir tepki gösterirse, hatta ona bile gerek yok, sadece kuşkulu bir tavır takınırsa, bebek deneye bile başlamadan uzak duracaktır "Yeni şey"den...

Tabii psikoloji-pedagoji konularına dalmak değil amacım. Ama bu örnekteki bebeğin yaptığının çok benzerini, çok ileri yaşlarda, tekrarlayışımızdan söz etmek istiyorum biraz... O minicik, o tatlıcık bebekler yavaş yavaş büyüyor; anne-babanın gururlu büyükannelerin yaşlı gözleri önünde okullara gidiyor, öğreniyor yetişiyor,genç kız veya delikanlı oluyorlar, fidanlar gibi..

Ne yazık ki büyük çoğunluğu, düşünmeye düşman bir ortamın şartlanmalarıyla o yaşa kadar kalıplamış oluyorlar beyinleri.. Böyle gelmiş böyle gidecektir, beş parmak bir olmaz, bu dünyada acı çeken öte dünyada rahat eder, senin hakın budur - şükret ve otur, vatan - millet - ümmet - namus - şeref - haysiyet v.s. Bir "Değerler ve kavramlar bütünü" şırınga edilir kafalara ki, zerresine dokunmak - karşı çıkmak büyük suçtur, günahtır.. "Acaba mı?" sorusu kafasına takılan, bunu da en mahsum şekilde dile getirmeye kalkan afaroz tehlikesiyle karşı karşıya bulur kendini.. Gide gide, düşünme alışkanlığını da erir bitirir. Yeni birşeyle mi karşılaştın, sakın ola ki kendin kafa yorup çözmeye kalkma, hele aklına geleni hiç mi hiç söyleme. Nene lazım, belki "Yukarısı" senin gibi düşünmüyordur.. İyisi mi, önce en yakınındaki "Büyüğe" bir bak.. O nediyor bu işe?.. Hiç birşey demiyorsa surat ifadesinden birşeyler sezmeye çalış!... Kendin düşünmeye kalkmayasın haaa!.. Herkes kendi kafasının dikine giderse nereye varır bunun sonu?... Büyüklerimiz elbet bizden iyi bilir, bizden iyi düşünürler!...

Yurdumuzdaki eğitim sistemi, insanları düşünmeye alıştırmıyor.. Birbirinden kopuk, tek tek hiçbir anlam taşımayan bir sürü bilgi, çöp tenekesindeki gelişigüzel maddeler gibi yanyana, üstüste tıkıştırılıyor insanların beynine.. İmtihanlarda bu parçaları çıkarıp çıkarıp gösterirsen diplomayı veriyorlar.. Sonra?.. Sonra çalışmaya başladığın zaman, okulda öğrendiğin mesleği pratikte bir daha öğrenmek zorundasın. Bunun dışındaki biligileri ise - Tarih, Coğrçafya, Sosyolojı vs. - unutuyorsun kısa zamanda.... Ama bir gün karşına yepyeni bir bilgi çıkıyor, anahtar bir bilgi bu.. Diğer bütün bilgiler, bu anahtar sayesinde yanyana geliyor, bir anlam kazanıyor. Aynen çocukların parçalı oyuncakları gibi.

Parçalar bir araya gelince ne olacak, bunu bilmedikçe tek tek parçalara bir anlam vermek de zordur, ama anahtarı eline geçirinceee?... İşte o vakit herşey değişiveriyor.. Bu değişimin parlaklığından gözleri kamaşmayan kişi az bulunur herhalde!.. Ama sonra?.. Sonra nasıl oluyor da başka Tabu'lar, başka Kutsal'lar,lar, başka Duvar'lar çıkıyor ortaya?.. Bir kez Diyalektik Materyalizm'le tanışan, nasıl oluyor da başka bir tür idealizme - ve sık sık metafizik saplantılara - gömülüyor?.. Bunun nedeni bir tek değil hiç kuşkusuz!. "En son tahlilde" sınıf kökeninden kaynaklanan nedenleri olduğu gibi, kişisel yapıdan kaynaklanan nedenler de var.. Türkiye'de bilimsel öğretinin teme l kitabı sayabileceğimiz, Politzer'in "Felsefenin Başlangıç İlkeleri"nin daha başlarında, güzel bir örnekle dikkati çekilir okuyucunun:

Sakın acele etmeyin.. Yeni öğrenmeye başladığınız Diyalektik Materyalizm anahtarını kullanmaya alışmanız zaman ister.. Aynen yeni bir dikiş makinesini öğrenmek gibi.. Önceleri elleriniz acemi olacaktır. Mutlaka hatalar yapacaksınız.. Ancak uğraşa uğraşa ustalaşabilirsiniz, bunu aklınızdan çıkarmayın"... diye tatlı tatlı uyarılar okuyanlar... (Ama daha bir sayfaya varmadan bu işi anladığına kanaat getirip kitabı kapatanlar, bu örneği bile okuyamayacak, uyarıdan da yararlanamayacaklardır tabii..)

Gene de, benim üzerinde durmak istediğim bu tür nedenler değil.. Bir başka ve önemli nedenin üstünde durmak istiyorum: Ya anahtarı elde ettiğimizde öteki parçalar elimizde yoksa?.. O vakit bu anahtara göre neleri birleştireceğiz, parçalar yok ki?..

Hani o okulda çöp tenekesinetıkıştırır gibi kafamıza atılı atılı veren bilgiler yoksa; Avusturya ile Avusturalya'yı birbirine karıştırıyorsak; Hitler 1. Dünya savaşında mıydı, 2. cide mi diye tereddüt ediyorsak; "İzafiyet" denince aklımıza bakımsızlıktan gelen genel hastalık geliyorsa, durumumuz gerçekten acıklı demektir.. Eee, ne olacak peki?.. Okumak, eğitim görmek zaten her babayiğidin harcı değil Türkiye'de.. "Bilimsel Solculuk" aydınların mı tekelinde kalacak ilelebed?.. İnsan bunları bilmeden de devrimci olmaz mı?. Sanki devrim yapan işçi sınıfları özel üniversitelerde mi yetişmişlerdir?.. Tabii ki hayır.. Ama şuna da emin olun, liderleri biliyordu... Bunlar bilinmeden sınıf mücadelesinde tabii ki yer alınır milyonların almış olduğu gibi.. Ama bu mücadeleyi sürükleyecek örgütlere lider filan olunamaz kapkaranlık bir bilgisizlikle..

Tehlikeli bölgeye mi girdim dersiniz? Bir açıdan evet.. Ama etrafımızı dolduran ve her biri "Tek doğru devrimci çizgi"yi izlediğine emin olan fraksiyonları oluşturan gencecik insanlara göz göre göre "Bravo aslanım, sen Lenin'sin!." diyerek onlara bir kötülük daha etmektense; kötü olmayı göze almak gerek!.

Gelecek yazıda bu konuya devam edeceğim,. İsterseniz, siz de katılabilirsiniz tartışmaya. Sütun hepinize açık.

Şimdilik hoşça kalın dostlar!...

Devrimci Yol

Devrimci Yol'un sorularımıza yanıtı

1- a) 12 Eylül darbesine nasıl gelindiği, üzerinde fazla durmaya gerek olmayacak kadar tekrarlanmış bir konudur. Bilinen gerçekleri burada yeniden ele almayı bu nedenle yararlı görmüyoruz. Kısaca, 12 Eylül darbesi egemen sınıfların kendi iktisadi ve siyasi açmazlarını eldeki olanaklarıyla çözemedikleri, yükselen devrimci demokratik direniş hareketini bastıramadıkları noktada emperyalizmin Orta Doğudaki çıkarlarına uygun biçimde gündeme gelmiştir demek yeterlidir. (Bu elbette her bir boyutunda uzun uzun tartışılacak, incelenecek bir konudur ve herbir hareketin önünde bir görev olarak durmaktadır.) Fakat bizler açısından 12 Eylülün geliş nedenleri kadar önemli olan, belirtilmesi gereken başka noktalar vardır. O da Türkiye toplumunun özellikle 70'li yıllarda yaşadığı sarsıntılar ve altüst oluş gerçekliğidir. Devrimci hareketlere güç veren ve geliştiren asıl bu altüst oluş ve bunun sonucu ortaya çıkan toplumsal muhalefet hareketi ise, yine devrimci hareketleri bugün içinde bulundukları olumsuz konuma sokan yine bu toplumsal muhalefete müdahaledeki yetersizlikleridir. Dolayısıyla gerek 12 Eylül darbesinin açıklanmasında gerekse devrimci haretlerin aldıkları yenilginin nedenlerinin araştırılmasında 70'li yıllarda ortaya çıkan toplumsal muhalefetin oldukça önemli bir rolü olmuştur.

70'li yıllarda, Türkiye kapitalizminin gerek iktisadi düzeyde gelişmesinin gerekse bunun siyasal üst yapıda kendine has kurumlarını yaratmasının, toplumda neden olduğu çelişkiler, sarsıntılar ve çıkmazlar yaşanan altüst oluşun ana nedenidir. Salt iktisadi düzeydeki krizden kaynaklanmayan, ideolojik düzeyde çok farklı değer yargılarının ve alışkanlıkların politik düzeyde çeşitli kurumların çatışması biçiminde gelişen, iktisadi krizi de etkileyip derinleştiren bu altüst oluş hayatın tüm alanlarını kapsadı, bireylerden sınıflara, ondaki tüm örgütlülüklere kadar toplumun her kesimini derin biçimde etkiledi ve deyim yerindeyse toplumu ayakta tutan tüm çiviler yerinden oynadı. Toplumsal sınıf ve tabakaların eski konumlarından kopması anlamına gelen bu süreç halk yığınlarını ciddi siyasal hareketlilik içine soktu. Onları farklı ideolojik motiflerle siyasal eylemliliğe itti. Türkiye tarihinde belki de ilk kez yığınların doğrudan katıldığı geniş ve yaygın bir siyasal hareketlilik ortaya çıktı. İçine girilen bunalımın kendilerini tüm boyutlarıyla sardığı emekçi yığınlar ciddi bir arayış içine girdiler. Sorunların çözümünü kendilerinde bulacakları siyasal güçler aradılar.

Egemen sınıflar açısından da ciddi bir yönetme krizi anlamına gelen bu siyasi hareketlilik tüm 70'li yıllara damgasını vuran ana özellik oldu. Siyasal güçler, bu hareketlilik karşısındaki tutumlarına, ona yaklaşış biçimlerine, onu örgütlemeye çalışmada kullandıkları ideolojik motiflere, siyasal şiarlara ve örgüt modellerine göre tasnif edildiler.

Egemen sınıflar, ortaya çıktığı ilk andan itibaren bu muhalefet hareketine papazları (Ecevit) ve cellatları (Türkeş) ile müdahale etti, onu mevcut düzenin, T.C. Devletinin sınırları içinde yok etmeye çalıştı. Devrimci güçlere iktidar alternatifi olabilme şansınıda veren bu hareketlilik, devrimci hareketlerin yetersizliklerinin ve güçsüzlüklerinin açığa çıktığı noktada 12 Eylül darbesi ve sonrası süreçte ezildi.

12 Eylül darbesinin gelişi ve nedenleri aslında 12 Eylül öncesinden bile bell idi ve biliniyordu. Özellikle Ecevit hükümeti döneminde sivil sıkıyönetim kavramının ortaya atılması ile hızlanan bu süreç, Maraş katliamından sonra ilan edilen sıkıyönetimler, yeni MC'nin kurulması, 'uyarı mektubu' olarak bilinen ordu müdahalelerinden geçtikten sonra nihayet ordunun idareye el koyması ile noktalandı. Herşey adeta süreleri ilk başında 'belirlenen' bir doğrultuda, büyük oranda önceden görülüp belirtilen bir çerçevede olmuştur.

Devrimci güçler, gelişi önceden bilinen ve hatta geleceğini bir yıl öncesinden uyarı mektubu ile tüm siyasal güçlere alay edercesine bildiren bir ordu müdahalesine karşı çok şey yapamamışlar, darbe karşısında ne yapılacağını ciddi biçimde düşünüp tartışmamışlardır. Bugün bunun ciddi bir muhasebesi yapılmak zorundadır.

1-b) Bizce 12 Eylül darbesinde (özellikle onun başarılı olması anlamında) sol güçlerin hata ve eksikliklerinin, yanlışlıklarının ciddi ve önemli bir payı olmuştur.

Şimdiye kadar bu konuda sol gruplar tarafından yapılan değerlendirmelerde ortak bir özellik var. Ortada olan gerçeklerin zorunlu sonucu olarak hiçbir grup sol güçlerin bu gelişmelerdeki sorumluluklarını inkar etmemekte fakat bu sorumluluğu üstüne almamakta da özel bir çaba harcamaktadırlar.

Genel mantık olarak, önemli hata veya yanlışların yapıldığı, gerek 12 Eylül'de gerekse yaşanan yenilgide bu yanlışların önemli payı olduğu kabul edilmekte, ama suç (eğer 'suç' olarak nitelemek doğru ise tabii) kendisi dışında kalanlara yüklenmektedir. İşte açığa çıkartılması gereken ve belki de yukarda çizilen tabloya neden olan önemli bir yanlış anlayışta budur.

12 Eylül ve yenilgi ne sadece bir dizi objektif nedenin ne de gruplardan herhangi birinin veya bir kesimin strateji veya taktik hatalarının ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla eğer ortada bir '**suç**' veya gelişmelerin politik sorumluluğu varsa bu Türkiye Sosyalist Hareketinin bütününe aittir. Ve bizler gelişmelerin nedenini ve sonuçlarını doğru açıklamak, ortaya çıkan tablonun hesabını vermek zorundayız. Bu konuda ise her grup veya örgüt, topu başkasına atmak yerine **önce kendisinden başlamalıdır.**

Faşist darbenin başarılı olmasında solun izlediği politikalardan nelerin kastedildiği açığa çıkartılmalıdır. Eğer bununla anlatılmak istenen devrimcilerin 75-80 döneminde faşistlere karşı yürüttükleri meşru ve haklı direnişi ise buna katılmak mümkün değildir. Çünkü devrimci güçler tüm olanaksızlıklarına, imkansızlıklarına, gençlik ve tecrübesizliklerine rağmen faşizme karşı dişe diş bir savaş vermişlerdir. Egemen sınıfların MHP'nin devrede olduğu bir biçimde bunalımı çözme siyasetini, iç savaş siyasetini bu direniş mücadelesi boşa çıkartmıştır.

Eğer bu politikalardan kastedilen, faşizme karşı teslimiyetin, CHP kuyrukçuluğunun savunulması, veya hesapsız ve sorumsuz bir eylem çizgisi izleyerek egemen sınıfların "**terör**" yaygaralarına soldan prim vermek ise bizce bunların 12 Eylül'ün başarısında belki bir payı olmuştur.

Fakat 12 Eylül darbesinin niçin başarılı olduğu sorusunun cevabını başka yerlerde aramak gerekir. 12 Eylül'ün başarısına yol açan (objektif faktörlerin dışındaki) ana neden, Türkiye Sosyalist hareketinin bütününe egemen olan ve toplumsal muhalefete iktidar alternatifi sunamamasında kendisini somutlayan yanlış sosyalizm anlayışıdır.

12 Eylül öncesinde yürüttükleri siyasal faaliyetler, bunların içeriği ve biçimleri ve bu faaliyetler sürecinde şekillenmiş ideolojik-politik kimlikleri ile sol hareketler kitleleri kalıcı olarak seferber edebilecekleri bir alternatif yaratamamışlar, tersine oldukça olumsuz bir tablo sergilemişlerdir. Sosyalist hareketin geneldeki **bu olumsuzluğu, basit bir dizi örgütsel zaaf ve eksiklikten, stratejik veya taktik hatalardan değil, bütün bunları da içeren ve belirleyen kendisine egemen olan yanlış Marksizm anlayışından kaynaklanmıştır. Hareketeimizin aşmaya çalıştığı ama gerek aşmada başarılı olamadığı gerekse de kendi bünyesinde de kısmen çeşitli unsurlarını taşıdığı bu anlayış, Marksizmin ekonomik-dogmatik bir yorumuna denk düşmektedir. En somut ifadesini herhangi bir hareket yada örgütün, a) kitlelerle kurduğu ilişkilerin içerik ve biçiminde b) kendi dışındaki ittifak, eylem birliği, yada dayanışma içinde bulunacağı** güçlere bakışında, c) kendi iç ilişkilerinde, (örgütsel işleyişi, örgütsel demokrasi vb. konularında) ve birçok soruna yaklaşımında somutlayan bu ekonomist-dogmatik bakış açısıyla, bunun ürünü olarak oluşan sosyalist hareketin ideolojik-politik kimliği ile köklü bir hesaplaşma yapılmadan 12 Eylül'ün başarısındaki solun payı açığa çıkartılamaz. (Bütün bunlar, üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulması gereken konulardır.)

Sol hareketlerin ağırlıkla sivil faşist güçlere karşı şekillenmeleri, 12 Eylül sonrası değişen koşullara kendilerini ayarlayamayışları, faşizme karşı mücadelede CHP'den ümit beklenilmesi, sorumsuz bir eylem çizgisi anlayışının izlenmesi, sol içi ilişkilerde rekabet anlayışı sonucu çatışmalara ve karşılıklı adam öldürmelere girişilmesi, faşizme karşı etkin bir birliğin yaratılmaması gibi sorunlar, yukarda sunduğumuz genel çerçeveye bağlı olarak ele alınmalıdır.

Çünkü sol hareketler ve örgütler, ağırlıkla 70'li yılların ikinci yarısında şekillenen ideolojik ve politik kimlikleri ile yığınlara peşlerinden gidebilecekleri olumlu, çekici bir alternatif sunamadılar.

1- c) 12 Eylül öncesi birliğin niçin sağlanamadığına gelince:

Bunun en önemli nedeni, birlik ve demokrasi konusunda sol güçlerin son derece yanlış bir anlayışa sahip olmalarıdır.

"**Proleteryanın demokratik devrimde önderliği**" doğru sloganı pratikte her grubun kendisini proleterya zannederek diğerleri ile yarış havasına girmesi biçiminde somutladı. (Bugün Avrupa'da bile mitinglerde önde kimin yürüyeceğinin önemli bir tartışma konusu olması, bu kafa yapısını göstermeye yeterlidir.)

Bir başka biçimde de bu, herbir grubun yanına birkaç grup bularak onlar üzerinde hegomonya kurması olarak anlaşıldı. Gerek eylemlerde, gerekse devrimcilerin egemenliğindeki bölgelerde, kuruluşlarda herkesin uyacağı halk demokrasisi ilkeleri, ortak disiplin kuralları yerine her grup kendisini ve kendi disiplin anlayışını dayattı. Bu, gruplararası yarış ve rekabet mantığı ile de birleşince ortaya birlik değil, kaos ve kargaşa çıktı.

Birliğin önemli bir ayağı olan Kürt ve Türk halklarının mücadelede ve örgütlenmede ki birliği, gerek ezen ulus şovenizminden, gerekse ezilen ulus milliyetçiliğinden kaynaklanan birçok nedenden dolayı sağlanamadı.

Buraya kadar sıraladığımız gelişmelerde, hareketimizin önemli bir payı ve sorumluluğu vardır.

Biz, nedenleri bizden kaynaklanmasa da, ama sonuçları bizi de etkileyen tüm bu olumsuzluklara karşı yeteri kadar mücadele edememe noktasında ciddi sorumluluklar taşıyoruz. Ve tüm bu tablonun hesabını halklarımıza, devrimci, anti-faşist kesimlere vermek zorundayız.

Yenilgiye yol açan koşulları değiştirmede yetersiz kalışımızın ve 12 Eylül sonrası içine düştüğümüz durumun nedeni ise, görüşlerimizi hayata tam olarak ve zamanında geçiremeyişimiz ya da eksik, zaaflı ve geç geçirmemizdir. Bunun nedeni bir başka deyişle, görüşlerimizin hayata geçirilmesinde ortaya çıkan gecikmeler, eksiklikler ve yanlışlıklardır.

Hareket olarak çıkışta ve -bununla da bağlantılı- sistemli ve bütünlüklü görüşlere ulaşmada "**geç**" kalmamız, her alandaki mücadele ve örgütlemede, her düzeyde zincirleme biçimde çeşitli eksikliklere, gecikmelere, yetersizliklere, yanlışlıklara ve boşluklara neden oldu. Bütün bunların solun yenilgisinde belirleyici olan sosyalist hareketin genel olumsuzluğunun aşılamamasında, gerekse özellikle de hareketin bizzat kendisinin yediği darbelerin bu denli ağır olmasında önemli payı olmuştur. Bu nedenle bütün bu eksiklikleri ve yanlışları tek tek ele alıp irdelemek gerekir.

Bugün biz böylesi bir süreci yaşamaktayız. Bunları ayrıntılı biçimde Demokrat Türkiye'nin bu soruşturma soruları çerçevesinde ve bu sayfalarında anlatmak mümkün değildir.

2- Görevlerimiz ve hedeflerimiz neler olmalıdır sorusu aslında kapsamlı bir konudur. Siyasal iktidarın ele geçiriliş biçimi, yöntemi ve bunun araçları üzerine, sınıf mücadelesinin bugünkü gelişimine hangi boyutlarda ve nasıl müdahale edileceği üzerine yoğun bir tartışmayı zorunlu kılar. Fakat biz burada bu sorunlar üzerinde bir tartışmadan daha çok dikkatleri bir başka noktaya çekmek istiyoruz.

Bugün egemen sınıflar, siyasal üst yapıyı bütünüyle yeniden örgütlüyorlar. II. bir cumhuriyetin kurulduğunu söylemek abartmalı olmayacaktır. Egemen sınıflar bu yeni dönemde hangi siyasal güçlerce temsil edileceklerini, bu temsil edilişin biçiminin ve içeriğinin nasıl olacağının yoğun bir hazırlığı içindeler. Kitleleri örgütlemekte kullanacakları yeni ideolojik motifler, yeni siyasal şiarlar arıyorlar. Yani yeni dönemde sınıf mücadelesini tüm düzeylerde ve boyutlarda kendi kontrollerinde yürütebilmenin zorunlu hazırlıklarını yapıyorlar. Egemen sınıflar için geçerli olan bu tespitler aynen devrimci hareketler içinde geçerlidir. Egemen sınıfların kendileri için yaptıkları şeyleri, ilerici sınıf ve tabakalar da bir başka düzeyde yapmak zorundadırlar.

O halde (elbette acil sorunlarımız etrafında elimizdeki olanaklarla yapabileceklerimizi ihmal etmeden) yapmamız gereken şey, önümüzdeki dönemde siyasal düzeyde hangi örgüt biçimiyle hangi siyasal programlarla ve hangi ideolojik motiflerle varolacağımızı açığa çıkarmak zorundayız. Bu da birçok temel sorun etrafında yoğun bir tartışmayı kaçınılmaz kılar. Bu bir başka açıdan da önemlidir.

Bugün Türkiye Sosyalist Hareketinin 12 Eylül öncesi süreçte oluşan, yanlış bir marksizm yorumuna denk düşen bakış açısıyla, mevcut ideolojik-politik kimliği ile yeni birşey yapabilme şansı yoktur. Gerek 12 Eylül öncesi gelişmelere müdahalede yetersiz kalması, gerek 12 Eylül sonrası açmazda kalışı ile yanlışlığı iyice açığa çıkan ve kitleler nezdinde çekici ve peşinden gidilebilir olma özelliğini yitiren mevcut ideolojik-politik kimliği ile sosyalist hareket kendisini yeniden üretemez. Yapılması gereken Marksizm adına benimsenen, dogmatik bir bakış açısına denk düşen görüşler sistematiğiyle köklü bir hesaplaşmaya girebilmektir. Bugün birçok grup böylesi bir hesaplaşmaya giremedikleri için ciddi bir kimlik krizi içindedirler. Genel olarak belli bir parçalanma, dağılma birçok grubu sarmış durumdadır. Gerek bu dağılma ve çözülmenin önüne geçilmek, gerekse yeni dönemde siyasal sahnede varolunmak isteniyorsa bu eski ideolojik-politik kimlikle köklü bir hesaplaşma şarttır. Türkiye Sosyalist Hareketinin yeni döneme uygun, onun ihtiyaçlarına cevap verebilen bir anlayışa ihtiyacı vardır.

Devrimci Yol hareketi olarak bizler önümüze böylesi bir görevi koymuş bulunuyoruz. Gerek hareketimizin 75-80 döneminde geliştirdiği teorik görüşler, gerekse buna denk düşen siyasal pratiğimiz bizler açısından böylesi bir hesaplaşmanın yapılabilmesi için uygun bir zemin sunmaktadır. Marksizm adına savunulan ekonomik-dogmatik bakış açısından tüm düzeylerde bir kopuş anlamına gelen bu hesaplaşma hayatın her alanında cuntaya karşı devrimci bir alternatifin oluşturulmasında kendisini somutlayacaktır. Önümüzdeki dönemde ağırlıkla nasıl bir parti sorusu etrafında ve bu parti anlayışınıda belirleyecek nasıl bir sosyalizm ve nasıl bir demokrasi sorunu etrafında yoğun bir tartışma yaşanmak zorundadır. Cuntaya karşı devrimci görevlerimizin yerine getirilmesi açısından da bu çok önemlidir. Çünkü özellikle demokrasi konusunda devrimciler, sınıflı toplumlara has anlayışı aşan, sosyalizmin içerdiği bir demokrasiyi geliştiremedikleri ve bunun platformunu yaratamadıkları sürece başarılı olamazlar. Kenan Evren'in başı sıkıştıkça Fatsa'ya gitmesi, demokrasi sözü açıldıkça Fatsa'ya saldırması tesadüfi değildir.

3- Birlik konusu yukarda önemle belirttiğimiz hesaplaşmanın gerçekleşeceği en önemli alanlardan birisidir. Faşizme karşı mücadele eden tüm güçlerin, birbirlerine herhangi bir hegomonya uygulamadığı, bütünüyle eşit koşullarda, aralarında halk demokrasisi ilkelerinin uygulandığı bir ortak platform mutlaka yaratılmalıdır. Siyasal iktidarları hedefleyen devrimci bir platform etrafında yaratılacak bir biraraya geliş gelecek topluma, kuracağımız demokratik topluma has ilişki ve anlayışların gelişeceği ilk yer olacaktır.

Bugün FKBDC bu konuda atılmış önemli bir adımdır. Henüz bir başlangıç olmasına, kapsaması gereken tüm güçleri kapsamamasına rağmen geliştirilip güçlendirilecek bir girişimdir. Şimdiye kadar sözü çok edilen birliğin pratikte ilk tohumlarının atıldığı bu çaba ile sol güçlere kitleler gözünde olumlu bir tablo sunabilmelerinin şansı yaratılmıştır. Ve FKBDC platformu, dogmatik ve sekter bakış açılarıyla, şartlanmış, demokrasiyi tanımayan, Türkiye Sosyalist hareketinin eğitildiği, bizlerin birbirimizi eğittiğimiz önemli bir okul görevini görecektir.

DÜZELTME

Geçen sayımızda, "TKP Genel Sekreteri İ. Bilen'in yanıtları" başlığı altında yayınlanan yazıda bazı dizgi yanlışlıkları olmuştur. Doğrusu aşağıdaki gibidir. Düzeltir özür dileriz.

1. Sayfa 12, sütün bir, ilk sorunun yanıtı, birinci paragraf:
"…. Türkiye solunun izlediği politikalarda aranmalıdır." yerine …. aranmamalıdır." olacak.
2. Sayfa 12, sütün iki, 5. paragrafın son cümlesi:
"…. olayları tribünlerden seyretmeye çağıran Ecevit" yerine, "seyretmemeye çağıran Ecevit, bize göre geç kalmıştı." olacak.
3. Sayfa 12, sütun dört, 7. parağrafın son cümlesi,
"F. Alman tekelci çevreler bizce derin bir yanılgı içindedirler." yerine, "F. Alman tekelci çevrelerinden medet uman kimi çevreler bizce derin bir yanılgı içindedirler." olacak.
4. Sayfa 13, birinci sütün, alttan 5. paragraf, tırnak içinde batone dizili cümle: "Nasılsa onaylandı, yasalar da çıkacak" yerine, "Nasılsa Anayasa onaylandı, yasalar da çıkacak." olacak.

Geçen sayıda yayınladığımız PKK'nın görüşlerini anlatan yazıda bazı dizgi yanlışları olmuştur. Düzeltir, özür dileriz.

1. "12 Eylül öncesi halk güçleri arasında birliğin sağlanmayışının nedenleri" başlığı altında yeralan yazının ikinci paragrafı eksik yazılmıştır. Doğrusu şöyledir;
Bu açıdan, Türkiye demokratik halk devrimi ile Kürdistan Ulusal Kurtuluş Devriminin stratejik….
2. "Olumsuzluklarda örgütümüzün payı" başlığı altında verilen yazının birinci paragrafında yeralan tarih 1980 değil, 1978 olmalıydı.
3. "Görevler ve hedefler" başlığı altında yeralan yazının 3. paragrafı eksik yazılmıştır. Doğrusu şöyledir;
Açık ki, 12 Eylül darbesine ve onun kurumlaşmalarına böyle bir anlayışla yaklaşanların faşist iktidara karşı ciddi bir mücadele sorunları olmayacak, mücadele ve örgütlenme sorunlarına güçbirliği….
4. Yine aynı başlığın altında yeralan yazının sonunda ikinci paragrafı da eksik yazılmıştır. Doğrusu şöyledir;
Ortaya çıkan ikinci bir yanlış anlayışta ezilen ulus muhalefetinden kaynaklanmaktadır. Kuzey Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketini reformist, dar milliyetçi bir temelde ele alacak….

TİP Genel Başkanı Behice Boran 12 Eylül öncesini ve sonrasını anlatıyor

1– 12 Eylül'e, 1950'lerin son yıllarında askeri darbe hazırlıklarına başlanıldığından beri, 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971 askeri darbe evrelerinden geçerek gelişen bir süreç içinde gelindi. Bununla 1960, 1971 ve 1980 askeri darbeleri, nitelikleri ve doğurdukları sonuçlar itibariyle birbirinin aynıdır demek istemiyorum. Ne var ki, Türkiye'yi on yıl aralıklı askeri darbeler ülkesine dönüştüren, ve nihayet, ordunun "anayasal yoldan", "meşru" biçimde ve kalıcı olarak devlet yönetiminin üst kademesine sokulması ve 12 Eylül cuntasının yedi yıl daha devletin başında kalması referandumu ile şimdilik noktalanan gelişmelerin altında yatan toplumsal nedenler aynıdır.

Bu nedenlerin de kaynağında, emperyalizmin tüm zehirli çiçeklerini açarak geliştiği, geri kalmışlar üzerinde sömürü ve baskısını türlü yöntemlerle, türlü yollardan yoğunlaştırdığı yirminci yüzyıl ortalarında ve son çeyreğinde Türkiye'nin "kapitalist yoldan kalkınma" açmazı içinde sıkışması, bu sıkışıklığın giderek tam tıkanma noktasına gelip dayanması vardır.

Türkiye'de olup bitenleri, bugünkü durumu ve bundan sonra olabilecekleri tam doğru anlayabilmek, yerli yerine oturtabilmek için sorunları bu temel yaklaşımla ele almak zorunludur, ama kuşkusuz kendi başına yeterli değildir. Bu temel yaklaşımdan bağı koparmadan, ikincil, üçüncül... yaklaşımlarla, canlı, değişken, renkli somut gerçekliğin olgularını yakalamak, açık seçik sergilemek, saptamak gerekir.

Türkiye'nin Cumhuriyet dönemi tarihini bu yöntemle ele alıp 12 Eylül'e nasıl gelindiğini böyle bir yazı çerçevesinde irdelemek olanaksız olduğundan, ben yine, belirttiğim temel ve genel nedenden kaynaklanan temel ve genel sonucu belirtmekle yetineceğim: Emperyalizmin hegemonyası altında, ona bağımlı ülkelerin gereği gibi gelişemiyen, yani gelişmiş ülkelerle arayı kapatamayan (kapatabilmesi de nesnel olarak mümkün değildir), tersine büyülten kapitalizmin egemen sınıfı burjuvazi zayıftır; AÇMAZIN doğurduğu ekonomik, sosyal, politik sorunların üstesinden gelememektedir; çağın gereği politize olan, gözü açılan, taleplerde bulunan kitlelerle baş edememektedir; tek cümle ile, ülkeyi yönetmekten acizdir. Herhangi bir ölçüde demokratik hak ve özgürlüklerin tanınmış olması ve kitlelerin hareketlenmesi bu aczi artırıyor. Gelişmiş kapitalist ülkeler büyük burjuvazisinin ekonomik ve politik gücü bunlarda yok. O zaman, ülkenin koşullarına göre çeşitli ölçü ve biçimlerde baskıcı, demokratik hak ve özgürlükleri tanımayan bir yönetim (faşist, faşizan, gerici) oluşturup sistemin sürmesini, egemen sınıf ve sınıfların varlığını ve egemenliğini garantiye almak işlevi silahlı ve örgütlü güç olarak orduya düşüyor.

Bir de buna, emperyalizmin, "3. dünya" ülkelerini dünya kapitalist sistemi içinde tutabilmek için kendi deyimleriyle "otoriter", demokrasi güçlerini ve geniş kitleleri ezen baskıcı yönetimler oluşturulmasına yönelik müdahaleleri ekleniyor. Emperyalizmin, özellikle de, Amerikan emperyalizminin Türkiye üzerindeki baskısı, müdahaleleri otuz yıldır süregelmiş, 12 Eylül darbesinin sahneye konuluşunda ve cunta yönetiminin biçimlendirilmesinde belirleyici rol oynamıştır, oynamaya devam etmektedir.

2–3– "Sol güçlerin izlediği politikaların rolü"nden söz edebilmek için bu "politikalar"ın yürütücüsü sol güçlerin çıkış kaynağını araştırmak, toplumsal temellerine oturtmak gerekir. Bu yapılırsa, sol güçlerin izledikleri politikalarla 12 Eylül darbesinin başarılması arasındaki ilişki kendiliğinden ortaya çıkar. Bunu kısa notlar halinde yapmaya çalışacağım: 1) Ulusal bağımsızlık savaşının kazanılması ile Türk burjuvazisi politik devrimini tamamlamış, müttefiki büyük toprak ağalarını da yedeğine alarak politik iktidara oturmuştur. Ne ki, eski tip burjuva devriminin son örneği olan bu devrim, 18. yüzyıl sonlarından itibaren Batılı ülkelerde yer alan aynı tipten devrimler kadar demokratik hak ve özgürlüklerin yolunu açmamıştır. (Nedenlerine girmiyorum) O kadar ki, burjuva sınırlar içinde dahi görüş ayrılıklarına, tartışma ve eleştirilere izin verilmemiştir. "Devletin başında olanlar, neylerse güzel eyler", "büyüklerimiz en iysini bilir" tutumu kimseys ağız ve göz açtırmayan bir baskı politikasıyla topluma dayatılmıştır.

Böylece, Türkiye'nin politik yaşamı olduğu kadar düşünce ve aydınlanma yaşamı da dondurulmuştur, kısırlaştırılmıştır. İşçi sınıfının politik hareketi ve partisi hep illegaliteye, hep kovalanır, sıkıştırılır, zaman zaman tırpanlanır konumlara itilmiştir. 1945'den sonra başlayan çok partili dönem ve göreli tartışma ve eleştiri özgürlüğü ise burjuva partileri ve burjuva ideolojisi ile sınırlı kalmıştır. 2) 27 Mayıs'tan sonra 1961 anayasası ile düşünce ve düşünceyi yayma, politik örgütlenme ve faaliyet özgürlüğünün önü büyük ölçüde, Türkiye tarihinde ilk defa bu ölçüde açıldığında, kırk yıla yakın cumhuriyet döneminden kalan önemli sayılacak ölçüde, yeni koşullarda gelişmeleri yönlendirmede belirleyici işlev görebilecek ne teorik-ideolojik bir birikim, ne politik mücadele deneyimleri birikimi, ne yetişkin kadrolar mirası vardı.

Buna karşılık, burjuvazi, onun iktidarları ve sözcüleri toplumu genelinde sola karşı, özellikle de sosyalizme, komünizme karşı şartlandırmayı büyük ölçüde başarmışlardı. Bilimsel sosyalizmi, Marksizm–Leninizm'i temel alarak, veya temel alma niyet ve çabasıyla, burjuvaziye karşı mücadele yoluna çıkan sol hareketlerin karşısında yalnızca 141–142 ve benzeri maddeler engeli değil, belki daha da önemli olarak, kitlesel boyutlarda kemikleşmiş bu şartlanma vardı. Sosyalist bir düzen için mücadele ise, bu şartlanma kırılıp kitlelere nüfuz etmeden, işçi sınıfı ve müttefiki emekçi sınıflar içinde kök salıp bu sınıfsal güçleri harekete geçirmeden, kimi grupların kitlelerden kopuk eylemleri olarak başarıya ulaşamazdı.

3) 1961 anayasası Türkiye tarihinin en demokratik anayasası olmakla beraber, geniş anlamda politik yaşama ilişkin demokratik hak ve özgürlüklerin sınırları konusunda tartışmalara yolaçabilen belirsizlikler, bulanıklıklar vardı. T.C.K'nun 141–142 ve benzeri maddelerinin aynen kalmasına imkan verilmişti. Ne var ki, toplumda demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkıp cesaretle savunacak güçler oluşmuştu. 1961 anayasası demokratik, ilerici karekterini, gerçekte, bu güçlerin anayasayı demokratik yönde yorumlamakda ve pratiğe geçirmede verdikleri mücadele ile kazandı, kağıt üstünde kalmaktan büyük ölçüde kurtuldu. Yine bu toplumsal gelişmelerin hukuk sistemini zorlaması ve bir ölçüde aşmasıyla 141–142. maddelerin uygulanma alanı geçmişe kıyasla çok daraldı. Bu koşullarda zaman zaman kitap toplatma, yasaklama,yazarlarını ve yayımcılarını hapse atma baskılarına karşın, bilimsel sosyalizmin,Marksizm–Leninizm'in klasik yapıtları ilk kez türkçeye çevrilip yayınlandı. Bu, programlı, sistematik bir yayıncılık değildi. (Örneğin bilimsel sosyalizmin ana yapıtı, Marks'ın Kapitalinin türkçesi ancak 1960'ların son yıllarında okuyucunun eline geçebildi). Üstelik genelinde "devrimci literatürün" güncel ürünleri, Debray, Marigella'lar ve daha kimler Marks, Engels ve Lenin'le birlikte kitapçılarda yer aldılar.

Kırk yıllık zihinsel bir açlıktan sonra birden bu denli çeşitli, karışık ürünler sunusu, sağlıklı, eylemde verimli teorik-ideolojik bir özümsemeye değil, deyim yerindeyse, "zihinsel hazımsızlık"a yol açtı. Sol veya sola eğilimli kişi ve çevrelerin sınıfsal niteliği, bileşimi de böyle bir hazımsızlığa yatkındı.

4) Yukardan beri sıraladığımız koşullar şöyle olumsuz sonuçlar doğurdu:

–Devrimci hareketin sınıfsal niteliği, temeli kolayca gözardı edildi. Sosyalizmi hedef alan devrimci hareketin, işçi sınıfının başı çektiği, motor gücünü oluşturduğu, ama yüzyılın sınıf ilişki ve dengelerindeki değişmelerle işçi sınıfı dışındaki katmanlarda da destek ve taban bulabilen bir hareket olduğu unutuldu veya daha baştan gereğince kavranamadı.

–Küçük grupların, kararlı, gözüpek kadroların silahlı örgütlenme ve eylemler başlatıp, ezilmiş, çaresizlik içinde ne yapacağını bilmeyen kentli ve/veya köylü kitlelere örnek ve önder olabileceği, bu yoldan bu kitlelerin devrimci mücadeleye sokulup devrimin başarılabileceği görüşü (birtakım varyasyonlarıyla) özellikle öğrenci gençlik kesiminde ağırlık kazandı ve uygulamaya konuldu. Böylece, devrimci teorinin bir olgu olarak saptadığı ve devrimci mücadelenin yürütümü için bir ilke olarak koyduğu "kitleler kendi deneyimleriyle öğrenir" gerçeği gözden kaçırıldı.

–27 Mayıs hareketinde kendini gösteren ilerici–devrimci/gerici–faşist ayrışımı büyüyüp keskinleşerek, birinci eğilim, ordu kadroları aracılığı ile ordunun silahlı gücüne dayanarak iktidarı almak, Atatürk'ün yaptığını yüzyılın vardığı dönemin koşullarında daha ileri, daha sol bir çizgide, daha kapsamlı boyutlarda yapmak "devrimcilik"ine dönüştü. Temeldeki açmazdan kaynaklanan ekonomik–sosyal sorunların üstesinden gelinememesi bu dönüşmede etkendi. Subay–sivil aydın karması bir hareketti ve silahlı öğrenci eylemciliği ile politik bir bağlantı veya bağdaşması olduğu en azından seziliyordu.

Askeri devrimci hareketin ideologları, çeşitli gruplar arasında görüş ayrılıkları olmakla birlikte hepsi, Türkiye'nin tarihinde özgün olarak ordunun, genelinde, sivil aydın kesimini de kapsayarak "ara tabakalar"ın ilerici, devrimci rol oynadığı, günümüzde de devrimci görevin ve önderliğin yine "ara tabakalar" ve onun en dinamik kesimi orduya düştüğü konusunda birleşiyorlardı.

–Devrimci mücadele silahlı mücadeleye indirgeniyor, giderek silahlı eylemle özdeşleştiriliyordu. Oysa bir mücadelenin devrimci nitelikte olup olmamasının ölçütü, kesinlikle "silahlı mücadele" olup olmadığı değildir. İşçi sınıfı, toplumun gelişmişliğine göre değişiklikler gösteren sınıfsal ittifaklar çerçevesini geliştirerek sosyalizm doğrultusunda yürüttüğü mücadelenin yöntemlerini verili bir zaman kesitinde somut koşullara göre saptamak, koşullar değişince gecikmeden yöntemi de değiştirmek, gerektiğinde silahsız ve silahlı yöntemleri aynı zamanda ve ağırlığı birinden diğerine kaydırarak kullanmak,nesnel ve öznel koşullar iktidarı alma noktasında olgunlaştığında zamanlamayı doğru ayarlıyarak iktidar için saldırıya geçmek, tüm bunları yapabilme yeteneğine sahip olmak durumundadır. Tüm bu süreç boyunca barışsal olanaklar olabildiğince kullanılır.

Ne var ki, iktidar silahlı mücadele ile alınsa da, iktidar yine namlunun ucunda değil, işçi sınıfında, müttefiki emekçi kitlelerdedir. Bu sınıfsal güç, iktidarı almak ve iktidarını korumak için, koşullar gerektirdiğinde iç ve dış sınıfsal düşmana karşı namluyu da tam bir kararlılıkla kullanır. Ama sınıfsal niteliği, gücü olmayan, namlunun gücüne dayalı bir iktidar ne denli devrimci niyet ve kararla işe girişse de sonunda başarısızlığa mahkumdur.

–Yukarda belirttiğim tutuma bağlı olarak, silahsız mücadele, hele bunun legal biçimleri kayıtsız, şartsız topyekün yerildi; "legalizm", "parlamentarizm" sapması olarak mahkum edildi. Oysa işçi sınıfının devrimci hareketinde demokratik olanaklardan, hak ve özgürlüklerden sonuna kadar yararlanmak, bunları kullanmak, seçimlere katılmak, parlamentoya girmek ayrı şeydir, "legalizm", "parlamentarizm" sapması ayrı şeydir. Birinci halde bu legal olanaklar işçi sınıfının burjuvaziye karşı mücadelesinin araçları olarak, işçi sınıfının politik hareketini geliştirmek ve güçlendirmek için kullanılır; ikinci halde ise, politik hareketin sınıf konumu ve açısı, sınıf mücadelesi temeli terk edilerek yalnızca seçimler ve parlamento mekanizması ile yetinilir ve bu mekanizma burjuvazi ile işçi sınıfının sırtından diyalog ve uzlaşma için kullanılır.

Bilimsel sosyalizmin başta gelen kuramcıları ve pratikte uygulayıcıları Marks, Engels ve Lenin demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması, genişletilmesi ve korunması mücadelesine önem vermişler, işçi sınıfının devrimci mücadelesinde türlü legal olanakları kullanmışlardır. Lenin demokrasi için mücadele ile sosyalizm için mücadele arasındaki bağlantıları açıklamış ve vurgulamıştır. Günümüzde ise demokrasi mücadelesiyle sosyalizm mücadelesinin içiçe geçmişliği, bütünleşen bir sürece dönüşmesi olgusu adeta aksiyomatik bir geçerlilik kazanmıştır.

–Türkiye İşçi Partisi hareketi sözü geçen iki hareketten devrimci hareketin sınıfsal niteliğini, sınıfsal temelini esas almasıyla ayrılmıştır. Kuruluşundan bir yıl sonra partinin aydınlara kapısını açması ve bunların yönetim kademelerinde yer almasıyla TİP bilimsel sosyalistleşme sürecine girmiştir. Yeni anayasanın tanıdığı demokratik hak ve özgürlüklerin tutarlı, sistematik analiz ve yorumlarla son çizgisine kadar genişletme mücadelesi vererek işçi sınıfının ideolojisini gün ışığına çıkarmaya, çıkarıp işçi, emekçi kitlelere aktarmaya, işçi sınıfının burjuvaziden bağımsız politik hareketini legalitenin olanaklarından yararlanarak oluşturup biçimlendirmeye ve geliştirmeye çalışmıştır. 1964'ün ikinci ayında Büyük Kongre'ce kabul edilen Program'ı ile işçi sınıfının öncülüğünde tüm kol ve kafa emekçilerinin partisi olduğunu, sosyalizme geçişi amaçladığını dile getirmiş ve iktidara geldiğinde yapmayı öngördüğü toplumsal dönüşümleri bir bir sıralamıştır. Bu iktidar programı bugün için de esas olarak geçerliliğini korumaktadır.

Bilimsel sosyalistleşme süreci çok zor koşullarda yol aldı. Herhangi sol politik bir hareketin bilimsel sosyalist nitelik ve kimliği tam kazanmasına ne program ve tüzükler, ne bilimsel sosyalist yapıtlardan alıntılar ve keskin devrimci formülasyonlarla dolu polemikçi yayınlar, ne gözüpek, atak, silahlı eylemler yetmez. Bu kimlik işçi sınıfının, verili somut koşullar zemininde sosyalizm yıldızına göre rotası çizilmiş politik hareketini bir adım, bir adım daha ilerletecek pratiği geliştirmek, mücadelesi vermekle kazanılır, ve de örgütün bu işlevi başarıyla görebilmek için gerekli olan örgütsel yapıya ve işleyişe sahip olmasıyla.

Karşılaşılan zorluklar çeşitliydi: 1961 anayasası dönemine girişte işaret ettiğim üç yönlü birikim yetersizliği kendini hissettiriyordu. Kadroların sayıca yetersizliği ve ideolojik formasyon, düzey farkları parti çalışmalarında zorluklara, yetersizliklere neden oluyordu. Ayrıca anayasanın tanıdığı düşünce ve bilimi yayma özgürlüğü altında bilimsel sosyalist öğretinin yapıtları çevrilip yayınlanabilirken, bu konu yerli yayınlarda işlenebilirken, aynı öğretiyi parti eğitimi ve propagandasında veya ideolojik saldırıları püskürtmede kullanmak bilim ve düşünce özgürlüğüne girmeyen "politik propaganda" sayılıyor ve bu takdirde yalnızca partili gerçek kişiler değil, tüzel kişi olarak parti 141 ve 142 ile karşı karşıya kalıyordu. Parti söz konusu olduğunda durum kritikleşiyordu.

–Türkiye İşçi Partisi Türkiye soluna egemen olma yoluna giren küçük burjuva devrimciliğinin etkisinden elbette "masun" değildi. Daha 1963'te Parti Programı çalışmalarında işçi sınıfının devrimci öncülüğü, orta tabakaların devrimci niteliği ve öncülüğü tezleri karşı karşıya geldi. Ve bu ayrışma ve iç mücadele 1970 Ekim'i sonunda yapılan 4. Büyük Kongre'ye kadar sürdü. 1965'den sonra MDD cilerle sürdürülen tartışma ve ideolojik mücadele gelecekteki devrimin niteliği üzerindeymiş gibi görünmekle beraber, aslında, devrimci hareketin ve öncülüğün sınıfsal niteliği üzerindeydi. MDD hareketi bütününde ve liderleri itibariyle "ara tabakaların" ve ordunun devrimciliği tezine yatmışlar, ordunun "devrimci" kanadının iktidarı almasını umutla bekler konuma gelmişlerdi. Türkiye'de feodal üretim ilişkilerinin egemen olduğu, kapitalist bir toplum olarak nitelenemeyeceği, bunun için önündeki devrimin Milli Demokratik Devrim olduğu tezleri Türkiye devrimci hareketinin proleter sınıf temelini ve bu sınıfın öncülük edebilme yeteneği inkarı ve devrimi küçük burjuvaziden ve ordudan bekleyişi haklı göstermenin gerekçeleriydi. Türkiye İşçi Partisi, parti içindeki küçük burjuva etkilere ve bunlardan doğan hizip hareketlerine karşı sürekli ve ısrarlı mücadele vererek proleter sınıf konumunu ve bakış açısını korudu. Türkiye işçi sınıfının ekonomik mücadelesinde, sendikal hareketinde sınıfsal konumdan sendikacılık ve ekonomik mücadele sürecini TİP'in başlatmış olması da onun sınıfsal konumunun netliğinden geliyordu.

1968'de, parti yönetiminin en üst düzeyinde, popülizm, legalizm ve parlamentarizm karması yeni bir küçük burjuva sosyalizmi sapması patlak verdi. Bu sapma bilimsel sosyalizme karşı açıkça ve kesin vaziyet alan bir karekter taşıyordu. Bununla da sonuna kadar mücadele edildi ve 4. Büyük Kongre'de her iki sapma ve hizipleşme reddedilerek ve parti çizgisini netleştiren ve bu çizgi açısından çeşitli konulara ilişkin parti görüş ve tutumunu açıklayan kararlar alınarak parti bilimsel sosyalist rayına tam oturtulmuş oldu.

Bu dönemde TİP'in başlıca yetersizlik ve hataları şu noktalardaydı: Sorunlara bakış açısı, analiz ve değerlendirme metodu, seçimleri, parlamentoyu, legal olanakları kullanışı, işçi sınıfı ideolojisini işçi sınıfına, emekçi kitlelere tanıtma ve benimsetme çabaları, bilimsel sosyalist bir partinin legal çalışmalarına uygun olduğu halde, Parti'ye böyle bir partinin yapısını ve iç işlerliğini kazandırmada aksadı, geri kaldı. Yasalar idari bölümlere göre örgütlenmeyi dayatıyordu, ama bu geniş örgütlenme çerçevesinde her üyeyi belli bir parti çalışmasıyla görevli kılacak, işe koşacak, üyelerin ideolojik düzeylerinin yükseltilmesine yarıyacak, küçük işlevsel birimler kurulabilirdi. Başlangıç yıllarında bu konuyu ele alabilecek bir durum yoktu, sonraları ise gerek görülmedi veya unutuldu.Konu Aybar sapmasına karşı mücadelede gündeme geldi ve 4. Kongre'de karara bağlandı.

Diğer önemli bir yetersizlik ve hata gençlik sorununu ve hareketini Parti'nin gereken ilgi ve önemle ele almayışı idi. Önceleri partinin öğrenci gençlik arasında ağırlıklı bir etkisi oluştu ve bu etki dikkat çeken bir öğrenci örgütlenmesiyle somutlandı. Ama bu oluşum gençlik içinde örgütlü, yoğun bir parti çalışmasının ürünü olmaktan çok Parti'nin genel politik ve ideolojik etkisinin ve partili gençlerin çabasının ürünüydü. Bu öğrenci örgütü 1968'de hızlı bir süreçle el ve ad değiştirip partiye açıktan açığa hasım bir çizgiye kaydığında Parti, bununla başa çıkacak durumda değildi. 1968 başlarında İstanbul Üniversitesinde ilk işgaller ve molotof kokteylli eylemlerin başlamasıyla öğrenci hareketinin nitelik değiştirmekte olduğu belli oldu.Parti bu değişimi önce gereğince değerlendiremedi. Az sonra da Parti en üst düzeyinden çatladı, Merkez bölündü. Öğrenci gençlik hareketinden partinin etkisi büyük ölçüde silindi, ama belli bir birikim kaldı.

Parti gençlik konusunda daha etken bir çalışma yapmış olsaydı bile, kanımca, öğrenci hareketinin silahlı eylemciliğe kayması bütünüyle önlenemezdi; çünkü bunun sosyolojik nedenleri vardı.

1960'ların son yıllarında Türkiye İşçi Partisi sol gençlik hareketinin ve soldaki aydınların çok büyük bölümünün saldırı hedefi oldu. Gençlerinki kaba kuvvet saldırılarına kadar vardı. Yapılacağı hergün beklenen ve başarılı olacağına inanılan askeri darbeye TİP açıkça ve ısrarla karşı çıkıyordu. TİP tasfiye edilmesi gerekli bir engeldi. ●

Yabancıların parlamentodaki tek gerçek dostu Yeşiller

Yeşiller F. Almanya'da yaşayan yabancıların Alman toplumunun önemli bir parçası olarak görmekte ve onları Almanlardan ayıran tüm hukuksal vb. düzenlemelere karşı çıkmaktadırlar. Bunun için yabancılara verilen çalışma ve oturma izinlerindeki her türlü zamansal sınırlamanın ve yasal kısıtlamanın derhal kaldırılmasını talep etmektedirler. Yabancı işçilere ve ailelerine -istedikleri taktirde- tüm mevcut demokratik hak ve özgürlüklerin (seyahat, oturma, çalışma, seçme ve politik faaliyette bulunma...) verilmesinden yana olan Yeşiller'in, yabancılar adına parlamentoda da yükseltecekleri talepleri özetle şunlar:

1- Yabancı işçilerin sırtından geçinen tüm vurguncuların ve işgücü tacirlerinin yeni yasal düzenlemelerle ortadan kaldırılması,

2- Yabancı işçilerin İş ve İşçi Bulma Kurumu'nda Alman işçilerle her bakımdan eşit düzeye yükseltilmesi,

3- Yabancıların her alandaki demokratik örgütlenmelerine izin verilmesi,

4- Politik takibat altındaki yabancıların kesinlikle iade ya da sınırdışı edilmemesi,

5- Alman ve yabancı ülkelerin gizli haber alma örgütleri arasındaki ilişkilerin derhal kesilmesi, tüm yabancı haber alma örgütlerinin Almanya'daki faaliyetlerinin derhal sona erdirilmesi, burada yaşayan yabancıların ülkelerindeki rejimlere ihbar ve ispiyon edilmelerinin etkin önlemlerle engellenmesi,

6- Almanya'daki tüm faşist örgütlerin derhal yasaklanması,

7- Yabancılara kendi öz örgütlerini kurma hakkı tanınması, bu örgütlerin temsilcilerine özgürce çalışma olanakları yaratılması, sendikaların her kademesinde yabancı işçilerin Alman işçilerle aynı katılım ve yönetim haklarına kavuşturulması,

8- Yabancılara, oturma izninin verilmesinden itibaren, bulundukları yerel alanda seçme hakkının tanınması, Almanya'da 5 yıl kalmış yabancılara eyalet seçimleri ve genel seçimlere katılma hakkı tanınması,

9- Alman okullarındaki yabancı çocukların eşitsiz gelişimine yol açan tüm faktörlere (örneğin çözüm getirilmesi,

10- Yabancı çocuklara kendi anadillerinde ek dersler verilmesi,

11- Yabancı çocukların bir dilekçe vermek suretiyle Alman vatandaşlık hakkını alabilmesi.

UMUDUN RENGİ ŞİMDİ YEŞİL

Yeşiller'in bayan lideri Petra Kelly seçim sonrası parlamentoda yaptığı ilk konuşmada, siyasi partilere ilk gözdağını verdi. Bayan Kelly konuşmasında, "Yeşiller'in bundan böyle parlamentoda olup biten, planlanan ve kararlaştırılan her konuyu dikkatle izleyeceğini ve azınlık grupların oradaki dili, gözü ve kulağı olacağını, onlar hakkında verilen her kararla ilgili belge, döküman ve bilgileri onlara ulaştıracağını" söyledi.

Diğer bir yeşil milletvekili ise: parlamentoda sosyal hareketlerin sesi olacağız, tüm haksızlık ve ayrıcalıklara karşı dışarda diğer sosyal hareketlerle birlikte sürdürdüğümüz direnişi, gerekirse parlamentonun içine de taşıyacağız" dedi.

İktidar partileri seçimler sonrası yaptıkları ilk yönetim kurulu toplantılarında Yeşiller'i ele aldılar. Yeşiller'i disipline etmek için İçişleri Bakanı Zimmermann hukuksal birtakım hazırlıklar içine girdi. Partisi CSU'nun yönetim kurulu toplantısında Zimmermann, yine CSU'lu olan parlamento başkanı Richard Stücklen'e "bu tipler orada burada kravatsız dolaşamazlar" diyerek yeni bir parlamento tüzüğü önerisinde bulundu.

Diğer işveren kuruluşlarında da bayram havası estiği bildirildi. Öte yandan A.B.D.'li siyasal gözlemciler Beyaz Saray'ın seçim sonuçları karşısında sevincini gizleyemediğini bildirdiler. Başkan Reagen, seçim sonuçlarını öğrendikten sonra yanında bulunan danışmanlarına,"sevindiğini" ve "rahatladığını" söyledi. Başkan Reagen kesin seçim sonuçlarını beklemeden telgrafla Helmut Kohl'ü tebrik etti.

DGB: "SEÇMEN OYUNU DEMOKRASİ PARTİLERİNE VERDİ"

Seçimlerle ilgili olarak Alman Sendikalar Birliği (DGB) 5 maddelik bir açıklama yaptı. Açıklamada özetle şu görüşlere yer verildi:

1- Sevinerek tespit etmekteyiz ki seçmenler hemen istisnasız oylarını demokratik düzeni savunan partilere vermiştir.

2- Seçmenler, CDU/CSU ve FDP'ye açık bir oy çoğunluğuyla iktidara getirmiştir. Şimdi bu partilere düşen görev toplumsal sorunların çözümüne ve barışa katkıda bulunmak, işsizliğin ve ekonomik krizin yükünü topluma adilce paylaştırmaktadır.

3- SPD muhalefette de DGB için büyük bir anlam ve ağırlık taşıyacaktır.

4- Yeşiller'in parlamenter demokrasi karşısında tutumları ile DGB arasında derin farklılıklar bulunmaktadır. Ancak DGB Yeşiller'in ekonomik ve sosyal yaşama alanlarındaki çalışma ve katılımlarını dikkatle izleyecektir.

5- Ekonomik ve sosyal sorunlar ancak toplumun her kesiminin işbirliği ve dayanışmasıyla aşılabilir. DGB bu anlamda tüm örgüt ve kuruluşlardan gelecek somut çözümleri hedefleyen önerilere önem verecek ve ele alacaktır. ●

Oylar ve Sandalyeler nasıl dağıldı

6 Mart parlamento ve başbakanlık seçimleri beklenenin üzerinde bir farkla CDU/CSU'nun lehine sonuçlandı. Sağ partilerin başbakan adayı Helmut Kohl, yönetimde bulunduğu 4 aylık süre içinde tüm çalışmalar aleyhine aldığı sosyal kısıtlamalara ve sert önlemlere rağmen seçmenlerin yarıya yakın (%48,8) tarafından desteklendi.

Sosyaldemokrat Parti (SPD) ve başbakan adayı Hans Jochen Vogel seçimlerde ağır bir yenilgiye uğradı. 1980 seçimlerine oranla parlamentoda 25 sandalye kaybetti. Oy oranı yüzde 40'ın altına düşen SPD, şimdi uzunca bir dönemi kapsayacak muhalefet için hazırlanıyor.

Parlamentoya girmeyeceği sanılan liberaller yüzde 5'lik barajını aşarak 34 milletvekili çıkardılar. Parlamentoya girmeyi başaran FDP, oluşacak sağ koalisyon hükümetine de ortak olacak.

Seçimlerin -yabancılar adına da- en sevindirici yanı ise "Yeşiller"in diğer partilerin tüm karalamalarına karşın parlamentoya girmesi oldu. 27 milletvekili çıkarmayı başaran Yeşiller, oyların yüzde 5,6'sını topladılar.

	[illegible] seçimleri		[illegible] seçimleri	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
CDU/CSU	48,8	244	44,5	[illegible]
SPD	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
FDP	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Yeşiller	5,6	[illegible]	[illegible]	-

YABANCILAR SEÇİM MALZEMESİ YAPILDI

CDU/CSU gerek muhalefette gerekse iktidarda bulunduğu dönemde yabancılara karşı, onların zaten sınırlı olan sosyal haklarını tamamen ortadan kaldırmaya yönelik politikalar izledi. Seçimlerden önceki 3,5 aylık yönetimi sırasında hıristiyan-liberal Federal Hükümet, birbiri ardına meclise sunduğu yabancı aleytarı önlemlerle kamuoyundaki yabancılara yönelik önyargıları hem teşvik etti hem de seçim potasına aktardı. Alman seçmene 27 Ocak 1983 günü "Türklerin büyük bir bölümünü geri göndereceği" vaadinde bulunan Helmut Kohl, bununla işsizliğin suçlusunu da yabancılar olarak resmen ilan etti.

İçişleri Bakanı Zimmermann'ın seçimlerden kısa süre önce çekmecesinden çıkardığı, "politik faaliyet gösteren, işsiz kalan ve sosyal yardım alan yabancıların oturma izinlerinin geri alınacağı"na ilişkin yasa taslağı da buna eklenince, Alman seçmen Helmut Kohl'ü yönetime getirdi.

CDU/CSU'nun "seçim zaferi"nin altında yatan ama kamuoyuna yeterince yansıtılmayan gerçek neden yabancıların seçim malzemesi yapılmış olmasıdır. Yoksa ne SPD'nin "halkın anlamadığı akademik dilden konuşmuş olması" ne de CDU/CSU'nun sosyal haklarda yaptığı kısıtlamaların çalışanlar tarafından "anlayışla karşılanması" buna neden olarak gösterilemez.

Ama en önemlisi hıristiyan liberal yönetimin bundan sonra yapacaklarıdır. Çünkü seçmen kendisine verilen vaadlerin yerine getirilmesini isteyecektir. Helmut Kohl seçmenlerin yüzde 48,8'inin kendisinden bu yönde uygulamalar beklediğini ve bunun için yalnızca 4 yıl süresinin olduğunu çok iyi bilmektedir.

SEÇİM SONUÇLARI ALMAN İŞVEREN ÇEVRELERİ ve WASHİNGTON'DA BÜYÜK SEVİNÇ YARATTI

CDU/CSU'nun seçimleri kazanmasına ilk yankılar Alman işveren kuruluşlarından ve borsalardan geldi. Alman firmaların hisse senedi grafiklerinin hızla yükseldiği, Markın ABD doları ve Fransız Frangı karşısında değer kazandığı bildirildi. Alman Sanayii Meclisi Başkanı Otto von Amerogen seçim sonuçlarını "serbest piyasanın zaferi" olarak yorumladı. Alman Sanayii Birliği (BDİ), "hıristiyan-demokratların ekonomik ve mali politikalarının halk tarafından da desteklendiği"ni açıkladı. ●

6 Mart'tan sonra

F.Almanya'da 6 Mart'ta yapılan ve Kohl'un yeniden Başbakan olması ile sonuçlanan seçimlerin yankıları devam edeceğe benziyor. Çünkü 6 Mart seçimleri, sadece yabancıları değil, tüm Avrupa'yı, hatta dünyayı yakından ilgilendiren bir özellik taşımaktaydı.

Avrupa'nın ve **"hür dünyanın"** kilit ülkelerinden sayılan F.Almanya'daki bu gelişmenin dünya ve Avrupa politik dengelerinde yol açacağı değişiklikleri zaman gösterecek. Ancak şimdiden şu gelişmeye işaret edilebilir: ABD-Sovyet ilişkilerinde Avrupa ABD yörüngesine eskisine göre daha doğrudan oturacaktır. 6 Mart seçimlerini bu nedenle Reagan'ın kazandığını söylemek abartılı olmayacaktır.

Emperyalist-kapitalist sistemin bütününü saran ve sadece ekonomik düzeyde değil, politik ve ideolojik düzeylerde de yaşanan kriz, ABD'de Reagan, İngiltere'de Teatcher, Türkiye'de faşist cunta ve nihayet Almanya'da da Kohl yönetimleri ile aşılmaya çalışılıyor. Bu yönetimlerin ortak özelliğinin -derece derece farklılık gösterse de- çalışanların haklarına toplu bir saldırı olduğu biliniyor. Bu yönetimlere **"kriz yönetimleri"** adını vermek herhalde yanlış olmayacaktır.

Avrupa'daki bu **"sağ dalgaya"** karşı, Fransa'daki **"sosyalist-komünist"**, Avusturya ve İskandinav ülkelerindeki sosyal demokrat yönetimlerin ve İspanya'nın yeni başbakanı **"sosyalist"** Gonzales'in nasıl bir tavır takınacakları henüz belli değil. Buna rağmen, 6 Mart seçimlerinin Avrupa devletlerini ABD-Sovyet kutuplaşmasında yeni bir **"iç denge"**ye zorlayacağı görülmektedir.

Kohl'un uluslararası plandaki bu etkisi, kendisini, Türkiye ile ilişkilerde de kısa süre içinde hissettirecektir. Artık Evren Cuntasının arkasında, ABD'den sonra 2.büyük bir devlet daha olacaktır: Almanya. Almanya'nın ülkemizdeki faşizme gizli desteği açık bir destek haline gelecektir.

6 Mart seçimleri, F.Almanya'nın iç politikası ile toplumsal ilişkilerinde de şu andaki dengeleri zorlayıcı bir sonuç yaratmıştır. Kohl hükümetinin programı, yabancı ve Alman tüm çalışanların sosyal ve demokratik haklarına açıktan bir saldırı belgesidir.

Tahmin edilebileceği gibi, hükümetin ilk hedefi -daha sonraki hedefine de ulaşabilmenin bir ön hazırlığı olarak- Türkiye'li politik kuruluşlardır. Politik güçlerin yasaklanma, kapatılma tehdidi altında olduğu bilinmektedir.

Bunun yanısıra ilticacılara karşı halen süren gizli ve sessiz savaş daha açık bir hale gelecek, bunu da işçilerimize yönelik baskılar izleyecektir.

Paniğe ve karamsarlığa kapılmadan söylemek gerekirse, bu tehditlerin boşa çıkarılabilmesi için gerekli potansiyellerin bulunduğu unutulmamalıdır.

Bunlardan birincisi, bizzat yabancıların kendileridir, yabancıların ve özellikle Türkiye'lilerin kendilerine yönelecek baskı ve saldırı girişimlerine karşı duyarlılığı ve **Alman ilericileriyle birlikte davranma, ortak mücadele eğilimi** içinde olmasıdır.

Bu potansiyelin ikincisini ise bizzat 6 Mart seçimleri resmen ilan etmiştir: **Yeşillerin parlamentoya girmesi:**

Yeşillerin, hükümeti parlamentoda zorlayacağı bir gerçektir. Parlamento dışında ise bu hareketin ne yapacağı henüz tam kestirilemese de eskisine göre daha aktif bir çizgi izleyeceği söylenebilir. Kuşkusuz Yeşiller, bütün bunları kendi programlarının izin verdiği ölçüde yapacaklardır.

Topun ağzında oldukları artık herkes tarafından bilinen Türkiye'li politik grup ve dernekler, yabancı haklarının savunulması etrafında bir araya gelebilirler ve Yeşillerle uygun biçimlerde bağlantı kurabilir, paralel hareket edebilirlerse, daha sonraki gelişmeleri etkileme şansını ve gücünü elde edebilirler. Ortak hareket edilebilecek güçler arasına diğer uluslardan emekçileri ve bazı Alman kuruluşlarını eklememiz halinde önemli bir potansiyel ortaya çıkacaktır.

Seçimi kazanmaya pek niyetli olmadığı, kazanmak için de çaba harcamadığı söylenen SPD'nin bazı yan kuruluşları aracılığıyla yapacağı cılız çıkışların ötesine geçmesi ve daha radikal bir muhalefet izlemesi beklenmemelidir.

SPD'nin, krizi Birlik Partilerine çözdürüp, **"Grüne belası"**ndan da yine Kohl eliyle kurtulup, gelecek seçimlere yıpranmamış girme hesaplarının tutup tutmayacağı belli olmamakla birlikte bu partinin Juso'larıyla, etkilediği sendika, vb. kuruluşlarla önemli bir güç olduğu ortadadır. SPD'nin oy kaybı, O'nun izlediği çizginin Alman emekçilerine verebilecek bir şeyinin kalmadığının da bir kanıtı sayılmalıdır.

Önümüzdeki dönem, F.Almanya'daki sınıf mücadelesinde, onun görünürdeki bazı biçimlerinde Türkiyelilerin önemli bir yer tutacağı kesin. Eğer Türk Kürt anti-faşist kuruluşları ve güçleri Alman toplumunun önemli dinamiklerinden birisi olan ilerici kesimlerle çeşitli biçimlerde birlikte olabilmeyi başarısa krizin faturasını ödemekten kurtulma konusunda ileri bir adım atmış olabilir. Türkiyeliler bunu başaramazlarsa Türklerin yahudilere benzemesi esprisi belki gerçekleşmez ama, binlerce Türkiyelinin açıktan saldırılara maruz kalması engellenemez.

Bu tehlikeyi önlemek yine Türkiyelilerin elindedir.

Köln Radyoevi önünde alternatif seçim sandığı kuruldu

5 Mart günü BİRKOM ve Türkiye'li sol örgütlerin taraftarları Köln WDR Radyoevi önünde alternatif seçim sandığı kurarak yabancılara seçim hakkı verilmesini istediler. Parlamento seçimlerinden bir gün önce kurulan alternatif seçim sandığı gerek Alman vatandaşlarının gerekse yurttaşlarımızın ilgisini çekti. Birçok kişi üzerinde yabancılara yönelik önlemlerin protesto edildiği seçim pusulalarını imzalayarak seçim sandığına attılar. Bu arada yurttaşlarımızın seçim sandığı kurmasına bazı Almanlar tepki gösterdi.

Alternatif seçim sandığı önünde görüşlerini sorduğumuz Almanlar şunları söylediler:

- "Alternatif seçim sandığı yabancılara yönelik baskıların alabildiğine yoğunlaştığı şu günlerde çok anlamlı. Yabancıların bu demokratik talebini her Alman demokratı gibi ben de gönülden destekliyorum."

- Avrupa'nın diğer ülkelerinde yabancıların bölgesel ve yerel seçim hakları var. Ancak bizim ülkemizdeki yönetimler ne yazık ki soruna çok katı ve acımasızca yaklaşıyorlar."

- Yabancılar kendi ülkelerinin Almanya'daki temsilcileridir. Onlara vatandaşlık hakkı teklif etmek hem onların dini, dili ve kültürüne aykırıdır, hem de onların parçalanmasına ve dağılmasına yol açar. Bu öneri geri alınmalıdır."

- "Yabancılar Almanya'da misafir olduklarını unutmasınlar. Bizden çok şey istiyorlar. Birkaç yıl sonra gidecek yabancıya seçim hakkı vermenin bir anlamı yoktur."

- "Almanya'nın yüzölçümü küçüktür ve bu kadar yabancıyı barındıramaz. Bugün seçim hakkı isteyenler yarın başbakanlık, hatta cumhurbaşkanlığı hakkı bile isteyebilirler. Ülkemizin özvarlığını yitirmesine politikacılarımız izin vermemelidir."

- "Almanya bir zaman imparatorluktu. Oysa bugün başörtülü kadınları çoluk çocuklarıyla yabancıların işgali altındadır. Hiç merak etmeyin 1933'ler yine gelecektir. O zaman ki temizlik hareketini unutmayın!"

Yukarıda kısa olarak aktarılan Almanların düşünceleri hiç de iç açıcı değil. Bir de yeni hükümetin kurulması ile uygulamaya konulacak olan yabancılar kanunu, her halde yukarıda bizler için söylenen bazı olumsuz görüşleri gündeme getirecek gibi görünüyor.

Gösteri yerinde bol miktarda hükümetin yeni yabancılar politikasını protesto eden bildiriler dağıtılmış, eylem yerine gelen Köln Radyosu muhabirinin soruları yanıtlanmış ve eyleme akşam saat 18'de son verilmiştir.

BİRKOM'un düzenlediği bu eylem Almanya'nın diğer büyük şehirlerinde de gerçekleştirilmiştir.

Dünya kadın mücadelelerinin geçmişi

Ayşe Danış

Kadınların toplumsal ve siyasal mücadelelere daha çok devrimler, ayaklamalar gibi önemli toplumsal olaylar sırasında aktif olarak katıldıkları, bunları izleyen durgunluk dönemlerinde ise genellikle mücadele dışı kaldıkları görülür.

Kadınların yoğun biçimde, kitle hareketlerine katılmaları ilk kez 1789 Fransız burjuva devrimi döneminde başladı. Toplumu kökünden sarsan özgürlük, eşitlik sloganlarının geniş köylü kesimlerini burjuvazinin ardına takarak, bin yıllık feodalizmin karşısına diken devrim dalgası, kadınları da ayaklandırdı. 1789 devrimiyle birlikte Fransız kadınları yurttaş olarak kabul edilme mücadelesine giriştiler. Tüm insanlara eşitlik, özgürlük vaad eden **"İnsan Hakları Beyannamesi"** kadınları kapsamıyordu. Nitekim Fransız kadınlarının vatandaş olarak kabul edilmeleri için 157 yıl mücadele vermeleri gerekecekti. Kadınlar için seçme ve seçilme hakkı 1944 yılında kabul edilerek yürürlüğe girdi.

Feminist hareketler toplumları derinden sarsan olaylar ve toplumsal gelişmeler arasında her zaman organik bağlar bulunmuştur. Burjuva devrimini izleyen dönemden, proleteryanın fiili güç haline dönüşmesine kadar olan dönemde sınıf mücadelesi önceleri içgüdüsel, el yordamı ile yürütülmüş, giderek netleşerek keskinleşmiştir. Bu süreç kendine özgü biçimlerde feminist harekete de yansımıştır.

1870'lere kadar devrimci niteliğini koruyan kadın hareketinde, o tarihten itibaren ayrılma ortaya çıktı. Kadın hareketi işçi sınıfı hareketi ile bağlarını koparmadan sürdüren ve sosyalizm ile feminizmi aynı mücadelenin iki yönü olarak gören **"devrimci-sosyalist feminizm"** ile esas olarak burjuva ve küçük burjuva kadınların yürüttüğü, kapitalist sistem içinde girişilecek reformlarla, kadınların hak eşitliğini sağlamayı amaçlayan **"radikal burjuva feminizm"** hareketi olarak bölünmüştür. Bu ayrılık 1914 I. Dünya savaşı ile tam bir kopmaya dönüşmüştür. Sınıf savaşının kızıştığı ölçüde, kadın hareketi de kendi içinde, sınıf çizgisinde bölünerek aralarındaki mücadelenin giderek şiddetlendiği karşıtlıklara dönüşmüştür.

Bu bölünme, günümüz kadın hareketlerine de damgasını vurmuş bulunmaktadır. Kadın hareketlerine damgasını vuran diğer bir yan da, hangi safta yer alırlarsa alsınlar en sert tepkilerin kendi sınıflarının erkeklerinden gelmiş olmasıdır. Örneğin Fransız işçi hareketinin önemli liderlerinden biri olan Prudhon'a göre **"kadınların siyasal haklar elde etmesiyle, ailenin en temel ilkesi olan, kocanın otoritesi sarsılacak, erkeklik (virilite) incinmiş olacaktır."** Yine Prudhon'a göre, sosyalizimle yalnız erkeklerin hakları değil, erkekle kadının birliğinin sembolü olan aile de kurtarılacaktır.

İnsan Hakları Beyannamesinin ateşli savunucusu ünlü burjuva düşünürü Rousseau ise kadınları, **"erkeklere haz veren yaratıklar"** olarak tanımlar. Kadını mahkum eden, aşağılayan bu düşünceler günümüzde de sürdürülmektedir. En önemlisi devrimci örgütlerde de bu sorunun halledilememiş olmasıdır. Prudhon'da en uç ifadesini bulan bu anti-feminist görüşler, sosyalizmin uygulanmaya çalışıldığı ülkelerde de yeniden üretilerek, değişik biçimlere bürünmüş, ancak ortadan kalkmamıştır.

Kadınlar konusunda en doğru yaklaşımlar ilk kez 18. yüzyılda yaşayan ütopik sosyalistlerden gelmiştir. Saint-Simon ve Fourrier, kadınların kurtuluşunu, proleteryanın kurtuluşu ile birlikte ele alınması gereken bir sorun olarak gördüler ve savundular.

Bu konuda Fourreier'in dahice tespiti, bugün de güncelliğini korumaktadır. **"Herhangi bir toplumda erişilen uygarlığın ölçüsü, toplumsal özgürlüğün mihenk taşı o toplumda kadınların sahip olduğu özgürlüklerdir."**

8 MART ULUSLARARASI EMEKÇİ KADINLARIN DAYANIŞMA VE MÜCADELE GÜNÜ

Dün barikatlarda dövüşen, giyotine giden kadınlar, bugün de faşizmin zindanlarında direniyor. Atom silahlarına karşı çıkarak savaşa karşı yaşamı savunuyorlar. Bundan 126 yıl önce 8 Mart 1857'de New York'da greve giden 40 bin emekçi kadının mücadelesi, dünya kadınlarının direniş sembolü oldu. 1910'da Kophenag'da toplanan Uluslararası II. Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda Klara Zetkin'in önerisiyle 8 Mart Uluslararası Emekçi Kadınların Dayanışma ve Mücadele günü olarak kabul edildi.

Aynı Konferansta, burjuva kadın hareketleri karşı devrimci olarak ilan edildi. Emekçi kadınların tüm güçleriyle savaşa karşı çıkması ve kadınların kurtuluş mücadelesinin, sosyalizm mücadelesi ile birlikte yürütülmesi kararı alındı.

Nisan'daki "halk sayımına" tepkiler büyüyor

- F.Almanya'da 27 Nisan'da yapılması düşünülen **"Halk Sayımı"** kamuoyunda geniş tepkilere yol açtı.

- Federal Parlamentonun tüm partilerin oylarıyla 25 Mart 1982'de kabul ettiği **"Mesken ve Nüfus Sayımı Yasası"** uyarınca yapılacak bu sayım yabancıları da içermektedir.

- Bazı eyaletler, sayımı yapan memurlara her Alman başına 2.5 DM., her yabancı başına ise 5 DM. prim verecekler. Sayımı protesto çağrısına ise çok sayıda kişi ve kuruluşun katılması bekleniyor.

NİÇİN PROTESTO EDİLİYOR?

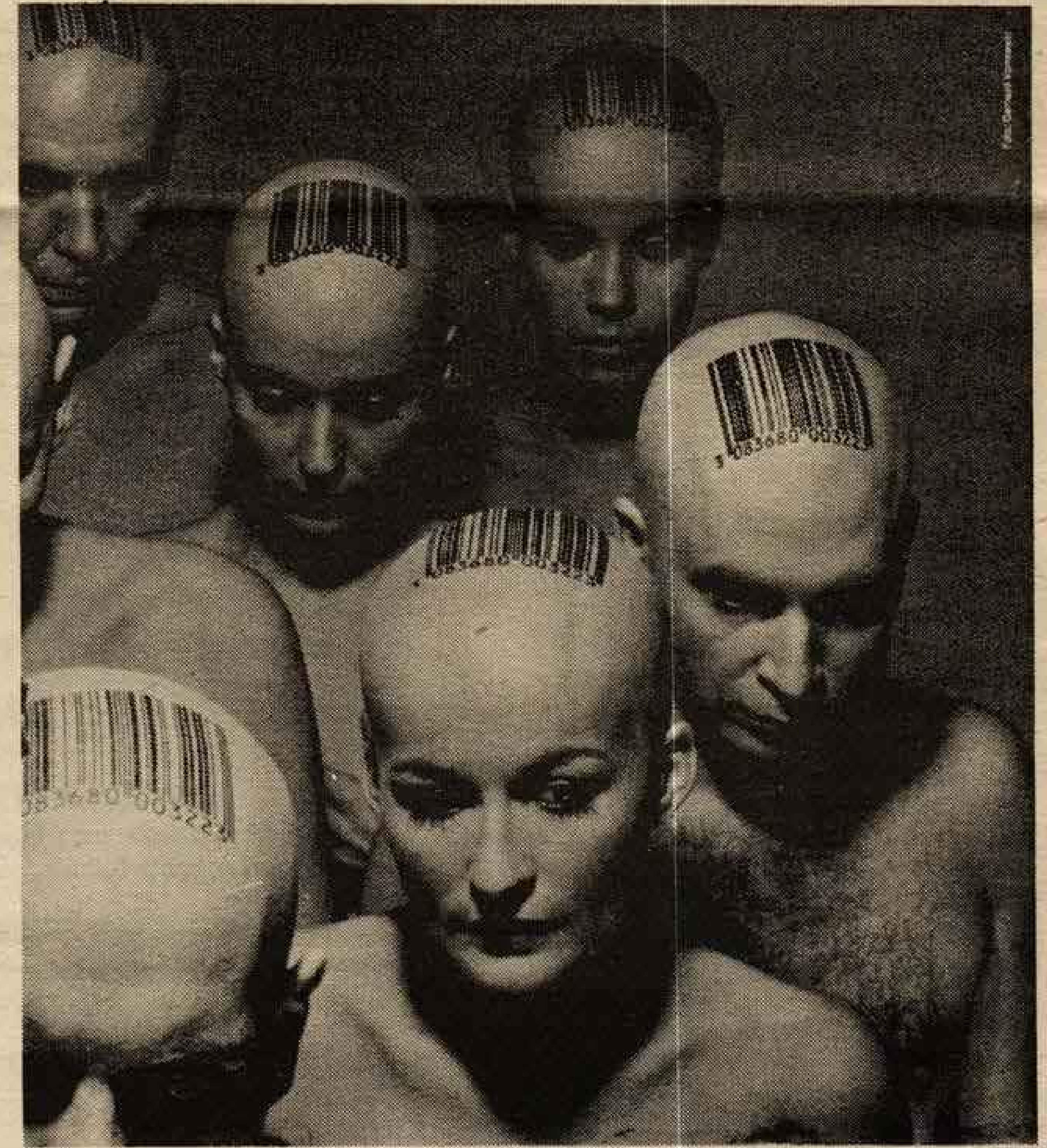
27 Nisan'da yapılacak **Halk sayımı**"nın tarihte bir benzeri daha bulunmuyor. 650 bin sayım memurunun ev ev dolaşıp dağıtacakları soru kağıtlarında, bireyin tamamen özel yaşamını ilgilendiren konularda etraflı bilgi vermesi isteniyor. Sorular arasında, ev sahibi mi, kiracı mı (ya da alt kiracı mı) olduğu, ne kadar süreden beri orada oturduğu, evde tuvalet, banyo var mı, yok mu, yemeklerin geniş ya da dar mutfakta mı, yoksa yalnızca mutfak gibi düzenlenmiş bir köşede mi pişirildiği, ev kirasının bedeli, evin nasıl ısıtıldığı, kaç metrekare olduğu, evde başka kimlerin oturduğu ya da oturabileceği (evlilik ve aile dışı da olsa), evden işe ne kadar sürede gidildiği, kişinin tahsil durumu ve benzeri birçok soruların yanında özel sorular da yer almaktadır. Yabancılar da dahil tüm bireylerin sahibi oldukları, oturdukları, ya da çalıştıkları (ev, işletme, vb.) tüm alanlar ve bu alanlarda bulunan başka kişiler hakkında da 19 gruba ayrılmış çeşitli soruların doğru ve tam olarak yanıtlamaları da isteniyor. Yanıt vermeyi reddedenler ise **"düzeni ihlal"** suçundan 50 ile 10.000 DM. arası para cezasına çarptırılabilecek.

"Halk sayımı", ülke nüfusunu en son bireyine varıncaya değin en geniş ve ayrıntılı bir şekilde Wiesbaden'daki İstatistik Dairesi'nin bilgisayarlarına kaydetmeyi amaçlıyor. Bu daireden başta Alman polisi olmak üzere, Anayasayı Koruma Teşkilatı, resmi, yarı resmi ya da devletle çalışan tüm diğer kuruluşlar istedikleri kişi hakkında ayrıntılı bilgileri öğrenebiliyorlar. Örneğin bu bilgisayarlar aracılığıyla, aranan bir kişinin adı bilinmese de nerede oturduğu, çalıştığı, kaldığı, ya da öğrenim gördüğü herhangi bir başka bilgiden yola çıkılarak tespit edilebiliyor. Ya da birlikte oturan bir grup öğrenciden kimin sosyal yardım aldığı, kimin öğrenim yardımı (BAFÖG) aldığı saptanabiliyor. Herhangi bir kişinin polise ya da resmi bir kuruma verdiği ifade ya da bilgiler hemen kontrol edilebiliyor. **"Halk sayımı"** ile insanların kendilerini ilgilendiren ve **"sır"** sayılan tüm bilgiler ilgili kurumların bilgilerine sunuluyor. Üretim, tüketim, gelir, gider, ulusal ürünün paylaştırılması gibi ekonomik konulardan, sosyal ve politik konulara değin tüm alanlarda bu istatistiklerden yararlanılarak şaşmaz, kesin kararlar verilebiliyor ve devlet tüm ülke nüfusunu mutlak bir kontrol altına alabiliyor. Elbette de devlete egemen olan güçler de bu detaylı bilgileri kendi sosyal, ekonomik ve politik hedeflerine ulaşabilmek için kullanabiliyorlar. **"Halk sayımı"**nı protesto girişimlerinin deyişi ile insanlar bu yöntemle **"camlaştırılıyorlar."**

BOYKOT EDİLECEK

Çeşitli şehirlerde kurulan çok sayıdaki **"halk girişimi"** örgütleri, kamuoyunu **"Halk sayımı"**nı boykota çağırıyor. Çağrıyı şimdiden çok sayıda kişi ve kuruluşlar da (örneğin Yeşiller) destekliyorlar. Boykotun ne biçimde gerçekleştirileceği konusunda farklı görüşler var. Bunlardan birincisi ve çok sayıda kişinin katılacağı sanılan **"mutlak boykot"**. Bu boykota katılanlar sayımcıların dağıttığı kağıtları tek tek ya da topluca ateşe vererek imha edecekler.

Diğer bir boykot türü de sorulara birden fazla yanıt verilmesi şeklinde. Örneğin **"medeni durumunuz nedir?"** sorusu yanıtlanırken hem **"evli"** hem de **"bekar"** karesine çarpı konulacak. Ya da bilgisayarın okuyamaması için soru kağıdı kurşun kalemle değil de tükenmezle doldurulacak. Bu halde ilgili memurun tüm tükenmezle yazılı yerlerin üstünden kurşunkalemle geçmesi gerekiyor. Yine bir başka yöntem de soru kağıdının katlanması ya da biraz kırıştırılması biçiminde.

Bu halde de kırışık soru kağıdı bilgisayarı tıkıyor. Bu durumda kişiye yeni bir soru kağıdı getirilmesi gerekiyor ki bunun mali açıdan gerçekleştirilmesi olanaksız. Mevcut durumda **"Halk sayımı"** zaten 371 Milyon Mark'a malolmaktadır.

"HALK SAYIMI" HOLLANDA VE İSVİÇRE'DE SUYA DÜŞMÜŞTÜ

1971'de Hollanda'da **"Halk sayımı"** yapılmak istendi. Toplumun yüzde 30'u **"devlete özel yaşamıyla ilgili detaylı bilgi veremeyeceği"** gerekçesiyle sayıma katılmayı reddetti. Böylece sonuçta çok eksik ve yetersiz bir sonuç elde edilebildi. Hiçbir kullanım değeri olmayan bu istatistikler de çöpe atıldı. O zamandan bu yana bir daha Hollanda'da **"Halk sayımı"** sözkonusu olmadı.

Bundan 3 yıl önce İsviçre'de **"Halk sayımı"** yapılmak istendi. İsviçreliler resmi sayım memurlarının gözü önünde onların dağıttığı soru kağıtlarını geri topladılar. Bu cesaretli girişimle **"Halk sayımı"** orada da suya düştü.

F.Almanya'daki **"Halk sayımı"**nın sonuçları merakla beklenmektedir.

Keloğlan Almanya yolunda

Yücel Feyzioğlu

Birden Kartal abi bağırmış:

- Dikkat. Keloğlan Almanya'ya geliyoruz.

Tam sınır kapısının üstünden geçerken oradaki nöbetçi memurlardan biri onları görmüş. Hemen dürbünü alıp bakmışlar. Kocaman bir kuş. Üstünde de kafası güneşten pırıl pırıl parlayan bir şey! Şaşırmışlar. *"Acaba ne ola ki?"* diye sormuşlar birbirlerine. Hemen düdük çalıp *"in"* diye işaret vermişler. Kartal abi süzüle süzüle gelmiş, inmiş oraya. Hemen gelmişler yanına:

- Woher kommt ihr? (Nereden geliyorsunuz?) diye sormuşlar.

Kartal abi ile Keloğlan birşey anlamamışlar tabii.

- Woher kommt ihr? diye yine sormuş polisler.

Keloğlan tahmin etmiş ne sorduklarını:

- Türkiye'den demiş.

- İn aşağı

Keloğlan anlamamış:

- Babamı aramaya gidiyorum, babamı demiş.

- Wo ist dein Pass? (Pasaportun nerede?)

- Babam burada çalışıyor, burada çalışıyor, diye derdini anlatmaya çalışmış.

- Vize aldın mı?

Keloğlan tabii yine hiçbirşey anlamamış. Zaten pasaportu, vizeyi hiç duymamış ki.

- İn aşağı, diye bağırmış ve elini kolunu sallamaya başlamış.

Keloğlan Kartal abinin kanadından inmiş. Hemen çevresini sarmışlar.

- Wo ist Pass?

Keloğlan *"anlamadım"* der gibi ellerini havaya kaldırmış.

- Almanya'ya giremezsin!

Keloğlan düşünmüş, düşünmüş:

- Babam burada çalışıyor, babam... Babamı özledim. Babamı göreceğim.

Polisler yine *"Nein!"* diyerek başlarını sallamışlar. Keloğlan *"ne yapsam, ne etsem?"* diye düşünürken polisler Kartal abinin üstündeki tuluk peynirini görmüşler.

- Was ist denn das? (Bu nedir?)

- Kanat, kanat, demiş Keloğlan.

- Was ist denn das?

- Omu? O da peynir.

- İndir aşağı.

Keloğlan işaretlerden peyniri indirmesi gerektiğini anlamış, kucaklamış, tam indirirken polisler geri kaçmaya başlamışlar. Kıllı kıllı kocaman şeyi görünce korkmuşlar. Keloğlan polislerin korktuğunu anlamış. Hemen tuluk peynirini havaya kaldırıp onları kovalamaya başlamış. Polisler kaçmış, Keloğlan kovalamış. Sonra da peyniri üzerlerine fırlatmış. Peynirin yuvarlana yuvarlana geldiğini gören polisler **daha çok korkup kaçmaya başlamışlar. Keloğlan da hemen Kartal** abinin yanına koşup sırtına binmiş.

- Kartal abi çabuk havalan!

Kartal abi hemen havalanmış. Polisler bir de bakmışlar ki kartal uçmuş. Hemen koşup polis helikopterine binmişler. Kartal abinin arkasına takılmışlar. Keloğlan bir de arkasına bakmış ki ne görsün, kocaman bir helikopter *"pırrr"* diye gelmiyor mu?

- Kartal abi, Kartal abi, hemen bulutlara dal, polisler arkamızda!

Bulutların içine dalıvermişler. Helikopterdekiler bakmışlar Kartal abi yok.

Polislerden biri dürbününü çıkarmış bakmış. Yine görememişler. Daha hızlanmışlar. Bu sırada Kartal abi bulutların üstüne çıkmış. Helikopter onları bulamayınca, o da bulutların üstüne çıkmış. Kartal abiyi görmüşler. Yaklaşmışlar, yaklaşmışlar. **Bir megafon çıkarıp bağırmışlar:**

- Çabuk inin aşağı.

Kartal abiyle Keloğlan birşey anlamamışlar. Uçmağa devam etmişler. Polisler de iyice yaklaşmışlar ve helikopterin penceresinden tüfeklerini çıkarmışlar.

- İnin aşağı!

Keloğlan korkmaya başlamış.

Kartal abi, baksana vuracaklar bizi. Ne yapalım?

- Gene bulutlara dalalım.

Sanki geri dönüyormuş gibi yapıp *"patt"* diye bulutların içine dalıvermişler. Arkalarından da helikopter.

Eğitim

Yabancı işçi çocuklarının eğitim sorunları hakkında GEW'in görüşleri

Genel olarak yabancı işçi sorunları, zel olarak yabancı işçi çocuklarının ğitimi konusunda GEW'in görüşleri i öğrenmek üzere GEW Köln Şube aşkanı Reinhar Hocker'le görüştük. Reinhar Hocker'in görüşleri özetle öyle:

GEW Köln Şube Başkanı Reinhard Hocker, şimdiye kadar yabancı işçi-erden salt işgücü olarak yararlanma oluna gidilmesini eleştirerek, yaban-ı işçiler ve aileleri giderek artan so-unlarla karşı karşıya bırakıldılar. Bu etmiyormuş gibi yabancı işçilerin yıl-ardır uygulanan yanlış politikanın hatta ekonomik krizin sorumluları larak gösterilmeye çalışılması ise çok daha büyük, affedilmez bir hatadır. Yabancı işçilerin çocuklarının eğitim roblemleri, geliştirilen yabancı düş-manlığı, hukuksal ve toplumsal diğer orunlar yalnız yabancıların taşıması ereken yükler değildir. Bunlar aynı amanda bu toplumun çıkmazlarıdır-ar. Örneğin son zamanlarda politika-la görülen sertleşme, kuşkusuz en çok abancıları etkiliyor. Ancak, sosyal ısıtlamalara gidilirken, silahlanma-a büyük paraların ayrıldığı, gerici nlemlerin artırıldığı bu ortamda, te-nel hedefin Alman demokratik güçle-i olacağı açıktır.

"Yabancı düşmanlığı gibi ırkçı bir onunun Almanya'da hala taraftar ulmasının kaynağı, faşizmin bu oplumda bıraktığı derin izlerin si-nmemiş olmasındandır" diyen Hocker sağ radikallerin yabancılara önük demogojilerinin kamu oyunda eşhir edilmesinin önemini vurguladı. Hocker, yabancı düşmanlığına yöne-k sloganların Muhafazakar Birlik artilerinin demeç ve açıklamalarınd-a yankı bulmasının yanlışlığına de-inerek **"Birlik partileri sağ radikal-erle olan farklarını, kuşkuya fırsat ırakmayacak şekilde açıklamalı-ırlar"** dedi.

Alman eğitim sistemi içinde Türki-eli çocukların durumunu nasıl değer-ndiriyorsunuz şeklindeki sorumuzu a Reinhard Hocker şöyle yanıtladı:

"60'lı yılların sonlarına doğru, ai-lelerini ve çocuklarını yanlarına ge-iren yabancı işçilerin, değişik bo-yutlardaki sorunları ile acil olarak ilgilenilmesi gerektiği herkes tara-fından farkedilir hale gelmişti. Ya-bancı çocuklar, giderek artan sayı-larda Alman okullarına devam et-meye başladılar. Okullarda ise di-ğer konularda olduğu gibi gerekli önlemler alınmadı. Yabancı işçile-rin çocukları Alman eğitim sistemi içinde açıkça ihmal edilerek hak-sızlığa uğradı. Yabancı çocukların büyük bir bölümü mesleki bir ge-lecek sağlamayan Hauptschule'ye (ortaokul) devam ederken, ancak küçük bir bölümü Realschule ve Gymnasium'a (Lise) gidebilmekte-dir. Salt bu örnek yabancı çocukla-rın nedenli ihmal edildiklerini açık-ça göstermeye yeter.

Yabancı çocukların eğitim sorun-ları geniş kapsamlı bir konu. Ağır-lıklı olarak uygulanan iki yöntemi ele almak istiyorum. Birinci uygula-ma; yabancı çocukların tecrit edil-meleri. CDU'nun yönetimde olduğu eyaletlerde uygulanan bu yöntemle yabancı çocuklar hesaba katılma-dan adeta yok farzedilerek eğitime devam ediliyor. Ulusal sınıflara top-lanarak tecrit edilen çocuklar, ye-terli Almancayı öğrenemedikleri gibi toplumun realitesini de öğre-nememektedirler. Eğitimdeki izo-lasyon, toplumsal yaşantıdaki izo-lasyonu derinleştirmekte, daha baştan Alman toplumunun kapıları yabancı çocuklara kapatılmaktadır.

İkincisine ise NRW'deki uygula-mayı örnek verebiliriz. Burada da çocuklar lisan güçlükleri ve farklı kültürlerden gelmekten kaynakla-nan diğer sorunları dikkate alınma-dan Alman okullarına gönderiliyor. Bu durumun doğal sonucu olarak çocuklar, herhangi bir ön hazırlık olmadan sokuldukları Alman okul-larda başarılı olamıyorlar. Ayrıca kendi kültürlerinden kopmakta, a-nadillerini bile doğru dürüst öğrene-memektedirler. Başka bir ifadeyle asimile edilmektedirler.

GEW olarak gerek izolasyonu ge-rekse asimilasyonu yanlış buluyo-ruz ve karşı çıkıyoruz. Biz, yabancı çocukların Alman çocuklarıyla bir-likte ders görmelerini, eğitim ola-naklarından eşit şartlarda yararlan-malarını savunuyoruz. Eşit koşullar ise ancak yabancı çocuklara ön ha-zırlık imkanı verilerek sağlanabilir. Yani yabancı çocuklara, hazırlık sı-nıflarında, geldikleri toplumu tanı-ma ve lisan öğrenme imkanı veril-melidir. Aynı zamanda okula gittik-leri sürece, anadillerini ve kültürle-rini öğrenme imkanı sağlanmalıdır. Yeri gelmişken belirteyim. Kişi ola-rak entegrasyon sözcüğünü yetersiz buluyor ve benimsemiyorum. Bu-nun yerine, değişik kültürlerin bir arada yaşaması demeyi yeğliyorum. Bu ise değişik kültürlerden gelen yabancı işçilerin ve ailelerinin farklı olan kültürlerinin yadsınmadan ka-bul edilmesi demektir."

Görüşmede Türkiye'deki politik ge-lişmelere de değinen Hocker Türki-ye'de halen yürürlükte olan uygula-malar bizim demokrasi anlayışımızla bağdaşmıyor diyen GEW Köln Şube Başkanı, askeri cunta tarafından bu-raya öğretmen gönderilmesine karşı olduğunu açıkladı. Cuntanın sadık temsilcileri verecekleri derslerde, sa-vaşın ve ordunun yüceltildiği bir ideo-lojiyi çocuklara taşıyacaklardır. Ço-cukların, otoriter bir rejimin anti-de-mokratik ideolojilerine göre eğitilme-leri ise son derece zararlı ve yanlıştır dedi.

Reinhard Hocker, son olarak ya-bancı velilere seslenerek, çocukların eğitim sorunlarının çözümü için daha fazla mücadele etmelerini önerdi. **"Ço-cuklarınızın geleceği biraz da sizin gayretinize bağlıdır"** diyen GEW tem-silcisi, veliler aralarında birleşerek sendikaların ve demokratik kuruluş-larında desteği ile bir güç oluşturma-lıdırlar dedi.

Mazlum Doğan

Ferhat Kurtay

Eşret Anyak
Cemal Kılıç
Mahmut Zengin
Siler
Tahir Şakin

Kanlı Mart'ın 82'sinde
Birer, ikişer, onlar
Zulmün en vahşetinde
Başı dik ve magrurca
Boğazlandık katledildik!
Unutma hey tarih
Seksenikisini Mart'ın
Kulak ver varsa yüreğin
Zindanlarında Diyar-ı Bekir-in!
Unutma hey tarih
Önündeki engele karşı
Ahtapotlara karşı savaşırken
Şehit düştük
Zindanlarında
Diyar-ı Bekir-in!
Güneşe düşman
Güzele düşman
Sana düşman
Çağın lanetlediği
Düşmanla savaşırken
Şehit düştük alaca karanlıkta
Zindanlarında Diyar-i Bakir-in!
Hey tarih
Bir sanatçı gibi
Nakış Nakış
İşledik yüreğimize
Düşürmedik kızıl bayrağı
Söndürmedik bağımsızlık ateşini
Newroz ateşini
En koyusunda işkencenin,
katliamın
Seksenikisinde Mart'ın
Zindanlarında Diyar-ı Bekir-in!

MÜCADELE ARKADAŞLARI

avukatınız diyor ki

Hans OHM

1 Ocak 1983'de F. Almanya'da yeni bir kira yasası yürürlüğe girdi. Yeni yasa hiç kuşkusuz ki önümüzdeki aylarda ve yıllarda önemli kira artışlarına yol açacaktır. Bu yüzden özellikle yabancıların şu noktaları bilmelerinde büyük yarar vardır:

Kira artışı

1.- Kira artışları, evsahibi tarafından kiracıya bir yazıyla bildirilir. Bu yasal bir zorunluluktur. Evsahibi kirayı arttırma gerekçelerini ayrıntılı olarak bildirmeye mecburdur. Gerekçesiz kira artışı yapılamaz. Evsahibi bu yazısında şehirdeki kira arttışlarından söz etmiyorsa ve bu artışı fiyatlardaki yükselmelere dayandırmıyorsa hukuki gerekçe-de yoksun demektir. Bu durumlarda avukatlara danışmak yararlı olur.

Evsahibi kira artışı bildirilerinde kiracıya en az iki ay bir süre tanımak zorundadır. Bu süre içinde kiracı bu artışın yasal olup olmadığını öğrenir ve kararını verir. İki ayı doldurmadan herhangi bir artış ödeme-sine gerek yoktur.Deneyimler göstermiştir ki yabancılara yapılan kira arttırma tekliflerinin çoğu yasalara aykırıdır.

Evsahibi başka nedenlerde öne sürebilir, örneğin masraflar artmasını binada değişiklik yapmak istediğini ileri sürerek kiranın arttırılmasını isteyebilir. Ne var ki kiracıların bu işi durustçe yaptıkları pek görül-memiştir. Kiracı evsahibine karşı aktif bir direniş göstermeden en az iki ay hiçbir Mark ödemez.

2- 1 Ocak 1983'te yürülüğe giren yeni yasaya göre ev sahibi kiracıya, evde kendisinin ya da ailesinin oturacağını söylüyerek kiracıyı evden çıkaramaz. Ancak yabancıları evden dışarı atmak için böylesi gerekçe-ler sık sık öne sürülebilmektedir. Kiracıların buna aldanmamaları gere-kir. Kiranın zamanında ödenmemiş olması önemli gerekçeler arasında sayılmaktadır. Bu yüzden kiracılar uzun bir süre izine ayrılmış olsalar bile kiraların gününde ödenmesi için önlem almalıdırlar.

3. Birçok kiracı ellerinde yazılı bir kira anlaşması yoksa, hiçbir hak ve hukukunun olmadığını zanetmektedir. Eğer aylar ve yıllar boyunca sürekli kira ödenmişse, kiracı yasanın önünde ev sahibiyle sanki yazılı anlaşması varmış gibi muamele görür. Ancak yazılı an-laşmanın bulunmaması evsahibi tarafından çıkışa gerekçe olarak da öne sürülebilir. Özellikle yabancı işçilerden de yönteme çok sık başvurulmaktadır.

4. Eğer bir evde hasar ya da eksiklik (çoğunluk rutubet) varsa kiracı kirayi indirebilir. Örneğin bir kişi 4 odalı bir ev için yan masrafsız 400 Mark ödüyorsa ve ev bir ay boyunca dayanılmaz şekilde rutubetli olduysa kirasını 100 Mark indirebilir. Buna gerekçe olarak bir odanın tamamen kulanılmaz halde olduğunu göstermesi yeterli olacaktır. Bununla ilgili detaylar ise bir avukata sorulabilir.

5. 1 Ocak 1983'den itibaren kaution'un faize tabi tutulması gerek-mektedir. Bu aynı zamanda daha önce yapılmış ve içinde bu konuya açıkça değinilmeyen kira anlaşmaları için de geçerlidir.

6. Korsan evsahipleri ençok yabancıların başına musallat olmaktadır. Aşırı yükseklikte ödenen kiralar yasal yoldan evsahiplerinden geri alınabilir ve bunlar cezalandırılır. Bir kiranın haddinden fazla yüksek olup olmadığını hesap etmek güçtür. Ama eğer buna rağmen zahmete girip bunu hesaplamak isterseniz bulunduğunuz şehrin kira seviyesine (MİETSPİEGEL) bakın ve bulunduğunuz yerde sizin otur-duğunuz ev tipleri için tavan kiranın ne olduğunu saptayın. MİET-SPİEGEL (Kira seviyesi) anlaşılacağı üzere önemli bir kaynaktır. Bunu Ev Kurum (Wohnungsamt), Kiracı Dernekler ve benzer kuruluşlardan kolayca elde edebilirsiniz.

Dikkat: Kira seviyesinde (MİETSPİEGEL) çoğunluk "Kaltmiete" (soğuk kira) denilen (yan masraflar dahil edilmeden) kira yazılıdır. Sizin ortalama olarak yan masrafları eklemeniz gerekir. Bu yollar elde edeceğiniz miktara bu miktarın yüzde 20 ile 30'unu ekledikten sonra kendi ev kiranızla karşılaştırabilirsiniz. Eğer sizin kiranız buna rağmen daha yüksekse kiranız yasalara aykırı bir şekilde arttırılmış demektir.

Böylesi durumları bölgenizdeki Ev Kurumuna (Wohnungsamt) hemen bildirmeniz gerekir. Eğer kiranız hesap ettiğiniz miktardan yüzde 50 ya da yüzde 100 daha fazlaysa o durumda hemen bir avukata gitme-niz gerekir. Buna paralel olarak Kiracılar Derneği'ne (Mieterverein) de haber verip hukuki olarak danışmanız gerekir. Bu şekilde kiranın yeni-den gerçek düzeye indirilmesi sağlanacaktır.

7. Yabancı kiracılar evsahibinin kendilerine imzalattırdığı birtakım kağıtlar yüzünden sık sık güç durumlara düşmektedirler. Bu hiç bir şekilde ve hiç bir koşul altında yapılmamalıdır. Çünkü evsahibine şunu demenin ne bir sakıncası ne de bir zorluğu yoktur: Elbette, seve seve imzalayabilirim, ancak daha önce bir kontrol etmem gerekiyor. Hemen şu anda imzalayamayacağım, çünkü konu hakkında bilgim yok. Allahaısmarladık!"

Özellikle evsahibi imzayı hemen o anda almak istiyorsa bunun bir yerinde tutarsızlık var demektir.

Ekonomik buhranın kaynağı

Sanayileşmiş olsun ya da olmasın, dünyanın her ülkesinde işsizlik başlıca sorun. Bu sorunun da görünür bir zamanda ortadan kalkabileceğine ilişkin belirti yok. İşsizliğe karşı hiçbir reçete bulunamıyor. İşsizliği doğuran ise dünyadaki ekonomik buhran. Buhran nereden kaynaklanıyor?

Federal Almanya Ekonomisi, kitapların yazdıklarına ve bilim adamlarının söylediklerine bakılırsa, ekonomik buhranın ve işsizliğin hiç uğramaması gereken bir ülke. Oysa sonuç hiç de öyle olmadı. Sanayileşmiş büyük ülkeler arasında son olarak Federal Almanya da işsizliğin çemberi içine tam anlamı ile düştü. Markın değer yitirmesi, yatırımların azalması ve fiyat istikrarının bozulması konusunda Alman politikacıları yıllardır Birleşik Amerika'da bankaların uyguladığı yüksek faiz politikasını suçlu olarak gösterdiler.

Bunda bir ölçüde gerçek payının bulunması da gerekir. Çünkü Alman para babaları, başka zengin ülkelerdeki para sahiplerinin yaptığı gibi, yeni ekonomik yatırımlara para ayıracak yerde, daha kolay bir kazanç kaynağı bulup paralarını oraya yatırdılar. Alman bankalarındaki paralarını çekerek, Birleşik Amerika bankalarına yüzde 15 ila 20 arasında değişen yüksek faiz oranlarından yararlandılar ve büyük kazançlar sağladılar. Bu, yatırım yapıp işyerinin peşinde koşmak zahmeti bir yana, kısa yoldan daha yüksek kazanç sağlamanın kolay yolu olmuştu. Eski Federal Başbakan Schmidt, bu yüzden olacak, Alman ekonomisinin güçlüklerinden söz ederken, Birleşik Amerika'da faiz oranlarının düşürülmesi gerektiğini sık sık belirtiyordu.

Bankaların hazır paraya yüksek faiz vermesi, gerçekten de dikkate değer bir olgudur ve sermayenin emeği sömürmesinin en göze çarpıcı örneğidir. Bir ülkede bankaların birikmiş paraya ödediği faiz ne kadar yüksek olursa, hazır parası olanların, hiç çalışmadan yüksek kazançlar elde etmesi o kadar kolay olur. Bankada yatırılmış olarak duran paranın getirdiği faizin elbette bir kaynağı var. Bu kaynak, faiz işlediği sırada, o ülkenin ekonomisine katkıda bulunan emekçilerin alınterlerinden başka bir şey değildir.

Bunun sonucu olarak, emekçilerin gerçek kazancı azalmakta, fiyatlar çok hızlı biçimde yükselmektedir. Sermayenin emeği sömürmesi her biçimde vardır. Ancak sermaye emekçiyi sömürürken, emeğin elde ettiği gelirden önemli bir kısmını emekçinin hakkı olarak ayırmakta, geri kalanını da kendi almaktadır. Faiz oranlarının yüksek olduğu bir ülkede, sermayenin emek sömürüsünden aldığı pay çok yükselmektedir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda, özellikle sosyal demokrat hükümetler ve sosyal adalet ilkesini benimsemiş kapitalist partiler, toplumsal yıkıntılara meydan vermemek için, sermayenin emeği sömürme oranını yasalarla sınırlandırmışlardır. Bu uygulamanın en iyi örneği Federal Almanya'dır. Emeğin sömürülmesine belli bir sınır koymada bu ülkelerdeki sendikalar da önemli bir rol oynamışlardır.

Faiz oranları alabildiğine serbest bırakıldığı zaman, emeğin sömürülmesi konusunda belirlenmiş sınır çiğnenmiş ve yirminci yüzyılda emek ile sermaye arasında sağlanan denge bozulmuş olmaktadır. Bu uygulamanın **en aşırı noktaya vardığı ülke Türkiye'dir. Son yıllarda bu ülkede paraya, çalış**mayan sermayeye verilen kazanç oranı, batılı sermaye sahiplerine bile parmak ısırtacak bir noktaya gelmiştir. Belli bir paranın emeğin sömürülmesinden pay olarak alabileceği kazanç oranı, faizlerin alabildiğine yükselmesi sonucu, işçinin canını boğazına kadar getirmiş, karın tokluğuna çalışmasına bile meydan bırakmamıştır. Çünkü belli bir sermayeden emek payı olarak sağlanan sömürü, bir kişinin **değil, birkaç kişinin sümürüye birkaç kat katılması ile büyümüştür.** Böyle bir uygulamanın gerçekleşmesi, siyasal koşullar hesaba katıldığı zaman, ancak özgürlüklerin ve toplumsal hakların tümü ile ortadan kaldırılması sonucu olanaklıdır.

Bir ülkede büyük ekonomik sıkıntıların kaynağı, faiz yolu ile sömürülmenin büyümesinde bulunduğu gibi, uluslararası alanda da aynı görünümle karşılaşılmaktadır.

Altmışlı yıllarda sanayileşmiş kapitalist ülkelerde üretim büyük ölçüde artış gösterince, üretilen mallara pazar bulmak için yeni yollar aranıyordu. Bunun için en iyi çare olarak, birçok sanayi ürününe henüz pazarlarını açmamış üçüncü dünya ülkelerinin harekete geçirilmesi akla geldi. Yapılan hesaplara göre, gelişmemiş ülkelere büyük krediler açılırsa, bu ülkelerdeki **üretici güçler kapasitesi harekete geçecek, halkın alım gücü, verimlilik gü**cüne paralel olarak artacak, böylece yeni ürünlerin satın alınması için istek ortaya çıkacak. Artan üretimin getireceği gelirle de zengin ülkelerin bankalarından alınan borçlar, faizleri ile birlikte geri ödenecek.

Batılı ülkelerdeki bankalarda yığılan paraların işletilmesi için bu çözüm çok parlak göründü. Bankalarda halkın biriktirdiği paralara düşük faizler ödeyen bankerler, bu paraları az gelişmiş ülkelere kredi olarak verip aradaki farktan büyük kazanç sağlayabileceklerini düşündüler.

Başlangıçta düşündüklerinde haklı oldukları da görüldü. Az gelişmiş ülkeler, batılı bankaların açtıkları faizleri adeta kapıştılar. Batılı bankalar da kredi açma yarışına giriştiler. Örneğin, 1980 yılında Türkiye, 1981 yılında Polonya, batıdaki üç-dörtyüz bankaya borçlu bulunuyorlardı.

Ama bir süre sonra beklenilenin tersine bir gelişme belirdi. Borçlu ülkeler aldıkları kredilerin taksitleri bir yana, faizlerini bile ödeyemez duruma düştüler. Tasarruf sahiplerinden aldıkları paraları toplayamayan batılı bankalar, bu yüzden iflas etme tehlikesiyle karşı karşıya kaldılar. Ancak işlemin iflas noktasına vardırılması, en başta alacaklı ülkelerin hesabına gelmedi. Bunun için soruna bir başka çözüm **aranmaya başlandı. Çünkü, örneğin, Polonya, Romanya gibi, iflasın tam eşiğine gelen ülkelere uygulanması** düşünülen ticaret ambargosunun alacaklı ülkeler için de tehlikeli olduğu hemen anlaşılmıştı.

Bu durum karşısında baskının büyüğü, alacaklı ülkelerden değil de borçlu ülkelerden gelmeye başladı. Borçlu ülkeler, kredi taksitlerinin ertelenmesini, faizlerin dondurulmasını ve yeni kredilerin açılmasını istediler. Alacaklı ülkelerin bankalarını ve hükümetlerini temsil eden Uluslararası Para Fonu, bu isteğe boyun eğmekten başka çare bulamadı. Çünkü, borçlu ülkelerin alım gücünün azalması, batının ürettiği malların satışını azaltmış, sanayi ülkelerinde işsizliğin büyümesine neden olmuştu.

Gelişmemiş ülkelere yüksek faizle açılan kredilerin bir yarar getirmemesi, sermayenin sömürüsüne bu ülkelerin daha fazla dayanamaması sonucu kendini belli etti. Az gelişmiş ülkelere parasal sıkıntılarını azaltmak amacı ile ham madde satmaya ağırlık verdikleri için dünyada ham madde fiyatları düştü ve az gelişmiş ülkelerin sıkıntı kaynağı ikileşti. Bu yüzden sanayi ülkelerine karşı seslerini yükselttiler.

Bu baskı sonucu geçen ay Uluslararası Para Fonu yeni önlemler kabul etti. Gelişmemiş ülkelerin batılı bankalara olan borcu 600 milyar doları buluyor. Borç verme kapasitesi de böylece aşılmış oluyor. Bu yüzden Para Fonu, batılı sanayi ülkelerinin karşılayacağı özel bir buhran fonunun açılmasına karar verdi. Ayrıca Fonun sermayesinin de arttırılması kabul edildi. Bu yeni parasal şişirmelerle, borcu çok yüksek olan ülkeler için ayrılan yeni borç verme kapasitesi 116 milyar dolara çıkarıldı. Batılı uzmanlara göre, gelişmemiş ülkelerin ekonomilerine bakınca, bu paranın da kısa zamanda erimesi ve buhranın gene olduğu gibi yerinde durması olanağı büyük. Hatta, bu önlemlerle borç sorununun çözümlenmediğine, yalnızca bir süre ertelendiğine, bu erteleme sonucu, ileride daha büyük güçlüklerin ortaya çıkacağına inananlar var.

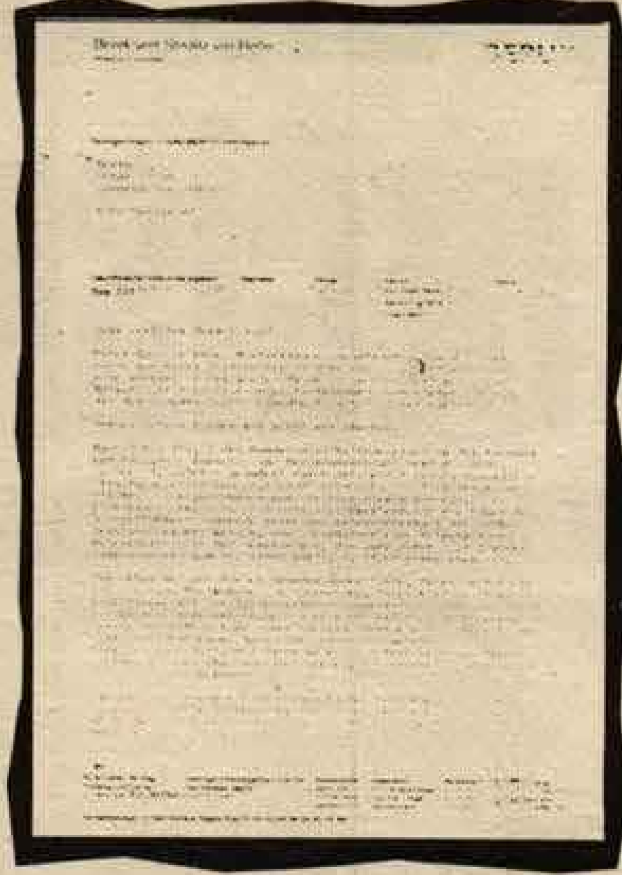
Öte yandan, büyük devletlerin silahlanma yarışı yanında, yoksul ülkelerin de gücünün çok üstünde silah alması gibi çarpık bir gelişmeye parmağını basan uzman pek az. Yoksul ülkeler, gerek aldıkları kredilerden, gerekse kendi ekonomilerinin sağladığı olanaklardan yararlanarak üretici güçlerin güçlenmesine yönelecek yerde, yüzbinlerce insanı silah altında besliyor, öldürme araçlarına ve öldürme sanatına yönelmiş kimseleri başlarından kovamıyorlar. Sanayileşmiş ülkelerin kıt görüşlü politikacıları, yoksul ülkelerin yöneticilerine, bu ahlak dışı çabalarda yardımcı oluyorlar.

A. G.

İlticacıların sorunu ile kim ilgilenecek?

F.Almanya'da yaşayan ilticacıların karşılaştıkları ekonomik ve sosyal sorunlar giderek artıyor. Yabancılar sorununun bir parçası olan ilticacılar sorununu bu nedenle yabancılar sorunundan ayrı olarak ele alamayız. İlticacıların bugün karşılaştıkları sorunlarla aynı zamanda Almanya'da yaşayan Türkiyeli işçilerin büyük bir kısmı da karşılaşmaktadır.

Berlin'den yazan bir ilticacı okuyucumuz, türlü engeller aşarak bulduğu evi, Sozialamt'ın kendisine vermemesinden yakınarak şunları söylüyor:

"Uzun çabalar sonunda bir ev kiralayabildim. Anlaşmayı Sozialamt'a götürdüm. Bana kirayı ödeyemiyeceklerini bildirdi. Son zamanlarda çıkarılan ilticacılar yasası gereğince benim ilticacılar yurdunda kalmam gerektiği öne sürüldü. Yurt dediği tek odalı (10 metrekare), pis ve gürültülü bir yer. Karım kalp hastası olduğundan ev doktoruna durumu bildirdim ve yurtta kalamayacağımızı söyledim. Doktor bize karımın hastalığı nedeni ile yurtta kalmamızın sakıncalı olduğunu belirten bir belge verdi. Bu belge ile itiraz ettik. İtirazımız kabul edilmedi ve bütün sosyal yardımlar da kesildi."

İlticacılar için önemli olan fakat gerçekçi bir çözüm bulunamayan sorunlar karşısında Sozialamt'ın bu tavrı şiddetle protesto edilmelidir.

Bergisch-Gladbach'ta "Türkiye'de insan hakları ve Almanya'da sığınma yasasının uygulanması" konulu bir seminer verildi

26-27 Şubat 1983 tarihlerinde Köln'e yakın Bergisch-Gladbach kentinde "Türkiye'de İnsan Haklarının Durumu ve Alman Sığınma Yasasının Uygulanması" konulu bir seminer yapıldı. Seminere çok sayıda Uluslararası Af Örgütü Tmsilcisi, avukat ve yargıç katıldı.

İki gün süren seminerde hukukçuların yanında 'alternatif Türkiye yardımı' adlı örgüt adına da bir konuşma yapıldı. İlk günde Hagen üniversitesinde görevli Dr. Christoph Gusy "**siyasi kovuşturma adı suçlular için geçerli olabilir mi?**" konulu konuşmasından sonra Bonn'dan Dr. Teoman Oğuzhan "**Türkiye'de siyasi ceza maddeleri**"ni ele aldı, tarihten örnekler verdikten sonra son iki buçuk yıl içinde bu maddelerin çok geniş bir biçimde uygulandığını vurguladı.

1982 sonlarında Türkiye'ye giderek çeşitli mahkemeleri izleyen Avukat Hanswerner Odendahl "**askeri mahkemelerdeki uygulamalara**" değindi. Avukat konuşmasında, uluslararası hukuk ilkelerinden hareketle, Türkiye'de askeri mahkemelerde artık hukuk kurallarından söz edilemiyeceğini, yargıç ve savcının bağımsız olmadığını, avukatların ve sanıkların savunma haklarını ortadan kaldırmaya yönelik sayısız örneklerin mevcut olduğunu, mahkemelerin ciddi olarak işkence iddialarını dikkate almadıklarını ve bu mahkemelerin sadece askeri cunta ile muhalefet arasında bir hesaplaşma niteliğini taşıdığını anlattı.

Pazar günü, 'Alternative Türkei Hilfe' adlı örgüt adına bir konuşma yapan H.O. Türkiye'de yaşanan olayları belgeleriyle açıkladı. Konu üstüne açılan tartışma saat 16'ya değin sürdü. Tartışmada daha çok işlerin yapılması gereği ortaya kondu. Almanya'da sığınma işleriyle ilgelenen avukat, yargıç, uzman, insan hakları temsilcileri ve diğer şahıslar arasında daha yoğun bir bilgi alışverişi yapılması kararlaştırıldı. Seminerin çok teorik bir düzeyde geçtiğini söyleyen bazı avukatlar somut işlerde kendilerine ışık tutabilecek bilgilerin değerlendirilmesini istediler. Bu hususta başta davacı-avukat ilişkisi, ispat zorunluğu, dil sorunu vb. birçok konu hakkında ilerde yapılacak bir seminerde çözüm aranacağı benimsendi.

Yeni baskı yasaları Berlin'de protesto edildi

6 Mart seçimleri öncesi yoğunlaşan yabancı düşmanlığına Dev-Sol ve Halk-Der'in kapatılmasına, yeni baskı yasalarının çıkarılmasına karşı Berlin'de geniş bir kampanya başlatıldı. Tüm Türkiyeli siyasi hareketlerin ve AL'in katıldığı bu kampanya çerçevesinde 26 Şubat 1983 tarihinde büyük bir yürüyüş düzenlendi.

Cumartesi günü Herrmann Platz'da toplanan BAFKOM, BİRKOM ve AL taraftarları Kottbusser Tor üzerinden Türkiyelilerin yoğun olarak yaşadıkları Kreuzberg'e geldiler. Yürüyüş sırasında sık sık "**Yeni Baskı Yasalarına Hayır", Dev-Sol Kapatılamaz", Yaşasın Uluslararası Dayanışma"** sloganları atıldı. Kreuzberg'de yürüyüşçüler halkın geniş ilgi ve sempatisi ile karşılaştılar. Yapılan konuşmalarla yürüyüş dağıldı.

İşgüzar bir Konsolos daha

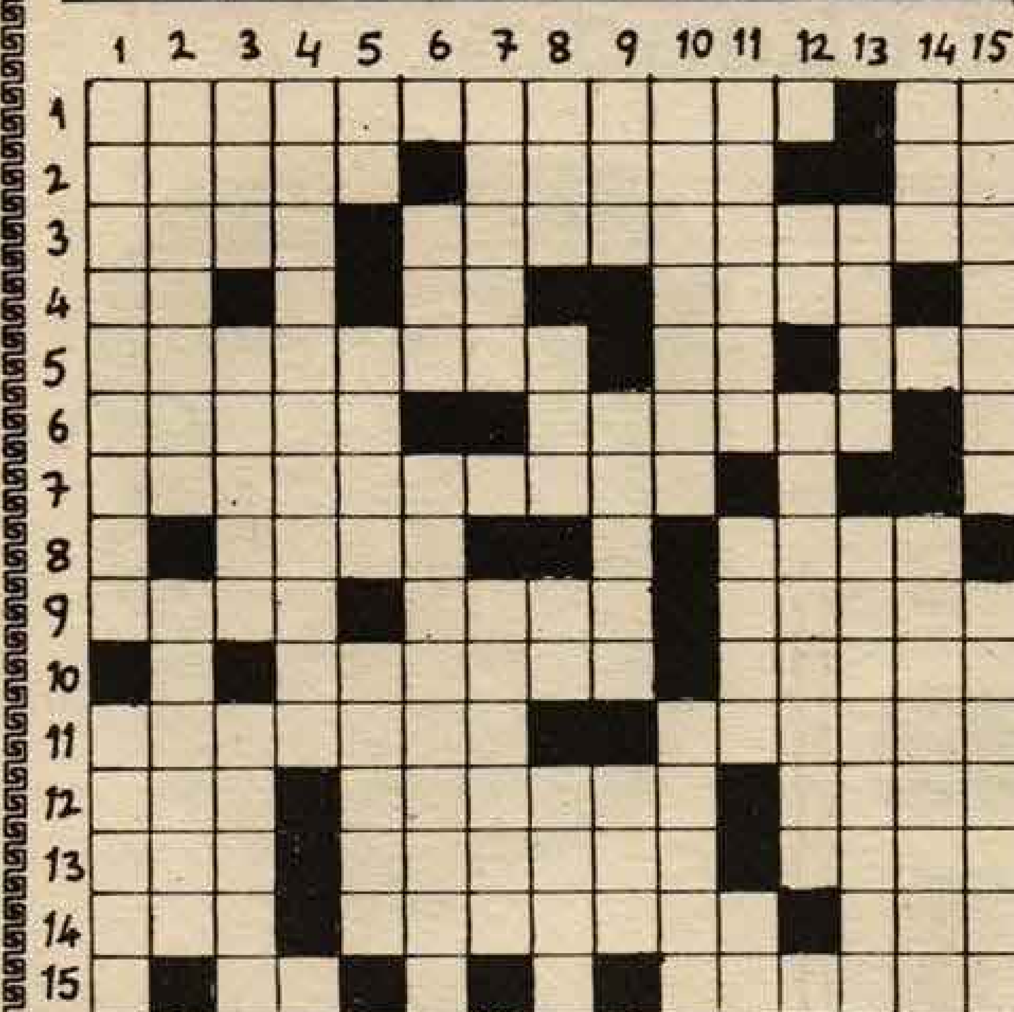
3 Şubat 1983 tarihinde Pasaportlarını uzattırmak için Stuttgart Konsolosluğuna giden Mustafa ve Gönül Sebibucin adlı yurttaşların pasaportları ellerinden alınmıştır.

20 yıldır Almanya'da çalışan üç çocuk sahibi yurttaşlarımız uzun yıllardan beri Almanya'nın en büyük sendikası olan "ÖTV"'nın da üyesidirler. Konsolosluğun gerekçesiz pasaportlarına el koyması, Hürriyetin "**Avrupa'daki muhalefete karşı savaş başlatılmıştır.**" biçimindeki yayınını doğrulamaktadır.

Stuttgart'ta Türk Danış'ta sosyal danışman olarak çalışan Mustafa Sebibucin aynı zamanda işçi temsilciliği başkanlığını da yapmaktadır.

Hiç bir gerekçe gösterilmeksizin Pasaportlarına el konan kurttaşlarımız, Konsolosluğun bu tutumunu protesto ederek, ilgili yerlere şikayet edeceklerini söylediler.

BULMACA

SOLDAN SAĞA

1. Ülkeye mümkün olduğu kadar çok değerli maden girmesini teşvik eden politik ekonomik sistem - Yemek. 2. Tehlike anında verilen işaret - Açık, herkesin içinde yapılan - Bir nevi cetvel. 3. Kitap getirmemiş peygamber - Elektrik yardımıyla bileşik bir cismi ögelerine ayırma işi ve bu sırada görülen olaylar. 4. Anlamlı iş ya da davranış - Tersi Kamer - Geri verme. 5. Toplumda kadının haklarını çoğaltıp erkeğinkine eşit kılmak isteyen bir akım - Tersi beyaz - Yankı. 6. Tersi töre - Tarih öncesi tanrıların serüvenlerini anlatan öyküler. 7. Doğada kimi maden filizlerinde bulunan, 800 derecede ergiyen; 2,54 yoğunluğunda sarı bir element. 8. Bir işte kullanılarn araç - Lokmanruhu denilen uçucu kimyasal bir sıvı. 9. İskandinav ülkelerinde bir şehir - Tersi yırtık bozuk bir yeri kapamaya yarayan parça - Giysi. 10. Bir meslekte uzun süre başarılı olarak çalışanlar için düzenlenen tören - Yerine koyma, yerine kullanma. 11. Hareket - İlaçla sağlanan şuursuzluk durumu. 12. Dili, Hint, Avrupa ailesinden olan topluluk yada kimse - Tersi kimyasal özellikleri süt ve potasa benzeyen bir takım maddelerin genel adı - Tersi küçük bitkilere verilen genel ad. 13. tersi futbolda kazanılan sayı - Gırtlağın ön tarafında bulunan ve salgısını kana veren bir bez - Çinkonun simgesi. 14. Tersi İspanyolların sevinç nidası - Kolayca ezilip toz durumuna gelen - Genişlik. 15. Tersi kalayın simgesi - Yakası devrik olmayan bir nevi gömlek.

YUKARDAN AŞAĞIYA

1. Bir gemide malları göstermek için kaptan tarafından gümrük iadesine verilen bildirge - İstek, murat. 2. Kimyasal analizle ayrıştırılmayan ya da sentez yoluyla elde edilemeyen madde - Daha çok karbon atomlarından oluşan alkol niteliğinde organik bir madde. 3. Tanrı - Dişi geyik - Demiryolu arabası. 4. Ruhbiliminden, sosyolojiden ve istatistiklerden yararlanarakcinayetle- sosyolojiden ve istatistiklerden yararlanarak cinayetlerin nedenini, çeşitlerini yollarını araştıran bilim. 5. Kimyada Amerikyumun simgesi - Güzel kokulu bir bitki - Bütün, birim. 6. Tersi malik, sahip - Kararlı duruma getirmek, sağlamlaştırmak. 7. Dalga - Yapıların tasarısını yapma sanatı. 8. Bir bağlaç - Şarap - Bir renk - Posta paketi. 9. Tersi saçları dökülmüş - Kimi pantolon paçalarının iki yanına dikili olup ayakkabının altından geçirilen meşinden ya da kumaştan parça - Takımlar grubu, küme. 10. Öç almak - Tersi, çürümekte olan karbonlu maddelerden çıkan, havada sarı bir alevle yanan renksiz bir gaz. 11. Çiftçilik, tarım - Tersi, karı, koca ve çocuklardan oluşan topluluk - Nikelin simgesi. 12. Ateş - Sonradan ödenecek nakit ya da sermayelere başvurma yoluyla yapılan finansman tarzı. 13. Tersi varolan, gerçek - Tersi müslümanların her sene ziyaret etmesi farz olan kutsal yer - Kesintilerden sonra kalan. 14. Gelecek zaman, ilerisi - Tersi, dürülerek yuvarlak biçimi verilmiş deri yada kağıt - Sodyumun simgesi. 15. Üzerinde oturup uzanabilecek şekilde yapılmış koltuk - Mevsim.

Sayın ve şerefli Türk basınından gelişi güzel seçmeler

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler

Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

Eliniz dert görmesin, gazetelerde ilginç bir haber gören hemen kesip yolluyor veya telefon açıyor gazetede kimi tanıyorsa. Bu sayfalarda yer alan konuların yarıya yakını bu yolla bize ulaşan haberler! İşte bunun için sağolun, varolun. "AMA"sına gelince:

Bize ulaştırdığınız konuların bir çoğunu da kullanamıyoruz, genellikle aynı veya çok benzeri şeyler yolluyorsunuz. Halbuki gün geçmiyor, yeni bir yalan, yeni bir uyutmaca tezgahlanıyor Türkiye'de. Bir yazdığımız konuya bir daha sıra gelmesi zor!

Bu sayfamızı en iyi iyimser başlıklarla donattık. Doğramacı'dan Özal'a kadar birçok kişiye Yaşasın dememize sakın şaşmayın. Tabii yaşasınlar, yaşasınlar ki yaptıklarının kaçınılmaz sonucunu ömürlerinde görebilsinler. Biz de onları halk önünde hesap verirken görelim, bu mutluluğu bizden esirgemesinler!

Yaşasın beyinsiz Üniversite yaşasın Prof. Doğramacı

YÖK, kısa sürelerle ders vermek için İngiltere'den öğretim üyeleri davet etti

TÜM REKTÖRLER: YÖK YASASI DEĞİŞMESİN

● YÖK Başkanı Prof. Doğramacı, "MİLLİ-

Prof. Demiroğlu

27 Üniversitenin yeni rektörleri belli oldu

ANKARA, (Tercüman)— Rektörlerinin görev süresi 31 Tem-

Geçtiğimiz ay, gazete okurlarının gözünden kaçmayan bir dizi film oynandı Türkiye'de. Gerçi haberler kısacık kısacık veriliyordu ve sayfaların ufak köşelerine sıkışıyorlardı ama, o kadar üstüne geliyordu ki, ister istemez farketti en ilgisiz okurlar bile.

Sıkıyönetim emriyle birçok öğretim üyesinin görevine son verildi.

Prof. Bahri Savcı'dan Bülent Tanör'e, Doç. Dr. Mete Tunçay'dan Server Tanilli'ye kadar. Kimisi istifayı basıp gitti Emre Kongar gibi, kimi de emekliliğini istedi. Tarık Zafer Tunaya gibi. Doç. Dr. Yalçın Küçük, yazdığı bir kitaptan dolayı 7.5 yıl hapse mahkum oluyordu aynı günlerde.

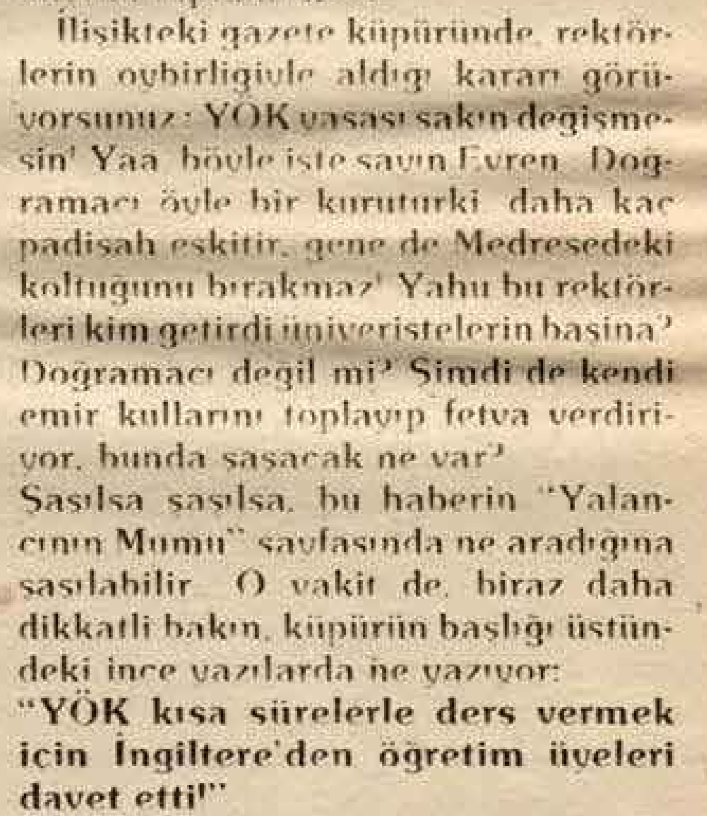
12 Eylül sonrasında "Üniversiteleri Hizaya Getirmek" görevi, bu işin gönüllüsü Prof. İhsan Doğramacı'ya verilmişti. Onun verdiği akılla YÖK (Yüksek Öğrenim Kurulu) oluşturuldu, başına da tabii ki Doğramacı getirildi. YÖK çalışmaları, bundan sonra uzun süre mizah dergilerinin sayfalarını doldurdu. Ama yapılanlar yetmemiş olmalı ki, geçen ay "Büyük saldırı" başladı.

Üniversitelerde düşünen kim varsa - veya kalmışsa- sıkıyönetim komutanlarının emriyle işlerinden atılmaya başladılar. Doğramacı, bütün bu işlerle hiç ilgisinin bulunmadığını söylüyor. "Bunlar sıkıyönetimin uygulamalarıdır, biz bir şey diyemeyiz" diyordu gerçi o günlerde başka bir dertle meşgul olduğu da yalan değildi hani! YÖK uygulamaları o kadar çorap sa-çına dönmüştü ki, Doğramacıyı bu yere getiren Cunta da bıkmıştı bu işten. Evren, YÖK konusunun yeniden ele alınıp düzeltilmesini istiyordu. Koltuğunun sallandığını hisseden Prof. Doğramacı, hemen bir çözüm önerdi: "Hayhay, bütün rektörler toplansın, aksayan yönleri hep birlikte konuşup çare arayalım. Sayın Evren siz de buyrun toplantımıza."

İlişikteki gazete küpüründe, rektörlerin oybirliğiyle aldığı kararı görüyorsunuz: YÖK yasası sakın değişmesin! Yaa, böyle işte sayın Evren. Doğramacı öyle bir kuruturki, daha kaç padişah eskitir, gene de Medresedeki koltuğunu bırakmaz! Yahu bu rektörleri kim getirdi üniveristelerin başına? Doğramacı değil mi? Şimdi de kendi emir kullarını toplayıp fetva verdiriyor, bunda şaşacak ne var?

Şaşılsa şaşılsa, bu haberin "Yalancının Mumu" sayfasında ne aradığına şaşılabilir. O vakit de, biraz daha dikkatli bakın, küpürün başlığı üstündeki ince yazılarda ne yazıyor:

"YÖK kısa sürelerle ders vermek için İngiltere'den öğretim üyeleri davet etti!"

Yaşasın serbest bölge!..

SERBEST BÖLGENİN KURULACAĞI YERLER

İZMİR ALİAĞA · ANTALYA LİMAN · YUMURTALIK · EGE DENİZİ · AKDENİZ

ANTALYA, YUMURTALIK VE ALİAĞA

Yunan yetkili: Serbest bölge Yunan sanayiini çökertti

● Amaç dışı uygulamalarda sanayii ticaret

YUNANİSTAN SERBEST BÖLGEDEN YILDA 14 MİLYAR KAZANIYOR

Evren'in Uzakdoğu gezisi sonrası verdiği bir emirle gündeme gelen Serbest Bölge konusu karara bağlanmış. Yukardaki küpürde, Serbest Bölge yarışını kazanan mutlu bölgelerimiz görünüyor. Diğer iki küpür ise, aynı tarihli aynı gazetenin aynı haberi. Birinci sayfada şu başlıkla başlıyor:

Yunanistan, Serbest Bölgeden yılda 14 milyar kazanıyor.

6. sayfada devam eden haberin başlığı ise oldukça değişik:

"Serbest Bölge Yunan sanayiini çökertti!"

şimdi insanın aklı başka bir şeye takılıyor, gazeteyi -haberi filan boşverip: **"Türkiye'yi burjuva sınıfı yöne**tiyor" deniyor. "Yerli sanayiciler herşeye hakim, cunta bile- farkında olsun veya olmasın-, onların masası" deniyor. Peki öğleyse nasıl olur da, YERLİ SANAYİİ ÇÖKERTECEK birşey isteyebilirler?

Bu soru üzerine kafa yormadan önce, bir de Özal'la ilgili habere göz atın, belki yararlı olur.

Yaşasın serbest ekonomi

Gazete küpüründeki yakışıklı genci tanımayan yoktur herhalde. 24 Ocak kararlarının mimarı Turgut Özal, ekonomimizi **"Serbest Pazar"** ekonomisine çeviren: Amerika'lı Friedman'ın başını çektiği **"Şikago Okulu"**'nun müridlerinden biri. Amerika'da özel hastanelerde fazla kilolarını attıktan sonra, gelecek **"demokrasi"** döneminde parti kurmak amacıyla yurda döndü. Sık sık gazetelerin birinci sayfalarında boy göstermesi de bu yüzden. Ne var ki, aynı gazetenin iç sayfalarında başka bir talihsiz yazı gözümüze çarptı. Bakın ne demiş Amerikan Newsweek dergisi:

"On yıl kadar önce Şili, ekonomisini Friedman'ın başını çektiği Şikago Okulu öğrencilerine teslim etti. Onlar da kısa süre içinde Serbest Pazar Ekonomisi uyguladılar. İlk adımda enflasyon %10'a indi. Gümrük korumaları kaldırıldı. Şili sanayii yabancı rekabete açıldı. Friedman geldi, durumu inceledi, çok beğenerek **"Alman Mucizesi"** ne benzetti. Ama bugün durum çok karışık. Ulusal üretim %15 azaldı. İşsizlik %20'ye çıktı. 10 yıl önce 3 milyar dolar olan dış borç bugün 17 milyarı buldu. 1300 küçük ve orta firma battı. Büyük firmalar bankaları satın alıp buradaki fonları kendileri için kullanmaya başladılar. Dış işleri bakanı Amerikan bankalarına olan 2.8 milyar dolar borcun ertelenmesini istedi. Amerikalılar "Şili şimdi Mekisika'ya benzedi" demişler.

"Türkiye alıp-satan ülke olmalı"

"Üstelik petrolü de yok!"

Hala özal birinci sayfada ne diyor: **"Tüketiciyi korumak için sanayi Dış Rekabete açılmalı!" Böyle bir rekabeti kim kazanır dersiniz?. Bu kazanınca imkan sağlayacak partiye ve liderlerine neler veriri dersiniz?. Yaşasın Vatansever, milliyetçi Özal'lar ve yarın onların kuracakları "Sapına kadar milli" partiler**

25 Wörter und Zahlen ... ne Brücken der Freundschaft bauen können

Güle güle

TEŞEKKÜRLER B.Z.

YAŞASIN TÜRK DOSTLARI

Fazla söylenecek söz yok, haber ortada. Berliner Zeitung, okurlarına Türkçe ders veriyormuş sayfalarında. İşte bunu gösteren küpür de eklenmiş gazetedeki yazıya. Akla takılan bir tek şey var, neden Alman gazetesi, Alman okurlarına en önce GÜLE GÜLE sözünü öğretmiş? Türklere söylenecek ilk söz bu mu olmalı?!..

Haber takibi

Anlı şanlı basınımızdaki kurt gazetecilerin yanında, bizler tabii ki "Amatör" sayılırız. Ama gene de,

Hürriyet

İtalyan güvenlik yetkilisi Francesco Mazzola'nın iddiası...

EL PAIS

"Papa'yı Bulgarlar öldürtmek istedi..."

kulaktan dolma bazı bilgilerimiz var. Söz gelimi, gazetecilikte "Haber takibi" önemli bir iş imiş. Yani bir olayı haber yapıp okurlarına duyurdun mu, artık onun peşini de kovalayacaksın. O konudaki gelişmeleri kaçırmadan ileteceksin okuyucuna.

Mesela efendim, "Papa cinayetinin arkasında Bulgarlar var, onlara da Moskava'dan emir gelmiş" diye koskoca manşetlermi attın, batı kaynaklarına dayanarak? Eh, artık hiç değilse bu konuda gene aynı batı kaynaklarının yazdıklarını takip edip onları da yazmak zorundasın.

6 Milliyet

Ağca · Papa · Antonov

Washington'daki Stratejik Araştırmalar Merkezi üyesi Cavallo:

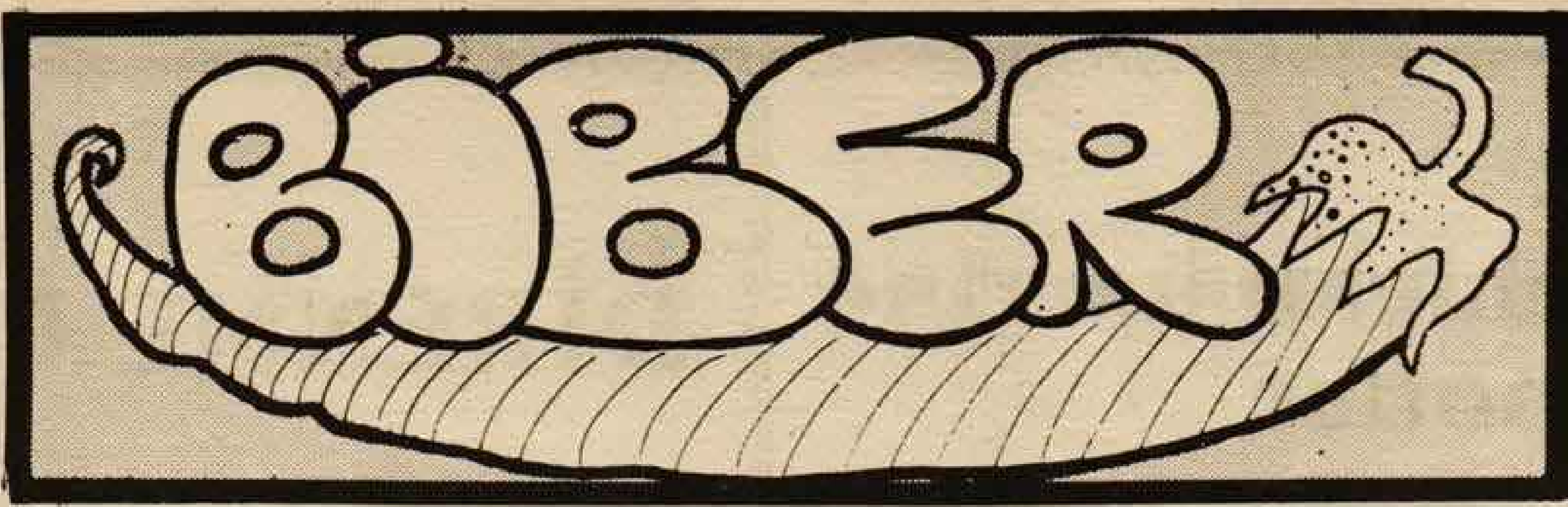
«Papa suikastına ne Moskova ne de Sofya katıldı»

Hem de öyle en arka sayfalarda 1-2 santimlik minik haberlerle değil. İlk haberi ne büyüklükte verdiysen gene o büyüklükte. Sen bu görevden kaçarsan eloğlu kör değil ya, onlar basıverir böyle.

Geçen ayki CIA kaynaklı haberi bu ay İtalyan uzmanları da tekrarladılar: **"Papa suikastına ne Moskova ne de Sofya katıldı!"**

Bundan sonra da, haberi takip edeceğiz.

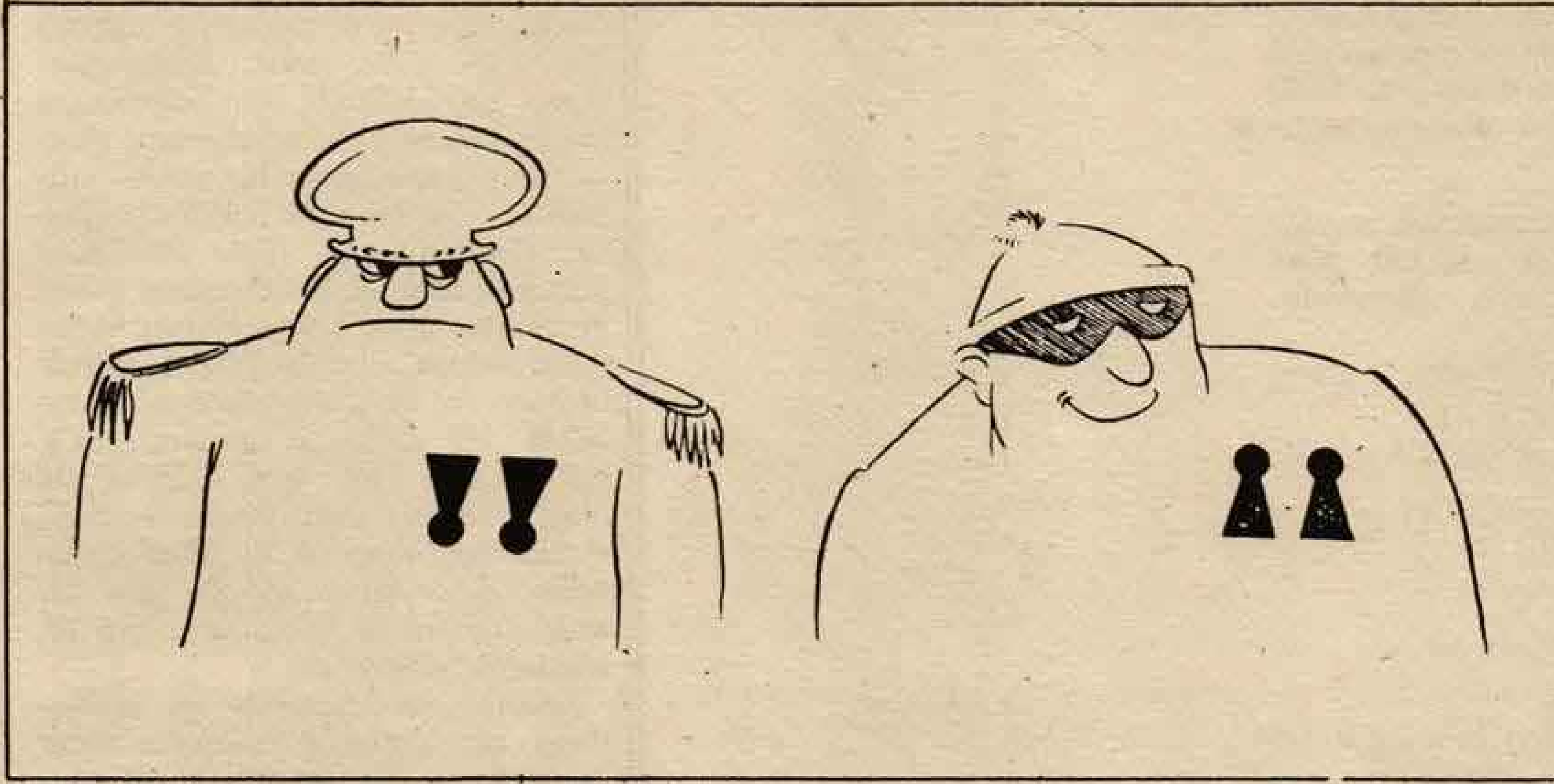
BİBER
acı söyler
ama
doğru söyler

Sevgili okuyucularımız, kahramanlar tarlası ülkemizin yetiştirdiği çok sayıda olumlu ve olumsuz kahramanlar vardır. Bir Türk filanı boğulmaktan kurtardı, bir Türk falanı yanmaktan kurtardı gibi haberleri gazetelerden her gün okuruz. Yani biz de "karamanın koyunu" da, kahraman da çoktur.

Ülkemizde tam da başımıza yalancı kahramanların çöreklendiği bu zor dönemde, kahramanlığı konu alan bir karikatür yarışması düzenlense, kim kazanır?!..

Taa Japonya'da bile düzenlense bizim çizerlerimiz kazanır!..

Evet Japonya'da tirajı 4 milyonu aşan 'Yomiuri' gazetesinin düzenlediği 'kahramanlık' konulu yarışmada birinciliği Atila Özer isimli bir çizerimiz kazandı. Yanda yayınladığımız karikatürü ile tüm yalancı kahramanları titreten ve bizi de güldüren Atila Özer'e bravo!..

Atila Özer'in ödül alan karikatürü

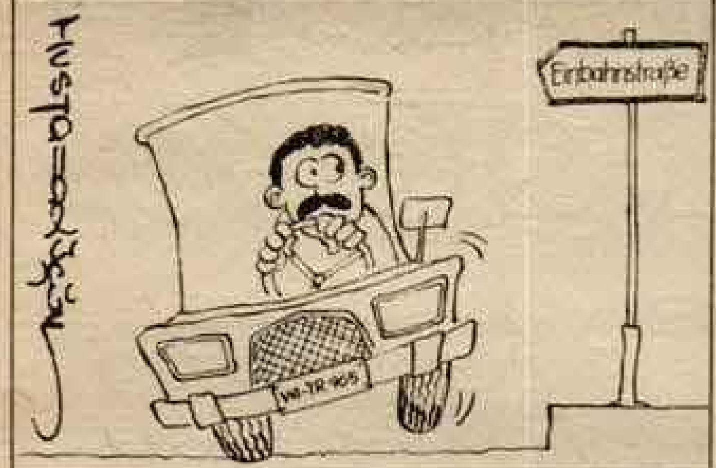

ZONGULDAK

AA YAV BU KAZA BAYA İYİ OLDU
YABANCI SENDİKALARDAN YARDIM YAĞIYOR!

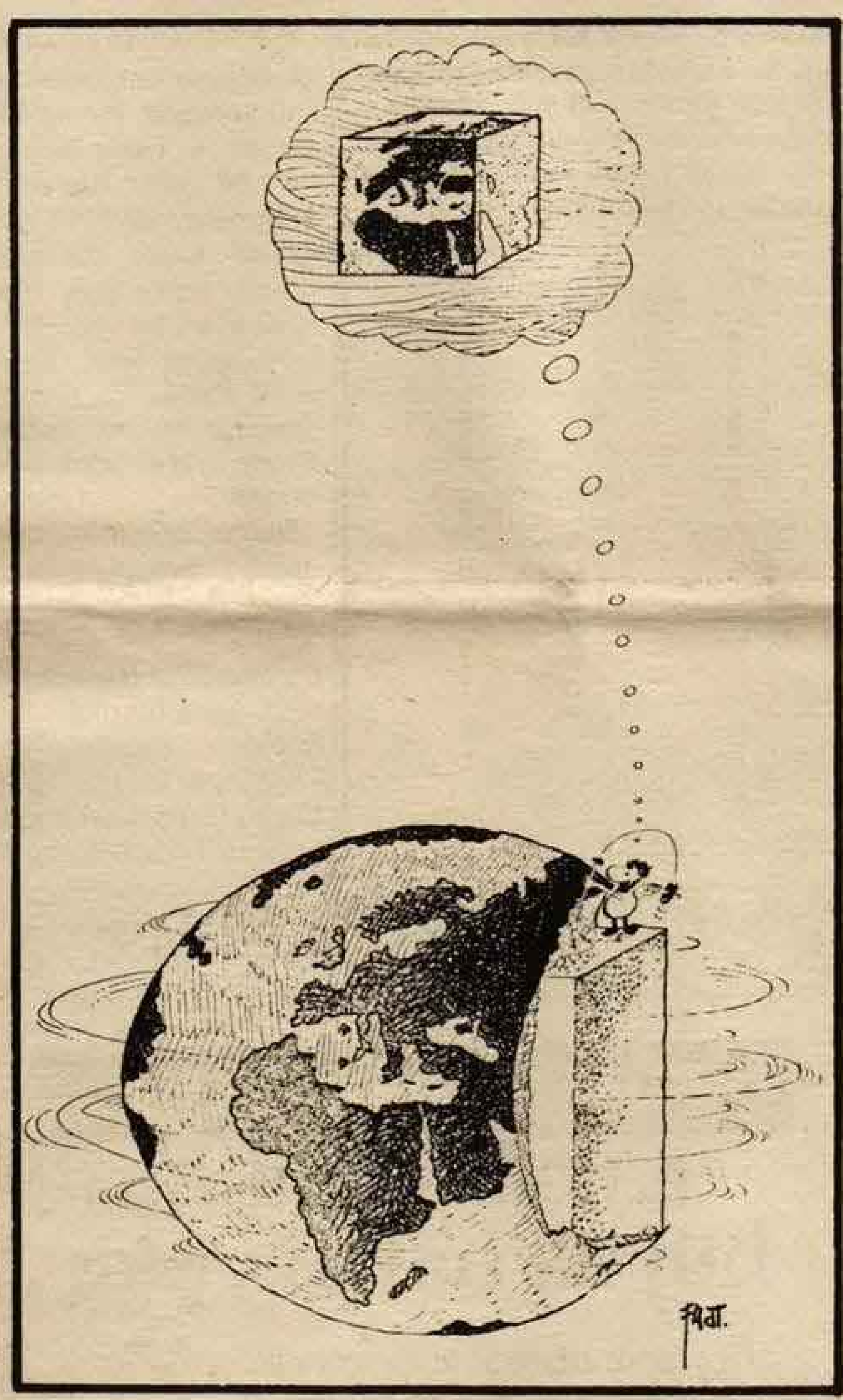

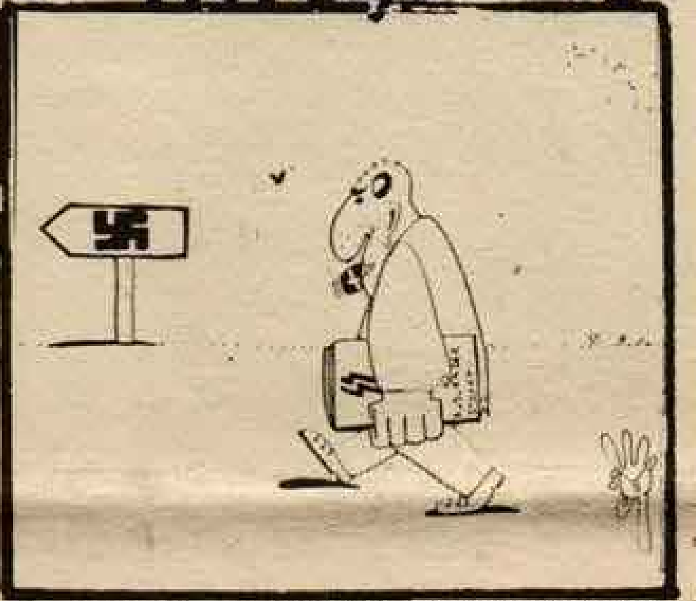

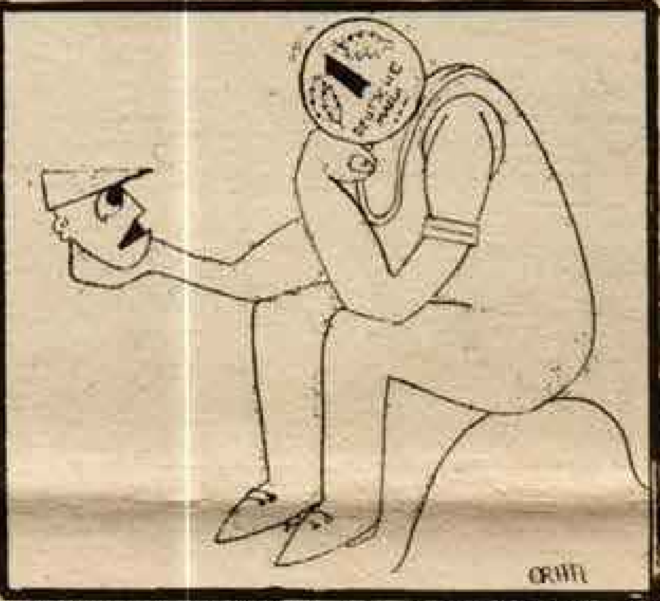
ASANSÖR

Nereye Payidar Nereye...

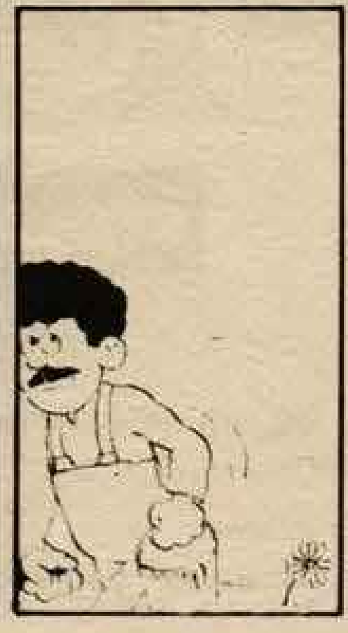

Olmak Ya da Olmamak.

Yaşasın Paniğe Kapılmayanlar!

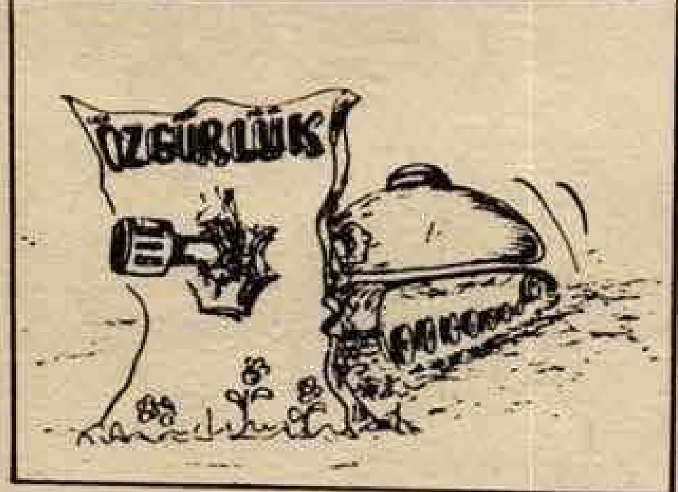

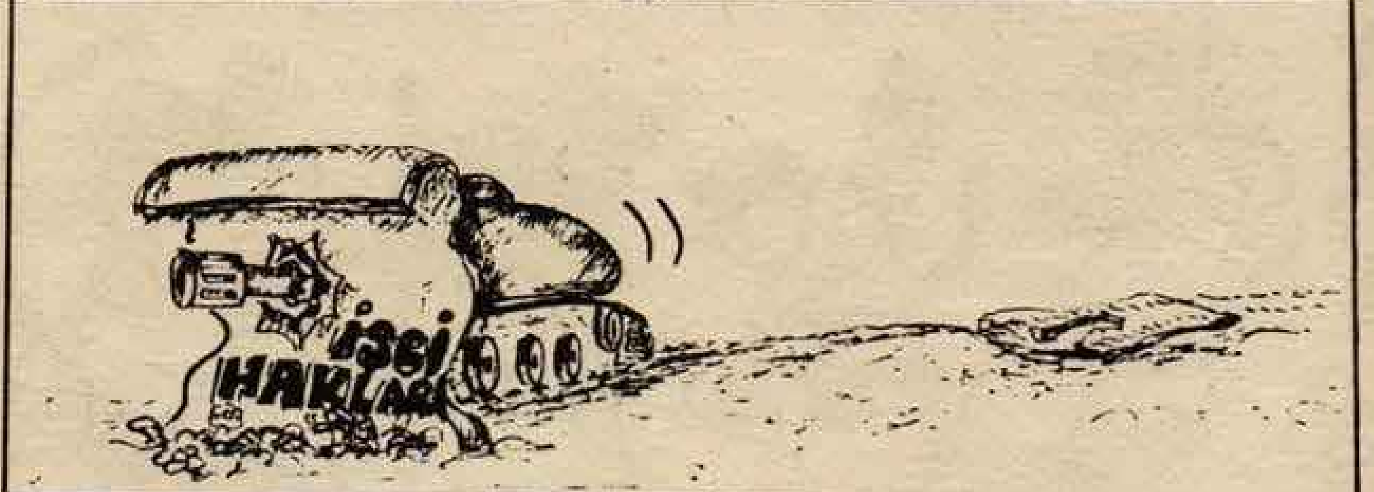

BOM! BOM!

Bizim Demokrasi, Başka Demokrasi!..

ASANSÖR

Tahtalıköye Havale Yolları...

Kürt Edebiyatı üzerine notlar

Hüseyin ERDEM

Demokrat Türkiye'nin geçen sayısındaki yazımda Kürt dilinin bazı sorunlarına kısaca değinmiş, kısa notlarla, kimi güçlükleri yansıtmaya çalışmıştım. Kürt dilinin yazıya geçirilmesi konusuna bu sayıda değineceğim.

Kürt dilinde çşitli harf sistemleri temelinde alfabeler uygulanıyor. Kürtlerin islamiyetten önce kullandıkları söylenen antik alfabe, Arap harfleri ve Musa Anter'in önerdiği latin harfleri temelindeki alfabe ile birlikte görülüyor:

İslamlığı kabul ettikten sonra, Kürtler de Arap harflerini benimsiyorlar. Ve bu temeldeki alfabe yüzyıllarca sürüyor. Sovyetler Birliği'nde yaşayan Kürtlerin kullandığı Kiril harflerini, Arap ve Latin harfleriyle bir arada veriyoruz:

Kiril	Arap	Latin
А а	[illegible]	A a
Б б	[illegible]	B b
В в	[illegible]	V v
Г г	[illegible]	G g*
Д д	[illegible]	D d
Е е	[illegible]	Ê ê
Ә ә	[illegible]	E e
Ә' ә'	[illegible]	E' e'
Ж ж	[illegible]	J j
З з	[illegible]	Z z
И и	[illegible]	İ i
Й й	[illegible]	Y y
К к	[illegible]	K k
К' к'	[illegible]	K' k'
Л л	[illegible]	L l
М м	[illegible]	M m
Н н	[illegible]	N n
О о	[illegible]	O o
Ö ö	[illegible]	U u
П п	[illegible]	P p
П' п'	[illegible]	P' p'
Р р	[illegible]	R r
Р' р'	[illegible]	R̄ r̄
С с	[illegible]	S s
Т т	[illegible]	T t
Т' т'	[illegible]	T' t'
У у	[illegible]	Û û
Ф ф	[illegible]	F f
Х х	[illegible]	X x
Һ һ	[illegible]	H h
Һ' һ'	[illegible]	H' h'
Ч ч	[illegible]	Ç ç
Ч' ч'	[illegible]	Ç' ç'
Щ щ	[illegible]	C c
Ш ш	[illegible]	Ş ş
Ь ь	[illegible]	I ı
Q q	[illegible]	Q q
W w	[illegible]	W w

Oxford Üniversitesi'nde C.J. Edmonds ile birlikte yayınladığı Kürtçe-İngilizce sözlüğü ile de tanınan ünlü bilim adamı Taufiq Wahby'nin Latin harfleriyle uyguladığı alfabe ise şöyle: ▶

Roman	Modified Arabic	Approximate pronunciation
a	ا	Always long as in Eng. 'father'
b	ب	As in Eng.
c	ج	Eng. j, Turkish c
ch	چ	As in Eng. 'church', Turkish ç
d, ḍ	د, ض	As in Eng., but see note 1
e	ە	Short a as in Eng. 'hat'
ê	ێ	The open sound as in Fr. ê
f	ف	As in Eng.
g	گ	As in Eng.
gh	غ	As in Arabic; between g and uvular r
h, ḥ	ه, ح	As in Eng., but see note 2
i	none	A neutral vowel, see note 3
î	ی	Long i, Eng. ee; see note 4
j	ژ	French j, Turkish j
k	ک	As in Eng.
l	ل	As in Eng.
ł	ڵ	Velar l
m	م	As in Eng.
n	ن	As in Eng., see note 5
o	ۆ	Always long, as in Italian
ö	ۆ	Always long as German ö, French eu
p	پ	As in Eng.
q	ق	[illegible]
r	ر	As in Eng.
ṛ	ڕ	Rolled r
s	س	Always sibilant, as in Eng. 'safe'
sh	ش	As in Eng., Turkish ş
t, ṭ	ت, ط	As in Eng., but see note 6
u	و	As u in Eng. 'put'; see note 7
û	وو	Long u, as French ou
ü	ۊ	As French u
v	ڤ	As in Eng.
w	و	As in Eng.
x	خ	As ch in Scottish 'loch'
y	ی	As in Eng. 'young, any'
z	ز	As in Eng.
'	ع	'ayn, a guttural vowel, see note 9.
none	ء	hamze, a soft breathing or hiatus, see note 10.

Latin harfleriyle düzenlenen ve yaygınlık kazanan ilk önemli Kürt alfabesi Bedirhanlar'ın alfabesidir.

Tıpên çapê yên qır

A B C Ç D E Ê F G H I Î J K L
M N O P Q R S Ş T U Û V W
X Y Z

Tîpên çapê yên hûr

a b c ç d e ê f g h i î j k l m
n o p q r s ş t u û v w x y z

Bu alfabe eleştirilere uğradı. Kürt dilinin ses zenginliklerini yansıtamadığı, kimi sesleri es geçtiği ileri sürüldü. Örneğin Musa Anter aynı temelde ama çeşitli değişikliklerle yeni bir alfabe öneriyordu.

Kürdi Kurdçe	Türkçe	Okunuşu	WEK MİSALLER
A	A	A	Agır, Acı, Aş, Acıl, Ax, Axi
B	B	Bê	Bera, Bej, Ber, Ben, Beroş
C	C	Cê	Ceh, Car, Cembelı, Codı
Ç	Ç	Çê	Çar, Çıva, Çav, Çın, Çem, Çek
D	D	Dê	Dax, Dar, Dor, Dıl, Dız, Dık, Din
E	E	E	Ez, Ewr, Ereh, Em, Erzan
Ê	—	Ê	ezing, eş, ewar, eriş, em
F	F	Fê	Fıteh, Fıstan, Ferma, Ferman, Fato
G	G	Gê	Geh, Genim, Gezo, Gel, Gelek, Ga
—	Ğ	—	
H	H	Hê	Hewa, Hejmar, Heval, Hin, Hıs
I	I	I	Kurtçede (ı) ile başlayan kelime yoktur.
İ	İ	İ	Iro, Isat, İca, In
J	J	Je	Jar, jan, jıd, jır, jor, jer
Kh	K	ke	Khurd, Khor, Khel, Khes, Khew, Khi
L	L	Le	Law, Lolo, Ler, Lastik Lem, Lek
m	m	me	Memo, Mar, Mam, Mal, Meh, Mısıl, Müşe
N	N	Ne	Nan, Nas, Nalk, Naxk, Newal, Ner
K	K	Ke	Kew, Kem, Keen, Kelem, Ker
O	O	O	Ol, Ordek, Omersa, Osman
P	P	Pe	Por, Per, Pirş, Pi, Post, Piling
Q	Q	Q	Qıram, Qırın, Qut, qet, qar
R	R	Re	Reş, Rûn, Rez, Rez, Rezan, Rês
S	S	Se	Sor, Serte, Sıwn, Sibeh, Sal
Ş	Ş	Şe	Şeş, Sex, Şerm, Şer, Sem, Şewt
T	T	Te	Tox, Tiving, Temk, Tas, Tevşı
U	U	U	Kurdçede «U» ile başlayan kelime yoktur.
Ü	Ü	Ü	Kurdçede «Ü» ile başlayan kelime yoktur.
V	V	Ve	Var, Vala, Vir, Veşartın, Versandin
W	—	We	wer, weris, waha, welat, wan
X	—	Xe	Xebat, Xeml, xelat, xani, xav
Y	Y	Ye	Yar, Yarı, Yadigar, Yad
Z	Z	Ze	Zer, Zer, Zıman, Zane, Zend, zengıl

Türkiye'de büyük bir yaygınlık kazanan ve ardından yasaklanan Latin harfli Kürt alfabesi, M.E.Bozarslan'ın K. Bedirhan'ın alfabesini kaynak alarak yazdığı alfabedir. Türkiye Kürtleri bu alfabe ile yazıp okuyorlar.

a A	agır	v V	vızık	k K	küçık	ş Ş	şami
b B	berx	g G	golık	l L	lepık	t T	teşi
c C	cer	h H	hesp	m M	mışk	u U	
ç Ç	çîya	x X	xezal	n N	nêri	û Û	
d D	destar	ı I		o O	olk	w W	weris
e E	elb	î Î	încas	p P	pısik	y Y	yek
ê Ê	êzing	j J	jûjî	r R	req	z Z	zebeş
f F	fıroke	q Q	qıjık	s S	sol	alfabe	

DİRENME ÜZERİNE

A. Hautzinger

İnsanların bilerek uğruna ölümü göze aldıkları tek şey özgürlüktür. Onlar, elbet de başka şeyler uğruna da ölümü göze almış, ölmüşlerdir. Ama bu, bilinçli bir davranışın sonuçlanmasından öte, direnme gücünü yitiren insanların bir anlık "kurtulma" isteklerinden kaynaklanmıştır. Pişmanlıklarını ifade edip gözü açık gitmeleri de, bu insanların ölümü gerçekten göze almadıklarını kanıt- ihbar edilen direnişçiler, 4 günlük işkence ve sorgulamalardan sonra, böyle bir davranışı görülmüş müdür? Onlar en son nefeslerinde bile, özgürlüğe olan inançlarını ifade etmişlerdir. Kısacası, özgürlük savaşçıları, diğerlerinde olduğu gibi 'ölmek' için değil, 'yaşamak' için ölmüşlerdir ölüyorlar..

Direnme ve ölümlerin en şanlısı, baskı ve zulmün en acımasız olduğu dönemlerde verilmiştir. İhanetlerin en korkunç ve büyüğü de, yine bu dönemlerde olur. Tarih, hayatlarını özgürlüğe adayanların binlercesine tanıktır. Bunlardan iki tanesi de. Hitler faşizmine karşı hayatları pahasına direnen Scholl kardeşlerdir.

Kış 1942/1943'te Hitler faşizmi, Stalingrad önlerinde en büyük darbesini yemiştir. Meraşal Paulus komutasındaki 6. Ordu tamamen yok olmuş ve 80 bin Alman askeri tutsak alınmıştır. Hitlerin en çok kudurup geride kalan Alman gençliğini de ölüme sevketmek üzere olduğu bu dönemde, bir öğrenci direniş örgütü olan Weisse Rose (Beyaz Gül) herşeyi göze alarak, "... Geride kalan Alman gençliği de mi kurban edilecektir? Hayır, yeter artık.!" diyerek direnmiştir.

Olayın gelişmesi kısaca şöyle: Stalingrad yenilgisinden sonra, Weisse Rose, halkı Hitler faşizmine karşı tekrar direnişe çağırır. 24 yaşındaki tıp öğrencisi Hans Scholl, 21 yaşındaki tarih-biyoloji öğrencisi, bacısı Sophie Scholl ve arkadaşları Christoph Probst 18 Şubat 1943'te Münih Üniversitesinden halkı direnişe çağıran bildiriler dağıtırlar. Üniversite kapıcısı P.J. Schmidt tarafından ihbar edilen direnişçiler dört günlük işkence ve sorgulamalardan sonra, 22 şubatta, Hitler'in faşist "Yüksek Halk Mahkemesi"nin kararıyla aynı gün idam edilirler.

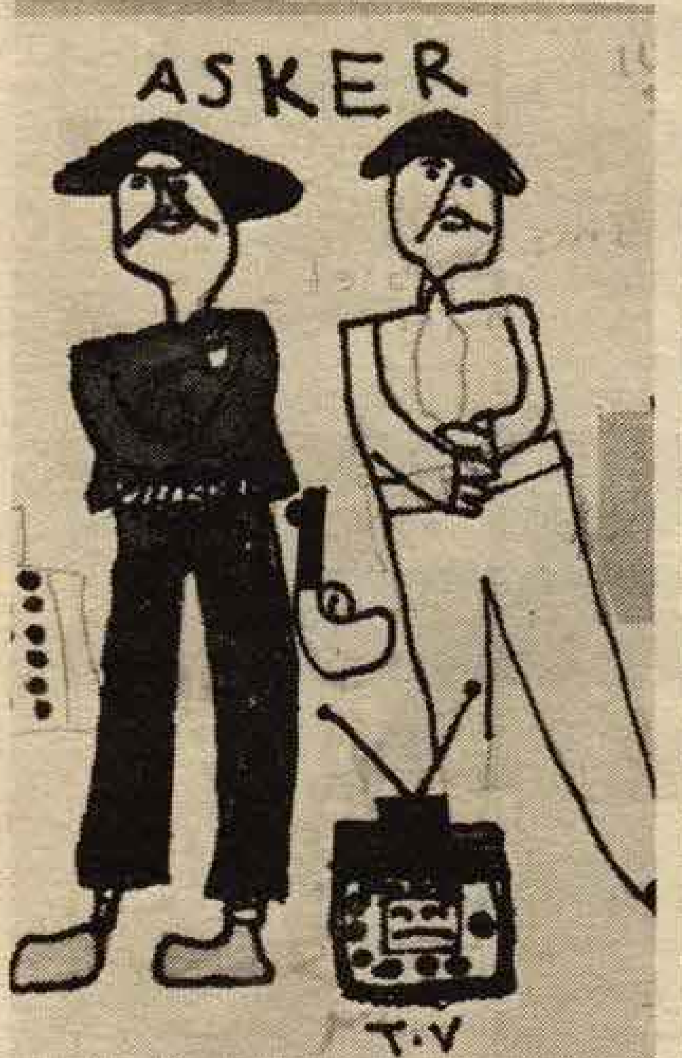
Gerçi Scholl kardeşlerin, 3 çocuk babası arkadaşları Christoph'u kurtarmak için tüm suçu üstlenmeleri sonucu değiştirmez, ama bu, onların ne kadar kararlı ve fedakar olduğunu gösterir. Weisse Rose ve Scholl kardeşler, daha önceleri, Hitler'in Yahudi soykırımı karşısında da aynı direniş ve kararlılığı göstermişlerdi.

Scholl ailesinin ilk çocuğu İnge, daha sonra yazacağı Weisse Rose adlı kitabında, idam edilecekleri anı şöyle tanımlayacaktır: "Özgür ve korkusuz yüzlerinde tükenmeyen bir gülümseyişle bizden ayrıldırlar.."

Scholl kardeşleri anarken, 2. Emperyalist paylaşım savaşı esnasında imzalanan Alman-Sovyet Saldırmazlık antlaşmasını, Kominternin yanlış değerlendirmelerini ve bazı Avrupa komünist partilerinin Hitler faşizmine karşı direnmeyi "ihanetle" suçlamalarını hatırlamamak ne yazık ki elde değil. Şartlar el verirse, gelecek yazımızda bu konuyu işleriz.

ÇOCUKLARLA BERABER

"BİR MEKTUP"

Oğlum Gezmiş Almanya'da doğdu ve 6 yaşına kadarda buradaydı.

Geçtiğimiz yaz okula başlayacağı için Türkiye'ye temelli göndermiştim. Bana yukardaki resmi çizip göndermiş.

Küçücük çocuğun ilk gittiği yerde dikkatini çekmesi gerekli bir yığın yeniliğin arasında ilk olarak askerleri ve TV'deki Evreni görmesini ilginç buldum. Halkımız "çocuktan al haberi" diye boşuna dememiş...

SİZLERDEN

KÜÇÜK SERÇE

Küçük serçeyi koymuşlar kafese,
Çırpınmış çırpınmış, kalmış nefes nefese.
Ne kadar uğraşsalar
tövbe etmemiş,
Hani benim hürriyetim demiş.

Halil

TANIYALIM BİLELİM

Küçük balıklar büyük balığı yutar

Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizin kuzeyinde, Karadeniz'de yaşayan hamsi, besin değeri yüksek, bol bulunan bir balıktır. Hamsinin küçük bir balık olduğunu hepimiz biliriz. Kış aylarında avlanan hamsi balığı sürüler halinde, topluca yaşar. Çok küçük olan hamsi balığının topluca, sürüler halinde yaşaması bu balığın diğer büyük balıklara yem olmasını engeller.

Milyonlarca hamsinin bir arada yaşamasından oluşan kümeyi kayalık sanan diğer büyük balıklar onlara saldırmaz. Eğer büyük balık bu sürü içine girerse, küçük hamsilerin sıkıştırması ile boğularak etkisiz duruma getirilir.

Görüldüğü gibi hamsilerin bir arada, topluca yaşamaları, onları büyük balıklara yem olmaktan kurtarmaktadır. Büyük balığın küçük balığı yediği söylenirse de, büyük balıklar birlikte hareket eden küçük balıkları yiyememekte hatta onlara yem olmaktadır.

GÜVERCİNLE KARINCA

GÖL BAŞINDA SU İÇECEKTİ BİR
GÜVERCİN
TAM EZİLİYORDU BİR KARINCA,
DÜŞTÜ SUYA
BU UMMANIN İÇİNDE BOŞ YERE
ÇIRPINIYORDU, TEKRAR KIYIYA
ÇIKMAK İÇİN.

GÜVERCİN DE MERHAMETE
GELDİ, HEMEN
SUYUN ÜZERİNE, BİR CÖP
BIRAKTI.
KARINCA O ÇÖPE TUTUNUP,
KURTULACAKTI.
KURTULDU DA, İŞTE TAM O SIRA,

BİR ÇOCUK GEÇİYORDU
YOLDAN, YALIN AYAK, ELİNDE
AYRICA BİR OKLA YAY TAŞIYARAK
ÇOCUK KUŞU GÖRÜNCE ORADA,
SANDI ÇANTADA KEKLİK:
BAŞINI KALDIRARAK,
HAZIRLANIRKEN KUŞA ÇEKMEK

İÇİN OKUNU,
KARINCA TOPUĞUNDAN
SOKTU ONU.
OĞLAN SIÇRADI, KUŞ BUNU
DUYARAK HAVALANDI.
HEMENCECİK ORADAN
GÜVERCİN BÖYLECE UÇTU GİTTİ.

NEREDEN NEREYE?...

Zonguldak'ta grizu faciası

. Melike DEMİRAĞ

Gazeteler, (9 Mart 1983)

100'de fazla ölü var, 30 işçi toprak altında!... Çalışma bakanı Şide Zonguldak'a gitti.

Gazeteler, (10 Mart 1983)

Evren: Olaydan büyük üzüntü duydum. İhmali görülenlerin cezalandırılmalarını bekliyoruz.

Maden Federasyonu: Çalışma bakanlığını daha yeni uyarmıştık.

Alman uzmanlar: Grizu patlaması, bizde tarihe karışmıştır.

Uluslararası Çalışma teşkilatı: Türkiye, maden kazalarında en önde gelen ülke.

ÖLÜP ÖLÜP GİDİYORLAR!..

..... Gerek Grizu, gerek göçükler, çokcası, yeterli titizliğin gösterilmemesinden olur. Yoksa genellikle mühendisler de, çavuşlar da uyarırlar üst yöneticiler.. Ama ya yeni direklere para bulunmaz, ya grizu lambaları alınmaz, bir "Boşverme" dir gider, ocak göçüp patlayıncaya kadar...

... Bilmeyenlere anlatılamaz ocak. Gittikçe daralan kap karanlık dehlizler. Önce ayakta, sonra başını eğerek, sonra dizlerinin üstünde yürümeye çalışırsın. Her yer su içindedir. En sonda bir işçi elli santimlik bir tünelde yere yatmış, kazmayla kömür kazmaya çalışmaktadır. Ve alacağı para da bir sarhoşa meze olmaz.

İşçiden yana olmayan ülkeye hainlik saymaya kalkan izansız ve insafsız kozalak beyinli ciğersiz hödükleri bir kez olsun indirmek isterdim maden ocaklarına..

Ve anlatmak isterdim onlara, buradan çıkan enerjiden son toplamda kimlerin zengin olduğunu. Ve oradaki işçinin kaç paraya çoluk çocuğuyla birlikte kömür ve kan tükürdüğünü..

Tek parti yönetiminde jandarma zoruyla ve kırbaçla indirildi buraya köylüler. Ve bir yazarın bu ocakları adam gibi yazması en büyük suçtu..... ....

Ne çare ki, işçiler daha bir süre ölüp ölüp gidecekler .. Daha bir süre karıları da, çocukları da bunu alın yazısına bağlayacak..

Tersini söylemeye çalışanlar ya kurşunlanacak, ya kovulacak, ya zındana konacak.

Şayet İsveç, yahut İngiliz, yahut Fransız maden işçileri bir haftalığına bizdeki ocaklara sokulsa, görürdünüz tepkilerin dünya kamuoyunda nasıl yankılanacağını.. ....İnsan onların çalışma koşullarını görse sokakta dolaşmaktan utanır. Yanmış, ezilmiş ölülerini dahi çıkarma olanağı bulunmaz.

İktidar yöneticileri onları herkesten çok düşünürmüş. Laf!..

Madenciyi madenci kadar kimse düşünemez. Ama madenci düşünmesini bilmiyorsa ... Ve ona düşünmesini öğretmek suçsa... Buna da „Demokrasi" diyorsak .. Onlara yardımcı olmaya çalışanları içerilere tıkıyor, mahkemelerde süründürüyor, aç bırakıyorsak...

Tek teselli, bir gün onların da uyanacağına inanmaktır.

3 Kasım 1975
Çetin Altan.

• İnsan bazen öyle duygularla doluyorki tepeden tırnağa, onları ifade etmeye kalktınız mı kelimeler aciz, zavallı geliyor göze de, kulağa da.. Zonguldak'taki göçükte ölenleri, sakatlananları duyunca TV'da; oturup düşündüklerimi, duyduklarımı yazmak istedim. Eski yazdığım yazıyı yırtıp yenisine başladım. Ama yazdıklarımı okuduğumda öyle ruhsuz, öyle kuru geldi ki kelimeler, onları da yırtıp attım. Ve büyük bir yazarın kitabını yardıma çağırdım.. Yukardaki satırları bundan 8 yıl önce Çetin Altan yazmış.. Kimbilir kaç yüzüncü yazısıydı benzeri "Kazalar" üstüne yazılmış...

Çetin Altan bu yazıyı yazdığında, ben daha Türkiye gerçeğiyle yeni yeni karşılaşmaya başlıyordum.. Çocukluğumun içinde geçtiği varlıklı muhitlerde Çetin Altan hakkında hiç de iyi şeyler düşünülmezdi. Halkı kışkırtan komünistlerin en azılılarından biriydi Çetin Altan. Her olayı mutlaka evirir-çevirir, fakiri zengine kışkırtmak için bahane olarak kullanırdı!. Öyle utanmaz, arlanmaz ve yalancıydı ki. Allahtan gelen felaketleri, kazaları bile ne yapıp edip yöneticilere yüklerdi.

Çok kişi gibi, bana da doğru görünürdü bu sözler.. Yöneticilerin ne suçu var?.. Adam Ankara'da başbakan!. Ne bilsin Zonguldak' taki hangi maden direğinin çürüdüğünü?.. Diyarbakır'da hangi apartman inşaatının çürük yapıldığını nasıl kontrol eder?.. Bak, işte olayı duyar duymaz yetkililer atlayıp uçağa hemen oraya gitmişler. Gereken tüm tedbirlerin alındığını ilan etmişler.. Tahkikat da açılmış, ihmali görülen olursa cezalandırılacakmış .. Dah ne yapsınlar ?.. Böyle düşünürdüm

Daha doğrusu ben bir şey düşünmeden bu açıklamalar yapılır ve bana da son derece akla yakın Ama bütün nutuklara rağmen her yıl benzeri kazalar tekrarlanıp durdukça, yavaş yavaş gözü açılıyor insanın.. Eğer ben kendimi bildim bileli bina yıkılmaları, grizu patlamaları, su baskınları, yangınlar insanları düzine düzine öldürüyorsa; ölenler hep işçi-köylü, fakir fukara ise; değişen hükümetlere, başbakanlara, bakanlara yetkililere rağmen hala aynı "Kaza" ların sonu gelmiyorsa,......

.... atılan nutuklar, dökülen sahte gözyaşları bu sonucu zerre kadar değiştirmiyorsa, bütün bunlar sadece ben değil, Çetin Altan da kendini bildi bileli böyle iseee, bu işte ciddi bir bit yeniği var demektir.....

Deyin bakalım şimdi:Diyarbakır da çöken apartmanın üstünden kaç ay geçti?.. İlk günlerde her gün "Kontrol" haberleri çıkıyordu Şimdi kontrollerin o ilk günler gibi sıkı olduğunu söyleyebilir misiniz?. Yakında yaz tatili gelecek, Türkiye' ye gideceksiniz.. Bakın bakalım, inşaatlarda çalışan işçilerin kaç tanesinde miğfer - en basit bir koruma tedbiri - göreceksiniz?.. Sonra dikkat edin küçük gazete haberlerine: Acaba kaç inşaat işçisi "İş Kazası"!? sonucu canını kaybedecek?. Kaç tane "Müteahhit" ölecek iş kazasında?.. (Ben hiç duymadım!.)

Sahi, bir de su takıldı aklıma: Yıkılan o apartman, Diyarbakır'ın bir kenar mahallesinde değil de Ankara'da Çankaya veya Kavaklıdere'de olsaydı!. Yahut İstanbul'da Şişli'de İzmir'de Kordon'da.. Enkazın altında bir general, birkaç genel müdür, ordinaryüs profesör, sanayici iş adamı kalsaydı aileleriyle birlikte... Hatta her yıl bu gibi kazalar hep böyle semtlerde olsaydı, muteberlerimiz kalsalardı yıkıntıların altında, işler böyle bir-iki günlük gösteristen sonra tekrar gevşer miydi?..

Veya Genelkurmaybaşkanlığı binasında bir havagazı sızıntısı olsa, sigara yakmak için kibrit çakıldığında Buum diye patlasa.. ve bu olay her yılda bir-iki tekrarlansa.. paşalar, kurmay subaylar kan içinde çıkarılsalar yıkıntıların arsından... Bir gözünüzün önüne getirin manzarayı.. Düşünebilir miisniz gereken tedbirlerin alınmayacağını?... Düşünebiliyor musunuz hala o binada çalışmaya devam edileceğini?...

Şimdi söyleyin bakalım , bu işin içinde bir bit yeniği yok mu?.. Neden bazı yurttaşların canı can?.. Neden ötekilerinki patlıcan ha?... Zonguldakta ölenler, toprağa gömülenler, sakat kalanlar!. Duyduk duymadık demeyin, başınıza gelen kadar değil, KADER DEĞİİIL...

Berlin Film Festivali ve Hakkari'de bir mevsim

33. Berlin Film Festivali çeşitli sinema alanlarında yapılan yarışma ve gösterimlerle sona erdi. 18 Şubatta başlayan ve 1 Mart'ta sona eren Festivalin yarışma bölümüne bu sene 18 ülke katıldı. Türkiye Festivale Erden Kıral'ın *Hakkari'de Bir Mevsim* (yarışma bölümü) ve Ali Özgentürk'ün *At* (Özel gösterim) filimleriyle katıldı.

1950 senesinde başlayan Berlin Film Festivali son senelerde eski ilgiyi yitirmesine rağmen bu seneki festival oldukça hareketli ve canlı geçti. Gerek yarışma bölümü, gerek Genç Filimciler Forumu, gerekse özel gösterimlerin oldukça ilginç filimlerle dolu olması Festivali izleyenleri oldukça yordu.

33 senesini dolduran film festivali tüm dünyada oldukça tanınıyor. Berlin'in özel statüsünün (4 işgal kuvvetine paylaştırılması) kesinleşmesi üzerine Batı Berlin emperyalizmin, sosyalist blok içindeki en uç noktası, mevzisi oldu. Büyük ölçüde askeri ve siyasi önemi dolayısıyla, şehrin yaşatılması için 3 işgal kuvveti (ABD, İngiltere ve Fransa) ile Almanya Berlin'i bir kültür-sanat merkezi haline getirmeye başladılar. Böylece Batı Berlin

Hakkari'de bir Mevsim filminden

her sene yapılan film festivalleriyle, klasik müzik festivalleriyle, jazz-tiyatro-bale festivalleriyle ve de sürekli açılan fuarlar ile emperyalizmin bir gösterişli vitrini haline geldi.

Hitler faşizmi döneminde Fransa'ya kaçan 6 Alman sinema oyuncusunun filmleri PETROSTEKTIVE bölümünde gösterildi. Festivale son senelerde eklenen çocuk filmleri bölümü ise daha ziyade Doğu Avrupa filmleri ile doluydu. Yine festival süresince 1919-1933 dönemi Alman sineması **"Licht und Schatten"** (Işık ve Gölge) adlı seri ile tanıtıldı.

1 Martta açıklanan yarışma sonuçları ise genelde şaşkınlık yarattı. Jüri Başkanı Fransız Kadın Artisti Jeanne Mareau sonuçları şöyle açıkladı:

Altın Ayı Ödülü:
Belfast 1920 (İngiltere)
Arı Kovanı (İspanya)
Gümüş Ayı - Juri Özel Ödülü -
Hakkaride bir Mevsim (Türkiye)
Gümüş Ayı - Jüri Özendirme Ödülü
Sakin okyanus (Avusturya)
Gümüş Ayı - En İyi Yönetmen
Erich Rohmer (Fransa)
Gümüş Ayı - En İyi Kadın Oyuncu
Jewgenija Gluschenko (Sov. Birl.)
Gümüş Ayı - En İyi Erkek Oyuncu
Burce Dern (ABD)

Yarışma dışında Festivalin başka özel ödülleri daha var. Açıklanan sonuçlara göre:

Uluslararası Film Eleştirmenleri Ödülü:
Hakkari'de Bir Mevsim (Türkiye)
Pauline am Strand (Fransa)
filmleri arasında paylaşıldı.
Uluslararası Sanat ve Edebiyat Film Komitesi Ödülü (CICAE)
Hakkari'de Bir Mevsim
Sakin Okyanus
Brezilya İleri
filmleri arasında paylaştırıldı.
Uluslararası Evangelischen Kilise Ödülü:
Hakkari'de Bir Mevsim
Tüm Yaşam (İsviçre)
filmlerine verildi.

Festivale M.V. Trotta'nın **"Heller Wahn"**, V. Glowna'nın **"Dies Riporese Leben"** ve S.S. Saless'in **"Utupia"** filmleri ile katılan Alman sineması ise hiçbir ödül alamadı.

Sonuçlardan da anlaşılacağı gibi Hakkari'de Bir Mevsim filmi dört ödül kazanarak Festivalin en başarılı filmi oldu. Özel gösterimde oynayan At filmi de yoğun bir merakla, ilgiyle izlendi.

Avrupa'daki diğer film festivalleri (Cannes, Venedik, Londra vs.) ne nazaran biraz daha fazla ABD sineması denetiminde süregelen Berlin Film Festivalinde bu sene şu bölümler vardı: En önemli bölüm sayılan Yarışmaya 18 ülke katıldı. Sovyetler'den Çin'e Portekiz'den, Filipin'e kadar tüm dünyadan filmler gösterildi. YARIŞMA Bölümündeki filmlere pek rağbet etmeyen Alman alternatifleri, ilericileri ise Festivalin belki de en ilginç bölümü olan GENÇ FİLİMCİLER FORUMU gösterilerini tıka basa doldurarak izlediler. Bu bölümde özellikle sinema tekelleri dışında üretilen filimler gösterildi. S. Zikra'nın çok başarılı Suriye filminden tutun da Cezayir, Hindistan, Meksika, Uruguay sinemasının en yeni örnekleri gösterildi. Türkiye'den Ali Özgentürk'ün yapımı olan At filminin oynatıldığı ÖZEL GÖSTERİM bölümü de oldukça ilgi gördü. Bu bölümde gösterilen yeni Brezilya filmleri ve El Salvador Direnişçilerinin filmi (El Morazan) geniş seyirci topladı.

1964'de Metin Erksan'ın Susuz Yaz filminin Altın Ayı ödülü almasından sonraki Berlin Film Festivalinde (1979'da Sürü ve 1980'de Düşman'ın özel ödüllerini saymazsak) dört ödüllü başarıyı nasıl yorumlamak gerekecektir? Bundan bir sene önce oldukça önemli Cannes Film Festivalinde de YOL büyük ödül almıştı. Bir sene içinde elde edilen iki büyük başarıyı nasıl açıklayabiliriz.

Türkiye sineması son yıllarda bir dönüşüm içerisinde. 1970'lere kadar bıkmadan usanmadan macera, aşk, seks filmleri üreten bu sinema Yılmaz GÜNEY'le birlikte önemli bir adım attı. Onun kişiliğinde, sanatçılğında, halkıyla bütünleşmesinde sinema artık hayalden değil gerçeklerden bahsetmeye başladı. 1970-80 dönemi hızlı politikleşmenin, mücadelenin geliştiğ, dinamikleştiği bir dönem. Ve bu dönemde Y. GÜNEY öncülüğünde Türkiye sineması önünde giden sınıf mücadelesine yetişmek, ona yararlı olmak için filmler üretti. Eksiği, yanlışı, tutarsızı ile birlikte bu sinema akımı yeni bir sinemacı kuşağı oluşmasını sağladı. Bu yeni kuşak ilk başlarda çok ilkel, çok kaba, şematik bir film dilinden, sinema anlayışından başka bir şey üretmezken (ama filmde neyi anlatmak istediğine, özüne önem verirken) şimdilerde fena sayılmayacak bir düzeye ulaştı. Bu arada gerçekleşen 12 Eylül darbesiyle sinema ile mücadelenin ilişkisi koparıldı. Yeni kuşağı oluşturan bazı sinemacılar içeriye alındı, işkenceden geçti, bırakıldı. Baskı, sansür, finansman vb. gerekçeler bu öze ağırlık veren, halka yalan yanlış bir mesaj iletmeye çalışan sinemanın önünü kesti. Ve onu özü boş ver, biçime ağırlık ver anlayışına soktu.

Böylece 12 Eylül sonrası üretilen filmler biçim açısından (renk, fotoğraf oyuncu, yönetimi-montaj vb.) giderek daha iyi olmaya başladılar. Buradaki bir diğer nokta da ülkede hakim olan yılgınlık atmosferine bu filmlerin uymasıdır. 12 Eylül sonrası filmlerle artık yeni kuşakta halkla bağlarını kesmiştir, biçime öncelik tanıyan, halkı tedirgin etmeyen-sarsmayan, yol ve çıkış göstermeyen bir sinema yapılmaya başlanmıştır. Ve giderek bu kuşak salt film yapmak için film yapmak festivallerde ödül almak uğruna çabalamaya başlamıştır. Artık film birşey söyleyen-ileten birşey değil yani araç değil, salt bir amaç olmuştur.

Evet, Türkiye sineması böyle bir dönüşüm içindedir. Ve bu anlamda Yılmaz GÜNEY ve YOL ile yeni Türkiye sineması arasına kalın bir çizgi çizmek gerekmektedir. Bu çizgi aynı zamanda bir aydının sorumluluğu ve görevi açısından da dikkat çekilmelidir. Y. GÜNEY YOL başarısından sonra basın toplantılarında Türkiye'deki işkenceleri, baskıyı en açık biçimde sergilerken Hakkari'de Bir Mevsim'in Yönetmeni Erden Kıral basın toplantısında Türkiye ile ilgili politik sorunlara ve de filminde anlattığı yörede yaşayan kürtlere ilişkin sorulara cevap vermemek için yaptığı atraksiyon kalmamıştır.

Elbette yaşanılan şu güç dönemde filmin büyük başarı göstermesi burada yaşayan bizler açısından bir moral kaynağı olmuştur. Bize dayanma gücü vermiştir. Ama bize bu gücü vereceğine Türkiye'deki acıları biraz olsun dindirmeye yönelik olsaydı bu bize yeterdi.

A.Ö.

Newroz Almanya'da çeşitli gösterilerle kutlanıyor

Ortadoğu halklarının ve Kürt halkının ulusal direniş ve isyan geleneğinin bir sembolü olan Newroz çeşitli örgütler tarafından Almanya'nın ve Avrupa'nın birçok büyük kentinde kutlanıyor.

Kürt takviminde yeni yıl anlamına gelen Newroz, aynı zamanda ırk ayrımına karşı uluslararası mücadele günü. Her 21 Mart'ta kutlanan bu mücadele günü, bu yıl Mart boyunca sürecek gösteri ve gecelerle ele alınıyor.

Çeşitli Kürt grupları tarafından düzenlenen Newroz kutlama programlarını aşağıda yayınlıyoruz.

PKK taraftarlarınca düzenlenen Newroz geceleri: Nürnberg, Köln, Osnabrück, Karlsruhe geceleri geçtiğimiz günlerde yapıldı. Tertip komitesinin yaptığı açıklamaya göre 19 Mart'ta Hannover, 20 Mart'ta Hamburg, 26 Mart'ta Frankfurt, 27 Mart'ta Mannheim, 2 Nisan'da Hollanda-Den Haag, 10 Nisan'da Paris, 16 Nisan'da Stockholm, 23 Nisan'da İsviçre-Basel ve 30 Nisan'da Berlin şehirlerinde Newroz geceleri yapılacak

KOMKAR'ın düzenlediği gecelerden ikisi Berlin ve Köln'de geçtiğimiz günlerde yapıldı. Önümüzdeki günlerde, 19 Mart'ta Münih'te, 26 Mart'ta Hamburg'da iki gece yapılacak.

NEWROZ NEDİR?

Ortadoğu halklarının, özellikle de Kürt halkının ulusal direnme ve başkaldırma geleneğinin bir sembolü olan Newroz'un kökleri bundan 2 bin beşyüz yıl önceye dayanır. Bölge halkları M.Ö.612 yılında dönemin baskıcı gücü Asur'lulara karşı direnişe geçti. Bu direniş başarı ile sonuçlandı ve Newroz bu direnişin anısına sembolleşti. O tarihten buyana yeniyıl anlamına gelen Newroz, yeniye, bahara özgürlük ve bağımsızlığa açılma anlamında gelenekselleşti ve her 21 Mart günü kutlanılmaya başlandı.

Tarihin daha sonraki dönemlerinde Demirci Kawa'nın, insan yiyici, zalim Dehak'a karşı direnişinin başladığı gün olarak da bu özelliğini yöre halkları arasında pekiştirdi.

Bugün, Newroz yöre halkları tarafından bir bayram, Kürt halkı tarafından ise ulusal direnmenin sembolü olarak kutlanmaktadır.

NAFİZ BOSTANCI arkadaş!

Cezaevinde olan yeğenlerin için seninle konuşmak istiyorum. Çok acele beni ara. Tel. Fransa : 68-21 00 53

FKÖ'de Arafat güçlendi

Filistin Ulusal Konseyi, 16.Dönem toplantısını 14-22 Şubat tarihleri arasında Cezayir'de yaptı. Oldukça tartışmalı geçen toplantılar sonunda şu ortak kararlar alındı:

- Reagan planı, Filistin halkının vazgeçilmez ulusal haklarını tatmin etmediği gerekçesi ile reddedildi.
- Ürdün'ün ya da Kral Hüseyin'in, ABD ve İsrail ile yapılacak görüşmelerde Filistin adına konuşması reddedildi. Ancak, Filistin ve Ürdün halklarının kardeşliği ve iki devlet arasında bir konfederal devlet kurulabileceği vurgulandı.
- Fez kararları,ortak Arap eylemi için bir platform olarak kabul edildi. Üzerinde en çok tartışılan konu bu oldu. Fez kararlarının 7.maddesi, İsrail'in dolaylı olarak tanınmasını getiriyor.
- Camp David anlaşmalarından uzaklaştığı taktirde, Mısır'la ilişkilerin yeniden belirlenmesine karar verildi.

Çok çeşitli görüşlerin savunulduğu toplantılar sonunda alınan bu kararlarla FKÖ'nün birliği sağlanmış ve bir FKÖ stratejisi saptanmış oldu. Ayrıca Arafat'ın Mısır, Ürdün ve İsrail'deki demokratik muhalefetle görüşmeler yapma konusundaki yetkileri genişletildi. Yorumcular, Arafat'ın bu toplantılardan güçlenmiş olarak çıktığı ve kendi görüşleri doğrultusundaki kararların kabul edilmesini sağladığı hususunda birleşiyorlar.

Papa Latin Amerika gezisinde din adamlarına siyasete katılmama çağrısı yaptı

Geçtiğimiz ay içinde Papa Johannes Paul II. Orta Amerika ülkelerine bir gezi daha yaptı. Costa Rica, Nikaragua, El Salvador, Guatemala, Honduras, Belize ve Tahiti'de halka yaptığı konuşmalarda kiliseyi birliğe çağırdı ve barış çağrılarını yeniledi.

Papa'nın gezisi sırasında El Salvador'da gerillalar ateşkes ilan ettiler. Guatemala'da ise Papa'nın af isteğine rağmen, Papa'nın ziyaretinden üç gün önce 6 siyasi suçlu yönetim tarafından idam edildi. Papa bu gezisinde halka sabır, zenginlere de cömertlik ve fedakarlık tavsiyelerinde bulundu. Özellikle de Latin Amerika'daki yönetimlere karşı mücadelede aktif yer alan din adamlarına karşı dolaylı bir kampanya yürüttü.

Papa'nın bu gezisinden en çok yararlananlar da hatıra eşya satıcıları oldu. Papa'nın gittiği her ülkede üzerinde Papa'nın resimleri basılı hatıra eşyaları satıldı.

LATİN AMERİKA'DA KİLİSENİN DURUMU

Toplumsal çalkantıların yoğun olduğu ve yoksulluğun en üst safhaya ulaştığı Latin Amerika ülkelerinde özellikle Katolik kilisesi ikiye bölünmüş durumda. Bir bölümü Vatikan'la birlikte düzenden yana tavır alırken, büyük bir bölümü de yönetimlere karşı mücadelenin içinde aktif yer alıyor. Bunlara "halk kiliseleri "adı veriliyor. Halk kiliseleri giderek kitleler arasında yaygınlaşıyor. 1980 yılında El Salvador'da hükümet yanlısı sağcı kuvvetler tarafından öldürülen Rahip Romero bu hareketin öncülerindendi.

Papa bu gezisinde dolaylı yoldan bu kiliselere karşı tavır aldı. Kiliselerin sosyal adalet için bile olsa kesinlikle politikaya karışmamalarını istedi. Hatta politikaya karışmama adına kendisi de affını isteği siyasi mahkumların Guatemala'da idam edilmelerine sesini çıkarmadı. El Salvador'da Rahip Romero'nun mezarına yaptığı formalite ziyaretin de saatini son anda değiştirerek halkın ziyarete katılımını engelledi.

EL SALVADOR'DA PAPA GEZERKEN ATEŞKES İLAN EDİLDİ

Geçtiğimiz ay içinde El Salvador'lu gerillalar başkentin yakınlarındaki, 5.000 askerin savunduğu Suchitoto şehrini işgal ederek bir hafta ellerinde tuttular. İşgal sırasında hükümet kuvvetlerine ait askeri üsler tahrip edildi. Suchitoto şehri, gerillaların denetimindeki kuzey bölgesine giden iki ana yoldan birinin üzerinde. Diğer yol ise zaten gerillaların kontrolünde bulunuyor. Böylece, gerillalar hükümet kuvvetlerinin kuzeyle bağlantısını her an kesebileceklerini gösterdiler. Bu eyleme 1.000 gerilla katıldı.

Öte yandan yönetime karşı halk muhalefeti hükümet merkezinde de yükseliyor. Geçtiğimiz ay içinde çiftçiler parlamento binası önünde bir gösteri yaparak toprak reformu istediler. Bu, 1980'den beri başkentte yapılan ilk gösteri. Gerillalar ise Papa'nın ziyareti sırasında halkı gösteri yapmaya çağırdılar.

Bu gelişmeler olurken ABD'nin Birleşmiş Milletler temsilcisinin El Salvador'a bir ziyaret yapıp yönetime gelecek yıl Mart ayında yapılacak olan seçimleri öne almasını tavsiye etmesi üzerine El Salvador Devlet Başkanı Papa'nın ziyareti sırasında seçimlerin bu yıl yapılacağını açıkladı.

Fransa'da güller soluyor mu?

Bu yazı okunurken Fransız yerel seçimlerinin ikinci turu bitmiş olacak. Niye ikinci tur? Fransız seçim sisteminin bir özelliği bu. Birinci turda %50'den fazla oy alan aday seçilir ve orada ikinci tur yapılmaz. Kimse yüzde 50'yi aşamazsa en çok oy alan iki aday ikinci turda tekrar seçmen önüne çıkarlar. Bu da genellikle sağ ve solun cepheleşmesine neden olur.

İkinci turda pek fazla değişiklik beklenmez. Bu nedenle birinci turun sonuçları önemli. Birinci turda sağ, oyların yüzde 53'e yakınını alırken sol, yüzde 47'de kalmıştır. "Başkan çoğunluğu"adı altında tanımlanan ve sosyalist, komünist ve radikallerden oluşan iktidarın önemli bir yenilgisidir bu. SP Genel Sekreteri JOSPİN, bakanlardan J.LANG, Ch. HERNÜ ve H. LE GARNAC yenilmişlerdir. İçişleri Bakanı G. DEFERRE ve başbakan P. MAUROY, ikinci tura kalmışlardır. Sağ, 1977 yerel seçimlerinde kaybettiği pozisyonların bir çoğunu geri almıştır.

Bu yenilginin nedenlerini kısaca sayacak olursak, sağ kanadın yürüttüğü demagojik seçim kampanyasının belli bir ölçüde etkili olduğunu söyleyebiliriz. Sanki ikinci dünya savaşından beri Fransa'yı yönetenler, onlar değilmiş gibi yalan dolandan tehdide kadar ileri giderek halkta bir korku uyandırmak istemişler ve başarmışlardır.

İkinci olarak başkanlık seçimi ve ondan sonraki genel seçimlerde, solun vaatleri ile iki yıl içinde gerçekleştirdikleri işler arasında uyuşmazlık ya da yetersizlik de önemli rol oynamıştır.

Büyük şirketlerin, bankaların vs. kamu kontrolü altına alınması, hem çok pahalıya mal olmuş hem de beklenen sonuçları vermemiştir. Dış ticaret açığının artması,işsizliğe bir şare bulunamaması, enflasyonun her zaman fırlayabilecekmiş gibi görünmesi kamu sektörünün bekleneni verememesinin örnekleridir.

Nihayet yöneticiler, durumun önemini kavrayamayan bazı sol seçmenlerin oy sandığına gidecekleri yerde balık avını tercih ettiklerini ileri sürerlerken pek haksız da sayılmayabilirler.

Kısaca söylemek gerekirse, 1977'den beri yapılan seçimlerden alınacak ders şudur. Fransa'da sağlam bir çoğunluk oluşturacak, ne bir "sol" ne de bir "sağ" vardır. Yüzde 50 civarında dengeli bir şekilde bekleyen güçler duruma göre yüzde 1 veya 2 dolayında sağdan sola, soldan sağa her zaman kayabilirler.

İki büyük akımdan sonra küçük partilere de göz atacak olursak, aşırı sağın bazı küçük şehirlerin dışında öneme alınacak bir durumu yoktur. Aslında aşırı sağ Jacgues Chirac'ın partisinde toplanmaktadır.

Yeşillerse birçok yerlerde yüzde 5'i geçerek Belçika ve Almanya'dan sonra Fransa'da da varlıklarını ortaya koyabilmişlerdir.

Marksist, Leninist, Troçkist vs. düşüncesini savunduğunu ileri süren kuruluşlarsa, 1977'de yüzde 10'u geçtikleri yerlerde yüzde 1'e, 2'ye düşerek yerel politik yaşamdan silinmişlerdir.

Seçim düzeninin verdiği olanaklardan faydalanarak sağlam bir çoğunluğu elinde bulunduran Fransız hükümeti, kapitalist bunalımın yırtığına yama mı olacak? Fransa köklü değişmelere sahne olabilecek mi? Sol yaratıcı gücünü gösterebilecek mi? Zaman gösterecektir.

Papa'nın Orta Amerika gezisinin ardından

Nazım Alfatlı

Managua. Nikaragua'nın baş şehri. Tanrının şu fani dünyadaki komisyoncusu Johannes Paul II, Orta Amerika'nın inançlı halklarına tanrının "**kelamını**" götürmüş. Yüzbinlerce mümin gökten düşecekmiş gibi bu kutsal sözleri bekliyorlar.

"Halktan yana yeni bir kilise anlamsız ve tehlikelidir. Kilise birdir ve Roma'ya bağlıdır!.."

Nikaragua halkı her yolun Roma'dan geçtiğini bilmiyor olmalı ki haykırıyor hep bir ağızdan:

"Barış istiyoruz
Kiliseyi halkın yanında istiyoruz
Halk iktidarı istiyoruz"

Bunlar Papa'ya Mehmet Ali Ağca'nın kurşunlarından daha ağır gelmiş olmalı ki kızgın bir şekilde söylevine son veriyor.

İkinci sahne yine Managua'da. Papa iyilik, tanrı aşkı, acıma hissi vs. ayakları ile halen tutuklu bulunan kişilerin özgürlüklerini elde edebilmeleri için dua ederken devrim şehitlerini anmaktan çekinip çocuklarını vaftiz etmekten kaçınıyor.

Üçüncü olarakta yönetimde bulunan din görevlilerinin, yüzbinlerin önünde, inanç ve devrimin beraber yürüyebileceğini, kilisenin halkın hizmetinde olmasının gerektiğini bağıra bağıra söylemeleri göz önüne alındığında Nikaragua gezisi tamamlanmış olur.

Yine Orta Amerika. Aynı iklim, aynı ortam, aynı insanlar. Yüzbinlerle tanrının sözünü bekliyorlar.

"Yöneticiler, hakim sınıflar. Lütfen biraz insaflı olun. Sizde hristiyansınız. Daha az soyun, daha az öldürün, ayıp oluyor artık."

"Sevgili halk, ezilenler. Biliyorum derdiniz çok. Fakat sabırlı olun. Mücadele, hele silahlı mücadele bir kurtuluş yolu değildir. Sizi ancak allah kurtarabilir. Birbirinizi sevin, affedin, barışın." Burası da Salvador. Honduras, Guatemala, Haiti de olabilirdi.

Görülüyorki Papa halktan yana bir iktidarı allah adına, din adına tehdit edebilirken dünyanın en gaddar yöneticilerine diyalog kurun, şu soygun, baskı işini biraz daha usturuplu yapın diyebiliyor.

Papa'nın tutumunu, kilisenin oynadığı rolü tüm boyutlarıyla kavrayabilmek için Vatikanı tanımakta yarar vardır.

MUSSOLİNİ SAĞOLSUN

1870 yılına kadar küçük bir toprak üzerinde bağımsız ve egemen bir ülkeydi Vatikan. Bu tarihte İtalya krallari ile doğan bir anlaşmazlıktan sonra toprak bütünlüğünü kaybeder ve topraksız fakat bağımsız bir devlet haline gelir. 11 Şubat 1929'da zamanın Papa'sı PIE XI ile Mussolini anlaşarak 44 hektarlık bir toprağı Vatikan'ın malı yaparlar. Böylece modern Vatikan doğmuştur. Hemen bütün ülkeler tarafından tanınır. Bağımsız devletlere verilen bütün nimetlerden hakkını almaya başlar. Gümrüksüz alım yapar. Vatikan uyruklularının diplomatlar gibi dokunulmazlıkları vardır. Vergi konusunda da büyük kolaylılıklardan faydalanırlar.

GELİR KAYNAKLARI

Bir devlet, bir toprak karın doyurmaz. Her ne kadar tanrının kerametine akıl ermese de Vatikan mensupları üretici işlerde çalışmadıklarından bir yerlerden bir şeyler bulmaları gerekir.

1929'da Mussolini büyük para ve mal bağışlar kiliseye. Gerekçe olarakta kilisenin 1870'den 1929'a kadar uğradığı haksızlıklar gösterilir. Ve bu para o tarihten beri en verimli şekilde işletilmektedir. Yatırımlar İsviçre'den Amerika'ya kadar yapılırlar. Duraklardan biri de Güney Amerika'dır.

Önemli gelir kaynağı olarak senede bir bütün dünya kiliselerinde toplanılan para gösterilebilir. Cami açacağız vs. diye Avrupa'daki toplumda toplanan parayı göz önüne alacak olursak, kiliseye giden paranın ne kadar olduğu kavranabilir.

Bir de her yıl NOEL'de Papa'ya armağanlar yağar. Yiyecek, giyecekten, altına kadar giden bu armağanların en iyi şekilde değerlendirileceği açıktır.

Müminlerin zaman zaman bıraktıkları paralar, yaptıkları bağışlar, hibe ettikleri taşınmazlar da önemli gelir kaynaklarındandırlar.

Buna yapılan yatırımların kazancını da eklemek gerekir. Vatikan'ın İtalyan endüstrisinin önemli kesimlerinde hissesi olduğu gibi, taşınmaz mal sektöründe, bankalarda hisseleri vardır. İtalya dışında olan yatırımlarını da hesaba katacak olursak Vatikan'ın yatırım yaptığı şirket sayısı 200'e yaklaşır. Bunların arasında ROMA Bankası, FIAT, SHELL, MONTEDISON, ITALGAS, ITALCABLO, SIEMENS, Doğum kontrol hapı yapan SERONO fabrikaları, yine doğum kontrol hapı yapan İsviçre kimya sanayii... sayılabilirler. Doğum kontrol hapı yapan bir sanayi kolunda yatırımı olan Vatikan'ın doğum kontrolüne ve boşanmaya karşı olduğunu da gözden kaçırmamak gerek.

DİN İŞLERİ VAKFI

Vatikan'ın bütün para işleri 1942'de kurulan enstitü aracılığı ile yapılır ve bu enstitü bir banka olmasa da banka gibi çalışır. Hem de öyle bir banka ki İtalyan bankasının kontrolüne uğramadan, formalitesiz dünyanın her yerine para yatırabilir. Bazı gözlemciler, enstitünün iyi bir komisyon karşılığı, döviz kaçakçılğında büyük bir rol oynadığını söylerler. Dahası da var. Enstitünün müşterileri arasında Mafia'nın ileri gelenleri oldukça yoğundur. Paranın dini inancı yoktur dedikleri herhalde bu olmalı.

VATİKAN İYİ BİR PATRON MU

Vatikan'da çalışan binden fazla kişiden edinilen izlenimlere göre sendikal özgürlük diye birşey sözkonusu değildir. Yasal çalışma süresinden fazla çalışanlara mesai ücreti ödenmez. İşten atılma istendiği anda yapılabilir. Ücretler İtalya'daki düzeyden daha aşağıdadır. Buna rağmen 1971'de Vatikan'da da grev yapılmıştır. Tövbe estağfurullah diyesi geliyor insanın. Allahın evinde de grev olur mu. Sonra para mesele yapılır mı!

İşte Vatikan, kilise ve Papa. Günlük yaşamlarına, altın telefonlara, özel hesaplara değinmeye gerek yok. Dayanışmayı destekleyen kilise, Valesa Polonya'da iktidarı kapabilirse Polonya KGB'sine bir kardinal atamayı düşünürken, Orta Amerikalı, Güney Amerikalı papazların halktan yana çalışmalarına karşı çıkıyor.

1978-1979 senelerinde, Belçika camilerinde Atatürk'e hakaret edilirken işi duymazlığa vuran diyanet işleri görevlileri bugün Atatürk'ün hatırasına hutbeler verdiriyorlar.

Yine Kurtuluş Savaşı sırasında Anadoluya geçenlere kafir fetvası veren şeyh-ul-islamda bunu Allah adına yapıyordu. Pir Sultan'ı asan da.

Kimin nerede olduğunu herhalde Tanrı biliyordur.

Kardeşimin direnişini selamlıyorum

İşkencedeki iki kardeşimin iki buçuk yıldır direnişlerini selamlamak için yayınlamanızı rica ediyorum.

Bu günlerin bitiminde elbette açık aydınlık kızıl şafakların gülümseyen ümidi bütün yeryüzünü saracak ve haksızlığa uğramış bütün insanların öcü kanlı katil zorbalardan sorulacaktır. Ve bizler içimize biriken bütün kinimize rağmen insanlığımızı unutmadan onları cezalandıracağız. Düşündüklerimizi insanlığımızla birleştirerek tarihin akışını emekçilerin nasırlı ellerine vereceğiz. Bugün bizi sınıf düşüncemizden dolayı hapse atanlar, işçi sınıfının düşüncesini mahkum edebilirler mi? Bu gün onlar korktukları için mahkum ediyorlar, yarında ölümden korkacakları için, bu gün hapsettikleri insanların ayaklarına kapanacaklardır. Ve o zamanı bir türlü hazm edemiyeceklerinden bu gün ömürlerini uzatabilmek için toplarıyla tankları ile insan cesetlerini çiğnemekteler. Ama yine de çaresizdirler. Bastıramıyorlar... bastıramıyacaklar da... İnsan düşüncesini yok edebilecek hiçbir şey yaratamamışlar... yaratamıyacaklarda... Hapishanede yatan devrimci kardeşler; yüreğimiz birdir. İşkencelerde sizler, bizim de kinimiz inancımızla yenilenmekte, acı duyan bedeninizde, bizlerde binlerce defa sizle birlikte acı duyuyoruz. Ama size işkence yapan canilere gülimsiyen inançlı bakışlarınızda ortak düşmanlarımızı kahr edişinize gıpta ile bakıyoruz.

"DIRBA" GÜNDEMİR
Bad Pyrmont

"AJAN VE MUHBİRLER DE CEZASIZ KALMIYOR"

Bizim yakın köyde, Darende'nin Çörmü köyünde Anayasaya yarıdan fazla red oyu çıktı. Ama seçimlerden üç gün sonra köy halkından 15 kişi jandarma eşliğinde elleri bağlı olarak kazaya götürüldüler. Bu oldu, ben gözümle gördüm. Bilmiyorum ondan sonra ne yaptılar. Tabii cubta, ne yapacak, işkence-zulüm. Başka ne var. Bunun yanı sıra da ajan ve muhbirler de cazsız kalmıyor. Çok duydum. Bundan sonra da faşist cuntanın kendisine ajan bulması, muhbir bulması suya düşecek, Cunta muhtarları satın alıyor. Başka da dayanağı yok. Gördüğüm şu ki, gelecek günler devrimci mücadele veren güçleri olacaktır. Ama bu verilecek mücadelenin tutarlı olmasına bağlıdır. Bu nedenle Avrupa'da çalışan Türkiyeli emekçilere de iş düşüyor. Faşizme karşı verilen mücadelede maddi manevi desteği hiç bir zaman geri koymayalım. (...)

Ulm'den M.

DEMOKRAT TÜRKİYE REDAKSİYONUNA

Gazetemiz, Demokrat Türkiye'nin yayın yaşamına başlıyalı 12 ay oldu. Bu süreç içerisinde yayınlanan okuyucu mektuplarının içeriği övgü veya şiir yazmak biçiminde süregeldi. Sadece birkaç okur, gazetede şu veya bu konunun da işlenmesini önerdi, hepsi o kadar. Övgüler belirli bir duygunun, algının dışarıya veriliş biçimidir, gazeteye emek veren insanların da elbette buna gereksinimleri vardır, okuyucuların da.

Ama, geniş anlamda okuyucu mektuplarının eleştiri niteliğini taşımaları gerekir. Soyut kavramlar ile gazetenin tümüne eleştiri demiyorum. Eleştiriler somut konularda, yani gazetenin içeriğini oluşturan yazılara yapılmalı, söz konusu yazının bir adım daha ileri götürülmesi için irdelenmelidir. Örneğin bir çok köşe yazısı yayınlanmakta, onlarda bir kez okunup geçilmektedir. Yazılan yazıların tümüne olduğu gibi evet mi didiyoruz? Elbette hayır. O halde "okurların dilinden" köşesi okuyucular ile bir " tartışma forumu" niteliğine bürünmesi, gazete yazarları ve okuyucular arasında bir diyalog kurularak aktif katılım ortamı sağlanması gereklidir.

Tüm alman ilerici gazetelerinin "okuyucu mektupları köşesi" de hep böyledir. Gazetenin yayınladığı yazılara tavır alınır, eleştiriler yapılır, gerekirse o konu diğer bir anlamda tamamlanır veya irdelenir. Yukarıdaki sözler okuyucu mektubu gönderenlere yöneliktir, ama böylesi bir arzunun gerçekleşebilmesinin diğer bir koşul da, gazete redaksiyonunun "okurların dilinden" köşesini yarım sayfadan tüm bir sayfaya çıkarmasıdır.

Kanımca DT bu olanağı okuyucularına mutlaka tanımalı, ama okuyucular da bunu kullanmalıdırlar. Böylesi bir aktif okuyucu katılımı, yayınlanan yazıların daha özümlenen alıcı bir gözle okunmasını da sağlayacaktır.

Rasim Özal

"BIR DÜNYA ÖZLÜYORUM"

Bir dünya özlüyorum, herşeyiyle
bizden olan
Ne yaşamaktan korkan,
ne okumaktan
Bir dünya özlüyorum
bütün özlemleriyle gerçek olan
Sömürüden, zulümden uzak olan
Bir dünya özlüyorum, sevgisiyle
özlemiyle
Işkenceden, katliamdan, baskıdan
uzak
Bir dünya özlüyorum, açlık yokluk
olmayan
Eşit ve kardeşcesine bir dünya
Bizden olan bir dünya!

Ö.Akhan

Gelişen yabancı düşmanlığı çeşitli eylemlerle protesto edilirken okuyucumuz A. Olgun'da yapıtlarıyla bu eyleme katıldı. 17 yaşındaki okuyucumuzun yaptığı çalışmalarda bugüne kadar çeşitli yarışmalarda iki kez ikincilik ödülü almış. Okurumuzun yapıtlarından birini yayınlıyoruz.

İLİŞKİ KURMAK İSTİYORUZ

Darmstadt Türkiyeli Demokratik Öğrenciler Birliği kültür, sanat, spor, eğitim, basın ve yayın alanlarındaki çalışmalarını daha geniş bir çevreye yayabilmek için öteki derneklerle haberleşmek istiyor. Gazetemiz aracılığıyla bir çağrı yapan dernek yönetimi çalışmalarını şöyle anlatıyor:

"Almanya'nın çeşitli bölgelerindeki öşrenci dernekleriyle ilişkiye geçmek istiyoruz. Deneyim alışverişinin dernekler için yararlı olacağı umudundayız. Çalışmalarımızı şu komiteler aracılığıyla sürdüreceğiz: 1- Kültür, sanat ve spor komitesi, 2- Eğitim komitesi, 3- Basın ve yayın komitesi, 4- Tercüme komitesi.

Komiteler oluşturmaktaki amaçlarımızdan birisi de ortaklaşa çalışmayı hayata geçirmek ve kendimizi yetkinleştirmektir. Hedefimiz, demokrat ve ilerici öğrencileri kendi sorunları etrafında örgütlemek ve ayrı düşünceleri savunan devrimci öğrencilerin birlikte çalışma ortamlarını yaratmaktır... Almanya'da işsizliğin ve yabancı düşmanlığının arttığı, Türkiye'de ise faşist generallerin halklarımız üzerinde uyguladığı baskı ve işkence göz önüne alınırsa birlikte çalışmanın ne kadar önemli olduğu açığa çıkacaktır.

Tüm dernekleri, kişileri bizlerle dayanışmaya çağırıyoruz."

Yazışma adresi: Technischehochschule-Darmstadt Vereinigung Demokratische Studenten aus der Türkei.

Postfach 15 23
6100 Darmstadt

F.ALMANYA'DAKİ OKURLARIMIZIN DİKKATİNE

Süresi biten abonelerimiz, ellerine ulaşan Demokrat Türkiye'nin içinde havale kağıdı bulacaklardır.

Abone süresini uzatanlarla yeni abone olacakların bu havaleyi örnekte görüldüğü gibi (6 aylık 15 DM., yıllık 30 DM.) doldurarak postaneye yatırmaları yeterlidir. Bunun için ayrıca abone fişi doldurmaya gerek yoktur.

Ancak okurlarımızın ad ve adreslerini doğru ve okunaklı yazmaları, abone uzatması mı, yeni abone mi olduğunu belirtmeleri gereksiz yazışmaları da önlemiş olacaktır.

DM 15 veya 30 — für Postscheckkonto Nr. 3215 68—508
Absender der Zahlkarte (Gönderen) İsim-Adres
Für Vermerke des Absenders: İsim Adres
Empfängerabschnitt — DM 15 veya 30 — für Postscheckkonto Nr. 3215 68—508
Absender (Gönderen) İSİM ve ADRES. Bu kısım posta bize gönderiyor
Verwendungszweck (Açıklama): Abone Uzatma ☐ Yeni Abone ☐
Zahlkarte/Postüberweisung — DM 15 veya 30 — Fünfzehn DM veya Dreizig DM
für A D A Verlags- und Handels-GmbH, 5000 Köln 1 — Postscheckkonto Nr. 3215 68—508 — Postscheckamt Köln
Einlieferungsschein/Lastschriftzettel — DM 15 veya 30 — 3215 68—508 Kln — A D A Verlags- und Handels-GmbH, Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

Anketimize katılın

Okurlarımıza,
Demokrat Türkiye bir yıllık yayın yaşamını geride bıraktı. Olanaklarımız ölçüsünde sizlere daha iyi bir gazete sunabilmek ve özlemlerinize, sorunlarınıza daha tutarlıca yaklaşabilmek için atılımlarımızı sürdürmek çabası içindeyiz. Bu amaçla hazırladığımız anketi aşağıda sunuyoruz.

Anketin sorularını yanıtlayan okur arkadaşlarımız, ilgili anketi doldurarak, **"Demokrat Türkiye Anket Servisi, Postfach 25 040 63 5 Köln 1"** adresine geciktirmeden gönderilirse bizlere yardımcı olmuş olurlar. Soruların tüm okurlarımızca doğru ve noksansız yanıtlanması dileğimizdir. Demokrat Türkiye'ye omuz veren ve onun güçlenmesini isteyen arkadaşlarımızın bu katkılarını bizlerden esirgemiyeceklerine inanıyoruz.

Selam ve saygılarımızla
Demokrat Türkiye

1- Yaşınız: ☐ 20'nin altı ☐ 21-40 ☐ 41 ve yukarı
2- Yaşadığınız ülke: .... **Cinsiyetiniz:** ☐ K ☐ E
3- Kaç yaşında yurt dışına çıktınız? ☐ 0-5 yaş arası ☐ 5-10 yaş arası ☐
☐ 11-17 yaş arası ☐ 18 yaşından sonra
4- Mesleğiniz: ☐ işçi ☐ öğrenci ☐ memur ☐ diğer:..............................
☐ diğer:..............................
5- Öğreniminiz: ☐ ilkokul ☐ ortaokul ☐ lise ☐ mesleki okul
☐ yüksek okul ☐ üniversite
6- Yaşadığınız ülkenin dilini biliyor musunuz?
☐ Hiç bilmiyorum.
☐ Ancak günlük işleri görecek kadar biliyorum.
☐ TV.radyo ve gazete haberlerini izleyecek kadar biliyorum.
☐ Bilimsel kitapları izleyecek kadar biliyorum.
7- Türkçe günlük gazete okuyor musunuz? ☐ evet ☐ hayır ☐ bazen
8- Demokrat Türkiye gazetesini sürekli mi okuyorsunuz?
☐ evet ☐ hayır
9- Demokrat Türkiye gazetesini nereden satın alıyorsunuz?
☐ aboneyim ☐ derneklerden alıyorum ☐ bayiden alıyorum
☐ diğer..............................
10- Aldığınız Demokrat Türkiye gazetesini sizden başka kaç kişi okuyor?..............................
11- Demokrat Türkiye gazetesinde gereksiz bulduğunuz yazılar var mı? Varsa hangileri?..............................
....
....
12- Demokrat Türkiye gazetesinde hangi tür yazıların noksanlığını duyuyorsunuz?..............................
....
....
....
13- Demokrat Türkiye gazetesinde kullanılan dili nasıl buluyorsunuz? ☐ daha yalın ve anlaşılır olmalı
☐ iyi buluyorum
diğer:..............................
14- Demokrat Türkiye gazetesinde önce hangi yazıları okuyorsunuz? İlgi sıranıza göre 1'den başlayarak numaralayın:
☐ Türkiye haberleri ☐ Almanya haberleri ☐ Dünya haberleri
☐ Makaleler ve fıkralar ☐ İnceleme yazıları ☐ Biber ☐ Çocuk köşesi
☐ Avukatınız diyor ki.. ☐ Mahkeme haberleri ☐ Röportajlar
☐ diğer..............................
....
15- Demokrat Türkiye'de sürekli dizi yazılar yayınlanmasını arzu eder miydiniz?
☐ hayır
☐ evet: ☐ Hikaye ☐ Roman ☐ Masal ☐ Fotoroman
16- Gazetemizin daha geniş kitlelere yayılması ve okunması için önerileriniz var mıdır? Varsa nelerdir?..............................
....
....
....
....
17- Demokrat Türkiye'nin 1983 yılı cep takvimini nasıl buluyorsunuz? Gelecek yıl için önerileriniz:..............................
....
....
18- Türkçe kitap okuyor musunuz? ☐ evet ☐ hayır ☐ bazen
19- Hangi tür Türkçe kitaplar okuyorsunuz?
☐ Hikaye ☐ Roman ☐ Çocuk kitabı ☐ Şiir ☐ Röportaj
☐ İnceleme ve araştırma ☐ Bilimsel kitaplar
20- Demokrat Türkiye gazetesinin siyasi gruplara karşı tavrını nasıl buluyorsunuz?..............................
....
....

DEMOKRAT TÜRKİYE
GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

ABONE FİŞİ

Adı ....
Soyadı ....
Adresi ....

6 Aylık				
Almanya 15,- DM ☐	Avrupa 18,- DM ☐	Avustralya 30,- DM ☐	USA/Kanada 24,- DM ☐
1 Yıllık				
Almanya 30,- DM ☐	Avrupa 36,- DM ☐	Avustralya 60,- DM ☐	USA/Kanada 48,- DM ☐

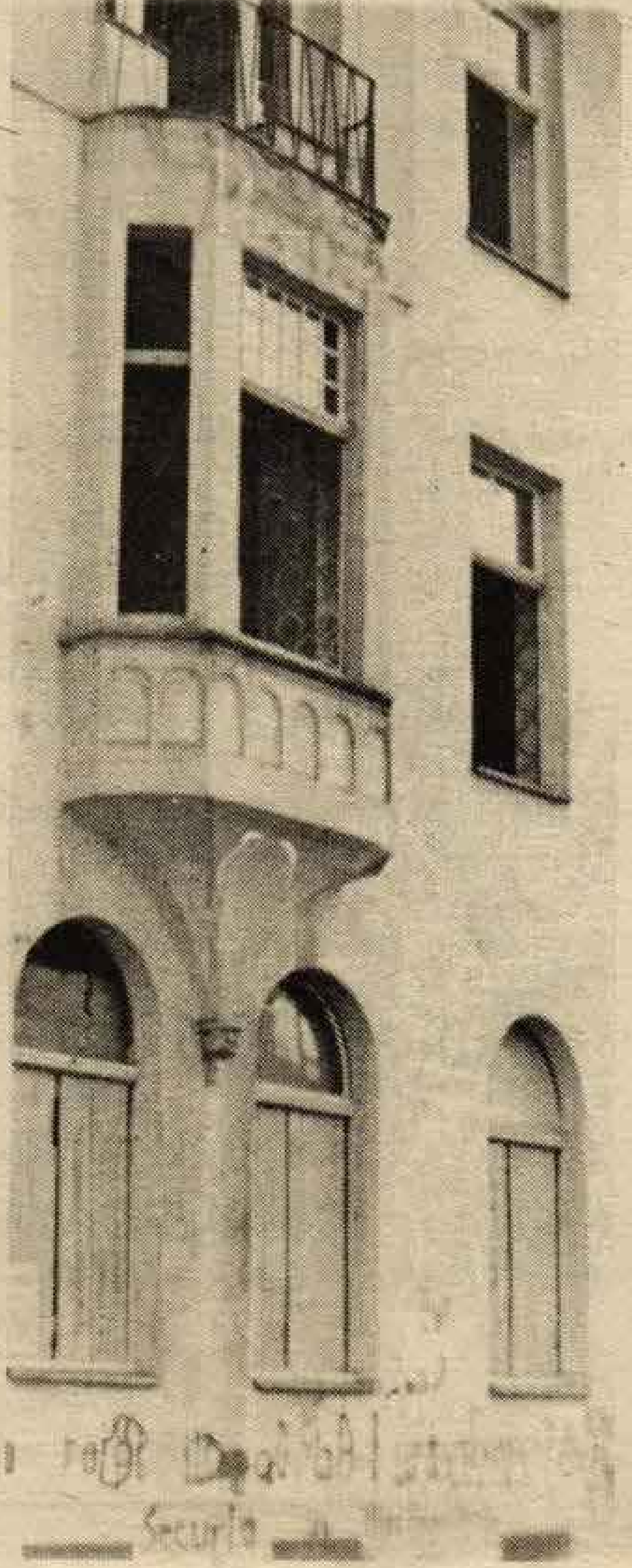
Abone parasının gönderileceği yer: ADA Verlags- und Handels- GmbH
Postscheckamt Koln, Konto Nr.321568-508, BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Koln, Konto Nr.3302551, BLZ 370 700 60

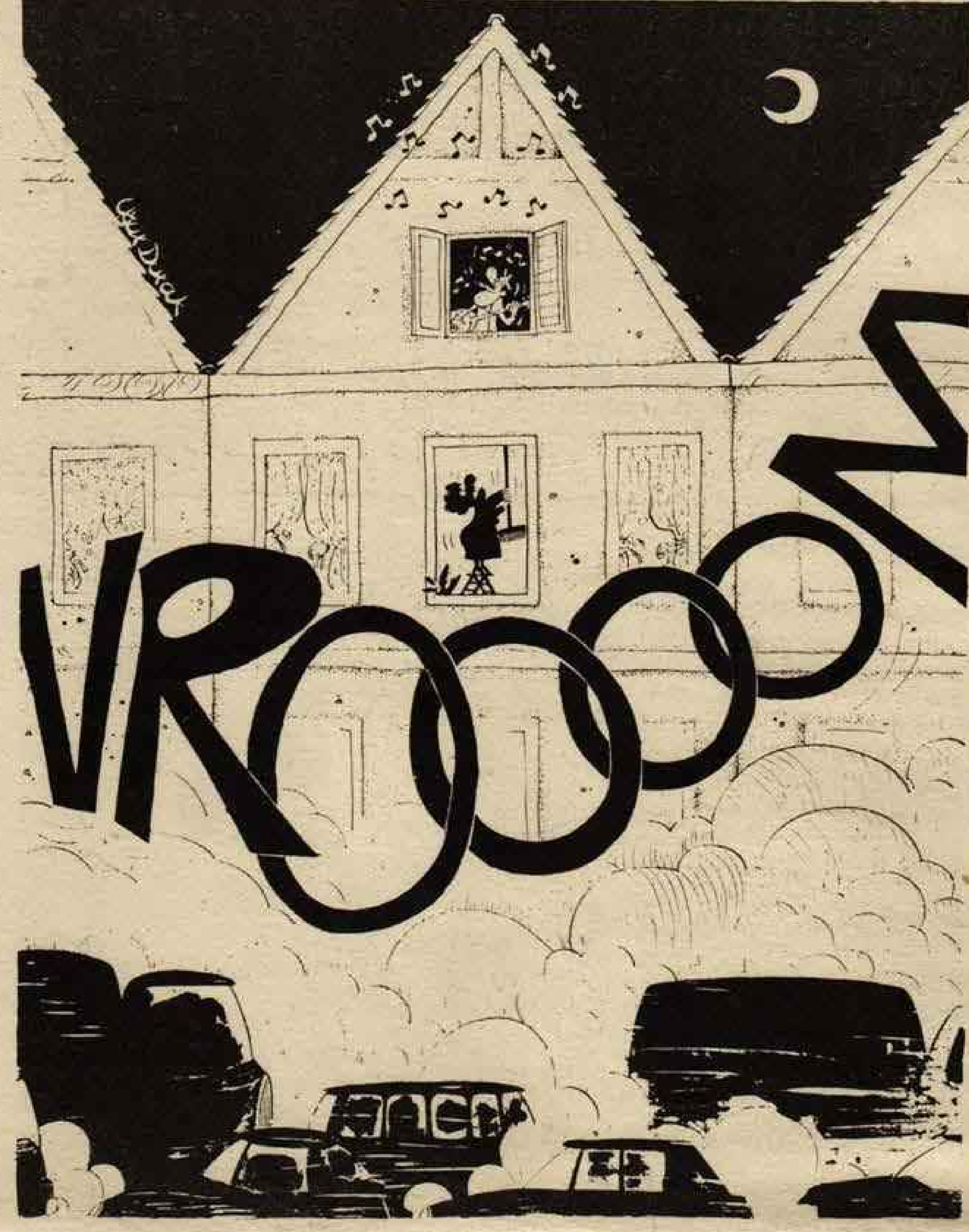
Modern Almanya ve «KONUTLARIMIZ»

DEMOKRAT TÜRKİYE
GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

İşçi:

"...ev sahibi kapıları lehimledi, Alman solcuları binayı işgal ettiler ve biz de buraya taşındık..."

"Binanın ikinci katı yandı, diğer katlar sağlam, ama ev sahibi kiraya vermiyor. Öyle ki kaynakla lehimledi, gençler gelip binayı işgal etmesin diye. Pencereler kırık, bazen elektrik kontağı oluyor, ışıksız lambasız oturuyoruz, ev sahibi sinirlenirse suyu kesiyor, komşulardan kovalarla su getiriyoruz. Bina çok şahane, ama yanan duvarları ev sahibi boytmıyor i Belediye yıksın! Çünkü caddenin görünüşü siyah duvarlarla bozuluyormuş..! Alman solcuları binayı işgal ettiler, yıktırmadılar ve sonra biz buraya taşındık. Eğer ev sahibi daireleri kiraya verse 6 aile daha buraya taşınabilir, ama yapmıyor. Tuvaletlerin kapıları kitli, bir tuvaleti iki daire ortak kullanıyor... Başka ev kiralamak için Wohnungsamt bana yardım etmiyor, ne zaman ki burası yıkılır, ben de o zaman çıkarım.

Ev aramak için aylar, günler uğraşmak gerek şimdi çalışıyorum, hiç vaktim yok... Ev sahibi önceden hergün gelirdi, çıkın gidin derdi. Şimdi gelmekten, demekten bıktı, zaten gelse bile ben hiç konuşmam, cevaplamam bile. Sonuç yok ki, o git diyor, ben gitmem diyorum."

Mülheim'dan bir işçi kadın:

"...binanın dışını boyadılar, kirayı arttırdılar..."

"Aldığımız toplam aylık 1800 DM. Ev kirası 325 DM. Bundan başka yiyecek, içecek, televizyon, telefon, elektirik kömür - odun, hastalık sigortası ve çocuklarımın masrafları var. Bu parayla geçinemiyoruz, bazan akrabalarımdan borç para alıyorum. Evin kirası bir yıl önce 217 DM. idi. Fakat evin dışını boyadılar, yeni pencereler taktılar, giriş kapısını yenilediler ve kira şimdi 325 DM. oldu.Konut sakinleri olarak bu onarımı, yenilemeği istemedik ama binanın sahibi istedi ve şimdi bizlerin kirasıyla çok para kazanıyor.

Alış veriş merkezi çok uzak, haftada 2-3 kez alış veriş yapıyorum, gidiş geliş yol parası 10 DM.'ı buluyor. Konut bürosu mahallemizde alışveriş merkezi açtırmıyor, yağmurda, soğukta uzak yerden alişveriş yapıyoruz. Banyo ile tuvalet bir arada, bu nedenle çamaşır makinesini mutfağa yerleştirdim, bir yandan misafirlerle yemek yiyiyoruz, bir yandan çamaşır yıkıyorum...Odun kömür pahalandı, kira ve yakacak konusunda Belediye yardım etmiyor... Bu mahalledeyaşlı Almanlar, emekli, hasta insanlar oturuyorlar. Belki yakında bu evler yıkılacak, o zaman ne yapmalıyım bilmiyorum?.."

İlticacı:

"...banyo için yüzme havuzuna gideriz..."

Eğer banyo yapmak istersek büyük bir leğenin içine suyu koyarız, odanın içinde banyo yaparız veya paramız olursa hava sıcaksa yüzme havuzuna gideriz, orada yıkanırız... Burada 11 daire var, toplam dört tuvalet var. Koridorlar tuvaletlerden dolayı kokuyor, havalandırma pencereleri yok... Odalarımız çok küçük, eşyaların çoğu yataklar, koltuklar, sandalyeler hep koridorda. Belediye ve Wohnungsamt binayla ilgilenmiyorlar. Bana soruyorsun, nasıl ve nerede yaşıyorsunuz diye, siz buna yaşam diyebilirmisiniz?

Hep korkuyoruz ve düşünüyoruz; ya bir gün farelerden hastalık bulaşıcı mikrop kaparsak diye. Oturanların hepsi Türkiyeli ve bizim çocukların arkadaşları, sanki lağım fareleri oldu..."

"Aylık ücretim çok az, işim yok. Fakat eşim çalışıyor, aylık ücreti 800 DM. Ev kirası 240 DM. Kalan 600 DM. ile yaşamak zor. Bir hafta önce bir çocuğumuz oldu, çocuğun beslenmesi, sağlığı, elbise, yemek ayrı bir masraf. Sağlık koşulları çok berbat. Yukarıdaki evin banyo ve tuvaletindeki su bizim salona damlıyor, döşemeler çürümüş... Havasızlık bizi bunaltıyor, fareler, böcekler günlük misafir oldular. Karşılaşırsam selamlıyorum, geceleri farelerin seslerini duyuyoruz. Bunu ev sahibine söyledik, siz oturuyorsunuz, öyleyse ilgilenin diyor. Binanın durumunu sağlık kurumuna söyleyelim dedim, Türkiyeli aileler çekindiler. Eğer bunu yaparsak ev sahibi hepimizi çıkarır diyorlar, kimse buna yanaşmadı. Kirayı üç gün sonra versem ev sahibi hemen geliyor, bağırıyor, çağırıyor, gözü, aklı hep parada. Hiçbir ailenin özel kendisine ait banyosu yok, tuvaleti yok. Üç daire bir tuvaleti kullanıyor. Sadece bir dairenin özel banyosu, tuvaleti var, bu da şans.

Kalk'tan bir İşçi:

"...bazen böceklerle konuşuyorum, sadece onlar bizi sinirlenmeden dinliyorlar..."

"Evimde 2 oda bir mutfak ve banyo var. Dört çocuğum ve eşimle burada yaşıyorum. Ev sahibi diğer oturanları bina yenileniyormuş diye çıkarttı. Altı aile oturuyordu, dört aile gittiler, açıkta kaldılar. Köln'de ev bulamadılar. Çünkü Çocukları fazlaymış. Biz iki aile oturmaya devam ediyoruz ve çikmayacağız. Pencereler kırık, dış kapı yok, ev sahibi bazen çıkartmak için zorluyor. Aylık kira 160 DM., ama burada köpekler bile yaşamaz. Kiracılar derneğine gittim, avukat buldular, şimdi mahkemedeyiz. E sahibi bana ev bulmadıkça çıkmam.

Wohnungsamt bana pahalı evleri gösteriyor, kirası 800 - 900 DM. arasında. Aldığım aylık 1600 DM. Ben 1000 DM'yi nasıl ödeyebilirim? Bunun yanında elektirik, ısınma, yemek masrafları var. Evi yeniliyorlar ama benim tekrar buraya gireceğim belli değil. Öğleyse neden çıkayım? Eğer hemen çıkarsam sokakta kalırım. Çocuklarım küçük okula gidiyorlar, soğukta hasta olurlar.

Inanin korku içinde uyuyorum. Eğer gece polis ev sahibiyle gelse beni dışarı atarlar. Ev bulamazsam polis oturma ve çalışma izni vermiyor. O zaman bir gece havaalanında yatarız, sonra hepimizi uçakla gönderirler. Ev sahibinin acımasızlı, insafiığı, bizlerin dil bilmeyişi ve çözülemeyen sorunlar altında eziliyoruz."

Sağlık koşulları boktan, böcekleri duvarlarda, yemek masasının üzerinde görüyorum. Bazen böceklerle konuşuyorum, bağırıp çağrıyorum. Hiç olmazsa böcekler biz garibanlara sinirlenmiyorlar, sadece usluca dinlerler... Dinine yandığım ne biçim dünya, kalmışız buralarda...!"

Alman bayan öğrenci:

"...Almanya'da bürokratik işlemler insan yaşamından daha önemli..."

"Ben Türkiyeli öğrenci bir arkadaşla oturuyorum. Evde bir oda mutfak, banyo, tuvalet var. Toplam 25 metrekare, ev çok küçük, odanın içinde 2 x 3 metrelik bir boşluk var, çok şükür. Kira 150 DM. elektrik gaz 40 DM. telefon 80 DM. Toplam aylık gelirimiz 600 DM. ayrıca hastalık sigortası, yiyecek, içecek, ve okul-masrafları var. Wohnungsamt bize başka kiralık bir ev göstermiyor, berbat bürokratik işlemler insanların yaşamından daha önemli, öyle sanıyorum ki birkaç yıl daha ev bulamam, burada yaşamalı..."

Yabancıların konut politikası ve getolaşma

Yabancı işçilerin sayısı sürekli artmaktadır. Aile üyelerinin getirilmesi bu olayı da hızlandırdı. Sonuçta yabancı nüfus konut talep eden bir kesim oldu. Bir yandan yabancılara karşı var olan gerici önyargılar -çok çocuklu aileler evleri bozarlar, çok gürültü yaparlar, kirayı ödemezler-, öte yandan iyi konutların pahalılığı yabancılar önündeki engellerin bazıları. Gazete ilanlarındaki **"bu kiralık ev ilanı yabancılar için geçerli değildir"** ve benzeri notlar bunun açık örneği. Böylece istedikleri büyüklükte ev bulamayan yabancılar en sonunda eski, badanasız, kullanıma uygun olmayan evleri kiralamak zorunda kalıyorlar. Almanya'nın bugünkü koşullarında bu tür konutlar ev sahiplerine en çok kar getiren konutlardır. Böylece yavaş yavaş bu konutlar ve çevreleri yabancıların toplandıkları yerler oldu.

Yabancıların bir bölgede toplanması onların istedikleri bir olay değildir. Bu getolaşma, Batı Almanya'daki konut politikasının bir sonucudur. Çünkü kendi olanaklarıyla ev bulamayan yabancıya gerek belediye gerekse yabancılar polisi belirli bölgelerde ev gösteriyor. Böylece yabancılar yasal bir zorlama ile belirli bölgelerde toplanıyorlar. İşte getolaşma böyle yaratılıyor. Yabancı işçiler konut alanında tamamen farklı politikalar ile karşılaşmaktadırlar. Yabancılara karşı uygulanan zorlayıcı ilkeler Alman anayasası ile de çelişki içindedir. Örneğin Ortakpazar dışı ülkelerden gelen yabancılara taşınma yasağı vardır.

Öte yandan yabancıların oturma izni alırken uygun bir konut bulduklarını kanıtlamak zorunda olmaları, yabancıları üçkağıtçıların eline düşürmüştür. Polisin kira anlaşmasındaki bilgileri araştıramaması sonucunda, sorun uygun bir konutun bulunması değil, uygun bir kira kontratı bulunmasına dönüşmüştür. Genellikle konutlar olduklarından daha büyük gösterilerek ailenin oturma izni alması sağlanır. Ama bu da yabancı işçinin sürekli korku içinde yaşamasına neden olur. Çünkü evsahibinin yapacağı bir ihbarla işçi **"devletin resmi organlarını kandırmak"** suçundan sınırdışı edilebilir.

GETOLAŞMAYI DEVLETİN KONUT POLİTİKASI YARATMIŞTIR

Geto, azınlık gruplarının yoğun oldukları bir bölgedir. Bugün ise Türkiye'liler için geto, vatan özlemini kısmen giderdikleri, dış çevreden kaçıp sığındıkları bir yardım yeridir. Örneğin Batı Berlin'deki Görlitzer istasyonu ile Marianenplatz lokantaları, turizm şirketleri, berberleri ve kahveleriyle böylesine bir işlev görmektedir.

Bütün bunların sonucunda getolaşma yabancıların toplumdan tümüyle tecrit edilişini de birlikte getirmektedir. Bu durumda uyum şansı giderek azalmakta ve karşılıklı önyargılar gelişmektedir. Bu, zaman zaman karşılıklı düşmanlığa kadar varmaktadır.

Bütün bunlara yabancı işçilerin çalışma koşullarının olağanüstü kötülüğü de eklenince sonuş psikolojik çöküntü, toplumsal uyuşmazlık ve sonsuz yalnızlıktır.

Ziyaret ettiğimiz Türkiyeli ailelerin evlerinde daha çok şu görüntüyle karşılaştık: oturma ve yemek odası olarak kullanılan bir oda - bazı evlerde burası çocuklar için yatak odası olarak da kullanılıyor.- Bir köşede iki kapılı büyük bir elbise dolabı, ortada yemek masası, köşelerde koltuklar ve soba bulunuyor. Bir de büyüklere ait bir oda. Buraya tatil mevsiminde Türkiye'ye götürülecek bavullar, çantalar yerleştirilmiş. Çocukların pek hareket olanağı yok. Ya ev ödevlerini yapıyorlar, ya da video karşısındalar. Bir de misafir gelirse ders çalışmak için soğuk olan diğer odaya gidiyorlar. İşte Alman devletinin konut politikasının doğurduğu sonuçlar...